

NCEAD
2018
EDU NPU

**รายงานการประชุมวิชาการ
และเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1**

**ทิศทางการบริหารการศึกษา
ในยุคไทยแลนด์ 4.0**

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

วันที่ 22 ตุลาคม 2661

รายงานการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1
CEAD 2018 EDU NPU คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
167/1 ม.8 ต.นาราชควาย อ.เมือง จ.นครพนม 48000
Tel :042-587-181 Fax :042-587-182

The 1st National Conference on Educational
Administration and Development

การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
The 1st National Conference on Educational Administration and Development
(The 1st NCEAD 2018 EDU NPU)
“ทิศทางการบริหารการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0”
และงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10
วันที่ 22 ตุลาคม 2561 ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

*****

e-mail : AcaEduNPU@npu.ac.th

Web : <http://edu.npu.ac.th/web/>

Tel. 042-587181 Fax. 042-587182

ที่อยู่ : 167/1 หมู่ 8 ตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม 48000

QR Code รวมเอกสารการประชุมวิชาการ

สารจาก

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

งานวิจัยถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ ทั้งในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัย ผลงานวิทยานิพนธ์ และผลงาน การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาก็ตามถือเป็น ภารกิจที่สำคัญของมหาวิทยาลัยที่จะช่วยให้นักวิจัย บุคลากร และนักศึกษาได้มีโอกาสเผยแพร่ความรู้งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และ การศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ร่วมกันทั้งในรูปแบบบุคคลต่อบุคคล องค์กรกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนมาร่วมเสนอ ผลงานวิจัยอันจะช่วยขยายองค์ความรู้งานวิจัยนำไปสู่การปฏิบัติอย่างกว้างขวางเพื่อเป็นการเปิด โอกาสและมุมมองใหม่ ๆ ในเชิงของการบริหาร มหาวิทยาลัยนครพนมจึงได้มอบหมายให้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จัดโครงการประชุมวิชาการ และการนำเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติ ครั้งที่ 1 (บริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10) เป็นครั้งแรก

ดังนั้น ในการจัดโครงการประชุมวิชาการ และการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 ในวันที่ 22 ตุลาคม 2561 นี้ จึงนับว่าเป็นโอกาสอันดียิ่งที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ได้เปิดเวทีแห่งคุณภาพที่ทรงคุณค่าให้นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่สนใจได้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมสร้างเครือข่ายทางวิชาการ สร้างสรรค์งานวิจัยให้เกิดประโยชน์ ต่อประเทศชาติต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

สารจาก
ประธานเครือข่ายสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถานสายใยบริหารอีสานสัมพันธ์ ประจำปี 2561

การบริหารการศึกษา นับเป็นภารกิจสำคัญยิ่งที่จะนำพาการจัดการศึกษาสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะผู้บริหารที่จะต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารไปบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด อีกทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับบุคคล หน่วยงาน องค์กรอื่น ทั้งในเชิงวิชาการและการบริหารจัดการอื่น ก็เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของความเป็นผู้นำอีกด้วย

งานบริหารอีสานสัมพันธ์ในครั้งนี้ก็เช่นกัน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายคณาจารย์และนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือที่เรียกชื่ออื่นที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อความร่วมมือในการที่จะทำให้เกิดโอกาส ได้พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างสรรค์ร่วมกัน อันจะได้ประโยชน์ทั้งด้านวิชาการ และวิชาคน ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการบริหาร อีกทั้งยังเป็นการยกระดับและเพิ่มสมรรถนะให้ทั้งคณาจารย์และนักศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางการบริหารที่เป็นพลวัตรอย่างต่อเนื่อง

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ได้รับเป็นเจ้าภาพในการจัดงานประจำปี พ.ศ.2561 และขอขอบคุณคณาจารย์และนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยทุกแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้เข้าร่วมงานในครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านคงได้รับประโยชน์อย่างคุ้มค่า จากการได้เข้าร่วมงานในครั้งนี้ และขอให้ได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อด้านการทำงาน การสอน และการเรียน และคงได้รับความร่วมมือจากท่านอีกในปีต่อ ๆ ไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา กาวะบุตร
ประธานเครือข่ายสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประวัติองค์ปาฐกถาพิเศษ

ดร.วิริยะ ฤกษ์พาณิชย์

การศึกษา

- โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปริญญาโท บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปริญญาเอกด้านการศึกษา Robert Morris University สหรัฐอเมริกา

งานด้านกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษา

- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา อนุกรรมการฝ่ายการเรียนการสอน
- คณะทำงานด้านการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรแห่งชาติ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
- คณะทำงานด้านอาชีวศึกษา คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านความคิดสร้างสรรค์ กระทรวงศึกษาธิการ
- คณะกรรมการการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
- คณะทำงานที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- คณะกรรมการส่งเสริมคุณภาพหลักสูตรสวนกุหลาบฯศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- คณะทำงานพิจารณากำหนดหลักสูตร/สาขาวิชาที่เป็นความต้องการหลักและมีความชัดเจนของ

การผลิตกำลังคนในโครงการ กรอ. สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ)

- กรรมการตรวจสอบการทำงานระบบแอดมิชชั่น กระทรวงศึกษาธิการ
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคีเชียงใหม่เพื่อการปฏิรูปการศึกษา
- Advisory board: Global education conference Network
- ประธานเครือข่ายประชาชนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
- อาจารย์พิเศษวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)

งานด้านการพูด งานบรรยาย

- วิทยากรพิเศษ สภาการศึกษาแห่งชาติ
- วิทยากรพิเศษ กรรมการฝ่ายการศึกษาสภาผู้แทนราษฎร
- วิทยากรพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- วิทยากรพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

วิทยากรพิเศษ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มหาวิทยาลัยราชชมงคล
ล้านนาลำปาง และอื่นๆ

วิทยากรพิเศษ โรงเรียนและเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนต่างๆ

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนจิตรลดา โรงเรียนสายปัญญา โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย
โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช โรงเรียนชลประทานกุล โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม โรงเรียนลำปางกัลป์ยานี
โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน โรงเรียนในเครือข่ายสัมพันธ์ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนในเครือ
จุฬารักษ์ โรงเรียนเครือข่ายสัต และโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ

งานด้านการฝึกอบรม

วิทยากรอบรมการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-Based Learning (CBL)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนรัฐบาลและเอกชน มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ

นวัตกรรม

อาจารย์วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ เป็นนักคิดผู้เชี่ยวชาญด้านความคิดสร้างสรรค์ที่มีความตั้งใจในการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง จึงผลิตผลงานนวัตกรรมด้านการศึกษามากมายอย่างต่อเนื่องจนปัจจุบัน
ผลงานซึ่งเป็นนวัตกรรมเช่น

- เว็บไซต์ www.eduzones.com เว็บไซต์การศึกษา ที่มีผู้ใช้บริการมากที่สุดในประเทศ
เป็นเว็บที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ The Nation Thailand web award ปี 2000 สาขาการศึกษาและบริการสังคม
และเป็นเว็บไซต์การศึกษาที่มีผู้นิยมมากที่สุดในประเทศ

- โปรแกรมเพื่อการศึกษา โปรแกรมค้นหาค้นหาตนเองซึ่งเป็นโปรแกรมที่ช่วยให้เด็กรู้จักจุดอ่อน
จุดแข็งของตนเองและยังช่วยแบ่งเบาภาระให้ครูฝ่ายแนะแนวทั่วประเทศ มาตั้งแต่ พ.ศ.2542 มีคนใช้บริการ
มากกว่า 1 ล้านคน

- โปรแกรมประเมินโอกาสสอบเข้ามหาวิทยาลัย และโปรแกรมช่วยเลือกคณะในระบบ
entrance และระบบแอดมิชชั่น โปรแกรมแรกของประเทศ

- Workshop compass ระบบค้นหาลักษณะงาน อาชีพที่ตรงกับบุคลิกภาพ
- ผู้วิจัยและพัฒนาารูปแบบการสอน แบบ Active learning model ที่จะช่วยให้ผู้เรียน

มีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ CBL Creativity-based learning

- ผู้วิจัยและพัฒนาแบบวัดความคิดสร้างสรรค์สำหรับคนไทย CBL Creative thinking test
- ผู้วิจัยและพัฒนา CBL Tool แอปพลิเคชันที่จะทำให้สมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตต่าง ๆ กลายเป็น

เครื่องมือเรียน ทำให้ผู้เรียนใช้อุปกรณ์เหล่านี้ให้คะแนน โหวต ขึ้นหน้าจอ และทำให้ครูอาจารย์ใช้โทรศัพท์ เป็นเครื่องมือช่วยสอน

- ผู้ร่วมวิจัยและพัฒนา หลักสูตร สัจจิตไทย www.สัจจิตไทย.com หลักสูตร E learning

ที่จะช่วยให้ คนไทยเข้าใจเรื่องของสัจจิต ช่วยลดปัญหาทุจริตในสังคม

งานเขียน

- ผู้เขียนพ็อกเก็ตบุค Future Career Future Education สาขาอาชีพแห่งอนาคต
- สาขาอาชีพแห่งอนาคต 3
- ห้องเรียนแห่งอนาคต
- ทางสู่ออนาคต เรากำหนดเอง
- สานฝัน คนวัยมัน ฉันททำได้
- กด Like ให้ อาเขียน
- บกพร่องทางเกรด ก็ successได้
- ผู้เขียน บทความ การศึกษา และความคิดสร้างสรรค์ ใน หนังสือพิมพ์ และวารสารต่าง ๆ

เช่น คมชัดลึก การศึกษาวันนี้ ประชาชาติธุรกิจ SME ฯลฯ

แรงบันดาลใจ

“อยากเห็นการศึกษาที่ไม่เป็นเพียง การสอบ และใบปริญญา การศึกษาไม่ควรเป็นเครื่องมือในการแบ่งแยก คัดกรองคน แต่การศึกษาควรเป็นเครื่องมือพัฒนาคนไม่ใช่แค่บาง คน แต่การศึกษาควรช่วยให้ทุกคนได้มีความหวัง ความสุข และมีชีวิตที่ดีกว่าเดิม”

ข้อมูลผู้ร่วมเสวนาวิชาการ

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ
อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

- 2505 ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2511 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2517 Ph.D. (Educational Administration) Florida State University, U.S.A.

ตำแหน่งบริหาร

- อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อดีตคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ตำแหน่งทางวิชาการ

- 2519 ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- 2523 รองศาสตราจารย์
- 2525 ศาสตราจารย์
- 2528 ศาสตราจารย์ระดับ 10

ผู้เชี่ยวชาญ

- 2525 - 2513 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- 2527 - 2528 ผู้เชี่ยวชาญโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร กพศ.5 กระทรวงศึกษาธิการ
- 2536 - 2538 ผู้เชี่ยวชาญโครงการ Education Quality Improvement ภายใต้ Asian Development Bank : TA 1570 ของ ส.ป.ป.ลาว
- 2538 - 2541 ผู้เชี่ยวชาญโครงการ Education Development ภายใต้ World Bank ของ ส.ป.ป.ลาว

ปัจจุบัน

- นายกสภามหาวิทยาลัยและศาสตราจารย์ประจำมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
- นายกสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย
- วิทยากรบรรยายพิเศษสาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทและเอก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนพงษ์ วันจันทิก
รักษาราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม

ประวัติการศึกษา

- 2539 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ) (สัตวศาสตร์) มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- 2543 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม) (เทคโนโลยีชีวภาพ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 2548 Master of Engineering (M.Eng.) (Bioinformatics) Technical University of Denmark, Denmark
- 2552 Doctor of Philosophy (Ph.D.) (Bioinformatics) Murdoch University, Australia

ประวัติรับราชการ

- 2554 - ปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2552 - 2554 อาจารย์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2543 - 2546 อาจารย์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2540 - 2542 อาจารย์ (พิเศษ) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งหน้าที่สำคัญในอดีต

- 2560 - ปัจจุบัน คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยนครพนม
- 2559 - 2560 รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม
- 2557 - 2559 กรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม
- 2555 - 2557 ประธานสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2552 - 2559 กรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2554 - 2555 ผู้อำนวยการสำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาการสารสนเทศ
- 2553 - 2554 ผู้ช่วยคณบดี คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2552 - 2553 ผู้อำนวยการอุทยานการเรียนรู้มหาสารคาม
- 2556 - 2557 ที่ปรึกษาสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA)

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

- รักษาราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม

รองศาสตราจารย์ ดร.จินณวัตร ปะโคทั้ง
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วุฒิการศึกษา

- 2549 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2533 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2525 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ.) (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

ความเชี่ยวชาญ

- ด้านวิชาการศึกษา
- ด้านการบริหารสถานศึกษา

ผลงานทางวิชาการ อาทิเช่น

จินณวัตร ปะโคทั้ง. ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ในวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2561

Jinawatara Pakotung. “ASEAN Community Preparation Model of Staff and Faculty of
Education at Ubon Ratchathani Rajabhat University,” SIBR-RDINRRU 2017
Conference on Interdisciplinary Business and Economics Research. Sydney,
Australia, (15-16 April 2017).

จินณวัตร ปะโคทั้ง. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. อุบลราชธานี:
โรงพิมพ์ศิริธรรมออฟเซต, 2556. หนังสือ ISBN 978-616-348-534-2

จินณวัตร ปะโคทั้ง. “ยุทธศาสตร์การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพในสถานศึกษา
ขนาดเล็ก,” ในวารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 6, 1(มกราคม-
เมษายน 2557): 99-110. อยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 2 ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ISSN
1906-4950

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร
คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประวัติการศึกษา

- 2529 ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูสกลนคร
- 2536 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม
- 2549ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิชาเอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประสบการณ์

- ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- กรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (ตัวแทนคณาจารย์)
- กรรมการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาใน อกคศ.สพท.สกลนคร เขต 3
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาใน อกคศ.สพป.สกลนคร เขต 3
- ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการพิเศษใน สพป.สกลนคร เขต 1, 2, 3
สพป.มุกดาหาร สพม.เขต 22, 23
- ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
- ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
และภาวะผู้นำ
- ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พวงยอด
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ประวัติการศึกษา

- การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารและพัฒนาการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พุทธศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรและการทำงาน

- วิทยากรกระบวนการการอบรมค่ายพุทธบุตรบำเพ็ญ
- วิทยากรประจำวัฒนธรรมจังหวัดนครพนม
- วิทยากรอบรมครูทั้งระบบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- วิทยากรอบรมครูทั้งระบบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
- วิทยากรอบรมครูทั้งระบบกลุ่มสาระการเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย
- วิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาโรงเรียนสุภาพะในประเทศไทย
- วิทยากรเชิงปฏิบัติการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)
- วิทยากรเชิงปฏิบัติการ การทำงานเป็นทีมสู่ความเป็นเลิศในการทำงาน
- วิทยากรอบรมครูแนะแนวและให้คำปรึกษาในโรงเรียน
- อนุกรรมการคุรุสภา
- กรรมการและคณะทำงานของ IRES มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา
- อดีตกรรมการบริหารคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
- กรรมการบริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
- อดีตผู้ช่วยคณบดี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
- อดีตผู้ช่วยคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
- รองประธานสภาคณาจารย์ คนที่2 มหาวิทยาลัยนครพนม

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สารจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม	1
สารจากประธานเครือข่ายสาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2
ประวัติองค์ปาฐกถาพิเศษ	3
ข้อมูลผู้ร่วมเสวนาวิชาการ	6
กำหนดการงานประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัย/เอกสารเชิงหลักการระดับปริญญาเอก	12
ตารางรายชื่อบทความวิจัย	14
รวมบทความย่อและบทความงานวิจัย	17
ภาคผนวก	241
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานวิจัย	242
โครงการการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 และงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10 “ทิศทางการบริหารการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0” ..	243
คำสั่งคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม	253
รายชื่อสถาบันเครือข่ายสาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	262

กำหนดการ

ประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ

The 1st National Conference on Educational Administration and Development(The 1st NCEAD 2018 EDU NPU)

“ทิศทางการบริหารการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0”

และงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10

วันที่ 21 - 22 ตุลาคม 2561 ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

*****

วันที่ 21 ตุลาคม 2561

เวลา	รายละเอียด	สถานที่
13.00 - 16.00 น.	ประชุมเตรียมความพร้อมการจัดงานบริหาร อีสานสัมพันธ์	ห้องพนมศิลป์ ชั้น M คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
15.00 - 17.00 น.	ประชุมสมาคมพัฒนาวิชาชีพบริหาร การศึกษาแห่งประเทศไทย	ห้องประชุม ชั้น 2 คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

วันที่ 22 ตุลาคม 2561

เวลา	รายละเอียด	สถานที่
08.00 - 09.00 น.	ลงทะเบียน	ห้องพนมศิลป์ ชั้น M คณะศิลปศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
09.00 - 09.30 น.	พิธีเปิด - ผศ.ว่าที่ ร.อ.ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์ คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย นครพนม กล่าวรายงาน - ผศ.ดร.พัฒนพงษ์ วันจันทิก รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัย นครพนม กล่าวเปิดการประชุม	
09.15 - 10.30 น.	กิจกรรมการปาฐกถาพิเศษ โดย ดร.วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนักคิดผู้เชี่ยวชาญด้านความคิดสร้างสรรค์	
10.45 - 12.00 น.	กิจกรรมการเสวนาวิชาการ โดย 1. ศ.ดร.ธีระ ฤกษ์เจริญ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2. ผศ.ดร.พัฒนพงษ์ วันจันทิก รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัย นครพนม 3. รศ.ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี 4. ผศ.ดร.ไชยา ภาวะบุตร คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 5. อาจารย์ ดร.ไพฑูริย์ พวงยอด อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย นครพนม	

วันที่ 22 ตุลาคม 2561 (ต่อ)

เวลา	รายละเอียด	สถานที่
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 - 16.00 น.	- การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติแบบบรรยาย/การเสนอเอกสารเชิง หลักการระดับปริญญาเอก - กิจกรรมเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ลูฟวร์	อาคารพิทยปกรณ์ ชั้น 2, 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
16.30 - 18.00 น.	การประชุมเครือข่ายสาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะวันออกเฉียงเหนือ	ห้องพจนศิลป์ ชั้น M
18.30 - 21.00 น.	งานบริหารอีสานสัมพันธ์/พิธีมอบธงเจ้าภาพครั้งต่อไป	คณะศิลปศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
<p>หมายเหตุ : การนำเสนองานวิจัยแบบบรรยาย (Oral Presentation) โดยใช้ Power Point ประกอบ ใช้ระยะเวลานำเสนอไม่เกิน 10 นาที ถามตอบ 5 นาที การนำเสนอผลงานใน Proceedings กำหนดให้นำเสนอได้ในรูปแบบของบทความวิจัยฉบับเต็ม/มอบเกียรติบัตรในหอนำเสนอผลงาน</p>		

รวมรายชื่องานวิจัย
การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
The 1st National Conference on Educational Administration and Development
(The 1st NCEAD 2018 EDU NPU)

รหัส	ชื่อบทความ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	หน้า
EDU001	กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28	ศุภชัย จันครา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	18
EDU002	รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 11	ฐปณีย์ นารี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	27
EDU003	การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	วาสนา สุภาชี	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	36
EDU004	การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร	ปัทมา จันทพันธ์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร	45
EDU005	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม	สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	มหาวิทยาลัยนครพนม	59
EDU006	การสร้างองค์การนวัตกรรมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9	สำเริง อ่อนสัมพันธ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร	71
EDU007	ความคิดเห็นต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ของนักเรียนในจังหวัดนครพนม	พัชรณัฐ์ แสงอ่อน	มหาวิทยาลัยนครพนม	85
EDU008	ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ค่ายภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม	จารุวรรณ เขียวน้ำขุม	มหาวิทยาลัยนครพนม	93

รวมรายชื่องานวิจัย (ต่อ)

รหัส	ชื่อบทความ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	หน้า
EDU009	คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในอำเภอ โพธารวรรค์ จังหวัดนครพนม	วัฒนา ผึ้งศรี	มหาวิทยาลัย นครพนม	100
EDU010	การดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1	กร นวลจันทร์	มหาวิทยาลัย นครพนม	110
EDU011	กระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้าง สมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3	เบญจ กิติคุณ	มหาวิทยาลัย นครพนม	117
EDU012	การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอด ขยะ (Zero Waste School) โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1	วิทยากร สาโสม	มหาวิทยาลัย นครพนม	130
EDU013	การพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัย นครพนม	ศศิธร สิงห์พรหมสาร	มหาวิทยาลัย นครพนม	140
EDU014	การสำรวจปัญหาการใช้กริยาวิเศษณ์ ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียง เหนือ	ธนวัน สุทธิมูล	มหาวิทยาลัย ราชภัฏร้อยเอ็ด	159
EDU015	พฤติกรรมการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการ เรียนภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชา ภาษาจีน มหาวิทยาลัยนครพนม	จิตติโสภณ พิเชษฐ์ลดา รณณ์	มหาวิทยาลัย นครพนม	167
EDU017	อนาคตภาพการบริหารงานบุคคล โรงเรียนเฉพาะความพิการในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	กนต์ธนาท บัญก้อง	มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรธานี	175
EDU018	สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์	จิรัชยา ฝอดสูงเนิน	มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรธานี	183

รวมรายชื่องานวิจัย (ต่อ)

รหัส	ชื่อบทความ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	หน้า
EDU019	รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ในจังหวัดสกลนคร	สุรศักดิ์ ลดาธนศักดิ์	มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร	183
EDU020	การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22	ศิวเรศ น้อยเกา	มหาวิทยาลัย นครพนม	192
EDU021	การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหาร จัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22	รตวรรณ น้อยเกา	มหาวิทยาลัย นครพนม	202
EDU022	ปัจจัยการเรียนรู้ และปัญหาอุปสรรคของ นักศึกษาพยาบาลในการฝึกภาคปฏิบัติ การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	วิรมณ กาสีวงศ์	มหาวิทยาลัย นครพนม	214
EDU023	การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของ ครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย	พีรดา บุญเขต	มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรธานี	222
EDU024	ผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลา รู้ 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใน จังหวัดสกลนคร	ฤทัยกานต์ ศรีระวงศ์	มหาวิทยาลัย นครพนม	232

รวมบทความและบทความวิจัย

กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28
STARATEGIES FOR PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 28

ศุภชัย จันครา¹, พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง²,
ประดิษฐ์ ศิลาบุตร³, สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์⁴
r-nou6729@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา (2) สร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา และ (3) ประเมินกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนผู้ให้ข้อมูลแยกตามเกณฑ์ขนาดของโรงเรียนจำนวน 70 โรงเรียน แล้วใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย (1) ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้แทนครู) (3) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้แทนองค์กรชุมชน) และ (4) กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้อำนวยการโรงเรียน)

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัจจุบันการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับรายด้านจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงไป ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล โดยมีการบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนแนวทางการพัฒนา ควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับประโยชน์ และ ร่วมกำกับติดตามและประเมินผล (2) กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนสู่คุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์ที่ 3 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมบนพื้นฐานแห่งวิถีไทยด้วยศาสตร์พระราชาและกลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสู่มาตรฐานสากลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและ (3) กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : (1) กลยุทธ์ (2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (3) โรงเรียนมัธยมศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรศึกษบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to study the current situation and find out the way to develop the participatory administration of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office 28, (2) to create and develop strategies for the participatory administration of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office 28, and (3) to evaluate the strategies for the participatory administration of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office 28. The samples were from 70 schools classified by school-size selected by Simple Random Sample, and then used Purposive Sampling in selecting 280 sample including (1) a chairman of basic education committee, (2) 3 basic education committee (3 representatives of teachers) , (3) basic education committee (representatives of the community) , and (4) a secretary of basic education committee (a school director) .

The results of the study were: (1) the overall perspective on the current situation of the participatory administration of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office 28 was at the high level. The highest average score was obtained from the academic affairs administration, budgeting and planning administration, human resource administration and general administration. The way to develop the participatory administration was to get the involved people to participate in planning, decision making, co-operating, evaluating and sharing the benefits. (2) Creating and developing strategies for the participatory administration of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office 28 were found that strategy 1 enhanced the participatory administration from all sectors, strategy 2 promoted participation for the development of students characteristics in 21st century, strategy 3 created network of participation for sustainable education development, strategy 4 promoted innovation development for participatory administration based on the King's Philosophy, and strategy 5 promoted students potential using information technology and communication towards international standard and friendly to environment. (3) The result of evaluation of the strategies showed that the suitability, possibility, and usefulness were at the high level.

Keywords: (1) Strategies (2) Participatory Administration (3) Secondary Schools

บทนำ

การทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ฯ เป็นการดำเนินงานในลักษณะทางสายกลาง ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย และสามารถปฏิบัติได้จริง โดยทรงเน้น “การพัฒนาคน” เป็นตัวตั้งและยึดหลักผลประโยชน์ของปวงชน และการมีส่วนร่วมตัดสินใจของประชาชน ตลอดจนภูมิสังคมที่คำนึงถึงความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ และการพึ่งตนเอง โดยรู้จักประมาณตน และดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และ “ทำตามลำดับขั้น” อย่างบูรณาการ ซึ่งอาศัยความ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และการ “รู้ รัก สามัคคี” ของทุกฝ่าย ส่งผลให้ประชาชนและชุมชนในชนบทที่ได้ดำเนินการตามแนวพระราชดำริมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม ดำเนินการได้อย่างประหยัด และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน อันนำไปสู่ชุมชนและสังคมที่เข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 14)

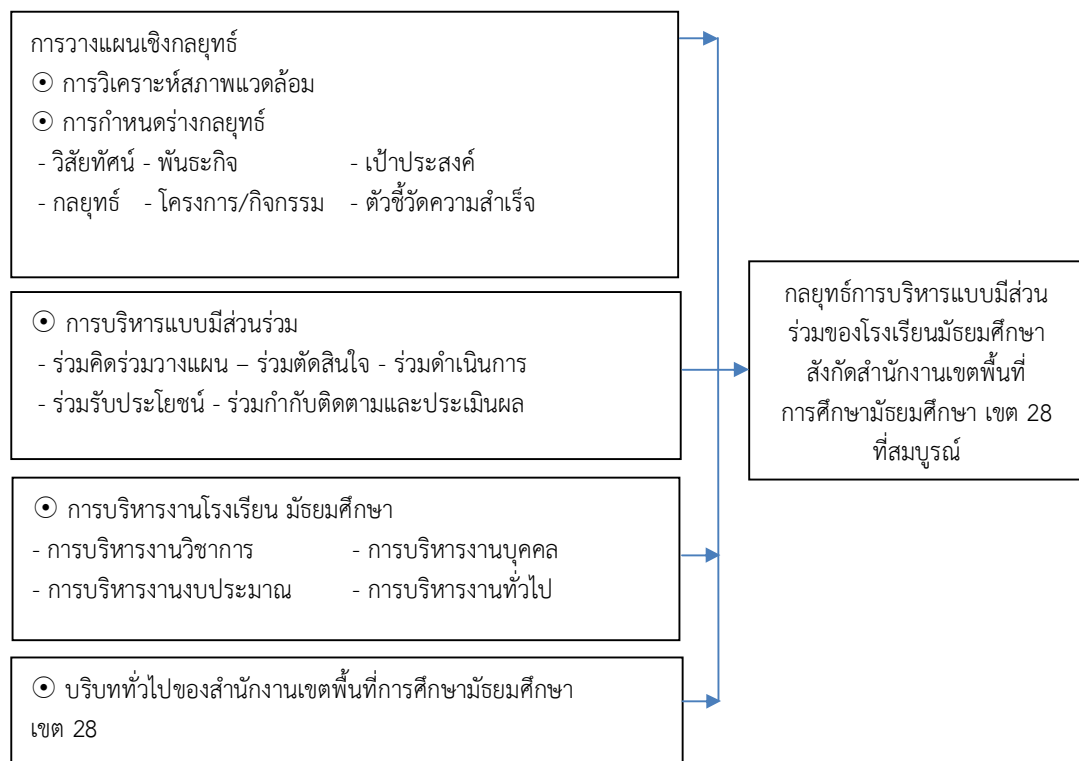
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ฯ ทรงนำ “หลักการมีส่วนร่วม” มาใช้ในการบริหารเพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ฯ ความตอนหนึ่งว่า “...สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็นแม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาดเพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้นแท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายมา อำนวยการศึกษาปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง...” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 16)

จากผลการสังเคราะห์รายงานประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล พบว่า มาตรฐานที่ 9 มีคุณภาพอยู่ในระดับ 5 แปลความหมายดีเยี่ยม ทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 9.1 คณะกรรมการสถานศึกษารัฐ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด ตัวบ่งชี้ 9.2 คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตามดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และตัวบ่งชี้ 9.3 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ตามลำดับ จะเห็นว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในลำดับต่ำสุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2559 : 35-36)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนมีความสำคัญต่อคุณภาพทางการศึกษา และปัญหาสำคัญคือ การขาดเอกภาพเชิงนโยบาย ขาดเป้าหมาย การศึกษาไม่สามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคสังคมโลกาภิวัตน์ ขาดกลไกในการสร้างศักยภาพการพึ่งพาตนเอง การสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารจะใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารการศึกษา ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการจัดทำกลยุทธ์ โดยการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) อันเป็นกระบวนการศึกษาปัญหาพื้นฐานทางสังคม เพื่อให้ได้ข้อเสนอที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นไปได้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แสดงได้ดังแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำนวน 1,089 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างแยกตามเกณฑ์ขนาดของโรงเรียนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 70 โรงเรียน จากนั้นกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D.W. Mogan (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 46) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน และใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย (1) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้แทนครู) (3) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้แทนองค์กรชุมชน) และ (4) กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้อำนวยการโรงเรียน)

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายสถานศึกษาที่ใช้เป็นการศึกษาพหุกรณี จำนวน 3 แห่ง
  2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

ระยะที่ 1 ใช้แบบสอบถาม การตรวจสอบเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of consistency : IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีในกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย จำนวน 32 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach "s alpha coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97 ส่วนการศึกษาพหุกรณี ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis)

ระยะที่ 2 ใช้เทคนิคการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย ดังนี้

- 4.51 – 5.00 แปลความว่า มีสภาพการปฏิบัติการในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 แปลความว่า มีสภาพการปฏิบัติการในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 แปลความว่า มีสภาพการปฏิบัติการในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 แปลความว่า มีสภาพการปฏิบัติการในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 แปลความว่า มีสภาพการปฏิบัติการในระดับน้อยที่สุด

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากคำถามปลายเปิดโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สภาพปัจจุบันการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เรียงลำดับรายด้านจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงไป ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.40$) บริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 4.29$, S.D. .78) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. .80) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน คือ (1) การบริหารงานวิชาการ (2) การบริหารงานงบประมาณ (3) การบริหารงานบุคคล (4) การบริหารงานทั่วไป และ (5) แนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รู้สึกมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานวิชาการ ได้มีส่วนในการประชุมวางแผน กำหนดแนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน และได้มีส่วนร่วมพิจารณา ร่วมคิด ในการดำเนินงานของงานวิชาการ ส่วนที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ได้มีส่วนร่วมดำเนินการในงานวิชาการ ได้ร่วมรับประโยชน์ งานวิชาการ และได้มีส่วนร่วมดูแล กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของงานวิชาการ

2. สภาพปัจจุบันการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารงานงบประมาณ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รู้สึกมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานงบประมาณ ได้ร่วมรับรู้ ร่วมรับทราบ การปฏิบัติงานงบประมาณ และได้มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน กำหนดแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณ ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมรับประโยชน์ ที่ได้จากงานงบประมาณ ได้มีส่วนร่วมดำเนินการร่วมปฏิบัติงานในงานงบประมาณ และได้มีส่วนร่วมดูแล กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของงานงบประมาณ ตามลำดับ

3. สภาพปัจจุบันการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ได้ร่วมรับรู้ ร่วมรับทราบ จากงานบุคคล รู้สึกมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานบุคคล และได้มีส่วนร่วมดูแล กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของงานบุคคล ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ได้มีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการดำเนินงานของงานบุคคล ได้มีส่วนร่วมดำเนินการ ร่วมปฏิบัติงานในงานบุคคล และได้ร่วมรับประโยชน์ ที่ได้จากงานบุคคล ตามลำดับ

4. สภาพปัจจุบันการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รู้สึกมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานบริหารทั่วไป ได้ร่วมรับรู้ ร่วมรับทราบ งานบริหารทั่วไป และได้มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน กำหนดแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทั่วไป กับได้มีส่วนร่วมดูแล กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของงานบริหารทั่วไป ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ได้ร่วมรับประโยชน์ ที่ได้จากงานบริหารทั่วไป ได้มีส่วนร่วมดำเนินการ ร่วมปฏิบัติงานในงานบริหารทั่วไป และได้มีส่วนร่วมพิจารณา ร่วมคิด ในกาดำเนินงานของงานบริหารทั่วไป ตามลำดับ

5. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมใน 5 ประเด็น (1) ร่วมคิดร่วมวางแผน โรงเรียนควรให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผน เนื่องจากผลที่เกิดจากกระทบถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การฟังความเห็นในหลาย ๆ ส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดหรือแนวทางที่หลากหลาย แล้วเลือกทางที่ดีที่สุด การร่วมคิดร่วมวางแผนเป็นสิ่งแรกที่ทำให้รู้สึกได้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญ การสร้างเครือข่าย สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้มาก มีผลต่อการวางแผน (2) ร่วมตัดสินใจ บางงานที่ต้องการความรวดเร็ว การมีส่วนร่วมอาจไม่มีความจำเป็น การตัดสินใจที่ดี คือ การใช้วิถีทางประชาธิปไตย การร่วมตัดสินใจ ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม (3) ร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ต้องมีการแต่งตั้งคำสั่งการปฏิบัติงานที่ชัดเจน โดยมีการรับทราบการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานควรเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญหรือชำนาญการเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ การมอบหมายให้ผู้ดำเนินงานปฏิบัติงาน ต้องตรงกับความสามารถเฉพาะบุคคล เพราะหากไม่ตรงกับความถนัด งานออกมาไม่ดี (4) ร่วมรับประโยชน์/ภาคภูมิใจ การชื่นชมเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้มีส่วนร่วมรู้สึกภูมิใจ ประโยชน์ที่สูงสุดและมีความยั่งยืนคือประโยชน์ทางใจ ไม่ว่าสำเร็จหรือล้มเหลว ความภูมิใจที่ได้ร่วมจะเกิดประโยชน์ในการพัฒนางาน และ (5) ร่วมกำกับ ติดตาม ประเมินผล ทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มทำงาน ควรมีส่วนร่วมในการประเมินผล การติดตามประเมินผลที่ปราศจากอคติ เป็นประโยชน์ยิ่งในการพัฒนางาน

ตอนที่ 2 การสร้างและการพัฒนากลยุทธ์

การสร้างและพัฒนากลยุทธ์ ผู้วิจัยได้นำสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสและภาวะคุกคาม และสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน มาทำตาราง (TOWS Matrix) โดยวิธีการจับคู่ประเด็นสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางในการสร้างกลยุทธ์ ตามลักษณะ 4 สถานการณ์ คือ จุดแข็ง + โอกาส (SO) , จุดแข็ง+ภาวะคุกคาม (ST) , จุดอ่อน+โอกาส (WO) และ จุดอ่อน+ภาวะคุกคาม (WT) ได้ร่างแนวทางกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 และดำเนินการพัฒนากลยุทธ์โดยการจัดกระบวนการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ประกอบด้วยผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน นักวิชาการทางการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้กลยุทธ์มีความเหมาะสม โดยพิจารณาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ โครงการหรือกิจกรรมและตัวชี้วัดความสำเร็จ เพื่อพัฒนากลยุทธ์ให้มีสมบูรณ์ และได้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนผู้คุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์ที่ 3 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมบนพื้นฐานแห่งวิถีไทยด้วยศาสตร์พระราชา และกลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสู่มาตรฐานสากลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพสภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สภาพปัจจุบันการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับรายด้านจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงไปได้แก่ การบริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล โดยมีการบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนแนวทางการพัฒนา ควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับประโยชน์ และ ร่วมกำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเกิด สิทธิ (2554 : 51 - 54) ที่พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญ คือ ด้านวิชาการ (1) ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง และความต้องการพัฒนางานวิชาการ เช่น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรไปใช้ (2) ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเป็นคณะทำงานด้านวิชาการ เช่นร่วมเป็นคณะกรรมการแข่งขันด้านวิชาการ คณะกรรมการประเมินผล และคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (3) ควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เช่น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุทิตา แพทย์ประทุม (2553 : 130-131) ซึ่งพบว่า ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วม ในการระดมความคิด และสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชน (2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมกันด้วยการกำหนดความสำคัญกำหนดเป้าหมาย การตัดสินใจ และสร้างผู้นำรุ่นใหม่ (3) การมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ และการส่งเสริมช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จตามแผน (4) การมีส่วนร่วมในการลงทุน เป็นทุนที่อยู่ในรูปของงบประมาณ ทุนทางปัญญา (5) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลและตรวจสอบ เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานและสอบถามความคิดเห็น เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นไป (6) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ทั้งผลประโยชน์ทางตรงและผลประโยชน์ทางอ้อม และสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาบางท่าน Cohen and Uphoff (1977 : 7 - 26) ได้สร้างกรอบพื้นฐานและนำเสนอการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่ออธิบายและวิเคราะห์ตามขั้นตอนการพัฒนา 4 ประเด็น คือ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision - Making) (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Participation in Implementation) (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Participation in Benefits) (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)

2. การสร้างและพัฒนากลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญาพัชร พงษ์ดี (2558 : 190) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน พบว่า การยกระดับการมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีแนวทางการมีส่วนร่วมที่สำคัญคือ ร่วมส่งเสริมการเรียนรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการให้แก่ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ประชุมสัมมนาผู้แทน 3 ฝ่าย เพื่อร่วมจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการ ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลอย่างจริงจัง เป็นกัลยาณมิตร และร่วมส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทให้กับผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนสู่คุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเกิด สิทธิ (2554 : 51-54) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เช่น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญาพัชร พงษ์ดี (2558 : 190) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน พบว่า สร้างเครือข่ายร่วมใจระบบไตรภาคี มีแนวทางการมีส่วนร่วมที่สำคัญคือ จัดตั้งเครือข่ายร่วมใจระบบไตรภาคี ประชุมเพื่อจัดตั้งเครือข่ายร่วมใจระบบไตรภาคี จัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนในเครือข่ายร่วมใจระบบไตรภาคี แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเครือข่ายร่วมใจระบบไตรภาคี ร่วมจัดนิทรรศการเผยแพร่การดำเนินงานเครือข่ายร่วมใจระบบไตรภาคี ซึ่งสอดคล้องกับ Abrams (2000 : 79-103) ได้ศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจากกรณีศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมคือ เพิ่มการติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเสริมสร้างพลังอำนาจและความร่วมมือให้ผู้ปกครองมากขึ้น และสอดคล้องกับ Glod (2000 : 179-185) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดตั้งองค์กรชุมชนบริเวณโรงเรียนมัธยมศึกษา : คำสัญญาและภาวะวิกฤติในการสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดตั้งองค์กรชุมชนเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและครอบครัว มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านการเขียนและการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชนซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ดังนั้น การสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษา ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและมีความสมดุล เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ในโรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมบนพื้นฐานแห่งวิถีไทยด้วยศาสตร์พระราชา ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2555 : 4) ที่ได้เสนอแนวทางการดำเนินการเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมผ่านกระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนราชการสามารถดำเนินการตามตัวอย่างต่อไปนี้ (1) กระบวนการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ (2) การกำหนดให้มีช่องทางรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงานของส่วนราชการ (3) การกำหนดให้มีคณะกรรมการที่มาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องและหลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ (4) การจัดกิจกรรมขององค์กรที่เป็นการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องและ/หรือผู้รับบริการเข้ามามีส่วนร่วมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และสอดคล้องกับแนวคิด วสันต์ เทพสุรียานนท์ (2554 : 8-9) ที่มีแนวคิดและแนวทางที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น คือ การน้อมนำแนวพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ฯ มาประยุกต์ใช้

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสู่มาตรฐานสากล และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยณรงค์ แก้วจางค์ (2555 : 175-177) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ผลการวิจัยพบว่า มีผลทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้ข้อมูลและเข้าใจสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างแท้จริง สามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างเข้าใจ ส่งผลให้ชุมชนรู้จักตนเองมากขึ้นจากการมองย้อนอดีต การมองถึงอนาคต การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง การเรียนรู้ปัญหาที่เป็นจริงรวมทั้งได้รับรู้ถึงทุนทางสังคม

ที่มีอยู่ สามารถนำมาช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมชุมชน และสอดคล้องกับ มหิตา แพทย์ประทุม (2553 : 130-131) ที่ได้วิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาด้าน สิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมอย่าง ยั่งยืนที่มีความเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์กันในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของการมีส่วนร่วมที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วม ในการระดมความคิด เป็นการร่วมคิดค้นและการวิเคราะห์ปัญหา และสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำ ชุมชน (2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดการวางแผนงานร่วมกันด้วยการกำหนดความสำคัญกำหนดเป้าหมาย การตัดสินใจ และสร้างผู้นำรุ่นใหม่ (3) การมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม และการส่งเสริมช่วยเหลือใน การปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จตามแผน (4) การมีส่วนร่วมในการลงทุน เป็นทุนที่อยู่ในรูปของงบประมาณ ทุนทางปัญญา (5) การมี ส่วนร่วมติดตามประเมินผลและตรวจสอบ เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานและสอบถามความคิดเห็น เพื่อให้ทราบถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นไป (6) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ทั้งผลประโยชน์ทางตรงและผลประโยชน์ทางอ้อม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการนำไปกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผู้บริหารการศึกษาหรือ หน่วยงานต้นสังกัด ควรนำกลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้ไปเป็นแนวทางในการกำหนด ผู้บริหาร การศึกษาและผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบ ด้านการศึกษาควรให้ความสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

1.2 ด้านการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หรือผู้บริหารที่เกี่ยวข้องด้านกลยุทธ์ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ควรนำผลการวิจัยนี้ คือ กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมและบริบทของโรงเรียน เพื่อให้กระบวนการพัฒนากลยุทธ์เกิดการ เปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติด้วยตนเองและเกิดการพัฒนายั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบภาวะผู้นำการขับเคลื่อนกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา หรือโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 ควรศึกษากรณีศึกษา โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในการนำกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้ จนเกิดความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

กัญญาพัชร พงษ์ดี. (2558). กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน พื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).

ชัยณรงค์ แก้วจันทร์. (2555). การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).

บุญเกิด สิทธิ. (2554). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (การศึกษานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ ฯ : ภาพพิมพ์.

มุทิตา แพทย์ประทุม. (2553). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

วสันต์ เทพสุริยานนท์. (2554). ร่วมด้วยช่วยกัน การจัดการมรดกศิลปวัฒนธรรมตำบลเจียด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. (2559). รายงานผลการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). การส่งเสริมการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA). กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). พระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อประโยชน์สุข สู่ปวงประชา. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ. ฯ.
- Abrams, L.S.(2000). Palming for School Change School Community Collaboration in a Full Service Elementary School. Urban Education.
- Cohen and Uphoff. (1977). Rural Development Participation. New York : Concepts and Measures for Project Design Implementation and Evaluation.
- Glod, (2000). Community Organizing at a Neighborhood High School: Promises and Dilemmas in Building Parent-educator Partnership and Collaboration. Journal of ProQuest Dissertations and Theses.

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 11

A MODEL FOR TEACHER LEADERSHIP DEVELOPMENT IN PRACTICING THE PRINCIPLES OF SUFFICIENCY
ECONOMY PHILOSOPHY IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE REGIONAL EDUCATION OFFICE NO. 11

ฐปนีย์ นารี¹, ปรีชา คัมภีร์ปกรณ²,
หาญชัย อัมภากล³, วัฒนา สุวรรณไตรย์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 (2) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูและยกย่องรูปแบบการพัฒนา ระยะที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนา ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้ เป็นการนำเอารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผ่านการตรวจสอบไปทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบประเมินภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นครูมืออาชีพ 2) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ 3) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน และ 4) การเป็นแบบอย่างที่ดี (2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีองค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) หลักการประกอบด้วย หลักการบูรณาการ และหลักการการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูให้มีความเป็นครูมืออาชีพ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน และการเป็นแบบอย่างที่ดี 3) เนื้อหา ประกอบด้วย ความเป็นครูมืออาชีพ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน และการเป็นแบบอย่างที่ดี 4) กระบวนการของรูปแบบ ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการและการฝึกปฏิบัติจริง 5) การวัดและประเมินผล แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และหลังการพัฒนา (3) รูปแบบและคู่มือรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองพบว่าพฤติกรรมด้านภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด และพฤติกรรมด้านภาวะผู้นำครู ระยะหลังการพัฒนามีระดับภาวะผู้นำสูงกว่าระยะก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: (1) ภาวะผู้นำครู (2) รูปแบบการพัฒนา (3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

² รศ.ดร. อาจารย์สาขาวิชา การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ รศ.ดร. อาจารย์สาขาวิชา การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

⁴ ผศ.ดร. อาจารย์สาขาวิชา การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to examine components of teacher leadership in practicing the principles of sufficiency economy philosophy in secondary schools under the Regional Education Office No. 11, (2) to construct and develop a model for teacher leadership development in practicing the principles of sufficiency economy philosophy; and (3) validate the developed model. The Research and Development (R&D) was employed and divided into three phases as follows: Phase I started with an investigation concerning teacher leadership components and drafting a development model. Phase II was related to model validity and refinement. Phase III was related to validating and implementing the developed model. The samples, obtained through a purposive sampling technique, were 40 teachers from a secondary school under the Regional Education Office No. 11. The instrument for collecting data included a set of a 5-scale assessment form of teacher leadership in practicing the principles of sufficiency economy philosophy. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The findings were as follows: (1) Teacher Leadership in practicing the principles of sufficiency economy philosophy in secondary schools under the Regional Education Office No. 11 involved four components: 1) Professional Teacher, 2) Instructional leadership, 3) Self-development and colleague development, and 4) Being a role model. (2) A model for teacher leadership development in practicing the principles of sufficiency economy philosophy in secondary schools under the Regional Education Office No. 11 comprised 1) principles including integration, and lesson learned from the principles of sufficiency economy philosophy, 2) objectives for developing teacher leadership to be professional teacher, instructional leadership, self-development and colleague development, and being a role model, 3) contents including professional teacher, instructional leadership, self-development and colleague development, and being a role model, 4) processes of the developed model involving a field trip study, a workshop and a training in actual practice, and 5) measurement and evaluation was divided into three phases comprising pre- implementation, during-implementation, and post-implementation. (3) The developed model and handbooks were assessed at the highest level. After the model implementation, teachers performed their teacher leadership in practicing the principles of sufficiency economy philosophy at the highest level. In addition, a level of teacher leadership at the post-implementation was higher than the pre-implementation at the .01 level of significance.

Keywords: (1) Teacher Leadership (2) Development Model (3) Principles of Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการ เทคโนโลยีดิจิทัลนวัตกรรม และการคมนาคม ก่อให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากยุคคอนกรีตไปสู่ยุคดิจิทัล เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วในโลกในศตวรรษที่ 21 นี้ เป็นโลกแห่งการสื่อสารและเศรษฐกิจสากล ทุกประเทศต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและมีภูมิคุ้มกันอย่างมั่นคง (นิวัติ รอบบุตร. ม.ป.ป. : 1) การเตรียมคุณภาพของประชากรจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้จึงต้องพัฒนาการจัดการศึกษาดังจะเห็นได้จากมีการประกาศใช้กฎหมายสำคัญด้านการจัดการศึกษาคือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นการปฏิรูปการศึกษาของประเทศครั้งสำคัญ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนการศึกษาทั้งระบบในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74ก., 19 สิงหาคม 2542 : 3) มาตรา 6

ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ซึ่งความมุ่งมาดของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ เพื่อพัฒนาคนไทยให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกนั้นเอง นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504-2509) ปัจจุบัน คือ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504-2509) ปัจจุบัน คือ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ได้ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับยุคสมัย

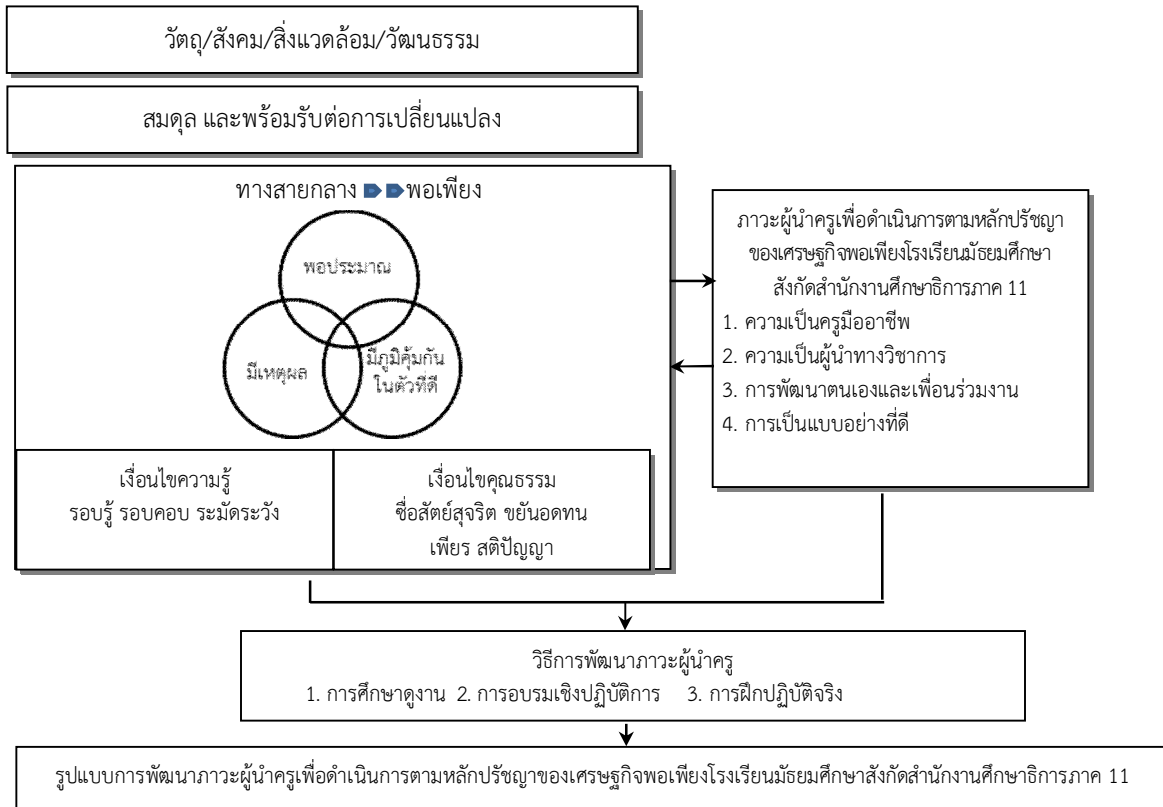
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาเป็นเวลากว่า 40 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นวิกฤตินั้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทรงชี้แนวทางในการดำรงชีวิตของประชาชนทุกระดับ ทั้งการพัฒนาและการบริหารประเทศความพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอ ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนไทยในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ด้วยความเพียร มีสติปัญญา มีความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 1-5) และทศวรรษที่ผ่านมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการยอมรับจากภายในประเทศและระดับสากลโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบแนวคิดในการวางแผนพัฒนาประเทศโดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8-12 (พ.ศ.2540-2564) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้น้อมนำไปจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 โดยยึดหลักการที่ว่าคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 1) มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้คุณธรรมจริยธรรมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมุ่งพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

กระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จึงจัดการศึกษาเพื่อดำเนินการตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันมีจิตสำนึก รักษาสีน้ำเงินและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยสอดแทรกหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และประยุกต์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เรียนรู้นอกห้องเรียน กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารและการจัดการศึกษาในทุกมิติ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหารและครูให้เป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับปรัยานุช ธรรมปิยา (2558 : 2) กล่าวว่า การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เป็นการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในภาคการศึกษาทุกระดับน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติภารกิจ โดยมุ่งหวังให้เกิดกระบวนการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิถีปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต ส่งผลให้เกิดการปลูกฝังและบ่มเพาะผู้เรียน เด็ก และเยาวชน ให้มีจิตสำนึกและอุปนิสัย “พอเพียง” สามารถดำรงตนและดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบผลสำเร็จครูเป็นผู้มีบทบาทอย่างยิ่งเพราะเป็นผู้ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ทำหน้าที่สอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับ ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร มีสภาพและปัญหาคล้ายคลึงกัน คือ ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง ขาดการบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียน (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2557 : คำนำ) อีกทั้งยังขาดผลงานวิจัยที่ศึกษาภาวะผู้นำครูด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ตรงกับความต้องการและสามารถนำมาใช้พัฒนาภาวะผู้นำครูอย่างแท้จริง การศึกษาวิจัยหารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

ภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

องค์ประกอบหลักที่ 1 ความเป็นครูมืออาชีพ มี 5 องค์ประกอบย่อย

องค์ประกอบหลักที่ 2 ความเป็นผู้นำทางวิชาการ มี 5 องค์ประกอบย่อย

องค์ประกอบหลักที่ 3 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน มี 3 องค์ประกอบย่อย

องค์ประกอบหลักที่ 4 การเป็นแบบอย่างที่ดี มี 5 องค์ประกอบย่อย

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม

3 หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และ 4 มิติ คือ วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

และรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองได้แก่ ครูโรงเรียนกุดบากพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 40 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test)

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูและยกกร่างรูปแบบการพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร ขั้นที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบ และขั้นที่ 3 การยกกร่างรูปแบบการพัฒนา

ระยะที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนาแบบ

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้ เป็นการนำเอารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่ผ่านการตรวจสอบ ไปทดลองใช้ มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนา และขั้นที่ 2 การสรุปผลการทดลองใช้ภาคสนามและสรุปประสิทธิผลของรูปแบบ

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำครู เพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มี 4 องค์ประกอบหลัก 18 องค์ประกอบย่อย 87 ตัวชี้วัด ดังนี้ คือ องค์ประกอบหลักที่ 1 ความเป็นครูมืออาชีพ มี 5 องค์ประกอบย่อย (1) มุ่งเน้นประสิทธิภาพ (2) มีความคิดสร้างสรรค์ รู้และเข้าใจงาน (3) มีทักษะการสอนแบบมืออาชีพ (4) ครุ่น้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ (5) ดำเนินชีวิตตามวิถีพอเพียง องค์ประกอบหลักที่ 2 ความเป็นผู้นำทางวิชาการมี 4 องค์ประกอบย่อย (1) เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนการสอน (2) เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ (3) เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร (4) เชี่ยวชาญการวัดและประเมินผล (5) ครูสร้างนวัตกรรมใหม่ องค์ประกอบหลักที่ 3 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน มี 3 องค์ประกอบย่อย (1) มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะของตนและผู้อื่น

(3) การสร้างเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียน และองค์ประกอบหลักที่ 4 การเป็นแบบอย่างที่ดี มี 5 องค์ประกอบย่อย (1) มีความอ่อนน้อมถ่อมตน (2) มีคุณธรรม จริยธรรม (3) มีความกล้าแสดงออก (4) ประสานชุมชนได้ดี (5) ดำเนินชีวิตตามวิถีพอเพียง

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู เพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้ (1) หลักการ ประกอบด้วย หลักการบูรณาการ และหลักการการถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูให้มีความเป็นครูมืออาชีพ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน และการเป็นแบบอย่างที่ดี (3) เนื้อหา ประกอบด้วย ความเป็นครูมืออาชีพ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน และการเป็นแบบอย่างที่ดี (4) กระบวนการของรูปแบบ ประกอบด้วย การศึกษาคูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกปฏิบัติจริง และ (5) การวัดและประเมินผล แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และหลังการพัฒนา

3. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู เพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง พบว่าพฤติกรรมด้านภาวะผู้นำครู หลังการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด และ พฤติกรรมด้านภาวะผู้นำครู ระยะหลังการพัฒนามีระดับภาวะผู้นำสูงกว่าระยะก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 18 องค์ประกอบย่อย 87 ตัวชี้วัด ดังนี้ คือ ความเป็นครูมืออาชีพ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน และการเป็นแบบอย่างที่ดี

องค์ประกอบที่ 1 ความเป็นครูมืออาชีพ เป็นสมรรถนะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูโดยตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน ทั้งในด้านวัฒนธรรมการทำงานและคุณภาพผู้เรียน ภาวะผู้นำครูในศตวรรษที่ 21 และการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ซึ่งทุกโรงเรียนต้องนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2557 : 21) ได้ศึกษาการถอดบทเรียนและวิเคราะห์อัตลักษณ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา พบว่า กิจกรรมพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน เป็นการพัฒนาครูอย่างมีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับ อภารัตน์ ราชพัฒน์ (2554 : 83-84) ที่นำเสนอความเป็นครูมืออาชีพ ประกอบด้วย (1) เป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน (2) มีทักษะการสอนแบบมืออาชีพ (3) มุ่งมั่นอย่างจริงจังในการปฏิบัติการสอน การเรียนรู้ และการประเมิน (4) เป็นผู้สอนที่ดี (5) ปฏิบัติงานในทีมกับเพื่อนครูและชุมชนได้ และ (6) มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบหลักที่ 2 ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในหลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลัก “ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ดังนั้น ครูจะต้องนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาทุกมิติ ซึ่งประการสำคัญครูต้องเชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้และการบูรณาการแบบสอดแทรกและเน้นการถอดบทเรียนตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 4 มิติ เพื่อวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติหรือกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของนักเรียน ด้านหลักสูตรสถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย อีกทั้งครูสร้างหรือใช้นวัตกรรม สื่อแหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนนำไปสู่การปฏิบัติในวิถีชีวิตจนเกิดเป็นอุปนิสัยพอเพียงได้ สอดคล้องกับ ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2557 : 34-35) กล่าวถึง อัตลักษณ์ครูและบุคลากรที่ดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเชี่ยวชาญในการจัดระบบการเรียนรู้ให้นักเรียน และปานทิพย์ เรืองอร่าม (2551 : 10) กล่าวถึงภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประกอบด้วย ครูต้องเชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนการสอน เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เชี่ยวชาญ การวัดและประเมินผล และครูสร้างนวัตกรรมใหม่

องค์ประกอบหลักที่ 3 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ถือเป็นแนวทางสำคัญในการทำงานร่วมกันใน โรงเรียน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันพัฒนางาน และเพิ่มขีดความสามารถของการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ลดช่องว่างระหว่างบุคลากรระดับปฏิบัติการทั้งแนวราบและแนวตั้ง เกิดการสื่อสารสองทางอย่างมีประสิทธิภาพและทำงาน อย่างมีความสุขซึ่งครูต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะของตนและผู้อื่น สร้างเครือข่ายภายในและภายนอก โรงเรียน สอดคล้องกับ อภารัตน์ ราชพัฒน์ (2554 : 8) กล่าวว่า การพัฒนาตนเองเป็นพฤติกรรมของครูในสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงความสนใจและความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตนเอง เชื่อมั่นในตนเองว่าพัฒนาได้ เป็นครูผู้นำพัฒนาเพื่อนครู และ กษมน มังคละศิริ (2557 : 53) ซึ่งได้สรุปพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของครูว่า มีความเข้าใจแนวคิดและวิธีพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่หาความรู้ รักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และมีทักษะการจัดการทำงานเพื่อการดำเนินชีวิตให้ก้าวหน้า

องค์ประกอบหลักที่ 4 การเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญเป็นลักษณะเฉพาะ และจุดเน้นที่เด่นชัด ที่ครูแสดงออกอย่างชัดเจนและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและบุคคลโดยทั่วไป ซึ่งภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรมีคือมีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีคุณธรรม จริยธรรม มีความกล้าแสดงออก ประสานชุมชนได้ดี และดำเนินตามวิถีพอเพียง สอดคล้องกับศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2557 : 30-31) ที่นำเสนอว่า ครูที่ดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเฉพาะและจุดเน้นที่ชัดเจน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณงามความดี มีการปลูกฝังและพัฒนาบุคลากร และชุมชน เครือข่าย ให้เป็นผู้มีความประพฤติตน ตามหลักคุณธรรม จริยธรรมเป็นประการสำคัญอันดับแรก อีกทั้ง สุรยุทธ์ จุลานนท์ (2549 : ปาฐกถาพิเศษ) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง ถือเป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 ได้ทรงชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนที่ ควรจะเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีพได้โดยที่ไม่เดือดร้อน ซึ่งที่จริงแล้วก็เป็นแนวทางที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย และสามารถนำไปใช้ได้ในทุกระดับ ในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศสอดคล้องกับแนวคิดจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และโรงเรียนต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา กล่าวว่าองค์ประกอบ ของภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยมีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีคุณธรรม จริยธรรม มีความกล้าแสดงออก ประสานชุมชนได้ดี ดำเนินชีวิตตามวิถีพอเพียง

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักศึกษาธิการภาค 11 ได้ข้อค้นพบ ว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 5 องค์ประกอบคือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) กระบวนการของรูปแบบ และ (5) การวัดและ ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนา พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำ ประกอบด้วย (1) หลักการพื้นฐาน (2) วัตถุประสงค์ (3) การประเมิน (4) การปฏิบัติงาน (5) การเข้ารับการพัฒนา (6) การให้ รางวัล (7) การให้ความช่วยเหลือ และงานวิจัยของ กษมน มังคละศิริ (2557 : 262-263) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการ ที่ 11 พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) จุดมุ่งหมาย (3) เอกสารประกอบการพัฒนา (4) วิธีพัฒนา และ (5) การติดตามผลและประเมินผล

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำไปทดลองใช้ กับกลุ่มทดลอง พบว่าพฤติกรรมด้านภาวะผู้นำครู มีการปฏิบัติหลังการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด และ พฤติกรรมด้านภาวะ ผู้นำครู ระยะหลังการพัฒนามีระดับภาวะผู้นำสูงกว่าระยะก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จัดว่าเป็น รูปแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็น เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้น ได้ผ่านการศึกษาค้นคว้า จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพจาก การผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 ท่าน จึงได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง ได้แก่ ครูโรงเรียนกุดบากพัฒนาศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 40 คน พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมการทดลองใช้รูปแบบมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและมีการพัฒนาภาวะผู้นำครูมีค่าคะแนนเฉลี่ยระยะสิ้นสุดการพัฒนาสูงกว่าระยะก่อนการพัฒนาและมีความคงสภาพของพฤติกรรมภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะครูที่เข้าร่วมพัฒนาได้เพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ศาลินา บุญเกื้อ, นันทกาญจน์ ชินประดิษฐ์ (2557 : 137) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การถอดบทเรียนและวิเคราะห์หัตถ์ลักษณะศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา พบว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรในโรงเรียน โดยครูและบุคลากรในโรงเรียนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติและดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนเกิดความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณลักษณะและอุปนิสัยพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยดังนี้

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบขององค์ประกอบภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11กับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาคอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่เพราะเหตุใด
2. ควรศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษาในภูมิภาคอื่น ๆ เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือระดับประเทศ เป็นต้น
3. ควรนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับโรงเรียนในระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือระดับประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กษมา วรวรรณ ณ ออยุธยา. (2550). การออกแบบการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจ. กรุงเทพฯ : วิชาการ.
- กษมน มังคละศิริ. (2557). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- โณทัย อุดมบุญญาภพ. (2558). คุณลักษณะครูรุ่นใหม่กับการปฏิรูปหลักสูตรการผลิตครูในศตวรรษ 21. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2561 (เว็บบล็อก). <http://schol.obec.go.th/nitest/article02.doc>, 2561.
- นันทกาญจน์ ชินประดิษฐ์. (2557). การถอดบทเรียนและวิเคราะห์หัตถ์ลักษณะศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- ปรียานุช ธรรมปิยา. (2558). วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- ประสิทธิ์ เขียวศรีและคณะ. (2548). รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปานทิพย์ เรืองอร่าม. (2551). การพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจอมเทียน.(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542”.**ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. 19 สิงหาคม 2542, หน้า 1-23, 2542.**
- รังสรรค์ สุทธรัมย์. (2556). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำครูด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 11 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

- ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ. (2553). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. ภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2561 สืบค้นจาก http://www.lasallechote.ac.th/sufficient/admin/file_doc/1498026121.pdf, 2561.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2550). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุรยุทธ์ จุลานนท์. นายกรัฐมนตรีเดินสายแจกนักลงทุน ย้ำ ปี 2550 เร่งปฏิรูปเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอรับต่างชาติ. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2561 สืบค้นจาก <http://naewna.com/asp>.
- อาภารัตน์ ราชพัฒน์. (2554). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัจฉราวรรณ ไฉยะเขียว. (2555). การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสันกอง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน : กรณีโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

DEVELOPMENT OF TEACHER ON CLASSROOM RESEARCH: A CASE STUDY OF BAN HUAYYANG SCHOOL
IN SAMCHAI DISTRICT, KALASIN PROVINCE UNDER THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

วาสนา สุภาณี¹, ชัยยนต์ เพาพาน², รัชฎาพร พิมพิชัย³
V0810472968@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน และเพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โดยดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 7 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน แบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียน และแบบบันทึกผลการนิเทศ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพื้นฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ตรวจสอบแบบสามเส้า แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอผลการวิจัยในลักษณะความเรียง

ผลวิจัยพบว่า (1) ปัญหาการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ากลุ่มเป้าหมาย มีประสบการณ์ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มเป้าหมายมีความพร้อมและต้องการเข้ารับการอบรมการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก (2) การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยการประชุมปฏิบัติการและการนิเทศภายในที่เน้นการปฏิบัติจริงตามกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 5 ขั้นตอน โดยมีวิทยากรให้ความรู้ ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้นสร้างความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงขึ้นจากการนิเทศภายในพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถดำเนินการวิจัยได้เรียบร้อยตามกรอบในวงรอบที่ 2 (3) ผลการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีผลการทดสอบก่อนการอบรมเฉลี่ยร้อยละ 40.95 ภายหลังการพัฒนา มีผลการทดสอบสูงขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 80.48 จากแบบประเมินเค้าโครงการกลุ่มเป้าหมายสามารถจัดทำเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจากแบบประเมินการเขียนรายงานและสรุปผลจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเป้าหมายสามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

This research aimed to study the problems in conducting classroom research at Ban Huayyang School in Samchai district, Kalasin province; to study the problems in conducting classroom research; to study the method of teacher development in classroom research; and to study the results of teacher development on classroom research. The conducting of development was divided into two circles. The target group consisted of 7 teachers. The instruments used in the research were: a test paper, a questionnaire related to the conducting classroom research, interview form, research proposal evaluation form, the assessment of research report form, and supervision report. The statistics used to analyze the qualitative data were basic statistic while the quantitative data used triangulation technique and then analyzed the content and presented by descriptive analysis.

The results of the research were as follows: (1) The problems in classroom action research indicated that the target group had experience in conducting classroom research. They had gained knowledge and understood how they conducted the classroom research at a moderate level. However, the needs of development attendance were at the high level. (2) The method for developing was workshop including internal supervision closely and regularly. The scope of this study comprises 5 steps. The target group getting more knowledge, understanding and getting high confidence in classroom research. Supervision could be found the target group can do all the classroom research in the second circle. (3) The results of development the target group had gain knowledge and understood in conducting the classroom research. The average score of the posttest was higher than the pretest. The assessment of research proposal and classroom research report indicated that the quality of research proposal and report writing at a high level. The satisfied with the development on classroom research at a high level.

Keywords: Development of Teachers on Classroom Research

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 (ฉบับที่ 3) 2553 เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในหมวด 4 มาตรา 24 (5) ระบุว่า “สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ระบบประกันคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานที่ 23 ว่า “ครูต้องมีความสามารถในการแสวงหาความรู้คิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งมี 3 ตัวบ่งชี้ คือ (1) ครูต้องมีนิสัยรักการแสวงหา (2) ครูต้องทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและ (3) ครูต้องรู้วิธีการวิเคราะห์และแก้ปัญหาในชั้นเรียนของตนเองได้” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 12)

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 80-81 ให้มีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งและบางวิทยฐานะ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ วิชาชีพที่เหมาะสม ในอันที่จำทำให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ราชการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความก้าวหน้าแก่ราชการและให้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา โดยการให้ไปศึกษาอบรม ดูงานหรือปฏิบัติงานวิจัย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2550 ก : 32) การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างสำคัญเน้นการพัฒนาที่ตัวครูซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การจัดรูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่เน้นการปฏิบัติจริง การพัฒนาด้านเทคนิคและทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้แบบใหม่และให้โอกาสครูได้สร้างนวัตกรรมด้วยตนเอง ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2557 : 20)

การทำวิจัยในชั้นเรียนนับได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาการศึกษาเป็นงานที่ค่อนข้างจะทำหายชวนให้คิดอยากลองติดตาม เกิดความกระตือรือร้นใคร่รู้ใคร่เห็น ในบางครั้งต้องใช้เวลานานเพราะงานวิจัยเป็นงานที่ละเอียดถี่ถ้วน การนำการวิจัย

ไปช่วยในกระบวนการเรียนการสอนสาเหตุสำคัญที่ต้องการใช้การวิจัยนำหน้าการเรียนการสอนเป็นเพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครู ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถโยงทฤษฎีหลักการที่ได้เรียนมาไปสู่การปฏิบัติได้ ครูจึงสอนด้วยการเน้นเนื้อหาเป็นสำคัญ ทำอย่างไรจึงจะทำให้โรงเรียนหรือสถาบันทางการศึกษาเห็นความสำคัญของการวิจัยและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติการสอน เพื่อนำข้อค้นพบจากผลการวิจัยของตนเองไปปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนหรือแก้ปัญหาในชั้นเรียนที่ประสบอยู่ (บัญชา อึ้งสกุล. 2544 : 47)

การวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ การศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร วิธีการสอน ตลอดจนการวัดผล โดยการศึกษาวิจัยนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาที่ครูพบการปฏิบัติการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการค้นหาคำตอบให้กับคำถามที่ครูสนใจด้วยวิธีการเชิงประจักษ์ (อรรถัญญา สุธาสิโนบล. 2544 : 3-6) กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการหาความรู้ใหม่ โดยอาศัยการทำงานที่เป็นระบบเข้ามาช่วย โดยหวังว่าข้อมูลที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือสูง และสรุปผลได้อย่างถูกต้อง ซึ่งการวิจัยจัดได้ว่าเป็นกระบวนการได้ความรู้ในลักษณะที่เป็นเชิงวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ สังเกตว่ามีปัญหาหรือข้อสงสัยอะไรเกิดขึ้นบ้าง รวบรวมข้อมูล และศึกษาความจริงที่สอดคล้องกับปัญหา (ประวิต เอรารวรรณ์. 2545 : 2)

สภาพปัญหาการวิจัยในโรงเรียน ทั้งด้านการบริหารจัดการ การสอนและการเรียนจะมีมากขึ้นเท่าที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบันมีหลายประการ (1) ปริมาณการวิจัยในโรงเรียนยังมีจำนวนน้อยและการวิจัยส่วนมากจะขอเลื่อนชั้นหรือตำแหน่ง การวิจัยที่นำผลมาใช้ในการปฏิบัติอย่างแท้จริงยังมีน้อย (2) บุคลากรส่วนมากยังคิดว่า การวิจัยเป็นสิ่งที่ปฏิบัติในระดับอุดมศึกษาดังนั้นในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีควมจำเป็นเพราะการวิจัยเป็นเรื่องของนักวิชาการไม่ใช่สำหรับนักปฏิบัติ (3) ผู้บริหารโรงเรียนและครูจำนวนมากยังคิดว่า การวิจัยเป็นเรื่องยาก มีขั้นตอนและระเบียบวิธีมาก งานปกติก็มากอยู่แล้ว จึงไม่มีเวลาวิจัย การวิจัยไม่ค่อยมีประโยชน์และไม่คุ้มค่ากับการทำ (4) ผู้บริหารโรงเรียนและครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการวิจัยจึงไม่ค่อยกล้าทำ (5) ขาดการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้าน การฝึกอบรม การสนับสนุนงบประมาณ การเผยแพร่การให้คำแนะนำช่วยเหลือและยกย่องจากปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ (ธีระ รุญเจริญ. 2554 : 180)

โรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นโรงเรียนขยายโอกาสขนาดกลางในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จากที่โรงเรียนได้รับการประเมินโรงเรียนดีประจำตำบลแบบยั่งยืน เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2559 มาตรฐานที่ 2 ด้านครู ตัวชี้วัดที่ 3 วิจัยในชั้นเรียน ข้อ 3) ครูมีการสรุปรายงานผลการวิจัย ข้อ 4) ครูนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน จากผลการประเมินครูส่วนมากไม่ส่งรายงานผลการทำวิจัยทำให้การประเมินมาตรฐานที่ 2 ด้านครู ตัวชี้วัดที่ 3 วิจัยในชั้นเรียน ข้อ 3) ยังไม่ผ่านการประเมิน (ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน-ศนฐ. 2559 : 86)

จากสภาพดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นแกนนำในการช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้มีกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 7 คน รายละเอียดดังนี้

- 1.1.1 ครูประจำชั้นอนุบาล 2 จำนวน 1 คน
- 1.1.2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน
- 1.1.3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน
- 1.1.4 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน
- 1.1.5 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน
- 1.1.6 ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน
- 1.1.7 ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- 1.2.1 ศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน
- 1.2.2 วิทยากรผู้ให้การอบรม จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเภทของเครื่องมือ มี 6 ประเภท จำแนกได้ดังนี้

- 2.1.1 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 1 ฉบับ
- 2.1.2 แบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 1 ชุด
- 2.1.3 แบบทดสอบความรู้เบื้องต้นด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 1 ชุด
- 2.1.4 แบบสัมภาษณ์ผลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 1ฉบับ
- 2.1.5 แบบประเมิน จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย
  - 2.1.5.1 แบบประเมินเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 1 ฉบับ
  - 2.1.5.2 แบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 1 ฉบับ
- 2.1.6 แบบบันทึกผลการนิเทศ

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แต่ละประเภทมีลักษณะ ดังนี้

2.2.1 แบบสอบถามแบบสอบถามสภาพปัจจุบันปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้สอบถามความรู้ ความเข้าใจและความต้องการในการพัฒนาเกี่ยวกับกรวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 1 ฉบับ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนาบุคลากร

2.2.2 แบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อยใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการประชุมครูโรงเรียนบ้านห้วยยางและการประชุมย่อยกลุ่มเป้าหมายเป็นแบบบันทึกการประชุมที่เป็นทางการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนมีจำนวน 5 วาระการประชุม ประกอบไปด้วย ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งให้ทราบ ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองการประชุมครั้งที่แล้ว ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเสนอเพื่อทราบ ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่นๆ

2.2.3 แบบทดสอบ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผ่านการทดสอบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความสมบูรณ์ของเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว โดยใช้ทดสอบก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการและทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรวิจัยในชั้นเรียน

2.2.4 แบบสัมภาษณ์ผลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนภายหลังสิ้นสุดการอบรมแล้ว ว่ามีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากน้อยเพียงใด

ต้องการความรู้เพิ่มเติมในประเด็นใด จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาครู เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนและ ตอนที่ 3 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม

2.2.5 แบบประเมิน จำนวน 2 ฉบับ

2.2.5.1 แบบประเมินเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน ใช้ประเมินผลงานที่ผู้เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการได้ลงมือปฏิบัติเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นรายการประเมิน และตอนที่ 3 เป็นผลสรุปจากการประเมิน

2.2.5.2 แบบประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ใช้สำหรับประเมินงานวิจัย ที่ทำสำเร็จ เรียบร้อยแล้ว จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นรายการที่ประเมินและส่วนประกอบต่าง ๆ ของรายงานวิจัยในชั้นเรียน ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่องานวิจัยในชั้นเรียน

2.2.6 แบบบันทึกผลการนิเทศ สำหรับคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้ใน การบันทึกสิ่งที่ได้พบเห็น ตลอดจนความรู้สึกที่ได้พบเห็น พูดคุย สนทนาอย่างไม่เป็นทางการในระหว่างที่ดำเนินการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมิน

3.2 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติแบบสามเส้า ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้แหล่งข้อมูล 2 แหล่งคือ

3.2.1 ด้านข้อมูล (Different Data Sources) ด้านเวลา แหล่งสถานที่ ข้อมูลด้านบุคคล

3.2.2 ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Different Collection Method) เป็นข้อมูลที่ได้จากการประเมิน การสัมภาษณ์ แบบสังเกต การบันทึกผล

3.2.3 ดำเนินการตรวจสอบหลักฐานเอกสารเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุดและจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย

3.3 นำข้อมูลที่ได้ศึกษามา โดยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อทำความเข้าใจและจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย

3.4 ประมวลผลและสรุปผล นำข้อมูลในรูปพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.5 สรุปผลการศึกษาค้นคว้าและเขียนรายงาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ในแต่วงรอบการวิจัยใช้การวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพในด้านเชิงปริมาณวิเคราะห์ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ยร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษาแต่ละด้าน โดยการใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และร้อยละ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติเพื่อการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี. 2544 : 221)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์
	R	แทน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

5.2 สถิติพื้นฐาน โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 101)

5.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ากลุ่มเป้าหมาย มีประสบการณ์ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มเป้าหมายมีความพร้อมและต้องการเข้ารับการอบรมการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก

2. วิธีการในการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ คือ การประชุมปฏิบัติการที่เน้นการปฏิบัติจริงตามกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 5 ขั้นตอน โดยมีวิทยากรให้ความรู้ในหัวข้อการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการและนวัตกรรม การนำวิธีการและนวัตกรรมไปใช้และการสรุปผล ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้นสร้างความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนของกลุ่มเป้าหมายให้สูงขึ้นมีการนิเทศให้คำปรึกษาแนะนำจากผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการวิจัยในชั้นเรียนอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอผลจากการนิเทศภายในพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถดำเนินการวิจัยได้เรียบร้อยตามกรอบนิเทศจำนวน 4 คน ส่วนอีก 3 คนไม่มั่นใจในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ และขาดทักษะการเขียนเชิงวิชาการจึงไม่สามารถเขียนรายงานการวิจัยแบบสมบูรณ์ให้ทันตามเวลาตามที่ต้องการได้จึงพัฒนาในรอบที่ 2 จึงทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ครบทุกคน

3. ผลการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้นำผลการ 2 วงรอบ ตามกรอบการดำเนินงาน 5 ขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียนทำให้กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีผลการทดสอบก่อนการอบรม เฉลี่ยร้อยละ 40.95 ภายหลังการพัฒนา มีผลการทดสอบสูงขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 80.48 จากแบบประเมินค่าโครงการกลุ่มเป้าหมายสามารถจัดทำโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจากแบบประเมินการเขียนรายงานและสรุปผลจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเป้าหมายสามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีประสบการณ์ในการดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มเป้าหมายมีความพร้อมและต้องการเข้ารับการอบรมการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก และหัวข้อ ที่ต้องการพัฒนาเรื่องลำดับจากมากไปหาน้อย คือการสรุปผลและการเขียนรายงานการวิจัย การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม การกำหนดวิธีการหรือนวัตกรรมในการแก้ปัญหา การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ และการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ กลุ่มเป้าหมาย ไม่ได้ปฏิบัติการวิจัยอย่างจริงจัง และขาดการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ ตลอดจน บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนเท่าที่ควร จึงไม่ให้ความสนใจ ที่จะดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เมื่อผู้บริหารให้การส่งเสริม และชี้ให้เห็นถึงการนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานและเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น จึงทำให้กลุ่มเป้าหมาย มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 151 - 155) กล่าวว่าหน่วยงานหรือองค์การต่างๆ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรอย่างแพร่หลาย เห็นได้จากหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาบุคลากรมากมาย การพัฒนาบุคลากรไม่เพียงแต่จะทำให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานให้ดีขึ้นเท่านั้นยังส่งผลให้ผลงานและเป็นประโยชน์ ต่อบุคลากรในด้านการเลื่อนตำแหน่งการงานอีกด้วย สอดคล้องกับ

ศาสตราจารย์ (2553 : 19-20) สรุปความหมายมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานมีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น และเพื่อพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการพัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของบุคลากรอีกด้วย ปินมูก สมน้อย (2551 : 102-118) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนวัดบ้านหนองคิม อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ก่อนการพัฒนาครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ตามขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนของกรมวิชาการ 5 ขั้นตอน คือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา การพัฒนานวัตกรรม การนำนวัตกรรมไปใช้ และการสรุปรายงานผล ไม่สามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยได้ ไม่สามารถนำเค้าโครงการวิจัยไปดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน และไม่สามารถเขียนรายงานผลการวิจัยได้ ภายหลังการพัฒนาโดยใช้การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ดำเนินการเป็น 2 วงรอบ พบว่า จากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 5 คน มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน จำนวน 3 คน ส่วนอีก 2 คน ยังมีปัญหาด้านการใช้นวัตกรรมและการเขียนรายงาน จึงต้องดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ด้วยกลยุทธ์การนิเทศเป็นรายบุคคล เมื่อดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 สิ้นสุดลงครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ครบทุกคน คนละ 1 เรื่อง ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ดี สอดคล้องกับนางศาสตราจารย์ (2553 : 95-137) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านคำไผ่ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าครูขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการทำวิจัยขาดสื่อในการศึกษาค้นคว้า ครูคิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) โดยดำเนินการ 2 วงรอบ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ พบว่าผลการพัฒนาวงรอบที่ 1 ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนทุกคน เพียง 4 ขั้นตอน คือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม และการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ส่วนขั้นตอนที่ 5 การสรุปผลและการเขียนรายงานการวิจัย ผู้ร่วมวิจัยสามารถทำได้ 4 คน อีก 1 คน อีก 1 คนยังไม่สามารถทำได้เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสรุปผลและไม่สามารถเขียนรายงานการวิจัยได้ ผลการพัฒนาวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการนิเทศ ภายใต้นจากการสัมภาษณ์การประเมินผลการเขียนเค้าโครงการวิจัยและการประเมินผลการเขียนรายงานการวิจัยพบว่า สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 5 ขั้นตอนได้ทุกคน

2. วิธีการในการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ของโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ คือ การประชุมปฏิบัติการที่เน้นการปฏิบัติจริงตามกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนทุกขั้นตอน โดยมีวิทยากรให้ความรู้และแนะนำช่วยเหลือ จะช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้และระหว่างดำเนินการวิจัยควรมีการนิเทศให้คำปรึกษาแนะนำจากผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการวิจัยในชั้นเรียนอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ ทั้งนี้เป็นเพราะ การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการฝึกอบรมที่มุ่งให้ผู้ประสบปัญหา หรือสนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกันมาปรึกษาหารือศึกษาค้นคว้า เพื่อจัดหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อที่จะเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานโดยมีการกำหนดแนวทางการประชุม บรรยายหรืออภิปรายของวิทยากร กลุ่มร่วมกันปรึกษาหารือ ค้นคว้า การนำเสนอผลงานกลุ่มต่อ ที่ประชุมใหญ่ แล้วสรุปเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันสอดคล้องกับ รัฐะ ประมวลพฤษ (2541 : 18) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นรูปแบบของการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานตามสถานการณ์จริงที่ผู้เข้าอบรมปฏิบัติอยู่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นางสาวจันทร์เพ็ญ ลามคำ (2553 : 82-96) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนกุดบากพัฒนาศึกษา อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ ภายใต้นหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) การสะท้อนผล (Reflection) ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าโดยกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 7 คน การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ ผู้ศึกษาค้นคว้ามีการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การประเมินเค้าโครง การวิจัยในชั้นเรียน การบันทึกการนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนและสามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้ จำนวน 5 คน อีก 2 คน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน ในวงรอบที่ 2 โดยใช้

กลยุทธ์การนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่องและการรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมดจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนสามารถเขียนเค้าโครงในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้โดยสรุป การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียน กุดบากพัฒนาศึกษา อำเภอกุดบากจังหวัดสกลนคร โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนและทำวิจัยในชั้นเรียนได้เป็นการพัฒนาตนเองในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3. ผลการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านห้วยยาง อำเภอสสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ากลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีผลการทดสอบก่อนการอบรม เฉลี่ยร้อยละ 40.95 ภายหลังการพัฒนา มีผลการทดสอบสูงขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 80.48 สามารถจัดทำเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และกลุ่มเป้าหมาย สามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้คือ รายงานกระบวนการดำเนินการวิจัยได้อย่างชัดเจน รูปแบบรายงานการวิจัยถูกต้อง และ มีองค์ประกอบรายงานการวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญครบถ้วน ผู้วิจัย มีการวางแผนในการพัฒนาตามกรอบกลยุทธ์ที่วางไว้อย่าง เป็นระบบ เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนทุกขั้นตอน ตลอดจนผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของครู ก่อนที่จะกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา จึงทำให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาการจัดการจัดกระบวนการเรียนการสอนจริง ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายมีความตระหนัก และตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ตลอดจนผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเอาใจใส่ เสนอแนะและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งดำเนินการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ภายใต้บรรยากาศแบบกัลยาณมิตร จึงทำให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิภพ เพิ่มสิน (2551 : 83-88) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านโนนโพธิ์ศรี อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การดำเนินการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโดยการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคือ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนดูจากคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียน คะแนนเพิ่มจาก 17.67 เป็น 23.67 สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้โดยในวงรอบที่ 1 ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถทำการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์ดี ครูชั้นประถมศึกษาปีที่1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ยังเหลือการสรุปและอภิปรายผลที่ยังทำไม่เป็นที่น่าพอใจ แต่สามารถสรุปอภิปรายผลได้ดีในวงรอบที่ 2 อย่างไรก็ตามครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อที่จะได้เกิดทักษะในการทำวิจัยมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนคอยกำกับ ดูแล ติดตามอย่างต่อเนื่องใจและสามารถเขียนรายงานการวิจัยได้ถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผู้วิจัยควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนดีพอที่จะวิเคราะห์ปัญหาการทำวิจัยของผู้ร่วมการศึกษาค้นคว้าได้ตรงจุด สามารถใช้เทคนิคการนิเทศช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

1.2 ระยะเวลาในการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน ใช้เวลา 1 ภาคเรียนมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ การทำวิจัยในชั้นเรียนควรมีคุณภาพ ถูกต้องตามหลักวิชา มีประโยชน์ต่อการพัฒนาหรือช่วยแก้ปัญหาของผู้เรียน ไม่ควรเน้นด้านปริมาณงานวิจัย

1.3 ผู้วิจัยควรมีการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องที่มีผลต่อการเรียนการสอน โดยศึกษาหาความรู้ และติดตามผลการวิจัยอย่างเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเชื่อมโยงในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ควรพัฒนาครูโดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาที่หลากหลายและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการพัฒนาครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค.
- จันทร์เพ็ญ ลามคำ. (2553). การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนกุดบากพัฒนาศึกษา อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
- ฐิระ ประवालพฤษ. (2541). การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- ธีระ รุณเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- บัญชา อึ้งสกุล. (2544). การวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. วารสารวิชาการ, 5(12), 48-53.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2545). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ.
- ปิ่นมุก สมน้อย. (2551). การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนวัดบ้านหนองคิม อำเภอยะผาจังหวัดนครราชสีมา.
(การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิภพ เพิ่มสิน. (2551). การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านโนนโพธิ์ศรี อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกาฬสินธุ์
- ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน-คนฐ. (2559). รายงานการประเมินโรงเรียนดีประจำตำบล
โรงเรียนบ้านห้วยยาง. ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน-คนฐ.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). การวัดผลการศึกษา. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สาคร สีดามาศย์. (2553). การพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยชั้นเรียนโรงเรียนบ้านคำไผ่ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาฬสินธุ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). การพัฒนาระบบนิเทศการศึกษาระดับ100% โครงการระบบ
นิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2550. การประชุมวิชาการการวิจัยในชั้นเรียน ครั้งที่ 4 ประจำปี 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
เลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). วารสารการศึกษาไทย. 11(20), 1-116.
- อรัญญา สุธาสิโนบล. (2544). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. วารสารวิชาการ. 4(6), 1-67.

การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร
A STUDY OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION IN MUKDAHAN PROVINCE

ปัทมา จันทพันธ์¹

Pattama.chantapan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และ แบบสอบถาม ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 266 คนสถิติที่ใช้ในการวิจัยเป็นสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่ โดยมีจุดมุ่งหมายการวิจัย (1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร และ (2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัจจุบันการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (2) สภาพการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า มีจุดแข็ง 3 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารวิชาการ และมีจุดอ่อน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านความร่วมมือระหว่างองค์กร

คำสำคัญ: (1) การบริหารและจัดการศึกษา (2) แนวทางการบริหารและจัดการศึกษา (3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

The research aimed to study educational administration and management of Local Administrative Organization in Mukdahan province. The instruments for collecting data included interview forms and a set of questionnaires. The samples were 266 persons. The statistics used in analyzing data were percentage, mean, standard deviation and frequency. The purposes of the research were (1) to examine context of educational administration and management of Local Administrative Organization in Mukdahan province, and (2) to establish how to develop educational administration and management of Local Administrative Organization in Mukdahan province.

The findings were as follows: (1) overall and individual aspects in present context of educational administration and management of Local Administrative Organization in Mukdahan province were at the high level. Overall and individual aspects of need context in educational administration and management of Local Administrative Organization in Mukdahan province were at the high level. (2) The context of educational administration and management of Local Administrative Organization in Mukdahan Province comprised three strengths: 1) school administrator 2) personnel affairs and 3) academic affairs. The weaknesses comprised four aspects: 1) financial affairs 2) general affairs 3) local administrative administrators and 4) organization participatory.

¹ เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร

Keywords: (1) Educational Administration and Management (2) Guidelines of Educational Administration and Management and Education (3) Management and Educational Developmental Approach, Local Administrative Organization

บทนำ

ประเทศไทยกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ของทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยสร้างหลักประกันว่าคนไทยทุกคนต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาคเท่าเทียม และทั่วถึง และส่งเสริมสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในช่วง 15 ปีข้างหน้า (Sustainable Development Goal-SDGs ปี ค.ศ. 2015-2030) ได้จัดให้มีบริการการศึกษากระจายไปตามพื้นที่ภูมิศาสตร์ทั่วประเทศ มีเขตบริการรับผิดชอบจัดการศึกษาที่มุ่งหวังสร้างโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เนื่องจากการศึกษาที่มีเพื่อทุกคน เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ความท้าทายในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำหรับโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของทุกคน คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของพันธกิจสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องสามารถจัดการศึกษาให้เกิดผล มีคุณภาพสูงและมีความเสมอภาคต่อเด็กทุกคนได้เข้าถึงการเรียนรู้ตามความต้องการและศักยภาพโดยไม่เลือกปฏิบัติ สิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการหนุนเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีความเท่าเทียม ทั่วถึง และครอบคลุมให้แก่คนทุกกลุ่ม คือ การสร้างองค์ความรู้และแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษาแบบทั่วถึงและเท่าเทียมสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย ให้มีแบบอย่างที่ดีประยุกต์ ปรับใช้ในการปฏิบัติจริงตามสภาพบริบทและพื้นที่ ภูมิศาสตร์ ภายใต้การสร้างกระบวนการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2559 : คำนำ) แผนการศึกษาแห่งชาติมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ประกอบด้วย 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560 : 79)

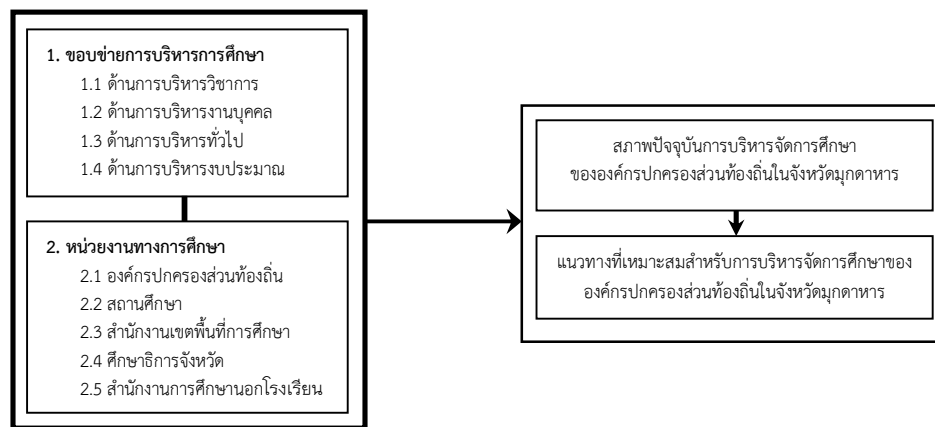
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รัฐได้ให้ความสำคัญเป็นอิสระคล่องตัวตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหารการบริการงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ รัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น ภายใต้กรอบกฎหมายและเพื่อกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และในส่วนขององค์ประกอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยผู้บริหารท้องถิ่นทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่นและมีสภาท้องถิ่นทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากเลือกตั้งของประชาชน ในท้องถิ่นนั้นเช่นเดียวกัน (โกวิท วัฒนกุล. 2550 : 13) “การจัดการศึกษา” เป็นความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งสามารถจำแนกประเด็นของความรับผิดชอบได้ 3 ประการได้แก่ ประการแรกเป็น “ความรับผิดชอบทางกฎหมาย” เพราะเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา เหตุผลประการที่สองได้แก่ “ความรับผิดชอบทางสังคม” ซึ่งเป็นความรับผิดชอบทางสังคมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำหน้าที่ในการดูแลบุตรหลานและสมาชิกของชุมชน และ ณ ปัจจุบันนี้เป็นองค์กรที่มีบทบาทในฐานะที่เป็นองค์กรที่จัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน ตามแนวทางการกระจายอำนาจฉะนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นองค์กรที่มีทั้งอำนาจ หน้าที่ งบประมาณ และบุคลากร รวมทั้งจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ประการ

ที่สาม ได้แก่ “ความรับผิดชอบทางการเมือง” เพราะเมื่อประชาชนเลือกผู้แทนเข้าไปทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ผู้แทนนั้น ก็จะกลายเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นจะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อความผูกพันตามนโยบายที่เคยให้ไว้กับประชาชนขณะหาเสียงก่อนการเลือกตั้ง และเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรทางการเมือง ดังนั้นจึงต้องมีนโยบายที่จำเป็นต้องมีแนวคิดที่จะจัดบริการที่ดีให้กับประชาชนและแนวนโยบายหนึ่งที่ว่าดีและสามารถดึงดูดและผูกมัดหัวใจของประชาชนไว้ได้คือการให้การศึกษาที่ดีแก่ประชาชน (วุฒิสสาร ตันไชย. ม.ป.ป. : 4)

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร ควรหาแนวทางเพื่อพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาในท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารซึ่งเป็นองค์กรในท้องถิ่นที่ทำงานร่วมกับหลายหน่วยงานและทำหน้าที่ร่วมกันวางแผนระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชนในพื้นที่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการวางแผนหรือใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของทุกฝ่าย ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสังเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารและการจัดการศึกษาทางด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทางการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือนักวิชาการศึกษา รวมทั้งสิ้น 886 คน จากหน่วยงานทางการศึกษาจังหวัดมุกดาหาร
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือนักวิชาการศึกษา โดยการเปรียบเทียบตารางสัดส่วนของ Krejci and Morgan (วารโ พึ่งสวัสดิ์. 2548 : 205 - 206) จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 275 คนใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 55 คน ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการกองการศึกษา 55 คน ครูจากสถานศึกษาละ 3 คน จำนวน 165 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย
  - 2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2.2 การสนทนากลุ่ม โดยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงที่เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและกรรมการสถานศึกษาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาและกลุ่มอื่น จำนวน 1 กลุ่ม และผู้บริหารการศึกษา 1 กลุ่ม รวมเป็น 2 กลุ่มรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 10 คน

2.3 แบบสอบถาม วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามโดยคำนวณค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .972

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณโดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างรายบุคคลและส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Focus group) เลือกกรณีศึกษาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล คือ เทศบาลเมืองมุกดาหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลดอนตาล

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และยืนยันด้วยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม ทั้งหมด 275 ฉบับ ได้รับคืนมาในสภาพที่ข้อมูลสมบูรณ์ จำนวน 235 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.45 จำแนกเป็น เพศชาย 58 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 เพศหญิง 177 คน คิดเป็นร้อยละ 75.30 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด 24 คน คิดเป็นร้อยละ 10.20 เทศบาลเมือง 68 คน คิดเป็นร้อยละ 28.90 เทศบาลตำบล 44 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 องค์การบริหารส่วนตำบล 71 คน คิดเป็นร้อยละ 30.20 และ อื่น ๆ (ไม่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 63 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 ผู้บริหารสถานศึกษา 50 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.30 ครูและบุคลากรทางการศึกษา 117 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80 และผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 ปริญญาตรี 138 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 ปริญญาโท 87 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 จบปริญญาเอก 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40 ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 100 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 โรงเรียนประถมศึกษา 74 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 โรงเรียนขยายโอกาส 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 โรงเรียนมัธยมศึกษา 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 และสถาบันอาชีวศึกษา 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60

2. สภาพปัจจุบันการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา และด้านความร่วมมือระหว่างองค์กร

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาส่งเสริมและสร้างโอกาสให้นักเรียนได้แสดงทักษะ ความสามารถทางวิชาการ กีฬา อย่างหลากหลายและสม่ำเสมอ ครูผู้สอนนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการเรียนการสอนเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมประกวดหรือแข่งขันทักษะทางวิชาการของหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานอื่น หรือหน่วยงานเอกชน และได้ผลรับเป็นที่น่าพอใจ

2.2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ครูและบุคลากรการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ที่เพิ่มความรู้ ความสามารถ เพิ่มเวลา และมีความภูมิใจที่ได้เป็นครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษามีการประเมินศักยภาพ ความสามารถหรือผลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้ผลงานที่เกิดขึ้นเชิงประจักษ์ที่เชื่อมโยงกับผลที่เกิดกับตัวผู้เรียน ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม สังคม อารมณ์ หรือสติปัญญา และครูมีแนวคิด วางแผน หรือกำลังศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และศึกษาต่อในสาขาเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน (ไม่ใช่สาขาการบริหารการศึกษา)

2.3 ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาได้กำหนด กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ หรือข้อบังคับที่เป็นประโยชน์ สำหรับให้ครู หรือ นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กร หรือ ความประพฤตินักเรียนเชิงประจักษ์ สถานศึกษานำเทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ หรือสื่อโซเชียลมีเดีย มาช่วยในการประสานความร่วมมือ ประสานงาน การติดต่อสื่อสาร ระหว่างองค์กร บุคลากร ผู้ปกครองนักเรียน หรือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ และ สถานศึกษาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียน ทั้งในระดับสถานศึกษา และจัดให้มีการประชุมร่วมกันในระดับภาคีระดับอำเภอ ตำบล หรือจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครองนักเรียน

2.4 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาได้นำนโยบายด้านการศึกษาของหน่วยงาน ต้นสังกัด มาเป็นส่วนหนึ่งหรือบูรณาการในการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงาน สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนการบริหารงบประมาณสอดคล้องกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา มีการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT) อย่างรอบด้าน มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ที่สามารถนำลงสู่การปฏิบัติและวัดความสำเร็จได้ และการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สามารถส่งผลถึงตัวผู้เรียนโดยตรง และผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

2.5 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะ ความรู้ หรือประสบการณ์ในการบริหารหรือจัดการศึกษา ที่สามารถบริหารสถานศึกษาให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งด้าน อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เหมาะสมตามวัยหรือพัฒนาการ ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการบริหารหรือจัดการศึกษาเป็นไปตามแผน ระยะเวลา จำนวนงบประมาณที่กำหนดไว้ และบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด และอัตราเกณฑ์เด็กเข้าเรียนหรือการรับนักเรียนเป็นไปตามแผนการรับนักเรียน

2.6 ด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเทียบเคียง ประสิทธิภาพการบริหารและจัดการศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ และนำมายกระดับประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาทุกด้านที่เป็นปัจจุบันและถูกต้อง สามารถเผยแพร่หรือนำมาใช้สำหรับการบริหารหรือจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากรให้กับการบริหารหรือจัดการศึกษามากกว่าหรือทัดเทียมกับการจัดสรรให้หมวดอื่น ๆ

2.7 ด้านความร่วมมือระหว่างองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารองค์กรได้รับเชิญจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อื่นหรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น เพื่อเข้าร่วมประชุมหรือหาหรือเกี่ยวกับการจัดการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ เพื่อสนับสนุนการบริหารหรือจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลเชิงประจักษ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดประชุมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา และเชิญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่นมาร่วมกิจกรรมและได้รับการตอบรับเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี

3. ความต้องการจำเป็นการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และ ด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 ด้านการบริหารวิชาการ เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ นักเรียนได้รับรางวัล ด้านความรู้ทางวิชาการ ทักษะความสามารถด้านอื่น ๆ เหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานราชการอื่น หรือภาคเอกชน หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีการประกวด แข่งขัน ทักษะ ความสามารถนักเรียน เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งจังหวัด ภูมิภาค หรือประเทศ และสถานศึกษาจัดให้ครูทุกคนได้นำเสนอผลงานทางวิชาการกับหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ด้านการบริหารงานบุคคล เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ บุคลากรมีรายได้หรือเงินสนับสนุนอื่นที่สุจริต นอกเหนือจากเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของตนและครอบครัว ครูมีแนวคิด หรือวางแผนที่จะสอบเปลี่ยนสายงานไปสังกัดหน่วยงานราชการอื่น หรือเปลี่ยนตำแหน่งไปดำรงตำแหน่งอื่นที่ไม่ใช่ครูผู้สอนและสถานศึกษามีการสร้างขวัญกำลังใจ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงสิ่งอุปโภค บริโภค เทคโนโลยีที่สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม

3.3 ด้านการบริหารทั่วไป เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาจัดให้มีรถรับส่งนักเรียนแบบไม่เก็บค่าใช้จ่ายที่ปลอดภัย สะอาด สภาพเป็นที่น่าพอใจ สถานศึกษาในสังกัดจัดให้มีร้านค้าเพื่อจำหน่ายสินค้าและอำนวยความสะดวกให้กับครู นักเรียน และจำหน่ายสินค้าที่มีประโยชน์ทั้งด้านอุปโภคและบริโภคและสถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สนามเด็กเล่น ห้องส้วม สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับครู นักเรียน อย่างเพียงพอเหมาะสมและปลอดภัย นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้เกี่ยวข้องสามารถติดต่อไปประสานงานกับสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาไว้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน สถานศึกษานำเทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ หรือสื่อโซเชียลมีเดีย มาช่วยในการประสานความร่วมมือ ประสานงาน การติดต่อสื่อสาร ระหว่างองค์กร บุคลากร ผู้ปกครองนักเรียน หรือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ และสถานศึกษาได้กำหนด กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ หรือข้อบังคับที่เป็นประโยชน์ สำหรับให้ครู หรือ นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม ส่งผลต่อตัววัฒนธรรมองค์กร หรือความประพฤตินักเรียนเชิงประจักษ์

3.4 ด้านการบริหารงบประมาณ เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาสามารถหางบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ นอกเหนือจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือจากหน่วยงานราชการ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารหรือจัดการศึกษา งบประมาณ ทรัพยากรทางการศึกษา ที่ได้รับจัดสรร เพียงพอต่อการบริหารหรือจัดการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามตัวชี้วัดหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนการบริหารงบประมาณ สอดคล้องกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา มีการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT) อย่างรอบด้าน มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ที่สามารถนำลงสู่การปฏิบัติและวัดความสำเร็จได้

3.5 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีผลงานหรือรางวัลที่เกิดจากการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานราชการอื่น หรือภาคเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้รับการพัฒนาทางวิชาชีพ จนได้รับรางวัลจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานราชการอื่นหรือภาคเอกชนและอัตราเกณฑ์เด็กเข้าเรียนหรือการรับนักเรียนเป็นไปตามแผนการรับนักเรียน

3.6 ด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากรให้การบริหารหรือจัดการศึกษามากกว่าหรือทัดเทียมกับการจัดสรรให้หมวดอื่น ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาทุกด้านที่เป็นปัจจุบันและถูกต้องสามารถเผยแพร่หรือนำมาใช้สำหรับการบริหารหรือจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเทียบเคียงประสิทธิภาพการบริหารและจัดการศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ และนำมายกระดับประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กร

3.7 ด้านความร่วมมือระหว่างองค์กร เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำเอานโยบายด้านการศึกษา ระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับจังหวัด มาบูรณาการเข้ากับแผนการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กร สถานศึกษามีการรวมกลุ่มสถานศึกษาเป็นศูนย์เครือข่าย สหวิทยาเขต หรือรูปแบบอื่น เพื่อประสานความร่วมมือด้านการบริหารและจัดการศึกษาร่วมกันและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำความตกลงร่วมหรือประสานความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ เพื่อการยกระดับการบริหารหรือจัดการศึกษาขององค์กร และเกิดผลเชิงประจักษ์

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหารในภาพรวม

4.1 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ (1) ส่งเสริมผลงานหรือรางวัลที่เกิดจากการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานอื่นหรือภาคเอกชน (2) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาทางวิชาชีพ (3) มีอัตราเกณฑ์เด็กเข้าเรียนหรือการรับนักเรียนเป็นไปตามแผนการรับนักเรียน

4.2 ด้านบริหารงานบุคคล ได้แก่ (1) เปิดโอกาสให้มีการสอบเปลี่ยนสายงานไปสังกัดหน่วยงานราชการอื่นหรือเปลี่ยนตำแหน่งอื่น หรือเปลี่ยนตำแหน่งไปดำรงตำแหน่งอื่นที่ใช่ครูผู้สอน (2) สถานศึกษามีการสร้างขวัญกำลังใจจัดหาความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงสิ่งอุปโภค บริโภค เทคโนโลยีที่สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม (3) สถานศึกษามีการประเมินมีการประเมินศักยภาพ ความสามารถของครูอย่างสม่ำเสมอโดยใช้ผลงานที่เกิดขึ้นเชิงประจักษ์ที่เชื่อมโยงกับผลที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ทั้งทางด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม สังคม อารมณ์หรือสติปัญญา

4.3 ด้านบริหารงานวิชาการ ได้แก่ (1) ส่งเสริมให้มีการประกวด แข่งขัน ทักษะความสามารถนักเรียนเพื่อให้สถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งจังหวัด ภูมิภาคหรือประเทศ (2) ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ ทักษะความสามารถอื่นๆ ตามช่วงวัย ทั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานราชการอื่นหรือภาคเอกชน (3) ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้นำเสนอผลงานทางวิชาการกับหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายการวิจัย ดังนี้ คือ

1. สภาพปัจจุบันการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านผู้บริหารสถานศึกษาและด้านความร่วมมือระหว่างองค์กร ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากสถานศึกษาในปัจจุบันมีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแทนนิติบุคคลนั้น การบริหารและจัดการศึกษาได้มีกระจายอำนาจการบริหารจัดการให้สถานศึกษา ทั้งด้านการบริหาร วิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ทำให้สถานศึกษามีความอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาบนพื้นฐานของกฎหมาย และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในปัจจุบัน ที่ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษามาก จาก ภาคประชาชน ภาคเอกชน หรือหน่วยงานรัฐอื่น ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานเทศบาลเมือง/ตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น จึงส่งผลการสภาพการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่ถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบล พบว่า การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการศึกษาสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบล คือ “กลยุทธ์การบริหารการศึกษาโดยสถานศึกษาและชุมชนเป็นฐาน (School and Community Based Management: SCBM Strategy)” ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ระดับนโยบาย 7 กลยุทธ์ระดับโครงการ และ 21 กลยุทธ์ระดับกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ กลั่นรูป (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาส่งเสริมและสร้างโอกาสให้นักเรียนได้แสดงทักษะ ความสามารถทางวิชาการ กีฬา อย่างหลากหลาย และสม่ำเสมอ ครูผู้สอนนำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการเรียนการสอนเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสถานศึกษานำนักเรียนเข้าร่วมประกวดหรือแข่งขันทักษะทางวิชาการของหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานอื่น หรือหน่วยงานเอกชน และได้ผลรับเป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก การบริหารวิชาการเป็นพันธกิจที่สถานศึกษาให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยมีระบบงานด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป และการบริหารงบประมาณ เป็นกลุ่มงานสนับสนุน ที่มีความเป็นอิสระและยึดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษา ทำให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษณุ กันตง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการ การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการ การศึกษาได้ทุกระดับความต้องการและความเหมาะสม ภายใต้นโยบายและมาตรฐานชาติ มีหน้าที่และอำนาจในการจัดการ การศึกษา การฝึกอบรม และความรับผิดชอบต่อ โดยมีผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบต่อ ประชาชนในการบริหารงานของท้องถิ่น ตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่ถ่ายโอน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการ บริหารการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา ประกอบด้วย (1) การมีแผนพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับ แผนพัฒนาของ อบต. และเกิดจากระบวนการมีส่วนร่วม (2) การมีวิสัยทัศน์ และภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย นายก อบต. และผู้อำนวยการสถานศึกษา (3) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการทำงานเป็นทีม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน (4) ความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน และ (5) วัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันของสถานศึกษา ชุมชน และ อบต.

1.2 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ครูและบุคลากรการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ เพิ่มความรู้ ความสามารถ เพิ่มเวลา และมีความภูมิใจที่ได้เป็นครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษามีการประเมินศักยภาพ ความสามารถหรือผลการ ปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้ผลงานที่เกิดขึ้นเชิงประจักษ์ที่เชื่อมโยงกับผลที่เกิดกับตัวผู้เรียนทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม สังคม อารมณ์ หรือสติปัญญา และครูมีแนวคิด วางแผน หรือกำลังศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และศึกษาต่อ ในสาขาเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน (ไม่ใช่สาขาการบริหารการศึกษา) ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก ครูและ บุคลากรทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่มีโอกาสเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพสูง (fast track) ทั้งในเรื่องของค่าตอบแทน หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ อีกทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นวิชาชีพที่มีอิสระด้านความคิดทางวิชาการ สามารถออกแบบหรือ พัฒนางานในหน้าที่การสอนได้อย่างอิสระ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ อ่อนเทศ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัย พบว่า (1) การวางแผน คือ การจัดทำแผนอัตรากำลัง 3 ปี เพื่อกำหนดกรอบในการบรรจุแต่งตั้ง หรือการรับ โอนย้ายบุคลากร ควรมีการนำระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับโอนบุคลากรมาใช้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบันบนสร้างความ เป็นธรรม การรับโอนบุคลากรปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาค และตรวจสอบได้ และดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมาย มีบทลงโทษผู้ไม่ถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างชัดเจน มีการสร้างมาตรฐานจริยธรรมและคุณธรรมของหน่วยงานอย่าง เป็นรูปธรรม ส่งเสริมการใช้ระเบียบกฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม (2) การสรรหา พบว่า ควรเน้นสร้างธรรมาภิบาล บนพื้นฐานการดำเนินการอยู่บนกรอบของกฎระเบียบโดยไม่เลือกปฏิบัติ เท่าเทียม และเป็นธรรม (3) การพัฒนา พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนจัดสรรงบประมาณเพื่อให้พนักงานได้เข้ารับการอบรมอยู่ประจำ (4) การประเมินผล พบว่า ผู้บริหาร ควรนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม เก็บข้อมูลการเลื่อนระดับไว้ สำหรับการตรวจสอบอย่างเป็นระเบียบเป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อการค้นหา (5) การบริหารค่าตอบแทน พบว่า ผู้บริหารควรมี การตัดสินใจและการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ระเบียบกฎหมายการบริหารค่าตอบแทนและมีความเสมอภาคยุติธรรม การดำเนินงานในด้านนโยบายต่าง ๆ อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องเป็นธรรม ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเลื่อนระดับได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน กำหนดหลักเกณฑ์ บทลงโทษ กรณีพนักงานไม่กระทำตามระเบียบกฎหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของระวี อรรถวิสัย (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การรักษาบุคลากรทางการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบการรักษาบุคลากรทางการ ศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย (1) ผู้นำองค์กร (2) ความพึงพอใจในงาน (3) การสนับสนุน (4) สัมพันธภาพ (5) คุณภาพชีวิตการทำงาน (6) คุณลักษณะเฉพาะบุคคล และ (7) การได้รับการยอมรับ

1.3 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อและระดับปานกลาง 2 ข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาได้กำหนด กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ หรือข้อบังคับที่เป็นประโยชน์ สำหรับให้ครู หรือ นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม ส่งผลต่อตัววัฒนธรรมองค์กร หรือ ความประพฤตินักเรียนเชิงประจักษ์ สถานศึกษานำ เทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ หรือสื่อโซเชียลมีเดีย มาช่วยในการประสานความร่วมมือ ประสานงาน การติดต่อสื่อสาร ระหว่างองค์กร บุคลากร ผู้ปกครองนักเรียน หรือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ และ สถานศึกษาจัดให้มีการ

ประชุมผู้ปกครองนักเรียน ทั้งในระดับสถานศึกษา และจัดให้มีการประชุมร่วมกันในระดับภาคีระดับอำเภอ ตำบล หรือจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครองนักเรียน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการบริหารทั่วไป เป็นกลุ่มงานฝ่ายสนับสนุน ให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นหน่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม เสริมเติมเต็มนอกเหนือจากองค์ความรู้ด้านทฤษฎีและเนื้อหาด้านวิชาการ อีกทั้งการดูแลอาคาร สถานที่ งานสัมพันธ์ชุมชน ตลอดจนงานอื่นใด ที่มีได้ระบุผู้รับผิดชอบไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย แสงศรี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการบริหารจัดการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น สนับสนุนการจัดการศึกษา มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และภารกิจที่ชัดเจน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีการประสานงาน ทุกภาคส่วนให้ร่วมขับเคลื่อนและติดตามผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญวิทย์ วสยงกูร (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรมเขตเมือง : กรณีศึกษา ชุมชนชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนเมืองที่เหมาะสม ควรเป็นรูปแบบที่รัฐร่วมมือกับชุมชน โดยนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาปรับใช้ให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว และแนวคิดทางการบริหารจัดการด้านการตลาดและการส่งเสริมการท่องเที่ยว อย่าง 4M (Man, Management, Material, Money) 4P (Produce, Price, Promotion, Place) และ 5A's (Attraction, Accessibility, Amenity, Activity, Accommodation)

1.4 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาได้นำนโยบายด้านการศึกษาของหน่วยงาน ต้นสังกัด มาเป็นส่วนหนึ่ง หรือบูรณาการในการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงาน สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนการบริหารงบประมาณ สอดคล้องกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา มีการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT) อย่างรอบด้าน มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ที่สามารถนำลงสู่การปฏิบัติและวัดความสำเร็จได้ และ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สามารถส่งผลถึง ตัวผู้เรียนโดยตรง และผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก การบริหารงบประมาณใน สถานศึกษา เป็นไปตามกฎ ระเบียบหรือแนวปฏิบัติของราชการอย่างเคร่งครัด นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการ บริหารงบประมาณ จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีคณะกรรมการ สถานศึกษาหรือภาคีเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากรทางการศึกษา ส่งผลให้การบริหารงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ สร้อยคำ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ระดับ ความสำเร็จของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน: การออกแบบการวิจัยแบบผสมผสานตามลำดับ ผลการวิจัย พบว่า ระดับความสำเร็จในภาพรวมของการบริหาร การศึกษาทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป พบว่า อยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารการศึกษาระหว่างองค์ประกอบ 4 ด้าน พบว่า การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในการบริหารงานวิชาการและการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับดี และการกระจาย อำนาจด้านการบริหารงานงบประมาณและการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษณุ กันแดง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบสถาบันอุดมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นมหาวิทยาลัยท้องถิ่น มีการบริหารจัดการ 2 ระดับ ระดับสถาบันควรบริหารงานในลักษณะเครือข่าย ระดับการจัดการในสถาบัน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ การบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารการวิจัย การบริหารการเงิน และการบริหารทรัพยากรมนุษย์

1.5 ด้านผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะ ความรู้ หรือประสบการณ์ในการบริหารหรือจัดการศึกษา ที่สามารถบริหารสถานศึกษา ให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา เหมาะสมตามวัยหรือวุฒิภาวะ การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการบริหารหรือจัดการศึกษาเป็นไปตามแผน ระยะเวลา จำนวนงบประมาณที่กำหนดไว้ และบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด และ อัตราเกณฑ์เด็กเข้าเรียนหรือการรับนักเรียนเป็นไปตามแผนการรับ นักเรียน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำ ตลอดจน

มีทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษา สามารถอำนวยความสะดวกให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา หมดหลี (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนากรรมการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการจัดการศึกษา พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมที่เป็นอยู่ของกรรมการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสาร การร่วมวิเคราะห์ปัญหา และการร่วมคิดวางแผนดำเนินงาน โดยมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ งานที่มีส่วนร่วมมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การวางแผนอัตรากำลัง การจัดตั้งงบประมาณ งานกำกับดูแลสถานศึกษา: ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เคนศักดิ์ สุริยะ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของผู้นำยุคใหม่ในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 12 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความรู้ในการบริหารงาน ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน ด้านการมีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน ด้านการมี หลักการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านการมีบุคลิกภาพ และการพูดที่ดี ด้านการยึดมั่นในแนวทางที่ถูกต้อง ด้านการมีประสบการณ์การทำงาน ด้านการแสวงหาความร่วมมือในและนอกชุมชน ด้านการติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.6 ด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเทียบเคียงประสิทธิผลการบริหารและจัดการศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ และนำมายกระดับประสิทธิผลการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาทุกด้านที่เป็นปัจจุบันและถูกต้อง สามารถเผยแพร่หรือนำมาใช้สำหรับการบริหารหรือจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร ให้กับการบริหารหรือจัดการศึกษามากกว่าหรือทัดเทียมกับการจัดสรรให้หมวดอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้ ความเข้าใจ ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาให้กับสถานศึกษาอย่างเหมาะสม อีกทั้งช่วยประสานงานหรือสร้างเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา นอกเหนือจากงบประมาณของทางราชการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญช่วย ภูทองเงิน (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มี 4 สมรรถนะ คือ สมรรถนะหลัก ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ด้าน เรียง จากค่าน้ำหนักมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ ด้านการวัดทางความคิด สมรรถนะในตำแหน่งหน้าที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ด้าน เรียงจากค่าน้ำหนักมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการควบคุมงาน ด้านการจัดองค์การ ด้านการเป็นผู้นำสมรรถนะส่วนบุคคล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 3 ด้าน เรียงจากค่าน้ำหนักมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการให้รางวัลและคำตอบแทน ด้านการวางแผนความก้าวหน้าของอาชีพ และสมรรถนะทางเทคนิควิธี ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 4 ด้านเรียงจากค่าน้ำหนักมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการพัฒนาศักยภาพคน ด้านการมองภาพองค์กรรวม ด้านการเข้าใจผู้นำ และด้านการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา จันทพันธ์ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีคุณลักษณะภาวะผู้นำ 11 ด้าน และตัวบ่งชี้ความสำเร็จด้านภาวะผู้นำ 85 ตัวบ่งชี้ และเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำ ดังนี้ (1) ด้านกลยุทธ์องค์กร (2) ด้านระบบการปฏิบัติงาน (3) ด้านค่านิยมองค์กร (4) ด้านเศรษฐกิจ (5) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (6) ด้านโครงสร้างองค์กร (7) ด้านบุคลากร (8) ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ (9) ด้านเทคโนโลยี (10) ด้านทักษะและความรู้ และ (11) ด้านการเมือง

1.7 ด้านความร่วมมือระหว่างองค์กร พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารองค์กรได้รับเชิญจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น เพื่อเข้าร่วมประชุมหรือหาหรือเกี่ยวกับการจัดการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ เพื่อสนับสนุนการบริหารหรือจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลเชิงประจักษ์ และองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดประชุมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษา และเชิญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น มาร่วมกิจกรรม และได้รับการตอบรับเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการที่เป็นหน่วยพัฒนา ที่มีอยู่ในทุกตำบล มีความใกล้ชิดและนำความเจริญท้องถิ่นอย่างแท้จริง มีบุคลากรที่เป็นทั้งข้าราชการ ข้าราชการการเมือง ผู้แทนประชาชน มีสภาท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาสามารถบูรณาการหรือเป็นจุดศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ ภาคประชาชน และภาคเอกชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิชัย ไชยประพันธ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมปัญหาการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นของคณะกรรมการประสานแผน พัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดและระดับอำเภอขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาด้านโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และกระบวนการดำเนินงาน/แนวทางปฏิบัติและระยะเวลา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำนงค์ แจ่มจันทรวงษ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่าย เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. พบว่า รูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นคือ ได้รูปแบบเครือข่ายปฏิสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Interactive Network Management: SINM Model) องค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน (1) ระบบเครือข่าย ประกอบด้วย เครือข่ายโรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษา (School Education Network) และเครือข่ายที่ไม่ใช่หน่วยงานทางการศึกษา (Non School Education Network) (2) การบริหารระบบเครือข่าย ประกอบด้วย การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ การควบคุมและประเมินเชิงยุทธศาสตร์ โดยครอบคลุมภารกิจการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ งานบริหารทั่วไป โดยการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีการจัดโครงสร้างองค์กรเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (3) ด้านคุณภาพการศึกษาโดยองค์รวมได้แก่คุณภาพสถานศึกษา คุณภาพนักเรียนและคุณภาพสังคม ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติได้อย่างแท้จริง

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร

2.1 ด้านการบริหารงบประมาณ ความต้องการจำเป็นการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร ด้านการบริหารงบประมาณ เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาต้องหางบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ นอกเหนือจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือรับจากหน่วยงานราชการ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารหรือจัดการศึกษา จัดสรรงบประมาณ ทรัพยากรทางการศึกษา ให้เพียงพอต่อการบริหารหรือจัดการศึกษา และมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามตัวชี้วัดหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการหรือแผนการบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา มีการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT) อย่างรอบด้าน การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ที่สามารถนำลงสู่การปฏิบัติและวัดความสำเร็จได้ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก การจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาใช้รูปแบบเงินอุดหนุนรายหัวที่ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียน และอาจได้รับจัดสรรงบประมาณอื่น ๆ ตามโครงการ หรือกิจกรรมตามนโยบาย แต่ก็มิได้จัดสรรให้ครบทุก ๆ โรงเรียน นอกจากนี้การจัดงบประมาณหรือทรัพยากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่สามารถดำเนินการได้เท่าที่ควร เนื่องจากติดขัดในแง่ของแนวปฏิบัติของราชการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย แสงศรี (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือในภาพรวมมีปัญหาในระดับมากทุกภารกิจ ซึ่งภารกิจมีปัญหาหนัก ได้แก่ การบริหารงานบุคคล รองลงมาได้แก่ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารวิชาการ ตามลำดับ สุริยา หมดทลี (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนากรรมการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดการศึกษา พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมที่เป็นอยู่ของกรรมการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสาร การร่วมวิเคราะห์ปัญหา และการร่วมคิดวางแผนดำเนินงาน โดยมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

2.2 ด้านการบริหารทั่วไป ความต้องการจำเป็นการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร ด้านการบริหารทั่วไป เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีรถรับส่งนักเรียนแบบไม่เก็บค่าใช้จ่ายที่ปลอดภัย สะอาด สภาพเป็นที่น่าพอใจ สถานศึกษาในสังกัดควรจัดให้มีร้านค้าเพื่อจำหน่ายสินค้าและอำนวยความสะดวกให้กับครู นักเรียน และจำหน่ายสินค้าที่มีประโยชน์ทั้งด้านอุปโภคและบริโภค และ สถานศึกษาควรมีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สนามเด็กเล่น ห้องส้วม สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับครู นักเรียน อย่างเพียงพอเหมาะสมและปลอดภัย นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้เกี่ยวข้อง สามารถติดต่อไปประสานงานกับสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาไว้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน สถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ หรือสื่อโซเชียลมีเดีย มาช่วยในการประสานความร่วมมือ ประสานงาน การติดต่อสื่อสาร ระหว่างองค์กร บุคลากร ผู้ปกครองนักเรียน หรือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ และ สถานศึกษาควรกำหนด กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ หรือข้อบังคับที่เป็นประโยชน์ สำหรับให้ครู หรือ นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์กร หรือ ความประพฤตินักเรียนเชิงประจักษ์ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก การอำนวยความสะดวกและสวัสดิภาพ ถือเป็นเรื่องสำคัญ ไม่น้อยไปกว่าการส่งเสริมด้านวิชาการ ที่สถานศึกษาต้องจัดเตรียมให้พร้อมและเหมาะสมสำหรับผู้เรียน ซึ่งหากสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์บริบทของสถานศึกษาให้รอบด้านและสอดคล้องกับความเป็นจริง ก็จะสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน ได้มีบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ มีสมบัติ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทั้งในด้านการบริหารการศึกษา การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการและการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้น ได้แก่ ด้านการบริหารงานของโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล ความคล่องตัวของท้องถิ่นในการจัดการศึกษา และความเท่าเทียมกันของมาตรฐานการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่ถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการศึกษาสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล คือ “กลยุทธ์การบริหารการศึกษาโดยสถานศึกษาและชุมชนเป็นฐาน (School and Community Based Management : SCBM Strategy) ” ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ระดับนโยบาย 7 กลยุทธ์ระดับโครงการ และ 21 กลยุทธ์ระดับกิจกรรม

2.3 ด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความต้องการจำเป็นการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร ด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียงลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากรให้กับการบริหารหรือจัดการศึกษามากกว่าหรือทัดเทียมกับการจัดสรรให้หมวดอื่น ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาทุกด้านที่เป็นปัจจุบันและถูกต้อง สามารถเผยแพร่หรือนำมาใช้สำหรับการบริหารหรือจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการเทียบเคียงประสิทธิผลการบริหารและจัดการศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ และนำมาขยายระดับประสิทธิผลการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กร ทั้งนี้ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยการสร้างเครือข่ายการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ กับสถานศึกษา เพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากรทางการศึกษา จากภาคประชาชน ภาคเอกชน หรือภาคธุรกิจ เพื่อเป็นการสานพลังความร่วมมือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา หมดหลี (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาระบบการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดการศึกษา พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมที่เป็นอยู่ของกรรมการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสาร การร่วมวิเคราะห์ปัญหา และการร่วมคิดวางแผนดำเนินงาน โดยมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำนงค์ แจ่มจันทรวงษ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่าย เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่

พัฒนาขึ้น คือ ได้รูปแบบเครือข่ายปฏิสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Interactive Network Management: SINM Model) องค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน (1) ระบบเครือข่าย ประกอบด้วย เครือข่ายโรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษา (School Education Network) และเครือข่ายที่ไม่ใช่หน่วยงานทางการศึกษา (Non School Education Network) (2) การบริหารระบบเครือข่าย ประกอบด้วย การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การนำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ การควบคุมและประเมินเชิงยุทธศาสตร์ โดยครอบคลุมภารกิจการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ งานบริหารทั่วไป โดยการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีการจัดโครงสร้างองค์กรเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (3) ด้านคุณภาพการศึกษาโดยองค์รวม ได้แก่ คุณภาพสถานศึกษา คุณภาพนักเรียนและคุณภาพสังคม ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานทุกภาคส่วนควรร่วมกันสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน

1.2 ควรหาแนวทางการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้กับผู้เรียน เพื่อสร้างโอกาสให้กับบุคคลให้สามารถศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้อย่างเท่าเทียมกับจังหวัดใกล้เคียงกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษารูปแบบการสร้างเครือข่ายการสนับสนุนจัดการศึกษาของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการกับบริบทของชุมชนหรือพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร

2.2 ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ สร้อยคำ. (2550). การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การออกแบบการวิจัยแบบผสมผสานตามลำดับ.

(วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โกวิท พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นว่าด้วยทฤษฎี แนวคิด และหลักการ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทส.เอเชียเพรส จำกัด.

จันทน์ แจ่มจันทร์ทรงษ์. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาญวิทย์ วสียงกูร. (2558). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรมในเขตเมือง : กรณีศึกษาชุมชนชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เด่นศักดิ์ สุริยะ. (2555). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุคใหม่ในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

บุญช่วย ภูทองเงิน. (2560). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปัทมา จันทพันธ์. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พิพัฒน์ อ่อนเทศ. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พิชญ์ กันแดง. (2549). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวี อรรถวิสัย. (2555). การรักษานุเคราะห์ทางการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2548). วิทยาการวิจัย. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิชัย แสงศรี. (2552). การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิสาร ตันไชย. (ม.ป.ป.). ยุทธศาสตร์ว่าด้วยการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ฯ : ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการสภาการศึกษาและคณะกรรมการสภา
การศึกษา พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัททเวนตีวันเซนจูรีจำกัด.
- _____ (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2552). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่ถ่ายโอนจากสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ มีสมบัติ. (2557). การบังคับใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุทิพย์ ไชยประพันธ์. (2553). ปัญหาการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี.
(วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรียา หมดหลี. (2551). การศึกษาความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนากรมการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในด้านการจัดการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ กลั่นธูป. (2560). การศึกษาสภาพการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดพิจิตร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGY AND COMMUNICATION FOR GRADUATE LEVEL INSTRUCTION
OF THE FACULTY OF EDUCATION, NAKHON PHANOM UNIVERSITY

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์¹ ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์²
sumaleesriput@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามสาขาวิชา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 180 คน จาก 6 สาขาวิชา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .67-1.0 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .23 -.60 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกสาขาวิชา โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: (1) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2) นักศึกษาระดับปริญญาตรี (3) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and to compare the use of information technology and communication for graduate level instruction of the Faculty of Education, Nakhon Phanom University classified by major. The samples consisted of 180 under-graduate students from 6 majors followed the percent criterion in the sample-size specification; they were selected by Stratified Random Sampling. The instrument used in data collection was a five-rating scale questionnaire with the Index of Item-Objective Congruence between .67 and 1.0; the discrimination between .23 and .60, and the reliability was .85. The statistics employed in data analysis were mean, standard deviation and F-test (One-way ANOVA) .

The findings were found that under-graduate students used information technology and communication at the high level. The comparison of the use of information technology and communication for under-graduate level instruction of the Faculty of Education, Nakhon Phanom University classified by major were not different.

Keywords: (1) Information Technology and Communication (2) Under-graduate Students
(3) The Faculty of Education, Nakhon Phanom University

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทนำ

ในยุคศตวรรษที่ 21 หรือยุคดิจิทัลซึ่งเป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความรู้ได้แผ่ขยายอย่างกว้างขวาง ความรวดเร็วในการใช้ไอซีทีที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเข้าถึงและจัดการกับข้อมูล ข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ นักเรียนนักศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญในทักษะดังกล่าวและจำเป็นต้องเข้าใจการใช้เครื่องมือที่จำเป็นทางไอซีทีในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่นักเรียนนักศึกษายังต้องการมากกว่าความรู้ในวิชาหลักที่จะใช้ในการทำงานในปัจจุบันนั้นคือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะในการแก้ปัญหา ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการกับข้อมูลข่าวสารและความรู้ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการใช้เครื่องมือในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ในระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทั้งครูผู้สอน หลักสูตร การบริหารและการจัดการศึกษา และระบบไอซีทีที่เหมาะสมกับเรียนรู้ของผู้เรียน (ถนอมพร เลหาจรัสแสง. 2554 : 2)

ดังนั้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนตลอดช่วงชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ครูจึงจำเป็นต้องปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้เป็นไปตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพท่ามกลางนวัตกรรมและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการครูผู้สอนเป็นครูฝึก (Coach) เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดคำถามและกระบวนการคิด ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เพื่อสภาพแวดล้อมที่เป็นกัลยาณมิตรเอื้อต่อการเรียนรู้ ครูจะต้องเน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2557 : 307)เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการเรียนการสอนที่เคยมีมานานกว่าหลายพันปีของมนุษย์ในสมัยโบราณการเรียนการสอนของไทยเน้นที่การเรียนรู้อย่างใกล้ชิดระหว่างศิษย์กับอาจารย์ ศิษย์เข้าไปอยู่รับใช้อาจารย์และถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์ วิธีนี้แม้จะสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดแต่ก็เป็นเหตุให้ความรู้ต่าง ๆ ต้องสูญหายไปเพราะขาดผู้รับ การถ่ายทอดและการสอนมีลักษณะจำกัดและต้องใช้เวลานานมา แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ทำให้อาจารย์และสถานศึกษาสามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ออกไปได้อย่างกว้างขวาง สามารถสร้างคลังความรู้และศิลปะวิทยาการเก็บเอาไว้เพื่ออ้างอิงต่อไปในอนาคตได้ และในแง่ของผู้เรียนเองเทคโนโลยีสามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนได้อีกมาก ผู้เรียนสามารถศึกษา ณ สถานที่ใด เวลาใดก็ได้ トラบเท่าที่มีโครงสร้างพื้นฐานและเครื่องมือด้าน ICT รองรับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547 : ก)การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในลักษณะผสมผสานกับวัฒนธรรมการเรียนการสอนเดิมได้ถูกสร้างขึ้นมาอย่างชัดเจน โครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีที่มีอยู่ในสถาบันการศึกษา เทคโนโลยีที่มีอยู่ได้ถูกใช้บ่อยมากขึ้นตามความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ รวมไปถึงการเตรียมหลักสูตร และกิจกรรมนอกห้องเรียนซึ่งมากกว่าการใช้งานเพื่อการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมในห้องเรียน นอกจากนี้ยังมีการใช้อีเมลและการเข้าแหล่งข้อมูลผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้เข้ามาเป็นพฤติกรรมธรรมดาในระบบการศึกษาไปแล้ว ในขณะที่ความสามารถในส่วนของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น การแก้ปัญหาโดยใช้ระบบไร้สายและการใช้เครื่องมือสำหรับการประชุมได้ถูกนำมาใช้น้อยมากในขอบเขตที่จำกัด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2547 : 49)

จากความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ซึ่งเป็นงานวิจัยประเภทพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย Routine to Research : R2R (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. 2551 : 1-31) โดยผู้วิจัยได้จัดทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ประจำปีงบประมาณ 2561 (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. 2560 : 37) ซึ่งมีการบูรณาการกับการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา รายวิชาการบริหารงานวิชาการและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 1 ในเนื้อหาการใช้ ICT ในการเรียนการสอน ส่วนกิจกรรมการบริการวิชาการเป็นการอบรมการใช้ google Application ในการเรียนการสอน โดยมีครู บุคลากรทางการศึกษา นักศึกษาทั้งระดับบัณฑิตศึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรีรวมทั้งศิษย์เก่าเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้ต่อยอดการบริการวิชาการแก่สังคมสู่การพัฒนาโจทย์วิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยต้องการคำตอบในประเด็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในด้านการสืบค้นข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การนำเสนอข้อมูลการติดต่อสื่อสาร และด้านจัดทำสื่อการเรียนรู้ โดยสารสนเทศที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมากขึ้น และเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กำหนดให้การจัดการเรียนการสอนควรมีการบูรณาการกระบวนการเรียนการสอนกับการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2560 : 82)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการวิจัย จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการสืบค้นข้อมูล
2. ด้านการจัดเก็บข้อมูล
3. ด้านการนำเสนอข้อมูล
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร
5. ด้านจัดทำสื่อการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
2. เปรียบเทียบระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามสาขาวิชา

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่เรียนในสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,800 คน ประกอบด้วยนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ปีการศึกษา 2560 จำนวน 180 คน ประกอบด้วยนักศึกษา 6 สาขาวิชา ๆ ละ 30 คนจากสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 10 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Samplings)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพร้อมวิธีตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามมี 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกรายการ (Check List) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการใช้ ICT ในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert's Five Rating scale) โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
5	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับมากที่สุด
4	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับมาก

- 3 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับปานกลาง
- 2 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับน้อย
- 1 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในน้อยที่สุด

แบบสอบถามมีข้อความจำนวน 30 ข้อจากการประเมินแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Congruence) ระหว่าง 0.60 -1.0 จากการทดลองใช้ (Try Out) โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .23 - .60 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .85

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และรับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามจำนวน 180 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และร้อยละ ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.51 – 5.00	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับน้อยที่สุด

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือประกอบด้วย การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 63-66)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมจำแนกตามสาขาวิชา ปรากฏผล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
จำแนกตามสาขาวิชา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

รายการ	ระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน																				
	สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย			สาขาวิชา วิทยาศาสตร์			สาขาวิชา สังคมศึกษา			สาขาวิชา คอมพิวเตอร์			สาขาวิชา ภาษาอังกฤษ			สาขาวิชา ภาษาไทย			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการสืบค้น ข้อมูล	4.12	.49	มาก	4.22	.55	มาก	4.28	.41	มาก	4.22	.64	มาก	4.21	.59	มาก	4.08	.46	มาก	4.19	.53	มาก
2. ด้านการจัดเก็บ ข้อมูล	4.02	.63	มาก	3.85	.65	มาก	3.89	.65	มาก	4.10	.58	มาก	4.07	.75	มาก	3.87	.53	มาก	3.97	.63	มาก
3. ด้านการ นำเสนอข้อมูล	4.06	.67	มาก	4.00	.71	มาก	3.90	.58	มาก	3.95	.52	มาก	4.11	.51	มาก	4.12	.45	มาก	4.02	.58	มาก
4. ด้านการ ติดต่อสื่อสาร	4.00	.64	มาก	3.86	.69	มาก	3.57	.67	มาก	3.50	.76	ปาน กลาง	3.32	.56	ปาน กลาง	3.96	.55	มาก	3.70	.69	มาก
5. ด้านจัดทำสื่อ การเรียนรู้	4.13	.63	มาก	4.12	.64	มาก	4.01	.65	มาก	3.92	.59	มาก	4.14	.56	มาก	4.11	.54	มาก	4.07	.60	มาก
รวม	4.06	.52	มาก	4.01	.51	มาก	3.93	.43	มาก	3.93	.41	มาก	3.97	.45	มาก	4.03	.36	มาก	3.99	.45	มาก

[รวมบทความย่อและบทความงานวิจัย]

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามสาขาวิชาโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน	แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
1. ด้านการสืบค้นข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม	.72	5	.16	.56	.73
	ภายในกลุ่ม	48.91	174	.28		
	รวม	49.70	179			
2. ด้านการจัดเก็บข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม	1.74	5	.35	.87	.51
	ภายในกลุ่ม	70.08	174	.40		
	รวม	71.83	179			
3. ด้านการนำเสนอข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม	1.08	5	.22	.64	.67
	ภายในกลุ่ม	58.72	174	.34		
	รวม	59.80	179			
4. ด้านการติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	11.56	5	2.31	5.47**	.00
	ภายในกลุ่ม	73.52	174	.42		
	รวม	85.08	179			
5. ด้านจัดทำสื่อการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.11	5	.22	.61	.69
	ภายในกลุ่ม	63.06	174	.36		
	รวม	64.16	179			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.42	5	.08	.41	.84
	ภายในกลุ่ม	35.45	174	.20		
	รวม	35.87	179			

** แทนค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามสาขาวิชา โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามี 1 ด้าน คือด้านการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงต้องดำเนินการทดสอบรายคู่โดยวิธีการของ Sheffe' ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ Sheffe' เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ด้านการติดต่อสื่อสาร

การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสาร ด้านการติดต่อ สื่อสาร	สาขาวิชา การศึกษา ปฐมวัย ($\bar{X} = 4.00$)	สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.86$)	สาขาวิชา การสังคม ศึกษา ($\bar{X} = 3.57$)	สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.50$)	สาขาวิชา ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.32$)	สาขาวิชา ภาษาไทย ($\bar{X} = 3.96$)
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 4.00$)	-	.14	.43	.50	.68**	.04
สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.86$)		-	.29	.36	.54	.10
สาขาวิชา การสังคมศึกษา ($\bar{X} = 3.57$)			-	.07	.25	.39
สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.32$)				-	.17	.46
สาขาวิชา ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.32$)					-	.64 **
สาขาวิชา ภาษาไทย ($\bar{X} = 3.96$)						-

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามสาขาวิชา ด้านการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกัน 2 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอนสูงกว่า นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนสูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีประเด็นอภิปรายผลดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารส่งผลต่อการดำเนินงานในทุกอาชีพ ทุกองค์กร รวมถึงด้านการศึกษาและการเรียนการสอนด้วย ยิ่งเป็นการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาด้วยแล้ว การเรียนการสอนในปัจจุบันเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วย

ตนเอง (Active Learning) ทั้งด้านการสืบค้นข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ผ่านระบบออนไลน์ได้อย่างง่ายดายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นก็สามารถจัดเก็บข้อมูลได้สะดวก รวดเร็วและปริมาณข้อมูลที่มากยิ่งขึ้นทั้งจัดเก็บในฮาร์ดแวร์ที่รองรับ และจัดเก็บบนฐานข้อมูลออนไลน์ในการเรียนการสอนในขณะครูศาสตร์ นักศึกษาต้องการฝึกประสบการณ์ด้านความเป็นครู ทักษะการสื่อสาร และทักษะการสอน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงเข้ามามีบทบาททั้งในด้านการนำเสนอ งาน การฝึกประสบการณ์การสอนที่หลากหลายรูปแบบ การเตรียมสื่อการสอนหรือการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบทเรียนต่าง ๆ รวมทั้งเป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน ระหว่างนักศึกษากับครูพี่เลี้ยง ระหว่างนักศึกษากับนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน หรือบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเรียนการสอนวิชาชีพครู

ปัจจัยที่จะทำให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนการสอน พบว่ามีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องได้แก่ (1) การเข้าถึงโครงสร้างเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นประจำและสม่ำเสมอ ทั้งผู้เรียนและผู้สอนเพื่อพัฒนาทักษะและทัศนคติอันจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมในสังคมแห่งความรู้ (2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้เรียนและผู้สอนต้องได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาเพื่อประกันว่าทุกคนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถที่จะใช้ศักยภาพของเทคโนโลยีในการส่งเสริม กระบวนการ เนื้อหา และผลลัพธ์ของการเรียนการสอน เพราะฉะนั้นจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระดับทักษะของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของทั้งผู้เรียนและผู้สอน (3) การเข้าถึงสาระการเรียนรู้ในรูปแบบ Digital ที่มีคุณภาพสูง ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและเครื่องมือที่ใช้ Digital ที่มีคุณภาพสูงซึ่งเป็นการแสดงออกถึงวิถีทางที่เทคโนโลยีนั้นจะเพิ่มพูนคุณค่าให้กับกระบวนการเรียนรู้ (4) การเปลี่ยนแปลงการจัดการ ภาวะผู้นำเป็นศูนย์กลางของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดสรรทรัพยากร การฝึกอบรม และการเรียนรู้เทคโนโลยีของประเทศไทย ในภาพรวม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553 : 2) สอดคล้องกับปรัชญานันท์ นิลสุข และวรัท พฤกษากุลนันท์ (2551 : 27) ที่กล่าวว่าบุคลากรทางการศึกษา ควรจำเป็นต้องพัฒนาตนเองด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถของมนุษย์ (Human Performance Technology: HPT) และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับหน่วยงาน ซึ่งจะช่วยพัฒนาบุคลากรให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเด่นชัดสอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีคนเป็นฐานสำคัญ สามารถพัฒนาและนำประเทศไปสู่ความก้าวหน้าและแข่งขันได้ในระดับสากล เพิ่มประสิทธิภาพให้คนซึ่งเป็นการเพิ่มทุนมนุษย์ให้กับหน่วยงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพิศจิตรา สุขวุฒิไชย (2553 : ก) ที่พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูส่วนใหญ่ มีการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน กล่าวคือ นักศึกษาร้อยละ 91.32 มีการประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เป็นโปรแกรมสำนักงาน และร้อยละ 86.30 มีการประยุกต์ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ และร้อยละ 82.19 มีการประยุกต์ใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้ World Wide Web ในการวางแผนการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Omobila Adetore (2016: 138-144) ที่พบว่า การใช้คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์ เป็นเครื่องมือในการเรียนสำหรับการศึกษาค้นคว้าที่ผู้ใหญ่อายุที่สามารถสร้างแรงจูงใจและทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียน มีความท้าทายในการเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทิศ บำรุงชีพ (2558 : 189) ที่พบว่า ปัจจุบันครูมีการใช้ไอซีทีเพื่อติดต่อสื่อสารกับเพื่อนวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก มีการบูรณาการไอซีทีในการจัดการเรียนรู้และใช้ไอซีทีในการแบ่งปันข้อมูลอย่างมีกลยุธมิตรกับเพื่อนวิชาชีพครูอยู่เสมอ มีการสืบค้นข้อมูลทางไอซีทีมาใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนางานอยู่เสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของภรณ์ หลาวทอง และคณะ (2556 : 115-122) ที่พบว่า มีความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านการใช้ฮาร์ดแวร์ ด้านการใช้ซอฟต์แวร์ ด้านการใช้อินเทอร์เน็ต ด้านการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน ด้านการประเมินการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย มารยาท จรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ด้านการใช้โปรแกรมระบบปฏิบัติการ ด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และด้านความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) กกับการสอนบนเว็บ (WBI)

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามสาขาวิชาโดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่รวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้นักศึกษาทุกสาขาวิชามีโอกาสในการแสวงหาความรู้เพิ่มมากขึ้น ส่วนตัวครูผู้สอนเองจำเป็นต้องมีการปรับวิธีการสอนและเนื้อหาให้ทันสมัยอยู่เสมอ (พิศจิตรา สุขวุฒิไชย. 2553 : 2)

นักศึกษาวิชาชีพครู ผู้ที่จะต้องเป็นครูในอนาคตก็จะต้องมีการเตรียมตัวและปรับตัวให้เข้ากับสภาวะในการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้นและรวดเร็วยิ่งขึ้น เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่นักศึกษาที่เรียนคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือการทำงานและการวิจัยได้ (Romina Ifeoma Asiya. 2014: 25-36) สอดคล้องกับงานวิจัยของวินัย มะเหหมัด (2549 : ก) ที่พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของ นักศึกษา ณ ไอที โซน เมื่อเปรียบเทียบกับคณะที่นักศึกษาสังกัดไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าในการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนทุกคณะ ทุกสาขาวิชาและเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Romina Ifeoma Asiya (2014 : 25-36) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายด้านพบว่ามี 1 ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยพบว่านักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอนสูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอนสูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกพบว่า นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในด้านการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนที่ไม่หลากหลายโปรแกรม แต่ใช้เพียงบาง Application เท่านั้น เช่น ไม่นิยมใช้ Facebook และ Line ในการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์และนักศึกษา แต่จะนิยมใช้ Google Classroom ในการติดต่อสื่อสารกันมากกว่า เพราะสามารถสื่อสารครั้งเดียวแล้วรับรู้ในประเด็นที่สื่อสารครบทุกคนในห้องเรียน สามารถส่งงานออนไลน์ได้สะดวกรวดเร็ว ตรวจสอบข้อมูลการส่งงานได้ทันที สามารถทราบผลคะแนนของครูผู้สอนจากการตรวจชิ้นงานของนักศึกษาได้ ดังนั้นจึงนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จึงเลือกใช้ช่องทางสื่อสาร google Classroom เป็นช่องทางหลักในการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์และนักศึกษา และทำให้การใช้ช่องทางสื่อสารออนไลน์อื่น ๆ ลดน้อยลง ทั้งการส่งอีเมล Facebook หรือ Line เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ควรส่งเสริมและสนับสนุนในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนการสอน มีการนำโปรแกรมออนไลน์ที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมาใช้ให้หลากหลายและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายคือทุกสาขาวิชาให้มากยิ่งขึ้น เช่น การใช้ Google Classroom เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการหรือเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับพัฒนาทักษะหรือสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ที่สนับสนุนงบประมาณในการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. (2560). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2561. นครพนม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ณกฤษ เศวตฉันทน์. (2561). แผนแม่บท ICT ฉบับที่ 3. < <http://lawyer-thailand.com/แผนแม่บท-ict-ฉบับที่-3>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญนันท์ นิลสุข (2548). การใช้ ICT พัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบราชการ. วารสารวิทยบริการ. 16(1), 48-61.
- ปรัชญนันท์ นิลสุข และวรัท พุกชากุลนันท์. (2551). เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาความสามารถของบุคลากรในองค์กร. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 3(2), 22-28.
- พิศจิตรา สุขวุฒิไชย. (2553) . การบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภรณ์ หลาวทอง และคณะ (2556). การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของอาจารย์ผู้สอน สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร ฉบับพิเศษ (น. 115-122). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- วินัย มะชะมัด. (2549) . การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี : กรณีศึกษา ไอที โซน หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2551). R2R : Routine to Research สบายงานจำเจด้วยการวิจัยสู่โลกใหม่ของงานประจำ. นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ท่างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545) . รายงานการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง ภาพอนาคตและกลยุทธ์ : เราจะ ใช้ ICT เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____ . (2544). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำโครงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักศึกษาในประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____ . (2547). รูปแบบของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____ . (2557). บทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อุทิศ บำรุงชีพ. (2558). การพัฒนาสมรรถนะด้านไอซีทีของครูยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อก้าวสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม. 11(2), 189.
- Omobila Adelere. (2016) . The Use of Two ICT Tools in Adult Literary Programmed : Lessons Learned. Journal of Education and Practice. Vol.7, No.20,2016. Page 138-144.
- Romina Ifeoma Asiya (2014) . Assessment of Information and Communication Technology Integration in Teaching and Learning in Institutions of Higher Learning. International Education Studies. Vol.7 N0.2; Page 25-36.

การสร้างองค์การนวัตกรรมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

CREATING INNOVATION ORGANIZATION AND ACADEMIC ADMINISTRATION OF RACHINEEBURANA
SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 9

สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์¹, สุริยา ชินณะพงศ์²
samremng2791@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การสร้างองค์การนวัตกรรมของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 (2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างองค์การนวัตกรรมกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารและครูของโรงเรียนราชินีบูรณะ รวมทั้งสิ้น 54 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งประเภท แล้วใช้วิธีจับคู่แบบจับกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับการสร้างองค์การนวัตกรรมตามแนวคิดของทิดด์และเบสแซนท์ และการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การสร้างองค์การนวัตกรรมของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (3) การสร้างองค์การนวัตกรรมกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.01

คำสำคัญ: (1) การสร้างองค์การนวัตกรรม (2) การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The purposes of this research were to study (1) creating innovative organization of Rachineeburana School under the Secondary Educational Service Area Office 9, (2) academic administration of Rachineeburana School under the Secondary Educational Service Area Office 9, and (3) relationship between creating innovative organization and academic administration of Rachineeburana School under the Secondary Educational Service Area Office 9. The samples were 54 administrators and teachers selected by Stratified Random Sampling. The instrument was a questionnaire concerned with creating innovative organization based on Tidd and Bessant concept, and the academic administration based on the Office of the Basic Education Commission: OBEC's rule. The statistics used in data analysis were frequency (f) , percentage (%), mean ($\bar{X}$) , standard deviation (S.D.) and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The findings were as follows: (1) creating innovative organization of Rachineeburana School under the Secondary Educational Service Area Office 9 in overall and individual aspects were at the high level. (2) Academic administration of Rachineeburana School under the Secondary Educational Service Area

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

² ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

Office 9 in overall and individual aspects were at the high level. (3) The relationship between the building innovative organization and academic administration of Rachineeburana School under the Secondary Educational Service Area Office 9 were statistically significant difference at the .01 level.

Keywords: (1) Creating Innovative Organization (2) Academic Administration

บทนำ

ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก้าวสู่ประเทศไทย 4.0 เป็นโลกแห่งดิจิทัล ที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ทำให้คนในสังคมต้องปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ไม่ว่าจะในระดับบุคคล องค์กร หรือประเทศชาติ เทคโนโลยีช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายขึ้น และเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับองค์กรและประเทศชาติ ตลอดจนยังช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับอาณาประเทศในเวทีโลกที่มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูง มีความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว มีการสร้างนวัตกรรมเป็นเครื่องเสริมแรงอันสำคัญ องค์กรจึงต้องพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงตนเองด้วยวิธีการหรือสิ่งใหม่ ๆ จึงจะทำให้ประสบความสำเร็จในการแข่งขันได้ ผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ในกระบวนการของนวัตกรรมและเทคโนโลยีและความสามารถในการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร (บดินทร์ รัตมีเทศ. 2550 : 20) และในยุคของศตวรรษที่ 21 ที่เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) องค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัวและจำเป็นต้องแข่งขันกันด้วย “ความคิดสร้างสรรค์” (Creativity) และ “นวัตกรรม” (Innovation) เพื่อสร้างความแตกต่างการบริการพร้อมกับความพึงพอใจสูงสุด องค์กรที่จะอยู่รอดได้ในอนาคต ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์และสามารถดึงศักยภาพของคนในองค์กรออกมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้องค์กรเติบโตได้อย่างยั่งยืน (วิระวุฒิ วิจารณ์ และอาทิตยา อรุณศรีโสภณ. 2560 : ออนไลน์) ในองค์การนวัตกรรมผู้บริหารต้องสร้าง พัฒนาและการบำรุงรักษาบริบทขององค์กรให้เป็นนวัตกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีโครงสร้างและวัฒนธรรมพื้นฐาน รูปแบบของค่านิยม และความเชื่อ การสนับสนุนนวัตกรรม (Tidd and Bessant. 2009 : 100) ผู้นำต้องกระตุ้นบุคลากรให้ทำงาน มีความมุ่งมั่น สร้างความภักดีต่อองค์กร และมีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานที่ตนเองทำ (พสุ เดชะรินทร์. 2554 : ออนไลน์) มีการพัฒนาองค์กรให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovative Organization) ถือเป็นความท้าทายของผู้บริหารองค์กรอย่างยิ่ง เพราะการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมจะต้องเกิดจากกระบวนการในการบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารและบุคลากรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจตลอดจนมีความสามารถ มีความต้องการจะปรับเปลี่ยนพัฒนาทั่วทั้งองค์กร จึงจะสามารถไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้ (ฟูจิตา ชิโร. 2549 : 11-12) องค์กรจะต้องมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีมเนื่องจากนวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้โดยอาศัยการทำงานร่วมกัน บุคลากรจะต้องมีความรู้และทักษะที่เหมาะสม องค์กรที่มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมจะต้องให้ความสำคัญกับบรรยากาศและสภาวะแวดล้อมในการทำงานด้วย (จิโรจน์ ลักษณะอดิสร. 2550 : 19-21) แต่ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างองค์กรนวัตกรรมให้เกิดขึ้นได้จริงอย่างหนึ่ง คือการขาดความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมอย่างแท้จริง (ศศิมา สุขสว่าง, 2560: ออนไลน์) ผู้บริหารระดับสูงขาดความมุ่งมั่น ไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรสามารถคิดสร้างสรรค์และนำเสนอแนวความคิดได้อย่างอิสระ และไม่กล้าเสี่ยงที่จะนำแนวความคิดดี ๆ ไปพัฒนา นับเป็นปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ไม่เกิดนวัตกรรมขึ้นในองค์กร (สนั่น เกชาศรี. 2560 : ออนไลน์)

ในด้านการจัดการศึกษาจะต้องปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ต้องเน้นการพัฒนาฐานความรู้ และสร้างนวัตกรรม สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้อย่างกว้างขวางด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะช่วยยกระดับคุณภาพคน จะต้องเริ่มต้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคนให้กับประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความสำเร็จ ต้องมีคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนต้องมีทักษะในการบริหาร (ชูชีพ บุญศรี. 2545 : 18) ในการสร้างคุณภาพให้กับเด็กยุคไทยแลนด์ 4.0 ต้องสร้างเยาวชนไทยให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เรียนรู้จากปัญหาแท้จริงที่ เรียกว่าเป็น Problem Based Learning (Mahidol Library Blog, online) ให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ การนำนวัตกรรมมาใช้สร้างความเป็นเลิศให้กับผู้เรียน (กรมวิชาการ. 2544 : 3) การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่เยาวชนที่

ต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพภายใต้นโยบายและหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำเร็จ อ่อนสัม พันธุ์. 2560 : 145) ถึงแม้ว่าจะมีการกระจายอำนาจให้อิสระในการบริหารและจัดการศึกษากับโรงเรียนแล้วก็ตาม แต่ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษายังมีความแตกต่างกัน (สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2554: 1) ยังมีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดการคิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้ ครูขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552 : 2-6) หลักสูตรเปลี่ยนแปลงซ้ำให้ความรู้ต่ำกว่าระดับขีดความสามารถของเด็ก ไม่สามารถปรับตัวตามความก้าวหน้าของ เทคโนโลยี และองค์ความรู้ใหม่ ไม่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (สนั่น เกษาริ. 2561 : ออนไลน์)

โรงเรียนราชินีบูรณะเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2457 สมัยที่ยังเป็นมณฑลนครชัยศรี วัดฤๅษะสงคิในการจัดตั้งเพื่อเป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัด วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2462 สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ (พระพันปีหลวง) ได้พระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์ขนาดใหญ่ให้แก่ คณะครูและนักเรียน โปรดเกล้าฯ ให้กรมหมื่นพิทยาลาภฤๅษียากร เป็นผู้แทนพระองค์มาเปิดโรงเรียน พร้อมกับพระราชทาน นามโรงเรียนว่า “ราชินีบูรณะ” ปัจจุบันโรงเรียนราชินีบูรณะเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดสำหรับนักเรียนหญิงที่การก่อตั้งมา ยาวนานกว่า 99 ปี มีชื่อเสียงมาอย่างยาวนานเป็นที่รู้จักและยอมรับของชาวนครปฐมและจังหวัดใกล้เคียง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนมีการพัฒนามาเป็นลำดับในปัจจุบันโรงเรียนราชินีบูรณะได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสู่มาตรฐานสากล โดยจัดตามความ สนใจ ตามความถนัด ตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) ยกระดับการ จัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World Class Standard) และยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) (โรงเรียนราชินีบูรณะ. 2560 : 1-3) โรงเรียนให้การสนับสนุนส่งเสริมการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาโรงเรียน และสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ มีการปฏิบัติกิจกรรมด้านวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในทุกด้านมาตลอด จัดให้มีห้องเรียนพิเศษ (Smart Class) จัดตั้งศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน จัดอบรมการใช้ โปรแกรมGSP ของศูนย์คณิตศาสตร์ มีการนิเทศกำกับติดตามและตรวจสอบงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นต้น แต่ยังมีจุดที่ ควรพัฒนา คือ ด้านผลการจัดการศึกษา ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ต่ำในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการ เรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในขณะที่ครูยังให้ความสำคัญกับการออกแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลายและจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยังไม่เพียงพอ โรงเรียนยังมีอุปสรรคในการพัฒนา การเพิ่มศักยภาพสื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมที่ทันสมัย การพัฒนา นวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น (โรงเรียนราชินีบูรณะ. 2560 : 14-15, 22-23)

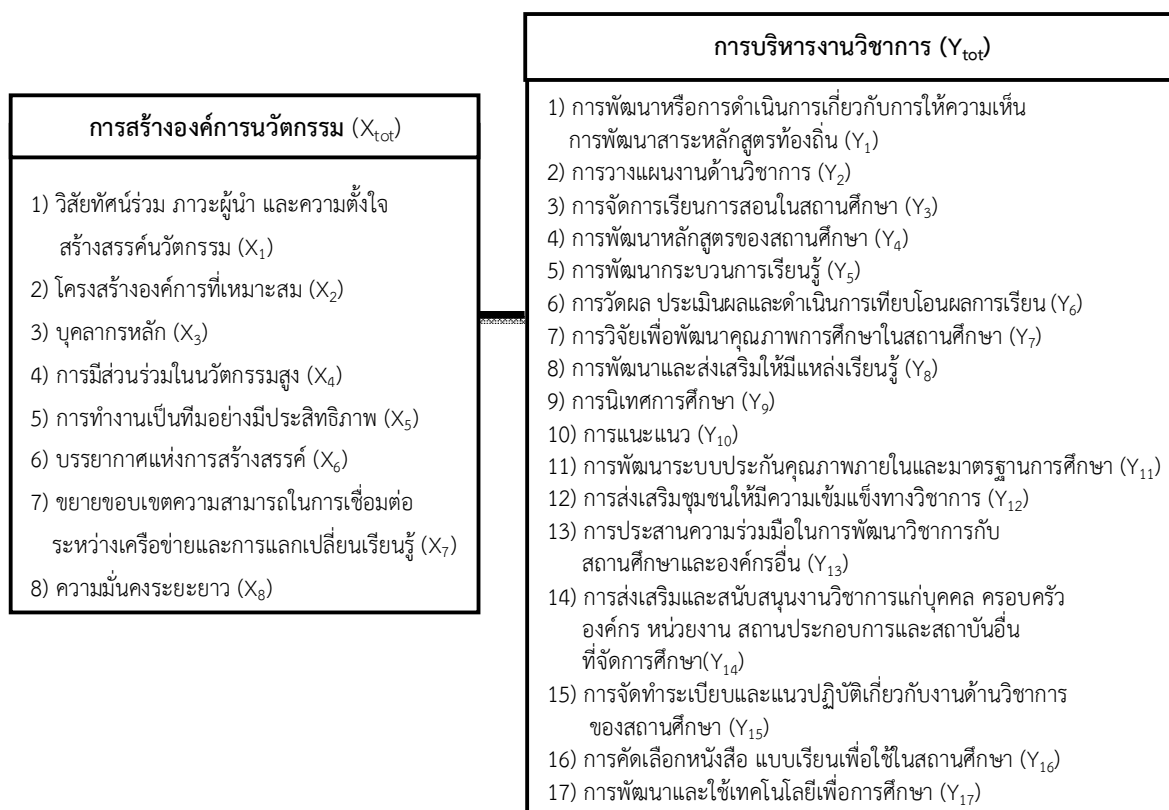
กรอบแนวคิดของการวิจัย

ทิดด์ เบสแซนท์ และพาวิตต์ (Tidd, Bessant and Pavitt. 2005: 467-512) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้าง การสร้างองค์การนวัตกรรม 12 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำ และความตั้งใจสร้างสรรค์นวัตกรรม (Shared Vision, Leadership and the Will to Innovate) (2) โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม (Appropriate Organization Structure) (3) บุคลากรหลัก (Key Individual) (4) การฝึกอบรมและพัฒนา (Stretching Training and Development) (5) การมีส่วนร่วมในนวัตกรรมสูง (High Involvement in Innovation) (6) ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม (Effective Team Working) (7) บรรยากาศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Climate) (8) ปัจจัยภายนอก (External Focus) (9) การสื่อสาร อย่างกว้างขวาง (Extensive Communication) (10) องค์การแห่งการเรียนรู้ (The Learning Organization) (11) ขยาย ขอบเขตสู่บุคคล กลุ่ม และการเรียนรู้ (Beyond the Boundaries) (12) ความมั่นคงระยะยาว (Beyond the Steady State) ต่อมา ทิดด์ และเบสแซนท์ (Tidd and Bessant. 2009 : 101-155) ได้พัฒนาแนวคิดการสร้างองค์การนวัตกรรมเดิมของ ตนเอง เป็น 8 องค์ประกอบ (1) วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำ และความตั้งใจสร้างสรรค์นวัตกรรม (Shared Vision, Leadership and the Will to Innovate) (2) โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม (Appropriate Organization Structure) (3) บุคลากรหลัก (Key Individual) (4) การมีส่วนร่วมในนวัตกรรมสูง (High Involvement in Innovation) (5) การทำงานเป็นทีมอย่างมี ประสิทธิภาพ (Effective Team Working) (6) บรรยากาศสร้างสรรค์ (Creative Climate) (7) ขยายขยายขอบเขต

ความสามารถในการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่าย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Boundary Spanning) (8) ความมั่นคงระยะยาว (Beyond the Steady State)

ในด้านการบริหารวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ ผู้วิจัยนำหลักการและแนวปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 29) ที่กำหนดภารกิจงานวิชาการไว้ 17 ด้าน คือ (1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น (2) การวางแผนงานด้านวิชาการ (3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (6) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (9) การนิเทศการศึกษา (10) การแนะแนว (11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัวย องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา (16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา (17) การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาการสร้างองค์การนวัตกรรมในโรงเรียน ตามแนวคิดของ ทิดด์ และเบสแซนท์ (Tidd and Bessant) และการบริหารงานวิชาการ ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ มาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

(ที่มา : Joe Tidd and John Bessant, Managing Innovation Integrating Technological Market and Organization Change, 4rd ed. (Great Britain, Haddington, East Lothian: John Wiley and Sons, 2009) , 101-155.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา พ.ศ. 2550, (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2550 : 29)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการสร้างองค์การนวัตกรรมของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างองค์การนวัตกรรมกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

สมมติฐานของการวิจัย

การสร้างองค์การนวัตกรรมกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อให้งานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 163 คน ไม่รวมผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนราชินีบูรณะ จำนวน 118 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากหน่วยงาน/กลุ่มสาระการเรียนรู้เท่ากันจึงใช้วิธีจับคู่ (Matching) แบบจับกลุ่ม (Matched Group) ได้ผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงาน/กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 6 คน รวม 54 คน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สามารถนำเสนอ ดังตารางนำเสนอได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลผู้บริหารและครูโรงเรียนราชินีบูรณะที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่ง/ปฏิบัติหน้าที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร และกลุ่มสนับสนุนการศึกษา	6	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	14	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	20	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	26	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	25	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	24	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	10	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	30	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา	8	6
รวม	163	54

ที่มา : โรงเรียนราชินีบูรณะ, “ข้อมูล 31 มีนาคม 2560” รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาปีการศึกษา 2560. มปท., มปป. 3.

2. ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน

2. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรการสร้างสรรค์การนวัตกรรม (X_{tot}) ตามแนวคิดของ ทิดด์ และเบสแซนต์ (Tidd and Bessant) ได้แก่ (1) วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำ และความตั้งใจสร้างสรรค์นวัตกรรม (X_1) (2) โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม (X_2) (3) บุคลากรหลัก (X_3) (4) การมีส่วนร่วมในนวัตกรรมสูง (X_4) (5) การทำงานเป็นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (X_5) (6) บรรยากาศแห่งการ สร้างสรรค์ (X_6) (7) ขยายขอบเขตความสามารถในการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่าย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (X_7) และ (8) ความมั่นคงระยะยาว (X_8)

3. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ (Y_{tot}) ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ที่กำหนดการบริหารงานวิชาการออกเป็น 17 ด้าน คือ (1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น (Y_1) (2) การวางแผนงานด้านวิชาการ (Y_2) (3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Y_3) (4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_4) (5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y_5) (6) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_6) (7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y_7) (8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Y_8) (9) การนิเทศการศึกษา (Y_9) (10) การแนะแนว (Y_{10}) (11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา (Y_{11}) (12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Y_{12}) (13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Y_{13}) (14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Y_{14}) (15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา (Y_{15}) (16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา (Y_{16}) และ (17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา (Y_{17})

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Forced Choice)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการสร้างสรรค์การนวัตกรรม ในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ตามแนวคิดของทิดด์ และเบสแซนต์ (Tidd and Bessant)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550

แบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scales) กำหนดน้ำหนักของคะแนนตามระดับความคิดเห็นการสร้างองค์การนวัตกรรม และการบริหารงานวิชาการ

4. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแปรในด้านสำนวนภาษา เนื้อหา โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.0

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร และครูโรงเรียนคทงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน นำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Conbach. 1974 : 160-161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9815

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับการสร้างองค์การนวัตกรรมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ยกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best. 1970 : 190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง การสร้างองค์การนวัตกรรม/การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง การสร้างองค์การนวัตกรรม/การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง การสร้างองค์การนวัตกรรม/การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง การสร้างองค์การนวัตกรรม/การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง การสร้างองค์การนวัตกรรม/การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างองค์การนวัตกรรมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของ ซีรคักดี อุนอาร์มณเลิศ (2558: 240) กำหนดไว้ดังนี้

ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป คือ ตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ตั้งแต่ .30 - .69 คือ ตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ต่ำกว่า .30 คือ ตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 54 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 54 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม จำนวน 54 คน มีรายละเอียดดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นหญิงจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 75.93 เป็นชายจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 24.07 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มากที่สุดจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 31.48 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 และที่น้อยที่สุด มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 64.81 รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 35.19 มีตำแหน่งเป็นครู จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 เป็นผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มสนับสนุนการศึกษา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 57.41

รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 31 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 29.63 และที่น้อยที่สุด มีประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการสร้างองค์การนวัตกรรมของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างองค์การนวัตกรรมของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 54 คน นำเสนอได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการสร้างองค์การนวัตกรรมของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม (X_{tot})

(n = 54)

ตัวแปร	องค์การนวัตกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำและความตั้งใจสร้างสรรค์นวัตกรรม (X_1)	4.20	0.62	มาก
2	โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม (X_2)	4.10	0.50	มาก
3	บุคลากรหลัก (X_3)	4.11	0.48	มาก
4	การมีส่วนร่วมในนวัตกรรมสูง (X_4)	4.06	0.54	มาก
5	การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ (X_5)	4.03	0.63	มาก
6	บรรยากาศแห่งการคิดสร้างสรรค์ (X_6)	3.97	0.64	มาก
7	ขอบเขตความสามารถในการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (X_7)	3.97	0.52	มาก
8	ความมั่นคงระยะยาว (X_8)	3.99	0.51	มาก
รวม (X_{tot})		4.05	0.48	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การสร้างองค์การนวัตกรรมของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ วิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำ และความตั้งใจสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.62) บุคลากรหลัก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.48) โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.50) การมีส่วนร่วมในนวัตกรรมสูง ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.54) การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.63) ความมั่นคงระยะยาว ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.51) ขอบเขตความสามารถในการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่าย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.52) และบรรยากาศแห่งการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละตัวแปรพบว่ามีการกระจายน้อย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 นำเสนอได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยภาพรวม (Y_{tot})

ตัวแปร	การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น (Y_1)	4.10	0.57	มาก
2	การวางแผนด้านงานวิชาการ (Y_2)	4.12	0.45	มาก
3	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (Y_3)	4.09	0.40	มาก
4	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (Y_4)	4.04	0.48	มาก
5	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y_5)	4.20	0.37	มาก
6	การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (Y_6)	4.14	0.45	มาก
7	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (Y_7)	4.03	0.51	มาก
8	การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (Y_8)	4.03	0.59	มาก
9	การนิเทศการศึกษา (Y_9)	4.09	0.50	มาก
10	การแนะแนว (Y_{10})	4.10	0.48	มาก
11	การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (Y_{11})	4.18	0.41	มาก
12	การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ (Y_{12})	4.01	0.45	มาก
13	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (Y_{13})	4.09	0.43	มาก
14	การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (Y_{14})	4.12	0.45	มาก
15	การจัดทำทะเบียนและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา (Y_{15})	4.11	0.40	มาก
16	การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา (Y_{16})	4.01	0.42	มาก
17	การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_{17})	4.08	0.36	มาก
ภาพรวม (Y_{tot})		4.09	0.39	มาก

(n = 54)

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D.=0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย โดยนำเสนอตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูง 5 ลำดับแรก ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. =0.37) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.41) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.14$, S.D.=0.45) การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.45) การวางแผนด้านงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.12$, S.D. =0.45) และค่าเฉลี่ยน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. =0.59) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.01$, S.D. =0.42) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. =0.45)

เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายตัวแปร พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อยและผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างองค์การนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างองค์การนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการสร้างองค์การนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y ₉		Y ₁₁	Y ₁₆	Y ₁₇	Y _{tot}
X ₁	.512**	.426**	.293*	.174	.128	.204	.140	.182	.305*		.000	.195	.055	.236*
X ₂	.550**	.458**	.437**	.358**	.241*	.329**	.155	.318*	.334**		.241*	.262*	.205	.346**
X ₃	.685**	.616**	.475**	.406**	.350**	.477**	.298*	.391**	.387**		.323**	.472**	.428**	.502**
X ₄	.669**	.652**	.563**	.491**	.560**	.547**	.481**	.576**	.616**		.342**	.531**	.532**	.622**
X ₅	.725**	.665**	.402**	.369**	.489**	.430**	.454**	.544**	.487**		.322**	.465**	.506**	.554**
X ₆	.721**	.599**	.362**	.385**	.399**	.437**	.426**	.415**	.608**		.310*	.394**	.372**	.511**
X ₇	.674**	.610**	.545**	.564**	.516**	.538**	.497**	.573**	.725**		.511**	.461**	.491**	.638**
X ₈	.654**	.572**	.547**	.496**	.519**	.445**	.479**	.550**	.576**		.329**	.444**	.425**	.566**
X _{tot}	.760**	.672**	.521**	.467**	.465**	.493**	.429**	.516**	.590**		.341**	.468**	.437**	.577**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างองค์การนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการ (X_{tot}) กับการบริหารงานวิชาการ (Y_{tot}) ของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r_{xy}=.577$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการสร้างองค์การนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการ ($X_1 - X_9$) กับการบริหารงานวิชาการ (Y_{tot}) ของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำถึงปานกลาง ($r_{xy}=.236-638$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยข้างต้น สามารถสรุปและอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่ พบว่า การสร้างองค์การนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารดำเนินการบริหารจัดการ การศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ให้ความสำคัญด้านการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้เพื่อสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพบังเกิดผลดียิ่งขึ้น เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ที่เป็นยุคของดิจิทัลที่มีการสื่อสารเชื่อมต่อกันอย่างรวดเร็วขีดจำกัด ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการพัฒนาไปสู่การสร้างองค์การนวัตกรรมการศึกษาเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่ท้าทาย สร้างวิสัยทัศน์ ร่วมกับกับบุคลากรและบุคคลภายนอก กำหนดทิศทางและใช้กลยุทธ์ที่ชัดเจนพัฒนาสถานศึกษาอย่างมุ่งมั่นและทุ่มเท ก่อให้เกิด นวัตกรรมภายในสถานศึกษา มีการพัฒนาโครงสร้างงานให้มีความยืดหยุ่นในระดับที่เหมาะสม ให้ความสำคัญกับบุคลากรหลัก เพื่อขับเคลื่อนการทำงานให้ลุล่วงเพราะบุคลากรถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญในการที่พัฒนางานองค์การให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาครูให้มีทักษะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีศักยภาพความรู้ความสามารถตาม มาตรฐานที่กำหนดและสามารถจัดการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในการพัฒนานักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ มีส่วนร่วมในการคิด สร้าง กำหนด วางแผน การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานและการจัดการเรียนรู้ ต้องให้

ความสำคัญกับทีมงานที่มีประสิทธิภาพ กระตุ้นและมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม ส่งเสริมบรรยากาศให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานด้วยตนเอง ไม่จำกัดความคิดหรือกดดันในเรื่องงาน เพราะครูเป็นผู้ปฏิบัติย่อมทราบดีว่าจะพัฒนาอย่างไรนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียนจึงจะเป็นเด็กที่มีคุณภาพ คำนึงถึงปัจจัยความต้องการของผู้ปกครองที่มีความมุ่งมั่นที่ฝากบุตรหลานเข้าเรียนเพื่อหวังคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาได้ถูกทางตามหลักวิชาการและสร้างความเชื่อมั่นให้แกผู้ใช้บริการและสังคม การสร้างองค์การนวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการทำงานร่วมกัน และผู้บริหารและครูต้องมีความรู้และทักษะที่เหมาะสม ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรม มีความต้องการจะปรับเปลี่ยนพัฒนาทั่วทั้งองค์การ สอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพงษ์ ภัคดีเหล่า (2554 : 3) ที่ศึกษาคุณลักษณะขององค์การนวัตกรรม พบว่า คุณลักษณะขององค์การนวัตกรรม ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์และเป้าหมาย โครงสร้างองค์การ การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสื่อสาร การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร ผู้นำบุคลากร เครือข่าย วัฒนธรรมและค่านิยมร่วม อีกทั้งโรงเรียนฯ ต้องให้ความสำคัญกับการกระตุ้นให้บุคลากรมุ่งเน้นทำงานเป็นทีม จัดตั้งทีมงาน ทีมข้ามสายงาน ทีมงานโครงการ และทีมงานแก้ปัญหาเพราะการทำงานเป็นทีมเป็นการรวมพลังในการทำงานคิดร่วมกัน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาแนวทางในการที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้มีการสร้างองค์การนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบุคคล ทองวัน (2553 : 35) วิจัยพบว่าการทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันไป ผู้สร้างองค์การนวัตกรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฮย์ กรู๊ป (Hay Group. 2006 : 2) ที่วิจัยองค์การนวัตกรรม พบว่า ผู้นำต้องสร้างวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับปัจจุบัน และพัฒนาวัฒนธรรมไปสู่อนาคต วัฒนธรรมต้องสนับสนุนบุคคลและทีมงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันทนีย์ ซือสตี๋ (2549 : 3) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การ การทำงานเป็นทีม และวัฒนธรรมในการทำงานที่เหมาะสมจะช่วยกระตุ้นให้บุคลากรได้คิดค้น พัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมให้พัฒนาไปสู่องค์การนวัตกรรม

2. จากผลการวิจัยที่ พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากฝ่ายบริหาร และครูมีความรับผิดชอบ ตระหนัก เห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่จะต้องสร้างคุณภาพให้กับผู้เรียน งานวิชาการเป็นงานหลักที่สถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และยังเป็นเครื่องชี้ถึงความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวความคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 3-4) ที่กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการจากการดำเนินงานตามขอบข่ายงานด้านวิชาการจึงส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานวิชาการของของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จิรพิพรรธ ธรรมแท้ (2557 : ง) ที่ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า การบริหารงานวิชาการที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของกันต์ฤทัย นามมาลา ธัญญธร ศรีวิเชียร และธนบดี นันทะ (2558 : 33) ที่วิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีสภาพการบริหารวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การวางแผนด้านงานวิชาการจากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนราชินีบูรณะ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพภายใน การวัดผลประเมินผลเป็นอย่างมากเพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้ทราบถึงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนว่ามีคุณภาพบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรหรือไม่ รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือที่สะท้อนให้ครูผู้สอนทราบว่าการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ เหมาะสม หรือมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร ซึ่งทางโรงเรียนราชินีบูรณะ ดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม โดยมีการวางแผนและดำเนินงานร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กำหนดเป็นระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ มีการจัดทำ

เอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการวัดผล ประเมินผล ที่ถูกต้องตรงตามเป้าหมายของการวัด ส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับ กันต์ฤทัย นามมาลา ธีรวิเชียร และธนบดี นันทะ (2558 : 33) ที่ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ผลการวิจัยพบว่าด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการศึกษา

3. จากผลการวิจัย พบว่า การสร้างองค์การนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ ในระดับปานกลาง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ในการสร้างองค์การนวัตกรรมการศึกษาจะมีความเกี่ยวข้องกับภารกิจทั้งหมดของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วม มีภาวะผู้นำและมีความตั้งใจที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรมให้เกิดกับโรงเรียนด้วยความมุ่งมั่น มีการจัดโครงสร้างโรงเรียนที่เหมาะสมแสดงให้เห็นถึงความคล่องตัวในการปฏิบัติงานและพัฒนานวัตกรรม ครูและบุคลากรในโรงเรียนรับรู้รับผิดชอบในหน้าที่ของตน ผู้บริหารให้ความสำคัญด้านการสร้างนวัตกรรมจึงให้ความสำคัญกับบุคลากรหลักในการขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ มีการทำงานร่วมกันและความสามารถพิเศษในการทำงานเป็นทีมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างเครือข่ายที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ยิ่งการสร้างองค์การนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมีการดำเนินการมากขึ้นเพียงใดความสามารถในการบริหารวิชาการและงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นไม่ว่าจะเป็นการจัดห้องเรียนพิเศษทางวิชาการเพื่อความเป็นเลิศส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน โรงเรียนมาตรฐานสากล การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้นจะมีภาพสำเร็จมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับกิริติ ยิ่งยง (2552) มีแนวคิดว่า นวัตกรรมเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนา สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการเผยแพร่ออกสู่ชุมชนในลักษณะเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนหรือปรับปรุงพัฒนาขึ้นของเก่าที่มีอยู่เดิม การเป็นองค์การนวัตกรรมการศึกษาให้มีปัจจัยหลักในการเพิ่มคุณค่า พัฒนา ผลิตภัณฑ์ (นักเรียน) และบริการที่ดีมีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า และความสามารถเชิงการแข่งขันขององค์กร ในทำนองเดียวกัน นรวีพันธ์ ชุตินวงศ์ (2554) กล่าวว่า องค์การนวัตกรรมการศึกษา เป็นการปรับเปลี่ยนการบริหารองค์การไปสู่รูปแบบใหม่ ที่เน้นการสร้างสรรคบรรยายกาศภายในองค์การให้เหมาะต่อการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาซึ่งเอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบริการหรือกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสามารถสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับองค์กร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การสร้างองค์การนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. มีข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การสร้างองค์การนวัตกรรมการศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ภาวะผู้นำและความตั้งใจสร้างสรรค์นวัตกรรม และด้านบรรยากาศแห่งการคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้นผู้บริหาร จึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างองค์การนวัตกรรมการศึกษาโดยมุ่งเน้นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Share Vision) ซึ่งอาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาพัฒนาการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนด้านการส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ให้กับครู ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานร่วมกัน มีการจัดการความรู้เพื่อการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เป็นฐานในการที่จะพัฒนาองค์การหรือสถานศึกษาให้เป็นองค์การนวัตกรรมการศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการจัดปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน

1.3 จากผลการวิจัยพบว่าการสร้างองค์การนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันแสดงว่าผู้บริหารต้องกำหนดเป็นนโยบายในการขับเคลื่อนการสร้างองค์การนวัตกรรมการศึกษาและการบริหารงานวิชาการอย่างเข้มข้น จริงจัง และต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาการสร้างองค์การนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 หรือสังกัดอื่น
- 2.2 ควรมีการศึกษาการสร้างองค์การนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
- 2.3 ควรศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการสร้างองค์การนวัตกรรมของโรงเรียนการสร้างองค์การนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

เอกสารอ้างอิง

- กันต์ฤทัย นามมาลา ธัญญธร ศรีวิเชียร และธนบดี นันทะ. (2559). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. (2529). วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 10(3), 33-50.
- กรมวิชาการ. (2544). คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
- กิริติ ยศยิ่งยง. (2552). องค์การแห่งนวัตกรรม : แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุศล ทองวัน. (2553). ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ต่อระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และระดับการเป็นองค์กรนวัตกรรม : กรณีศึกษาสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 33(128), 34-48.
- จิรพิพรรธ ธรรมแท้. (2557). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูชีพ บุญศรี. (2545). ทักษะการบริหาร. วารสารวิชาการ 8(9), 18.
- ธีระศักดิ์ อุณาภรณ์เลิศ. (2558). วิจัยวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นรวัฒน์ ชูติวงศ์. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมในประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจ 34(130), 48.
- บดินทร์ รัตเมทศ. (2550). การจัดการเทคโนโลยีสร้างฝันนวัตกรรม : กลยุทธ์การจัดการเทคโนโลยีเพื่อความเป็นเลิศ กรุงเทพฯ ฯ : แสงดาว จำกัด.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พสุ เดชะรินทร์. (2547). ยอดผู้นำยุคใหม่. กรุงเทพฯ ฯ : นำอักษรการพิมพ์.
- ฟูจิตา ชิโร. (2549). กลยุทธ์สู่องค์กรนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2 แปลจาก A Strategy for Corporate Innovation, แปลโดย นพเก้า ศิริผลไพบูลย์ กรุงเทพฯ ฯ : พงษ์วรินทร์การพิมพ์.
- ภานุ ลิ้มมานนท์. (2546). กลยุทธ์การจัดการนวัตกรรมทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ ฯ : ควอลิตี้ ครีเอชั่น.
- โรงเรียนราชินีบูรณะ. (2560). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนราชินีบูรณะ. นครปฐม: มปท.
- วันนีย์ ช่อสัตย์. (2549). แนวทางการพัฒนานวัตกรรมในองค์กร : กรณีศึกษาบริษัทแอดวานซ์อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (ภาคินพนธ์โครงการบัณฑิตศึกษาด้านพัฒนาศาสตร์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิโรจน์ ลักขณาอดิศร. (2550). กลยุทธ์ HR ที่จับต้องได้ : tangible HR strategy. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ ส.ส.ก.
- วีระวุฒิ วัจนะพุกกะและอาทิตย์ยา อรุณศรีโสภณ. (2012). ชุมชนแห่งนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์, Accessed 12 September 2012. Available from http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/julypdf/
- วุฒิพงษ์ ภักดีเหล่า. (2554). ศึกษาคุณลักษณะขององค์การนวัตกรรม : กรณีศึกษาองค์กรที่ได้รับรางวัลด้านนวัตกรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ศศิมา สุขสว่าง. (2560). การพัฒนานวัตกรรมในองค์กร. เข้าถึงเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2560 สืบค้นจาก <https://www.sasimasuk.com/16828700innovation-in-organization>.
- สนั่น เกษาารี. (2561). การสร้างนวัตกรรมใหม่ โดยอาศัยการบริหารทรัพยากรมนุษย์. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2560 สืบค้นจาก http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=1534&
- สำเร็จ อ่อนสัมพันธุ์. (2560). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านพระเพลิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วารสารหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 9(26), 143-155.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ : สกศ.
- Best, John W. (1970). Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall inc.,
- Christiansen, J.A. (2000). Building The Innovative Organization. Hampshire : Macmillan Press.
- Cronbach, Lee J. (1974). Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper & Row Publishers.
- Hay Group. (2006). The Innovation Organization : Lessons Learned from Most Admired Companies.” Hey Insight Selections. Selection 8, (July 2006) : 1-6.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities.” Journal for Education and Psychological Measurement. No.3 (November, 1970) : 608.
- Mahidol Library Blog. (2017) . การศึกษาไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0. accessed 12 November 2017, Available from <http://km.li.mahidol.ac.th/thai-studies-in-thailand-4-0/>
- Christiansen, J.A. (2000) . Building The Innovative Organization. Hampshire : Macmillan Press.
- Tidd, Joe, John Bessant and Keith Pavitt. (2005) . Managing Innovation Integrating Technological and Organization Change. 3rd ed. East Lothian : John Wiley and Sons.
- Tidd, Joe, and John Bessant. (2009) . Managing Innovation Integrating Technological and Organization Change, 4th ed. West Sussex : John Wiley and Sons.

ความคิดเห็นต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์
ของนักเรียนในจังหวัดนครพนม

SENTIMENTS OF REQUIREMENT OF BACHELOR DEGREE IN ELECTRONICS ENGINEERING TECHNOLOGY
OF STUDENTS IN NAKHON PHANOM PROVINCE

พัชรณัฐ แสงอ่อน, นาวี อูธร, สมชาติ โสนะแสง, ปรัชญา พนมอุทัย
s.phatcharanat@gmail.com, nawee@npu.ac.th,
somchat.s@npu.ac.th and pratya.npu@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความคิดเห็นความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ของนักเรียนในพื้นที่ของจังหวัดนครพนม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อใช้ประกอบการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อ.ส.บ.) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการสำรวจกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 250 คน โดยสำรวจข้อมูล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตนเอง ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านระบบการรับสมัคร และด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่ระดับ 4.0 คะแนน รองลงมาได้แก่ ด้านหลักสูตรและการสอน คะแนนเฉลี่ย 3.92 คะแนน ด้านตนเองคะแนนเฉลี่ย 3.82 คะแนน และด้านระบบสมัคร คะแนนเฉลี่ย 3.78 คะแนน ตามลำดับ

คำสำคัญ : (1) ความคิดเห็น (2) ระดับปริญญาตรี (3) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์

ABSTRACT

The article presented the purpose of the study sentiments of requirement of Bachelor Degree in Electronics Engineering Technology of students in Nakhon Phanom province. The data obtained used for improving and developing the Industrial Technology Program in Electronics Engineering Technology of the Faculty of Industrial Technology. The samples were 250 Vocational Certificate (Voc. Cert.) and High Vocational Certificate Dip./High Voc. Cert.) students. There were 4 parts of the survey: Self-information, Curriculum and Instruction, Admissions System, and Economy and Environment.

The results were at the high level in all aspects. Considering in an individual aspect, it was found that the aspect of Economy and Environment was at the highest level with the average of 4.0. The secondary orders were Secondary orders were Curriculum and Instruction with the average of 3.92, Self-information with the average of 3.82, and Admissions System with the average of 3.78 respectively.

Keywords: (1) Sentiments (2) Bachelor Degree (3) Electronic Engineering Technology

บทนำ

การจัดการศึกษาถือเป็นภารกิจหลัก ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของสถาบันการศึกษาที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถเพื่อสนองความต้องการในระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ที่นำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตรขึ้นอยู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554) ที่กล่าวถึงการพัฒนาและความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการพัฒนาและขยายตัว

ของภาคการผลิตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องทั้งในระดับอุตสาหกรรมและธุรกิจขนาดกลางและย่อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559) ที่กล่าวถึงสถานการณ์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมของประเทศได้รับการยกระดับดีขึ้น แต่บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรมในระดับก้าวหน้า และยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) (กระทรวงอุตสาหกรรม. 2559) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่อยอดอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) คือ อุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพความเชี่ยวชาญในการผลิต และเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ สร้างมูลค่าการค้าเป็นจำนวนมาก การพัฒนาทางเศรษฐกิจสามารถทำได้จากการเร่งพัฒนาความรู้และการปรับใช้เทคโนโลยีจากภายนอกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพภาคการผลิตในประเทศ โดยจะต้องมีการบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาผสมผสานร่วมกับจุดแข็งในสังคมไทยกับเป้าหมายยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการและแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อให้ประเทศสามารถพึ่งพาเทคโนโลยีของตนเองและแข่งขันทางการค้ากับตลาดโลกได้ การผลิตบัณฑิตในหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (ต่อเนื่อง) จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ดังกล่าว โดยมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกในคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ต่อการเปิดหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อพัฒนาบุคลากรและพัฒนาสถาบันการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเปิดหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเปิดหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม ในข้อมูล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตนเอง ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านระบบการรับสมัคร และด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พื้นที่จังหวัดนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
  - 1.1 นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ในเขตจังหวัดนครพนม จาก 4 วิทยาลัย จำนวน 110 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)
  - 1.2 นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ในเขตจังหวัดนครพนม จาก 4 วิทยาลัย จำนวน 140 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสร้างเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือส่งแบบสอบถามไปตามสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์และนำมาบันทึกในแบบบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัย

4. วิธีการและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในแต่ละตอนใช้วิธีการทางสถิติ ดังต่อไปนี้

4.1 การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สำหรับวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.51 - 5.00 หมายถึง ความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ความคิดเห็น ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ความคิดเห็น ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ความคิดเห็น ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ความคิดเห็น ในระดับน้อยที่สุด

3. แบบสอบถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ความคิดเห็นต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี หลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนมของนักเรียนในจังหวัดนครพนม มีดัง 4 ด้าน ต่อไปนี้

1. ด้านข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของงานวิจัยความคิดเห็นต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี หลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม ของนักเรียนในจังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างของนักเรียนระดับ นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 และนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ที่ศึกษาในสาขาไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์ ในเขตจังหวัดนครพนม รวมจำนวน 250 คน โดยผลการสำรวจข้อมูลนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 110 คน ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่านักเรียนชาย 98 คน คิดเป็นร้อยละ 89.09 นักเรียนหญิง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.91 และผลการสำรวจนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 จำนวน 140 คน พบว่านักเรียนชาย 120 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 นักเรียนหญิง 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ตามลำดับ โดยที่จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสัดส่วนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 44 และ 56 ตามลำดับ

2. ด้านตนเอง

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี หลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ในด้านตนเองซึ่งประกอบด้วย นักเรียนมีความต้องการศึกษาต่อ นักเรียนคิดว่าการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสำคัญในปัจจุบันระดับใด สภาพครอบครัวของนักเรียนส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย บิดามารดาและผู้ปกครองเป็นแรงผลักดันให้ท่านศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ดังหัวข้อในตารางที่ 1 ตามลำดับ

ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของ นักเรียนคิดว่าวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสำคัญในปัจจุบันระดับใด มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 4.45 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 ความคิดเห็นของนักเรียนไม่มีเป้าหมายในการเลือกเรียนในสาขา คณะฯ มหาวิทยาลัยที่ต้องการศึกษาต่อ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 3.31 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 ผลรวมเท่ากับ 3.82 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 ดังตารางที่ 1 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาด้านตนเอง

ด้านตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนมีความต้องการศึกษาต่อ	4.00	1.00	มาก
2. นักเรียนคิดว่าวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสำคัญในปัจจุบันระดับใด	4.45	0.59	มาก
3. สภาพครอบครัวของนักเรียนส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย	3.70	0.94	มาก
4. บิดามารดาและผู้ปกครองเป็นแรงผลักดันให้ท่านศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี	4.10	0.88	มาก
5. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อมีผลต่อการตัดสินใจเรียนต่อในมหาวิทยาลัย	4.07	0.80	มาก
6. ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนักเรียนเพียงใด	3.34	0.99	มาก
7. ค่าใช้จ่ายมีผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี	4.21	0.98	มาก
8. ระยะเวลาที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี	3.41	1.12	มาก
9. ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนเพียงใด	3.62	0.89	มาก
10. นักเรียนไม่มีเป้าหมายในการเลือกเรียนในสาขา คณะฯ มหาวิทยาลัยที่ต้องการศึกษาต่อ	3.31	0.98	มาก
รวม	3.82	0.92	มาก

3. ด้านหลักสูตรที่และการสอน

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 4.21 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ความคิดเห็นของนักเรียน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยนครพนม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 3.48 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 ผลรวมเท่ากับ 3.92 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 ลดลงตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน

ด้านหลักสูตรที่และการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนมีความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์	4.21	0.78	มาก
2. นักเรียนมีความต้องการศึกษาต่อในอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต หลักสูตร อุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ 2 ปี ต่อเนื่อง	4.02	0.78	มาก
3. นักเรียนมีความต้องการศึกษาต่อในอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต หลักสูตร อุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ 4 ปี	3.77	0.85	มาก
4. สาเหตุที่นักเรียนเลือกศึกษาต่อ เนื่องจากกระแสทางที่ใกล้ที่พักอาศัย	4.11	0.98	มาก
5. นักเรียนพอใจค่าใช้จ่ายในการศึกษาในหลักสูตร 16,000 ต่อเทอม	3.95	0.96	มาก
6. ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยนครพนม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหลักสูตร อุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์	3.48	0.94	มาก
7. นักเรียนคาดหวังกับหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยี วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์	3.90	0.67	มาก
8. กรณีที่นักเรียนจบการศึกษาอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต หลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตร บัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ต้องการประกอบอาชีพ วิศวกรในงานอุตสาหกรรม ภาคเอกชน	4.00	0.71	มาก
9. กรณีที่นักเรียนจบการศึกษาอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต หลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตร บัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ต้องการประกอบอาชีพ ครู อาจารย์ นักวิชาการ ในหน่วยงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	3.79	0.66	มาก
10. กรณีที่นักเรียนจบการศึกษาอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต หลักสูตรอุตสาหกรรม ศาสตรบัณฑิต (อส.บ) สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ไม่มีเป้าหมายในการ ประกอบอาชีพ	3.94	0.99	มาก
รวม	3.92	0.83	มาก

4. ด้านระบบการรับสมัคร

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อด้านระบบการรับสมัครพบว่าระบบการรับสมัคร ในการเข้าศึกษาต่อคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 3.97 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.73 ความคิดเห็นของนักเรียน ข้อมูลด้านการศึกษาต่อยังไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงสำหรับนักเรียน มีคะแนน เฉลี่ยน้อยที่สุด 3.58 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.87 ผลรวมเท่ากับ 3.78 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.89 และระบบการคมนาคมมีผลต่อการศึกษาต่อ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม ซึ่งก็มีผลต่อ การสมัครเรียน เนื่องจากระบบคมนาคมไม่เพียงพอ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาด้านระบบการสมัคร

ด้านระบบการรับสมัคร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ระบบการรับสมัครในการเข้าศึกษาต่อคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม	3.97	0.73	มาก
2. การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการศึกษาต่อยังไม่ชัดเจนและละเอียดเท่าที่ควร	3.68	0.78	มาก
3. ข้อมูลด้านการศึกษาต่อยังไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงสำหรับนักเรียน	3.58	0.72	มาก
4. ข้อมูลด้านการศึกษาต่อที่ส่งมาประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ถึงนักเรียนช้าเกินไป	3.78	0.87	มาก
5. เกรดเฉลี่ยมีผลในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ	3.74	1.21	มาก
6. ระบบการคมนาคมมีผลต่อการศึกษาต่อ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม	3.92	1.02	มาก
รวม	3.78	0.89	มาก

5. ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาในด้านนี้ พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนในด้านการเลือกอาชีพในอนาคตส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกคณะที่ต้องการศึกษาต่อ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 4.35 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00 ความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนเป็นแรงกดดันในการเลือกศึกษาต่อที่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 3.69 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 ผลรวมเท่ากับ 4.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97 ดังแสดงในตารางที่ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1 ค่าใช้จ่ายในเรื่องการสมัครเรียนในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม ไม่เพียงพอ	3.82	1.02	มาก
2. ความสะดวกในการเดินทางไปยัง คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม	4.15	1.00	มาก
3. การเลือกอาชีพในอนาคตส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกคณะที่ต้องการศึกษาต่อ	4.35	1.00	มาก
4. โรงเรียนเป็นแรงกดดันในการเลือกศึกษาต่อที่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม	3.69	0.86	มาก
รวม	4.00	0.97	มาก

จากผลการวิจัยความคิดเห็นความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนในจังหวัดนครพนม ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม กลุ่มตัวอย่างนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 110 คน ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่านักเรียนชาย 98 คน คิดเป็นร้อยละ 89.09 นักเรียนหญิง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.91 และผลการสำรวจนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 จำนวน 140 คน พบว่านักเรียนชาย 120 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 นักเรียนหญิง 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ตามลำดับ โดยผลการศึกษาข้อมูล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตนเอง ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านระบบการรับสมัคร และด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม พบว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่ระดับ 4.00 คะแนน รองลงมาได้แก่ ด้านหลักสูตรและการสอน คะแนนเฉลี่ย 3.92 คะแนน ด้านตนเองคะแนนเฉลี่ย 3.82 คะแนน และด้านระบบสมัคร คะแนนเฉลี่ย 3.78 คะแนน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ของนักเรียนในจังหวัดนครพนมผู้ศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตนเอง ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านระบบการรับสมัคร และด้าน เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านตนเอง พบว่าระดับความคิดเห็นภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับณัชชา สุวรรณวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้าน เหตุผลส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ด้านหลักสูตรและการสอน พบว่าระดับความคิดเห็นภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับศศิวิมล แสนเมือง (2554) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งใจเลือกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีของนักเรียนที่มีผลการเรียนดี ใน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่าระดับความคิดเห็นด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีมีระดับความ คิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ หลักสูตรมีคุณภาพ และมีชื่อเสียง เป็นที่ต้องการตลาดแรงงาน จำนวนหน่วยกิตและเทอม การศึกษามีความเหมาะสม

3. ด้านระบบการรับสมัคร พบว่าระดับความคิดเห็นภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสามารถ โมรรารณ และไพโรจน์ เกิดสมุทร (2556) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทาง การตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อใน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ผลการวิจัยด้านการ ส่งเสริมการตลาด พบว่าสถาบันมีการแนะนำให้ความรู้ในการศึกษาต่อในสถาบันโดยบุคลากรที่มีคุณภาพ เพราะว่าการใช้ บุคลากรในการแนะนำที่มีคุณภาพ จะสามารถสื่อสารข้อมูลในการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

4. ด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม พบว่าระดับความคิดเห็นภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับรณ ชัย คงกะพันธ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีพศึกษาในจังหวัด ภูเก็ต และพังงา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนในด้านอาคารสถานที่และทำเลที่ตั้งของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก พบว่า ตั้งอยู่ในเมืองใกล้แหล่งชุมชน มีการคมนาคมที่สะดวก มีอาคารเรียน อาคารปฏิบัติการเหมาะสมหรือเพียงพอ มีมาตรการหรือแนวปฏิบัติเพื่อรักษาความปลอดภัย และให้บริการแก่ผู้มาติดต่ออย่างสะดวกและ รวดเร็วอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

นักเรียนเสนอแนะว่าควรมีเครื่องมือที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนเพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้าของ ภาคอุตสาหกรรมในปัจจุบัน ควรเน้นให้นักเรียนออกฝึกในสถานประกอบการเพื่อพัฒนาศักยภาพมากขึ้น และเพื่อฝึกตนเองให้ คู่้นเคยกับสถานการณ์การทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรม อิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต ของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดสุง

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิตทุกสาขาวิชาในคณะ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (2560-2579)*. กรุงเทพฯ: กระทรวง อุตสาหกรรม.

กุลธนี ศิริรักษ์. (2551). ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและปัจจัยในการเลือกสถาบันใน จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 10(3).

- ณัชชา สุวรรณวงศ์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560 (รายงานการวิจัย) . นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รณชัย คงกะพันธ์. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนสายอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต และพังงา. นนทบุรี : วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สามารถ โมรวรรณ และไพโรจน์ เกิดสมุทร. (2556). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ ศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 8(1), 37-48.
- ศศิวิมล แสนเมือง. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งใจเลือกมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีของนักเรียนที่มีผลการเรียนดี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559). (2554). กรุงเทพฯ ฯ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564). (2559). กรุงเทพฯ ฯ สำนักนายกรัฐมนตรี.

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
RESULTS OF LEARNING ACTIVITY MANAGEMENT ON ENGLISH CAMP FOR READING DEVELOPMENT
USING INTEGRATED LEARNING FOR PRETHOMSUKSA 6 STUDENTS
OF BAN NATHOM SCHOOL IN NATHOM DISTRICT, NAKHON PHANOM PROVINCE

จากรุวรรณ เขียวน้ำชุม¹, กัลยาณี ม่วงไทย²,
มานะชัย แก้วสีดวง³, ระวีวัฒน์ ศรีประดิษฐ์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 30 คน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบทดสอบก่อน และหลังจัดโครงการคำภาษาอังกฤษ จำนวน 3 สถานการเรียนรู้ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .25-.72 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (r_{CC}) จำนวน 30 ข้อ เท่ากับ .84 (2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง .28 – .76 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .79 วิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t - test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนโดยรวม และรายฐานการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 (2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อคำภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยรวมอยู่ระดับดีมาก

คำสำคัญ: (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (2) การสอนแบบบูรณาการ (3) คำภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the results of learning activity management on English camp for reading development using integrated learning. This research was an experimental research and the target group consisted of 30 Prathomsuksa 6 students in the second semester of academic year 2017 of Ban Nathom School in Nathom district, Nakhon Phanom province. The instruments used were (1) pre-test and post-test of 3-learning rotation with the discrimination between .25 and .72, and the reliability was .84; (2) a 15-item satisfaction questionnaire with the discrimination between .28 and .76, and the reliability was .79. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and t-test (Dependent Samples) .

The results were found that (1) the students' learning achievement in overall and each learning rotation were higher at the .05 level of statistical significance, and (2) the students revealed their overall satisfaction towards English camp for reading development using integrated learning at the highest level.

Keywords: (1) Learning Achievement (2) Integrated Instruction (3) English Camp

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

⁴ นักวิชาการอิสระ

บทนำ

การที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะ การเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนโดยการน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาประยุกต์ใช้ ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นกฎหมายบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2564 นั้น มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 : 2560)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ .ศ. 2542 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษา ในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะบูรณาการความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กิจกรรมเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มาตรา 24 (3) นั้น สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ ทำเป็น คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และตามมาตรา 24 (5) นั้นผู้สอนจะต้องสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม”นั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดการสอนแบบบูรณาการและถือเอาการบูรณาการเป็นมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติเพราะ (อรทัย คำมูล. 2544)

1. วิถีชีวิตของคนเรามีเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ไม่ได้แยกออกจากกันเป็นเรื่อง ๆ แบบรายวิชา
2. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเรียนรู้อย่างมีความหมายเมื่อมีการบูรณาการเข้ากับชีวิตจริง โดยเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวแล้วขยายกว้างไกลตัวออกไป
3. การขยายตัวของความรู้ในปัจจุบันมีเรื่องใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมากมาย จำเป็นต้องเลือกเฉพาะสาระสำคัญในวิชาต่าง ๆ มาบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้เวลาเท่าเดิม
4. ไม่มีหลักสูตรวิชาใดเพียงวิชาเดียวที่เป็นความรู้สำเร็จรูปและสามารถนำไปแก้ปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้
5. เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกันหรือเกี่ยวข้อง ควรนำมาเชื่อมโยงกัน เพื่อให้ผู้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ลดความซ้ำซ้อนเชิงเนื้อหาวิชา ลดเวลาแบ่งเบาภาระของครูผู้สอน
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถ และทักษะที่หลากหลาย
7. เพื่อตอบสนองความสนใจของแต่ละคน โดยการเรียนรู้ตามเอกัตภาพ ออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามต้องการ บรรยากาศในห้องเรียนไม่เครียด สามารถกระตุ้นให้นักเรียน เรียนอย่างสนุก สนาน และบรรลุผลในการเรียนมากขึ้น
8. ช่วยพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม มาตรฐานการทำงาน วินัยในตนเอง ส่งเสริมความสามารถในการทำงาน และควบคุมอารมณ์ของผู้เรียน

เพื่อสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) และสนองตาม เหตุผลที่ต้องจัดการสอนแบบบูรณาการ จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำย ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้มีคุณภาพมาก ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังร่วม กิจกรรมคำยภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่เข้าร่วมการบริการวิชาการคำยภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้ แบบบูรณาการผ่านกิจกรรมคำยภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม มีจำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

2.1 แบบทดสอบก่อนและหลังโครงการคำยภาษาอังกฤษ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ฐานการเรียนรู้ คือ

(1) Happy Vocabulary (2) Amazing Body (3) Giving Direction ฐานละ 10 ข้อ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ รวมจำนวน ทั้งสิ้น 30 ข้อ การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแบบทดสอบ โดยคำนวณหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับคำถาม (IOC : Index of Item Object Congruency) จากนั้นนำผลการ พิจารณาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ใช้เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธนี. 2560) ส่วนข้อที่ไม่เข้าเกณฑ์ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงคำถามละ ตัวแล้วนำไปใช้ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาอีกครั้งจนได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 – 1.00 แล้วนำไปจัดพิมพ์แบบทดสอบ เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ และนำไป Try out กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่ามีค่าอำนาจจำแนกราย ข้อ (B) โดยใช้วิธีของเบรนนัน (Brennan) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีมีเกณฑ์ของ ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ไว้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2560) โดยแบบทดสอบมีค่าอยู่ระหว่าง .25-.72 และนำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ มาวิเคราะห์หาค่าความ เชื่อมั่นของแบบทดสอบ ทั้งฉบับโดยใช้ วิธีของโลเวท (Lovett) (สมนึก ภัททิยธนี. 2560) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) เท่ากับ .84

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมการบริการวิชาการคำย ภาษาอังกฤษเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (likert) จำนวน 15 ข้อ โดยได้ IOC มีค่าอยู่ระหว่าง .67 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) แล้วคัดเลือกแบบสอบถาม ความพึงพอใจที่มีค่าอำนาจจำแนก มีค่าอยู่ระหว่าง .28 – .76 ค่าความ เชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค เท่ากับ .79

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยนำแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจให้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโครงการคำยภาษาอังกฤษ จำนวน 30 คนใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 1 วัน คือในวันที่ 31 มกราคม 2561 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการบริการวิชาการค่ายภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ก่อนและหลังเรียน โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ทดสอบค่า t-test แบบ Dependent

4.2 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่เข้าร่วมการบริการวิชาการค่ายภาษาอังกฤษ โดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

สถานภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 20 คน (ร้อยละ 66.67) เป็นเพศชาย จำนวน 10 คน (ร้อยละ 33.33)

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์เพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ วิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนผลสัมฤทธิ์เพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ วิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ฐานการเรียนรู้	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{X}$	S.D.
1) Happy Vocabulary	ก่อนเรียน	4.10	1.15
	หลังเรียน	8.20	.99
2) Amazing Body	ก่อนเรียน	4.00	1.20
	หลังเรียน	8.56	.81
3) Giving Direction	ก่อนเรียน	4.33	.95
	หลังเรียน	8.80	.76

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์เพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ วิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม รายงานการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์เพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ วิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	30	17.40	2.08	22.02	.000**
หลังเรียน	30	27.90	0.97		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์เพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ วิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่เข้าร่วมการบริการวิชาการค่ายภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่เข้าร่วมการบริการวิชาการค่ายภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	กิจกรรมมีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน	4.53	0.64	ดีมาก
2	กิจกรรมสร้างและพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิด	4.70	0.52	ดีมาก
3	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ทำ และแสดงออก	4.70	0.52	ดีมาก
4	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.05	0.86	ดี
5	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน	4.52	0.63	ดีมาก
6	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ แปลความ ตีความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นข้อความรู้	4.54	0.50	ดีมาก
7	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	4.62	0.54	ดีมาก
8	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์จากการเรียนกับชีวิตจริง	4.65	0.56	ดีมาก
9	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล	4.70	0.52	ดีมาก
10	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.70	0.52	ดีมาก
11	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจเลือกกิจกรรมวิธีการด้วยตนเองตามความถนัดตามความสนใจ	4.82	0.43	ดีมาก
12	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกทำงานร่วมกับคนอื่น	5.00	0.00	ดีมาก
13	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูกับเพื่อนในกลุ่มและต่างกลุ่ม	4.85	0.42	ดีมาก
14	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมลงมือปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ด้วยตนเอง	4.85	0.42	ดีมาก
15	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีผลงานจากการปฏิบัติ	5.00	0.00	ดีมาก

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ รายงานการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ศึกษาความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่เข้าร่วมการบริการวิชาการค่ายภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ข้อ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 S.D. เท่ากับ 0 คือ กิจกรรมกระตุ้น ให้ผู้เรียนฝึกทำงานร่วมกับคนอื่น และกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีผลงานจากการปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการอ่าน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เป็นกิจกรรมที่ก่อประโยชน์ทั้งต่อผู้เข้ารับการอบรมเป็นอย่างมาก ในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เสริมสร้างการทำงานเป็นทีม เครือข่ายการทำงานร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมที่สนุกสนานและมีสาระเกี่ยวกับภาษาและความรู้ด้านอาเซียนที่สำคัญในยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ตามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำภาษาอังกฤษมีบริบทที่ต้องคำนึงถึง ในการสร้างและการพัฒนากิจกรรมให้เหมาะสมกับพื้นที่ในแต่ละท้องถิ่น อาทิ งบประมาณ สถานที่ ระยะเวลาผู้เข้ารับการอบรม วิทยากร เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเครือข่ายความร่วมมือหรือผู้ให้การสนับสนุนล้วนแต่เป็นสิ่งที่ผู้ที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงก่อนการดำเนินการกิจกรรมทุกครั้ง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังร่วมกิจกรรมคำภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ รายงานการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน องค์กรประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความสามารถทางภาษาอังกฤษเพิ่มสูงขึ้น คือ กิจกรรมที่ผู้วิจัยได้เลือกมาใช้ทำให้เกิดความสนุกสนาน และการดำเนินการจัดกิจกรรมคำภาษาอังกฤษ วิทยากรทุกคนเป็นผู้มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่ดี กำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษตลอดเวลาที่อยู่ในคำภาษาอังกฤษทั้ง เพื่อการสื่อสารกันเองและการสื่อสารกับผู้เข้าร่วม กิจกรรมทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรมได้ใช้ภาษาอังกฤษอย่างเป็นธรรมชาติ โดยไม่กลัว การถูกตำหนิจากวิทยากรหากพูดผิด ซึ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออกในการใช้ภาษามากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศสุตา ปงลังกา (2550) ที่พบว่า การสร้างสถานการณ์จำลองในการใช้ภาษาที่ คล้ายคลึงกับชีวิตจริงสามารถพัฒนาสมรรถภาพในการใช้ ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Thornbury (2005) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดจริง จะนำไปสู่การพัฒนาการพูดสื่อสารในชีวิตจริงได้

2. ศึกษาความพึงพอใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่เข้าร่วมการบริการวิชาการคำภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ข้อ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 S.D. เท่ากับ 0 คือ กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกทำงานร่วมกับคนอื่น และกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีผลงาน จากการปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะการคัดเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกกิจกรรมโดยคำนึงถึงการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีโอกาสใช้ภาษาจริงในบรรยากาศที่ผ่อนคลายและสนุกสนานสอดคล้องกับที่ Lochana and Deb (2006) กล่าวว่า การใช้เกม เพลง และกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ อีกทั้ง กาญจนา จันทะดวง (2542) ที่กล่าวว่าการออกแบบกิจกรรมคำภาษาอังกฤษที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกัน รู้จักแก้ปัญหา ร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ยังเป็นการช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่ผู้เข้าค่ายได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1.1 การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการสอดแทรกเหมาะสมมากสำหรับกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ เพราะการดำเนินการกิจกรรม ไม่เครียด นักเรียนเรียนด้วยความสนุก เกิดความคิดเชื่อมโยง สร้างสรรค์

1.2 การจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผน และรู้จักการยอมรับความคิดเห็นของตนเองและคนอื่น โดยมีหลักฐานอ้างอิง

1.3 การประเมินผลในระหว่างดำเนินการกิจกรรมเป็นการประเมินผลที่นักเรียนชอบมากและเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียน ตั้งใจร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ เพราะนักเรียนทำกิจกรรมไป เห็นผลไปด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดกลุ่มของผู้เรียนให้ประกอบด้วยทั้งผู้เรียนที่เก่งและไม่เก่งจะก่อให้เกิดการช่วยเหลือกันมากยิ่งขึ้น

2.2 ช่วงบ่ยความสนใจในการทำกิจกรรมจะลดลงกิจกรรมที่ใช้ทักษะทางภาษามาก ๆ จะได้รับการตอบสนองน้อยควรมีการจัดเตรียมกิจกรรมเติมเต็ม (Fillers) ประเภทเพลงหรือกิจกรรมเข้าจังหวะไว้สลับเปลี่ยน เป็นกิจกรรมที่ช่วยผ่อนคลายและเรียกความสนใจของผู้เรียนกลับคืนมาได้

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษที่เน้นการบูรณาการทักษะเพื่อการสื่อสาร 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนสำหรับนักเรียนที่เรียนในหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน (English Program)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์
- กาญจนา จันทะดวง. (2542). พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาอังกฤษ. สกลนคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- เกศสุตา ปงลังกา. (2550). การศึกษาการใช้กิจกรรมบทบาทสมมุติในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คงศักดิ์ ธาตุทอง และ งามนิธย์ ธาตุทอง. (2544). เอกสารการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. วันที่ค้นข้อมูล 15 พฤษภาคม 2561, ค้นพบข้อมูลจาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=642.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2560). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 11). ภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- อรทัย คำมูล. (2544). การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์
- อนุวัต ชัยเกียรติธรรม, มนต์ชัย เทียนทอง, ไพโรจน์ สติรยากร และงามทิพย์ วิมลเกษม. (2553). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูสอนภาษาอังกฤษแบบค่ายกิจกรรม. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 4(1), 121-129.
- Lochana, M., and Deb, G. (2006). Task Based Teaching: Learning English without Tears. Retrieved from http://www.asian-efl-journal.com/Sept_06_ml&gd.php.2006.
- Thornbury, S. (2005). How to Teach Speaking. In Harmer, J. (ed) . Harlow, Essex : Longman.

คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในอำเภอโพธิ์พนม จังหวัดนครพนม
PROFESSIONAL CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PHONSAWAN DISTRICT,
NAKHON PHANOM PROVINCE

วัฒนา ผึ้งศรี¹, รชฎ สุวรรณภูมิ²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพโรงเรียนในเขตอำเภอโพธิ์พนม จังหวัดนครพนม (2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพโรงเรียนในเขตอำเภอโพธิ์พนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 355 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .30 - .94 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t - test แบบ Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษา พบว่า (1) คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพโรงเรียนในเขตอำเภอโพธิ์พนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพโรงเรียนในเขตอำเภอโพธิ์พนม จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในเขตอำเภอโพธิ์พนม จังหวัดนครพนม โดยรวมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : (1) คุณลักษณะ (2) ความเป็นมืออาชีพ (3) ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to investigate the professional characteristics of school administrators in Phonsawan district, Nakhon Phanom province, and (2) to compare the professional characteristics of school administrators in Phonsawan district Nakhonpanom province, classified by school status and size. The samples were determined by the Krejcie & Morgan's table, and consisted of 355 school boards and teachers. The instrument used to collect the data was a five-rating scale questionnaire with the discrimination values between 0.30 and 0.94, and the reliability of the questionnaire was 0.96. The data obtained was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t - test (Independent Samples) , and One-way ANOVA.

The results revealed that (1) overall aspects of professional characteristics of school administrators in Phonsawan district, Nakhon Phanom province were at a high level. (2) In comparison, overall aspects of professional characteristics of school administrators in Phonsawan district, Nakhon Phanom province in the opinions of school boards and teachers revealed statistically different in the .01 level of significance. Classifying by school size: small-, medium-, and large-size schools, it revealed statistically different in the .01 level of significance.

Keywords: (1) Characteristics (2) Professional (3) School Administrators

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

² ดร. อาจารย์ประจำวิชา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทนำ

ปัจจัยความสำเร็จของการศึกษาอีกอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญก็คือสถานศึกษา ซึ่งบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารจัดการให้เกิดความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและยังถือว่าเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญบุคคลหนึ่งในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การให้ไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะสามารถเป็นผู้นำองค์การไปสู่ความสำเร็จได้ ดังนั้น “ความเป็นมืออาชีพ” ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและความจำเป็น เนื่องจากกระแสสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายทางการศึกษา อันได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกติกาสังคมแห่งยุคประชาธิปไตย ซึ่งเป็นสิ่งบ่งบอกว่าต่อไปนี้ สังคม องค์กรหน่วยงานและหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ มีความต้องการ “ผู้บริหารที่มีความเป็นมืออาชีพ” (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 7) ซึ่งในสภาพที่เป็นอยู่การดำเนินการเกี่ยวกับวิชาชีพการบริหารสถานศึกษา ทั้งการผลิต พัฒนาและดำเนินการตามมาตรฐานวิชาชีพและเป็นไปไม่ได้ไม่สมบูรณ์นัก ทั้งยังไม่สามารถทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นมืออาชีพได้อย่างมุ่งหวัง จึงเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาบันผลิตและพัฒนาผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งตัวผู้บริหารสถานศึกษาเองที่จะต้องร่วมผลิตและร่วมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำที่จะช่วยให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนำไปสู่คุณภาพที่พึงประสงค์ต่อไปในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้มีความจำเป็นในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพสูงมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักการและเหตุผลหลายประการ ได้แก่ ปัญหาการจัดการศึกษา กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ผลการจัดการและการบริหารการศึกษายังไม่ได้คุณภาพ ปัญหาการผลิตและพัฒนาผู้บริหารและการใช้การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 82)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการ และดำเนินการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษาด้านต่าง ๆ คือ คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนด โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะและคุณสมบัติของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาระดับมืออาชีพ เพื่อเป็นกลไกหลักสำคัญในการที่จะขับเคลื่อนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่สถานศึกษาต่อไป

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จากข้อมูลคณะกรรมการสถานศึกษาและครูที่ทำการสอนโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม ว่ามีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อให้บรรลุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษารอบแนวคิดความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาจากนักวิชาการหลายท่าน สามารถสังเคราะห์และสรุปคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ 7 ด้าน ดังนี้ (1) การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในตนเองและระหว่างบุคคล (2) การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ (3) การเป็นผู้นำด้านวิชาการ (4) การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ (5) การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน (6) การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร (7) การเป็นผู้นำด้านบุคลิกภาพที่ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนมจำแนกตามสถานภาพแตกต่างกัน
2. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนมจำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 288 คน และครูผู้สอนจำนวน 380 คน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 164 คน และครูผู้สอนจำนวน 191 คน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970 : 608 - 609) ซึ่งรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ 355 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Checklist) มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดเกณฑ์ไว้ 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .96
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
  - 3.1 ศึกษาขอหนังสือราชการจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 3.2 ผู้ศึกษานำหนังสือราชการจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมแบบสอบถามส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือและตอบแบบสอบถาม
  - 3.3 ขอรับแบบสอบถามคืน
  - 3.4 ตรวจสอบความถูกต้องแบบสอบถาม วิเคราะห์เพื่อประมวลผล
4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t - test แบบ Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
1. คณะกรรมการสถานศึกษา	164	46.20
2. ครูผู้สอน	191	53.80
รวม	355	100.00
ขนาดโรงเรียน		
1. โรงเรียนขนาดเล็ก	50	14.08
2. โรงเรียนขนาดกลาง	109	30.71
3. โรงเรียนขนาดใหญ่	196	55.21
รวม	355	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนมที่ตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามมีความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ มีจำนวน 355 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 46.20 และครูผู้สอน จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 14.08 ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 30.71 และทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 55.21

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานภาพ						โดยรวม		
	คณะกรรมการสถานศึกษา			ครูผู้สอน					
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล	4.65	0.19	มากที่สุด	4.66	0.19	มากที่สุด	4.66	0.19	มากที่สุด
2. การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ	4.32	0.33	มาก	4.35	0.33	มาก	4.33	0.33	มาก
3. การเป็นผู้นำด้านวิชาการ	4.38	0.34	มาก	4.51	0.32	มากที่สุด	4.45	0.34	มาก
4. การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ	4.53	0.22	มากที่สุด	4.59	0.21	มากที่สุด	4.56	0.21	มากที่สุด
5. การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน	4.15	0.35	มาก	4.16	0.41	มาก	4.15	0.38	มาก
6. การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร	4.13	0.24	มาก	4.40	0.29	มาก	4.27	0.30	มาก
7. การเป็นผู้นำด้านบุคลิกภาพที่ดี	4.31	0.33	มาก	4.37	0.36	มาก	4.34	0.35	มาก
รวม	4.35	0.18	มาก	4.44	0.18	มาก	4.40	0.18	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า

1. คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ด้าน อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน

1.1 คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ด้าน อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร

1.2 คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ด้าน อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณลักษณะความเป็นมืออาชีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในเขตอำเภอโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะความเป็นมืออาชีของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดโรงเรียน									โดยรวม		
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่					
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล	4.70	0.16	มากที่สุด	4.64	0.20	มากที่สุด	4.66	0.19	มากที่สุด	4.66	0.19	มากที่สุด
2. การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ	4.28	0.37	มาก	4.32	0.35	มาก	4.35	0.31	มาก	4.33	0.33	มาก
3. การเป็นผู้นำด้านวิชาการ	4.41	0.35	มาก	4.39	0.36	มาก	4.50	0.31	มากที่สุด	4.45	0.34	มาก
4. การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ	4.59	0.21	มากที่สุด	4.52	0.21	มากที่สุด	4.58	0.21	มากที่สุด	4.56	0.21	มากที่สุด
5. การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน	4.08	0.41	มาก	4.15	0.38	มาก	4.17	0.37	มาก	4.15	0.38	มาก
6. การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร	4.15	0.29	มาก	4.12	0.29	มาก	4.39	0.25	มาก	4.27	0.30	มาก
7. การเป็นผู้นำด้านบุคลิกภาพที่ดี	4.37	0.32	มาก	4.31	0.35	มาก	4.36	0.36	มาก	4.34	0.35	มาก
รวม	4.37	0.19	มาก	4.35	0.20	มาก	4.43	0.17	มาก	4.40	0.18	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในเขตอำเภอโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ด้าน อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.66$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ($\bar{X} = 4.15$)

คุณลักษณะความเป็นมืออาชีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ด้าน อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.70$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ($\bar{X} = 4.08$)

คุณลักษณะความเป็นมืออาชีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดกลาง ในเขตอำเภอโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 2 ด้าน อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.64$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ($\bar{X} = 4.12$)

คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่ ในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ด้าน อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.66$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ($\bar{X} = 4.17$)

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 ที่มีสถานภาพต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานภาพ				t	p
	คณะกรรมการสถานศึกษา n = 164		ครูผู้สอน n = 191			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล	4.65	0.19	4.66	0.19	0.56	0.58
2. การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ	4.32	0.33	4.35	0.33	0.79	0.43
3. การเป็นผู้นำด้านวิชาการ	4.38	0.34	4.51	0.32	3.72**	0.00
4. การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ	4.53	0.22	4.59	0.21	2.69**	0.01
5. การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน	4.15	0.35	4.16	0.41	0.21	0.83
6. การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร	4.13	0.32	4.40	0.29	9.29**	0.00
7. การเป็นผู้นำด้านบุคลิกภาพที่ดี	4.31	0.33	4.37	0.36	1.48	0.14
รวม	4.35	0.18	4.44	0.18	4.18**	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษา

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 ที่ขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p
1. การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเอง และระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	1.93	0.15
	ภายในกลุ่ม	12.53	352	0.04		
	รวม	12.67	354			
2. การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ	ระหว่างกลุ่ม	0.25	2	0.13	1.14	0.32
	ภายในกลุ่ม	38.84	352	0.11		
	รวม	39.10	354			
3. การเป็นผู้นำด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	1.04	2	0.52	4.68**	0.01
	ภายในกลุ่ม	39.07	352	0.11		
	รวม	40.11	354			
4. การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	0.32	2	0.16	3.50	0.06
	ภายในกลุ่ม	15.96	352	0.05		
	รวม	16.28	354			
5. การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.35	2	0.18	1.20	0.30
	ภายในกลุ่ม	51.25	352	0.15		
	รวม	51.60	354			
6. การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	5.77	2	2.89	39.71**	0.00
	ภายในกลุ่ม	25.57	352	0.07		
	รวม	31.34	354			
7. การเป็นผู้นำด้านบุคลิกภาพที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	0.20	2	0.10	0.80	0.45
	ภายในกลุ่ม	43.20	352	0.12		
	รวม	43.39	354			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.26	7.87**	0.00
	ภายในกลุ่ม	11.45	352	0.03		
	รวม	11.96	354			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในเขตอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการและด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 6 การทดสอบรายคู่ของคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในเขตอำเภอโพธิ์พนม สวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการ

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.41	4.39	4.50
ขนาดเล็ก	4.41	-	.03	.09
ขนาดกลาง	4.39		-	.12*
ขนาดใหญ่	4.50			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 7 การทดสอบรายคู่ของคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในเขตอำเภอโพธิ์พนม สวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 2 จำแนกตามคุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.15	4.12	4.39
ขนาดเล็ก	4.15	-	.03	.24**
ขนาดกลาง	4.12		-	.27**
ขนาดใหญ่	4.39			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในอำเภอโพธิ์พนม สวรรค์ จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาค้นคว้าอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในเขตอำเภอโพธิ์พนม สวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล และเมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ สายนภา (2559 : 54) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย เจนโกศล (2557 : 72) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในตนเองและระหว่างบุคคล เป็นผู้นำในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการจัดระบบ สารสนเทศและระบบเครือข่าย ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านการพัฒนาตนเองเชิงบริหาร มีทักษะกระบวนการในการบริหารที่ดี รู้จักนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการทำงาน และจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในตนเองและระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ ธนวัฒน์ สายนภา (2559 : 31) กล่าวว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพ คือการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่มีจิตใจ วาจาและการกระทำดี มีความเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความประพฤติตนเอง และสังคม ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน มีความเป็นเหตุเป็นผล มีความยุติธรรม รู้จักวางตัวเป็นกลางโดยยึดระบบคุณธรรมในการบริหารงาน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ในตนเองและระหว่างบุคคล และเป็นผู้นำที่ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมคำ สอนตามหลักศาสนา มีความเป็นเหตุเป็นผล โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และสามารถปรับตัวเข้ากับบุคลากรอื่นในสถานการณ ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีศักยภาพต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในเขตอำเภอโพธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูผู้สอนมีความคิดเห็น ต่อคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสาวภา พรเสนาะ (2556) ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพผู้บริหาร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนก ตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากอาจมีปัจจัยหลายอย่าง เช่น บทบาท หน้าที่ ระดับความรู้ ความรับผิดชอบ และโอกาสที่ได้ทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน จึงส่งผลให้มีแนวคิดเกี่ยวกับ คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนวัฒน์ สายนภา (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของ โรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของ โรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาด ใหญ่ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิชาการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากในด้านวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารและพัฒนาหลักสูตร เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำหลักสูตร มีการนิเทศติดตามการสอน ของครูอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการอบรม พัฒนาตนเองในด้านวิชาการอย่างต่อเนื่องมากกว่าโรงเรียน ขนาดกลาง ส่วนในด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีการเปิดโอกาสเพื่อรับการ ประเมินตนเองจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่มีความบกพร่อง มีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพตาม เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา มีความสนใจและนำเทคนิควิทยาการใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการบริหารงานและ เผยแพร่ให้ความรู้แก่ผู้ได้บังคับบัญชามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่ม ทักษะทางการบริหารและแนวทางการพัฒนาตนเองให้สามารถบริหารสถานศึกษาในภาวะปัจจุบันได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำสังคมและชุมชน เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ธนวัฒน์ สายนภา. (2559). การศึกษาคูณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- ธงชัย เจนโกศล. (2557). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. (การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- เสาวภา พรเสนาะ. (2556). การศึกษาคูณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

การดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1
SANITARY OPERATIONS OF SCHOOLS UNDER NAKHON PHANOM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE OFFICE 1

กร นวลจันทร์¹, รชฎ สุวรรณภูมิ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 39 คน และครูผู้สอนจำนวน 354 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 393 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 ได้กลุ่มตัวอย่างมาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีอำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.26 – 0.87 ค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที่ (t - test แบบ Independent Samples) , การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F - test แบบ One - way ANOVA) , ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน โดยจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง (2) ระดับด้านการจัดการขยะมูลฝอย โดยจำแนกตามสถานภาพ อยู่ในระดับ มาก (3) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: (1) การดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน (2) ผู้บริหารสถานศึกษา (3) ครูผู้สอน

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study the opinions of school administrators and teachers concerned with education in sanitary operations of schools under the Primary Education Service Area Office 1, and (2) to compare the opinions of school administrators and teachers concerned with education in sanitary operations of schools under the Primary Education Service Area Office 1 classified by school size. The samples were 393 people including 39 school administrators and 354 teachers. The samples were selected by Stratified Random Sampling, and the 15-percent criterion was used in the sample-size specification. The tool used was a five-rating scale questionnaire with the discrimination between 0.26 and 0.87, and the reliability was 0.98. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Samples) , F-test (One-way ANOVA) and Pearson's simple correlation coefficient.

The research findings were as follows: (1) the levels of sanitary operations of schools classified by status and school size were at the moderate level. (2) The levels of solid waste management classified by status were at the high level. (3) In comparison, the sanitary operations of schools classified by school size was statistically significant different at the .01 level.

Keywords: (1) Sanitary Operations in Schools (2) School Administrators (3) Teachers

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

² ดร. อาจารย์ประจำวิชา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทนำ

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานที่มีหน้าที่พัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีศักยภาพ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข โรงเรียนจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังความรู้เจตคติและ พฤติกรรมต่างๆ ด้านแก่เด็กวัยเรียน รวมทั้งพฤติกรรมสุขภาพ แต่เนื่องจากโรงเรียนเป็นที่รวมของเด็ก ในชุมชนที่มาจากครอบครัวที่ต่างกัน จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเกิดปัญหาโรคร้ายไข้เจ็บ ทั้งโรคติดต่อและ โรคไม่ติดต่อที่มีสาเหตุจากพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเมื่อนักเรียนคนใดคนหนึ่งเจ็บป่วยด้วย โรคติดต่อมาโรงเรียนมีโอกาสจะแพร่เชื้อโรคไปสู่เด็กคนอื่น ๆ ได้ง่ายจากการเล่นคลุกคลีกันทำ กิจกรรมร่วมกัน เมื่อเด็กป่วยเหล่านี้กลับไปบ้านย่อมมีโอกาสแพร่กระจายเชื้อโรคสู่บุคคลในครอบครัว และชุมชน โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ที่สำคัญมากแห่งหนึ่งต่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค โดยต้องมีการให้ความรู้ ปลูกฝังเจตคติ เสริมสร้างทักษะที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพ ที่ถูกต้องรวมทั้งจัดการควบคุมปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ไม่ให้เกิดภาวะเสี่ยงหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อให้ โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีสุขอนามัยที่ดี สามารถศึกษาเล่าเรียนได้เต็มศักยภาพ เกิดการเรียนรู้ด้านสุขภาพ ที่ถูกต้องและมีสุขนิสัยที่ดีติดตัวไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ (กรมอนามัย. 2553 : 1)

แผนพัฒนาสุขภาพ แห่งชาติ ฉบับที่ 12 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ : ระบบสุขภาพไทยเข้มแข็ง เป็นเอกภาพ เพื่อคนไทยสุขภาพดีสร้างประเทศให้ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน พันธกิจ : เสริมสร้าง สนับสนุนและประสานให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน นักวิชาการและภาคประชาสังคม ในการอภิบาลและพัฒนาระบบสุขภาพไทยให้เข้มแข็ง รองรับการบริบทของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เป็นแผนพัฒนาระยะ 5 ปี และเป็นกลไกเชื่อมต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ด้านสุขภาพ ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้ยึดหลักการ ดังนี้ (1) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) ยึดคนเป็นศูนย์กลางการ พัฒนาเพื่อคนไทยมีสุขภาวะที่ดี (3) ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ควบคู่กับกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) (4) การปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 (5) ประเด็นการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข (6) ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (7) กรอบแนวทางแผนระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข เพื่อวางฐานรากของระบบสุขภาพในระยะ 5 ปี ให้เข้มแข็งเพื่อคนไทยมีสุขภาพแข็งแรง สามารถสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยแผนพัฒนาสุขภาพ แห่งชาติ ฉบับที่ 12 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ : ระบบสุขภาพไทยเข้มแข็ง เป็นเอกภาพ เพื่อคนไทยสุขภาพดีสร้าง ประเทศให้ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน พันธกิจ : เสริมสร้าง สนับสนุนและประสานให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน นักวิชาการและภาคประชาสังคม ในการอภิบาลและพัฒนาระบบสุขภาพไทยให้เข้มแข็งรองรับการบริบทของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เป้าประสงค์ : (1) ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การเจ็บป่วยและตายจากโรคที่ป้องกันได้ลดลง (2) คนไทยทุกกลุ่มวัยมีสุขภาวะที่ดี ลดการตายก่อนวัยอันควร (3) เพิ่มขีดความสามารถของระบบบริการสุขภาพทุกระดับ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวก เหมาะสม (4) มีบุคลากรด้านสุขภาพที่ดูแลประชาชน ในสัดส่วนที่เหมาะสม (5) มีกลไกการอภิบาลระบบสุขภาพแห่งชาติที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพผล ยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพ : ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ที่ 1 เร่งการเสริมสร้างสุขภาพคนไทยเชิงรุก ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในระบบบริการสุขภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาและสร้างกลไกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กำลังคนด้านสุขภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งในการอภิบาลระบบสุขภาพ (แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข. 2561 : 6 - 7)

ผู้ศึกษาจึงเห็นความสำคัญในการจัดการสุขภาพในโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติตน และการป้องกันโรคจากการจัดการสุขภาพในโรงเรียนที่ไม่ถูกสุขลักษณะซึ่งอาจมีผลต่อสุขภาพอนามัยทั้งทางด้านร่างกายทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ เช่น เชื้อโรคที่อาจก่อให้เกิดโรคร้ายแรงได้ทั้งในระยะเฉียบพลันและระยะเรื้อรัง ภูมิคุ้มกันโรคต่ำลง อันเนื่องมาจากสารพิษและการได้รับสารอาหารไม่เพียงพอและเกิดผลเสียต่อสุขภาพจิต จากการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 (คู่มือ การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน. 2560 : 9) ได้แก่

1. การจัดการมูลฝอย
2. การจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล
3. การสุขาภิบาลอาหาร
4. การจัดการคุณภาพน้ำบริโภค
5. การจัดการสัตว์และแมลงพาหะโรค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการสุขาภิบาลในโรงเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,626 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 262 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,364 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. 2561 : ไม่มีเลขหน้า)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน ผู้บริหารสถานศึกษา 39 คนและครูผู้สอน จำนวน 354 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 393 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจากจำนวนประชากรตามสถานภาพโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 (มนตรี อนันต์รักษ์. 2554 : 33) ได้กลุ่มตัวอย่างมาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและค่าคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ (1) แบบสอบถามสถานภาพทั่วไป ประกอบด้วยสถานภาพ และขนาดสถานศึกษา (2) แบบสอบถามการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน ทั้ง 5 ด้าน นำแบบสอบถามที่ผ่านความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาได้ให้ความเห็นชอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของการดำเนินงานสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 50 ชุด ได้ค่า IOC .6 – 1.00 มีอำนาจจำแนกอยู่ที่ .26 – .87 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยโดยผู้ศึกษาส่งด้วยตนเองและขอรับแบบสอบถามคืน จำนวน 393 ฉบับ ได้กลับคืนมา 387 ชุด คิดเป็นค่าร้อยละ 98.47

4. วิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล

4.1.1 นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์

4.1.2 นำแบบสอบถามที่เรียบร้อยสมบูรณ์มาลงรหัสแล้วบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่และหาร้อยละ

4.2.2 การวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยภาพรวม รายด้านและรายข้อการวิเคราะห์ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการดำเนินการดังนี้

4.2.2.1 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจสอบและให้คะแนนตามเกณฑ์ในแต่ละช่อง กำหนดเกณฑ์การใช้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553 : 44 - 45)

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4.2.2.2 นำคะแนนไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้เกณฑ์การแปลความหมาย หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553 : 163)

คะแนนเฉลี่ย	แปลผลความหมาย
4.51 - 5.00	หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
1.01 - 1.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

4.2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1. จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้าน โดยการทดสอบสมมติฐานโดย t-test (Independent Sample) และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน โดยการทดสอบความแปรปรวน F - test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไป เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพ มีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.41 และครูผู้สอน จำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 89.06 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.73 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 35.11 สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.63

2. ผลการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวมและรายด้าน พบว่า การดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.3$). เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ระดับปานกลาง 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการสัตว์และแมลงพาหะโรค ($\bar{X} = 3.00$)

3. ผลการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ด้านการจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมและรายข้อ พบว่า การดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ด้านการจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ ระดับปานกลาง 3 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1 มีถังขยะตั้งอยู่ในจุดที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 ถังขยะที่ตีควรมีฝาปิดมิดชิด แข็งแรง ไม่รั่วซึม ($\bar{X} = 3.29$)

4. ผลการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ด้านการจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล โดยรวมและรายข้อ พบว่า การดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ด้านการจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ระดับปานกลาง 13 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 9 จัดให้มีส้วมนั่งราบอย่างน้อยหนึ่ง ที่ ($\bar{X} = 3.90$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 8 จัดให้มีการทำความสะอาด และระบบการควบคุมตรวจตรา เป็นประจำ ($\bar{X} = 3.10$)

5. ผลการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ด้านหลักการสุขาภิบาลอาหาร โดยรวมและรายข้อ พบว่า การดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ด้านการสุขาภิบาลอาหาร โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ระดับปานกลาง 13 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 อาหารที่ปรุงเสร็จแล้วควรเก็บ ในภาชนะที่สะอาด มีฝาปิดวางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร ($\bar{X} = 3.48$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 9 ภาชนะที่ใส่อาหาร ควรล้างให้สะอาดทุกครั้งเมื่อใช้แล้ว ($\bar{X} = 3.09$)

6. ผลการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ด้านการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคโดยรวมและรายข้อ พบว่า การดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ด้านการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ระดับปานกลาง 8 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 น้ำดื่ม น้ำใช้ ควรได้รับการตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.66$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 9 น้ำดื่มประเภทน้ำพุ ก๊อกน้ำ ควรสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร ($\bar{X} = 3.17$)

7. ผลการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ด้านการจัดการสัตว์และแมลงพาหะโรคโดยรวมและรายข้อ พบว่า การดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ด้านการจัดการสัตว์และแมลงพาหะโรค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การป้องกัน ยุง แมลงวัน แมลงสาบ และหนูโดยการปรับปรุงสภาพสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อไม่ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์แหล่งที่อยู่และแหล่งอาหาร ($\bar{X} = 3.19$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4 หมั่นตรวจดูตามบริเวณรอยแตก ซอกอับชื้นต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งอาศัยแมลงสาบโรค ($\bar{X} = 2.77$)

8. ผลการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการมูลฝอย ($\bar{X} = 3.61$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการสัตว์และแมลงพาหะโรค ($\bar{X} = 3.11$)

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ระดับปานกลาง 4 ด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการจัดการมูลฝอย ($\bar{X} = 3.60$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล ($\bar{X} = 3.23$)

ครูผู้สอน มีความคิดเห็น มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โดยด้าน

ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการมูลฝอย ($\bar{X} = 3.63$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการสัตว์และแมลงพาหะโรค ($\bar{X} = 2.93$)

9. เปรียบเทียบผลของการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพขนาดสถานศึกษา พบว่า การดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการมูลฝอย ($\bar{X} = 3.69$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการสัตว์และแมลงพาหะโรค ($\bar{X} = 3.00$)

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้านปานกลาง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการมูลฝอย ($\bar{X} = 3.60$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการสัตว์และแมลงพาหะโรค ($\bar{X} = 2.87$)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการมูลฝอย ($\bar{X} = 3.0$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการสัตว์และแมลงพาหะโรค ($\bar{X} = 3.03$)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการร่วมและสิ่งปฏิกูล ($\bar{X} = 3.69$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการร่วมและสิ่งปฏิกูล ($\bar{X} = 3.26$)

10. การสุขาภิบาล การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม หรืออนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นคำที่ใช้อธิบายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพดีและเป็นผลดีต่อสุขภาพ ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้ให้คำนิยามไว้ว่า เป็นการควบคุมปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพทั้งหมดของมนุษย์ที่กระทำหรืออาจกระทำให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาการทางด้านสุขภาพร่างกายและการมีชีวิตรอดของมนุษย์ ความสำคัญของการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปได้ ดังนี้

10.1 ทำให้ป้องกันโรคที่เกิดจากสภาพแวดล้อมเป็นพิษได้

10.2 เป็นการส่งเสริมสุขภาพของมนุษย์ให้แข็งแรงและมีสุขภาพดี

10.3 ช่วยลดอัตราการป่วย และอัตราการตายของประชากร เนื่องจากมีสุขภาพแข็งแรงเพิ่มขึ้น

10.4 ส่วนทำให้เศรษฐกิจของประเทศมั่นคง เนื่องจากลดค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการรักษาโรคที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม (สุขภาพและสิ่งแวดล้อม : ออนไลน์)

ข้อเสนอแนะ

1. การดำเนินการสุขาภิบาลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ควรจัดให้มีการให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดการด้านสุขาภิบาลให้ครอบคลุมทุกด้าน เพราะมีผลต่อโดยตรงต่อครูผู้สอนและผู้บริหารในการที่จะวางแผนร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป ควรศึกษาการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การมัธยมศึกษา เพื่อการดำเนินการสุขาภิบาลในโรงเรียนให้ถูกต้อง และป้องกันการโรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมอนามัย. (2560). คู่มือ สิ่งแวดล้อมปลอดภัยในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กรมอนามัย. (2551). คู่มือ การอนามัยและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

- กรมอนามัย. (2558). คู่มือ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักบริการวิชาการมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมอนามัย. (2560). คู่มือ การตรวจคัดกรองสุขภาพและการดูแลปัญหาที่พบบ่อยในเด็กวัยเรียนสำหรับครูและพยาบาล
อนามัยโรงเรียน. สืบค้นจาก http://hpc2.anamai.moph.go.th/emedial/files/p//149_20160315230411.pdf.
- กรมอนามัย. (2560). คู่มือ การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน. สืบค้นจาก <http://env.anamai.moph.go.th>.
- กรมอนามัย. (2556). คู่มือ การจัดการน้ำบริโภคในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์.
- กรมอนามัย. (2553). คู่มือแนวทางการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรคเด็กวัยเรียนและเยาวชน. กรุงเทพฯ :
สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- กรมอนามัย. (2558). คู่มือการจัดการสิ่งปฏิกูลแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ : สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- กรมอนามัย. (2559). คู่มือวิชาการ การจัดการมูลฝอยทั่วไป. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์.
- กองยุทธศาสตร์และแผนงาน. (2561). แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณพ.ศ.2561.สำนักงานปลัดกระทรวง
สาธารณสุข. สืบค้นจาก http://203.157.7.98/et/fileupload_doc/2017-10-25-4-17-2531406.pdf.
- ขวัญเมือง แก้วดำเกิง. (2553). เครือข่ายทางสังคมและระบบบัดชีสุขภาพในโรงเรียนในฐานะตัวแทรกแซงที่ส่งเสริมสุขภาพ
ของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ : วารสารวิถีวิทยาการวิจัย.
- ฐานิตา และคณะ. (2554). สภาพการสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่สามัญ จังหวัดสตูล. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ธนาวัฒน์ รักกมล, สุธีร์ อินรักษา และ สมหมาย ชูช่วย. (2553). การประเมินความเสี่ยงจากการบริโภคน้ำดื่มที่ปนเปื้อนโลหะ
หนักในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง. กรุงเทพฯ : วารสารสุขาภิบาลอาหารและน้ำ.
- มาริสสา สุรินทร์. (2551). การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนเพื่อ ไปสู่การจัดการแผนปฏิบัติการในเขตเทศบาลตำบลต้นเปา
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักแพทยศาสตร์. (2549). พื้นฐานวิชาวิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม. ค้นพบข้อมูลจาก
<http://www.sut.ac.th/e-texts/Medicine/behs/lesson1/sum1html>.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ. (2543). อนามัยสิ่งแวดล้อม หน่วยที่ 1-7 พิมพ์ครั้งที่ 13
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไม่ระบุชื่อ. สุขภาพและสิ่งแวดล้อม. ค้นพบข้อมูลจาก
http://www.ipecp.ac.th/ipecp/cgibinn/watchira_cai/index2u1_6.html.
- ยุวดี รอดจากภัย. (2561). การส่งเสริมสุขภาพ และความรอบรู้ด้านสุขภาพ. กรุงเทพฯ : บริษัท เก็ทกู๊ดครีเอชั่น จำกัด.
- รัชวรรณ จันทเขต. (2557). สภาพการสุขาภิบาลอาหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. (2549). การปรับปรุงคุณภาพน้ำ. ค้นพบได้จาก [http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/42031/
index.htm](http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/42031/index.htm).
- สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม. (2560). คู่มือ การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน. ค้นพบได้จาก
<http://env.anamai.moph.go.th>.
- สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น). (2549). อันตรายจากความปลอดภัยของอาหาร. ค้นพบได้จาก
<http://www.techno.msu.ac.th/fn/center/GMP/dangerous.htm>.
- อนามัย. (2560). มาตรฐานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน. ค้นพบได้จาก [www.slideshare.net/dbeat_13/ss-
47177596](http://www.slideshare.net/dbeat_13/ss-47177596).
- Asingwire N. and D. Muhang. Primary School Sanitation. [Online]. Available :
http://www.unicef.org/evaldatabase/index_19011.html. 2006.
- Njiru, Cyrus. How Small Water Enterprises can contribute to MDGs for water. [Online].
Available : [http://www.lboro.ac.uk/well/resources/fact-sheets/fact-sheets.htm/Small%
20water%20enterprises.htm](http://www.lboro.ac.uk/well/resources/fact-sheets/fact-sheets.htm/Small%20water%20enterprises.htm). 2006. Rukungu, Gerald, Mutethia David and Kioko Titus. Child Survival and
Environmental

**กระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3**
**NEW PARADIGMS OF DIDATIC COMPETENCIES ENHANCEMENT FOR PRIMARY TEACHERS UNDER
PHETCHABUN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

เบญจ กิติคุณ¹
dr.benhrd@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 (2) เพื่อสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 และ (3) เพื่อศึกษาผลการใช้และประเมินผลกระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 15 โรงเรียน การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 และขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้และประเมินผลกระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 75 คน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอน 5 ขั้น และ 6 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 ขั้นสอนเนื้อหาใหม่ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกทักษะ ขั้นที่ 5 ขั้นวัดและประเมินผล และขั้นที่ 6 ขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูผู้สอนเหล่านี้ให้ความสำคัญต่อการเตรียมการสอนอย่างเข้มข้น สมบูรณ์และเน้นการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่ไปกับการสอนเนื้อหาใหม่ แต่ครูบางคนเน้นสอนเนื้อหาใหม่ให้มากที่สุดในเวลาอันจำกัดให้คู่ขนานกับการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้แก่ (1) แนวคิดการเตรียมการสอนที่เข้มข้น (2) แนวคิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ (3) แนวคิดการศึกษาที่สมบูรณ์แบบ โดยใช้หลักการเดียวกันทั้ง 6 ขั้น ได้แก่ (1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของครูประถมศึกษา (2) การวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา (กระบวนทัศน์เดิม) (3) การยกย่องกระบวนทัศน์ใหม่ (4) การสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ (5) การทดลองใช้ (Try Out) กระบวนทัศน์ใหม่ และ (6) การประเมินผล และปรับปรุง แก้ไข สำหรับการศึกษาผลการใช้กระบวนทัศน์ใหม่นั้น พบว่า ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เน้นการเตรียมการสอนอย่างเข้มข้น จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน การวัดและประเมินผลการศึกษา การให้ความเสมอภาคในการเรียนรู้และการสร้างเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนการประเมินผลกระบวนทัศน์ใหม่ พบว่า ครูประถมศึกษามุ่งเน้นพัฒนาตนเองด้านการเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลและการให้ความเสมอภาคในการเรียนรู้และการสร้างเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ในระดับดีขึ้นเสมือนนักเรียนทุกคนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวอันส่งผลต่อการศึกษานักเรียนดีขึ้น

คำสำคัญ : (1) กระบวนทัศน์ใหม่ (2) การเสริมสร้างสมรรถภาพการสอน

¹ อาจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ABSTRACT

This research was aimed at (1) studying the state of instruction of primary teachers under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3, (2) creating new paradigm in enhancing teaching competence of the primary teachers under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3, and (3) studying the effect of using and evaluating the new paradigm for enhancing teaching competence of the primary teachers affiliated with Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3. The researcher had employed the participatory action research to create the new paradigm in enhancing the competence of the teachers of 15 primary schools composing of 6 steps, namely, studying the basic information of primary schools, analyzing the state of instructional provision the old paradigm of primary teachers, drafting the new paradigm in enhancing the teaching competence of primary teachers, trying out the new paradigm, and measurement and evaluating and improving it. The research was operated through 3 steps, namely, studying the state of instruction of primary teachers affiliated with Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3, creating the new paradigm in enhancing the teaching competence of the primary teachers affiliated with Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3, and studying the effect of using and evaluating the new paradigm. The Samples were 75 persons who were separated into 2 groups, for examples, key informants are primary teachers, and Prathomsuksa 6 Students, and general informants are parents of Phrathomsuksa 6 students, administrators, and supervisors under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3.

The research findings were found as follows: regarding the state of instructional provision of primary teachers under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3. There were two groups of practice the 5th step and the 6th step processes, namely, reviewing prior knowledge, teaching new content, concluding, skill practicing, and measurement and evaluating and on applying for daily life. These teachers focused on preparing the intensive instructional preparation in a comprehensive and complete way and focused on both implanting the desirable characteristics, teaching the contents though some of them, tried to teach the new content as much as possible in the limited time. The creating of new paradigm in enhancing the teaching competence of primary teachers was carried out through the same method. The new paradigm for enhancing teaching competence through the principles of intensive instructional preparation, learner-centered instruction, and total education. The primary teachers created the new paradigm through the principles of instruction preparation, learner-centered instruction, and equal learning opportunity. The results of the using and evaluation of the new paradigm revealed that the primary teachers prepared the intensive instruction by using the principles of learner-centered instruction, good interaction between the teachers and students, measurement and evaluation, and promotion of atmosphere to facilitate learning as the students are element in her or his family. The teachers had used these principles at strict level and the students developed their academic achievement at higher level also.

Keywords: (1) New Paradigm (2) Didactic Competencies Enhancement

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ที่ทรงมีกระแสพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยว่า “...นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ คือ ทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับการสร้างสรรค์และให้ความดีเป็นปัจจัยเพื่อประดับประดาหน้าตาความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูก ที่อำนวยผล เป็นประโยชน์อันพึงประสงค์...” ในสภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลาและเป็นโลกแห่งการเรียนรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด การศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีความเข้มแข็งทางปัญญา มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ได้เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตและก้าวไปในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างผาสุกและมั่นคง (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต. 2541 : 3) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในยุคนี้ยิ่งมีความสำคัญทั้งในมิติของคุณภาพ การศึกษาพร้อมทั้งการนำเอาองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้เป็นฐานในการพัฒนากระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อความเจริญรุ่งเรือง ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ในโลกหันมาให้ความสนใจเรื่องคุณภาพการศึกษายิ่งขึ้นเป็นลำดับ (พศิน แดงจวง. 2549 : 3 – 5) ประกอบกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 5)

ข้อมูลจากการวิจัยภาคสนามในโรงเรียนประถมศึกษาของโครงการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่เขตภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากประเทศฝรั่งเศสในปีพ.ศ. 2551 พบว่า นักเรียนส่วนมากบกพร่องในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็คือ ร้อยละ 60 ขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่รักความเป็นไทย ความมีจิตสาธารณะลดต่ำลง และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ติดโทรศัพท์เคลื่อนที่ ติดเกม ติดห้างสรรพสินค้า ติดเที่ยว ไม่รักเรียน ชอบสบาย ไม่มีความเพียร ขาดความอดทนอดกลั้น ไม่คิดที่จะพึ่งตนเอง บริโภคนิยม ชอบแต่งตัวและคลังค์ หลงไหลในวัฒนธรรมต่างชาติที่ทะลักไหลบ่าเข้าสู่ประเทศไทยทุกสารทิศ รวมทั้งนิยมเลียนแบบสื่อและพฤติกรรมของดารานักแสดงที่ตนเองชื่นชอบ ได้แก่ ชาวเกาหลีใต้ ชาวญี่ปุ่นและชาวตะวันตกจนหลงลืมตัวตนที่แท้จริงของตนเอง ในขณะที่นักเรียนหญิงบางคนมีพฤติกรรมการแต่งกายไม่มิดชิด ขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของไทย (เบญจ กิติคุณ. 2551 : 58) นอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นแก่ตัวสูง ไร้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอาตัวรอด และต่างคนต่างอยู่แบบตัวใครตัวมัน ตลอดจนขาดความรับผิดชอบต่อสังคม (ประเวศ วะสี. 2554 : 55) ประกอบกับ วิธีการจัดการเรียนการสอนของครูเหล่านี้สอนโดยยึดหนังสือเรียนเป็นหลัก ครูใช้วิธีคิดและวิธีปฏิบัติแบบเดิมๆ ที่เคยปฏิบัติมาหลายทศวรรษ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคูณภาพทางการศึกษาและตอบโจทย์ของสังคมได้อย่างน่าพอใจ แต่กลับส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรงซึ่งหากวิธีคิดและวิธีปฏิบัติของครูดังกล่าวดำเนินต่อไปอาจจะส่งผลทำให้พลเมืองของชาติอ่อนแอลงเรื่อยๆ ส่งผลให้เกิดปัญหาไม่มีที่สิ้นสุด ได้แก่ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสาระหลักๆ นักเรียนขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ บกพร่องในคุณลักษณะอันพึงประสงค์และไร้ความสามารถที่จะแข่งขันในเวทีระดับนานาชาติได้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่จะต้องแสวงหาแนวทางในการพัฒนาและปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ ความสามารถ ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดสิ่งที่มีคุณค่าในตัวผู้เรียนได้คือ “ครู” เพราะครูที่มีวิธีคิดที่สรรหากระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพร้อมกับบ่มเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่เนืองๆ และช่วยแก้ไขปัญหาดูต่างๆ ของนักเรียนตลอดจนพัฒนาเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของสังคมซึ่งจะสร้างความมั่นใจได้ว่า “ *ถ้าหากครูนั้นม่ระบบคิด มีความตระหนัก มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และแสวงหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับสภาพบริบทแล้ว ย่อมจะทำให้เยาวชนของชาติเป็นพลเมืองที่ดี และมีคุณภาพ* ” ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ที่ได้กล่าวไว้ว่า “ *มนุษย์ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดใหม่จึงจะแก้ไขปัญหาคูณภาพได้เนื่องจากวิธีคิดเก่าๆ หรือแนวปฏิบัติแบบเก่าไม่สามารถทำให้มนุษย์หลุดพ้นจากสภาวะวิกฤติในปัจจุบันได้* ” (ประเวศ วะสี. 2550 : 6 – 13) เรียกว่า ครูที่มีวิธีคิด เกิดความตระหนักและมีความรับผิดชอบต่อจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตลอดจนที่สำคัญครูจะต้องทุ่มเทให้กับการสอนโดยไม่เลือกปฏิบัติรวมทั้งเน้นให้ความสำคัญ

เสมอภาคในการเรียนรู้ นักเรียนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนรวมถึงการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนโดยถ้วนหน้า

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่สำหรับครูประถมศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัด ภายใต้ชื่อ กระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยมุ่งหวังจะให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับที่สามารถนำเอากระบวนการทัศน์ใหม่นั้นไปประยุกต์ใช้ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. เพื่อสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
3. เพื่อศึกษาผลการใช้และประเมินผลกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการครั้งนี้ พื้นที่ในการวิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 197 โรงเรียน

- 1.1 เกณฑ์ในการเลือกพื้นที่ในการวิจัย

1.1.1 เป็นโรงเรียนที่มีปรากฏการณ์ตามประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ในกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2557

1.1.2 เป็นโรงเรียนที่มีการคมนาคมสะดวก และสามารถติดต่อได้หลายเส้นทาง

1.1.3 เป็นโรงเรียนที่ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สนใจที่จะพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน

1.1.4 เป็นโรงเรียนของรัฐ

1.1.5 เป็นโรงเรียนที่สามารถใช้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในขนาดเดียวกันได้

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาในการวิจัยไว้ ดังนี้

2.1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2.1.1 แนวคิด และการเตรียมการสอน

2.1.1.1 การเตรียมการสอนระยะสั้น

2.1.1.2 การเตรียมการสอนระยะยาว

2.1.2 กระบวนการสอน

2.1.2.1 ชั้นทบทวนความรู้เดิม

2.1.2.2 ชั้นสอนเนื้อหาใหม่

2.1.2.3 ชั้นสรุป

2.1.2.4 ชั้นฝึกทักษะ

2.1.2.5 ชั้นวัด และประเมินผล

2.1.2.6 ชั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.1.3 การเสริมสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน

2.1.4 การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างครูกับนักเรียน

2.1.5 การสร้างความเสมอภาคในการเรียนรู้

2.2 การสร้างกระบวนการที่คนใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขั้นที่ 2 การประเมินผลสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขั้นที่ 3 การยกร่างกระบวนการที่คนใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการที่คนใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขั้นที่ 5 การทดลองใช้ (Try Out) กระบวนการที่คนใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขั้นที่ 6 การประเมินผล และปรับปรุง แก้ไข

2.3 การศึกษาผลการใช้ และประเมินผลกระบวนการที่คนใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2.3.1 การศึกษาผลการใช้กระบวนการที่คนใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2.3.2 การประเมินผลกระบวนการที่คนใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย กล่าวคือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 197 คน

กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้ให้ข้อมูลรอง (General Informants) อาทิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนทั้งสิ้น 75 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่เป็นบุคคล

เครื่องมือที่เป็นบุคคล คือ นักวิจัย

4.2 เครื่องมือที่เป็นอุปกรณ์

4.2.1 โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Phone)

4.2.2 กล้องถ่ายรูป

4.3 เครื่องมือที่เป็นแนวคำถาม (In-Depth Interview Guideline)

4.3.1 แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview Guideline) เกี่ยวกับแนวคิดการเตรียมการสอน

4.3.2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview Guideline) เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

4.3.3 แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview Guideline) เกี่ยวกับการเสริมสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน

4.3.4 แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – Depth Interview Guideline) เกี่ยวกับการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

4.3.5 แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview Guideline) เกี่ยวกับการสร้างความเสมอภาคในการเรียนรู้

4.3.6 แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview Guideline) เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

4.4 แบบสังเกตการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.5 บันทึกภาคสนาม (Field Notes)

4.6 แบบประเมินผลสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

4.7 ข้อทดสอบ O-NET กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558

4.8 แบบประเมินผลกระบวนการวัดค้นใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ประกอบด้วย แบบประเมินความถูกต้อง (Accuracy) แบบประเมินความเหมาะสม (Propriety) แบบประเมินการใช้ประโยชน์ (Utility) และแบบประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility) โดยการประเมินตามมาตรฐานการประเมินของ Stufflebean (1981 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี. 2554 : 178 – 180)

5. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ เรียกว่า การหาดัชนีความสอดคล้องกับข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence : IOC) โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา จำนวน 3 ประกอบด้วย คือ สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และสาขาวิชาการวัดและประเมินผล ปรากฏว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามที่ปรากฏในข้อ 4.3.1 – 4.3.6 และข้อ 5 7 และ 9 ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 0.90 จึงเชื่อได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีคุณภาพตามต้องการ ดังนี้

ให้ + 1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ให้ 0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ให้ - 1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

$$\text{สูตร } IOC = \sum \frac{R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

(บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2549 : 119)

6. การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Collecting Information from the Field)

6.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สำหรับใช้ครูและนักเรียนในโรงเรียนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

6.2 ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยฝังตัวในพื้นที่วิจัยเพื่อทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตการสอน การสะท้อนกลับ (Reflection) และการสังเกตพฤติกรรมของครูและนักเรียน

7. การตรวจสอบข้อมูล (Information Verification)

7.1 การตรวจสอบข้อมูลภาคสนามซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการอภิปรายกลุ่มย่อยนั้น ๆ คำตอบที่ได้โดยหลักการแล้วจะได้รับการตรวจสอบจากผู้ที่มีภูมิปัญญาเกี่ยวข้องเสียก่อนทุกครั้ง

7.2 การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการนวัตกรรมใหม่ในการจัดการเรียนการสอนได้ตรวจสอบจากหลักฐานและร่องรอยการทำงาน ประกอบด้วย การสังเกตการสอน การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการวิเคราะห์ตลอดจนการสะท้อนกลับของผู้ให้ข้อมูลทั่วไปด้วยโดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

8. การวิเคราะห์ข้อมูล (Information Analysis)

ข้อมูลที่เก็บได้ทุกขั้นตอนได้รับการตรวจสอบจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เห็นพ้องต้องกัน จากนั้น จึงวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งผลของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองแล้วนำเสนอต่อผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อให้เห็นและร่วมกันวิพากษ์ก่อนที่จะเขียนเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ผลจากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ครูไม่ให้ความสำคัญต่อการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เนื่องจากมีภาระงานมาก คือ ครูมีภาระงานทั้งงานสอนและงานสนับสนุนงานวิชาการ ได้แก่ การเงินและพัสดุ กิจกรรมนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และอาคารสถานที่ ส่งผลให้เวลาส่วนหนึ่งถูกลดทอนไป และครูมีความเชื่อว่าไม่สามารถสอนได้ตามที่วางแผนไว้ กอปรกับครูมีประสบการณ์ในการสอนคณิตศาสตร์มากกว่า 20 ปี จึงแน่ใจว่ามีความแม่นยำในเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ครูจึงเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ให้ผู้บริหารโรงเรียนตรวจเท่านั้น

ครูส่วนมากเตรียมตัวสอนไม่ดีพอ ประกอบด้วย เตรียมเนื้อหา เตรียมสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผล เตรียมใบงานสำหรับฝึกทักษะ แบบฝึกทักษะที่แปลกใหม่ เพลง เกม นิทานและเทคนิคการสอนที่เร้าความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน แต่ครูยึดหนังสือเรียนเป็นคัมภีร์แม่บทในการสอน นอกจากนี้ ครูสั่งให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและสอนตามตัวอย่างในหนังสือเรียนและใช้เวลาอธิบายบทเรียนเป็นหลัก ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เสมอภาค ครูใช้สื่อการเรียนการสอนและแบบฝึกหัดไม่หลากหลาย เรียกว่า ครูผู้สอนไม่ทุ่มเท เอาใจใส่ต่อการสอนอย่างจริงจัง คือ ครูสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนไม่มีโอกาสเรียนรู้สิ่งที่แปลกใหม่ นักเรียนบางคนไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่นจากครูเท่าที่ควรโดยเฉพาะนักเรียนที่นั่งหลังห้องเรียน นักเรียนที่เรียนอ่อนและครูไม่ให้ความเสมอภาคแก่นักเรียนทุกคนในทุกๆ เรื่อง อาจจะกล่าวได้ว่า ครูผู้สอนให้อิทธิพลแก่นักเรียนบางคน ที่อาจจะมีผลกระทบต่อตำแหน่งและผลประโยชน์ของตนเอง แต่ได้ค้นพบสิ่งที่น่าสนใจ คือ ครูผู้สอนเหล่านี้มุ่งมั่นปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นักเรียนอยู่เสมอๆ ได้แก่ ความเพียร ความซื่อสัตย์ ความอดทน ฯลฯ

ส่วนการจัดที่นั่งของนักเรียน ส่วนมากครูจัดให้นักเรียนนั่งคู่กันตลอดปีการศึกษาไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิง แต่บางโรงเรียนให้นักเรียนนั่งเป็นแถวเดี่ยวตอนลึกทุกสาระการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลครูทุกโรงเรียนวัดและประเมินผลตั้งแต่เริ่มทำการสอน ได้แก่ การสอบถาม การสังเกต การตรวจชิ้นงาน แต่วิธีการที่ครูใช้มากที่สุด ก็คือ การตรวจสอบแบบฝึกหัดที่สั่งให้นักเรียนทำหลังจากสอนเนื้อหาใหม่และบางโรงเรียนให้นักเรียนฝึกตั้งโจทย์ปัญหาด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบการเรียนรู้ของนักเรียน

การสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนในขณะที่ทำการสอน อาทิ การใช้คำพูดต่อนักเรียนที่ไม่สุภาพ ได้แก่ “โง่ทั้งตระกูล” “ซี้เกียจ” เสมือนว่าครูใช้คำพูดดูถูกเหยียดหยามนักเรียน แต่แท้จริงแล้วครูไม่มีเจตนาเช่นนั้น ในทางกลับกันครูมีความรู้สึกต่อนักเรียนเสมือนลูกหลาน

การสร้างความสำเร็จในการเรียนรู้พบว่า นักเรียนที่เรียนอ่อน เรียนช้าและไม่สนใจเรียนไม่ได้รับความใส่ใจจากครูในบางกรณี อาทิ การแก้โจทย์ปัญหาและตอบคำถามที่มีความสำคัญ และการปฏิบัติงานที่มีความสำคัญเนื่องจากครูแน่ใจว่านักเรียนเหล่านี้ไม่สามารทำได้อันจะส่งผลให้เสียเวลาทำการสอนที่มีอยู่อย่างจำกัด ครูจึงเลือกนักเรียนที่เรียนดี นักเรียนที่สนใจเรียนเป็นผู้ปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้ ครูสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนดังกล่าวข้างต้นและบางโรงเรียนครูทุ่มเท เอาใจใส่ให้นักเรียนบางคนเป็นอย่างดี อาทิ นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ฐานะทางสังคมสูง หรือผลประโยชน์แอบแฝงต่อตำแหน่ง

หน้าที่ของครู ได้แก่ การเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ การย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่คาดหวังและการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับสูงกว่า

ขั้นที่ 2 ผลการสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

การสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ประกอบด้วย 6 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนของครู (กระบวนการทัศน์เดิม)

ขั้นที่ 2 การประเมินผลสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขั้นที่ 3 การยกร่างกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของ ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขั้นที่ 5 การทดลองใช้ (Try Out) กระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขั้นที่ 6 การประเมินผล และปรับปรุง แก้ไข

ผลจากการศึกษาการสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า

1. แนวคิดและการเตรียมการสอน

ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ ครูเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญของการเตรียมการสอนโดยมีวิธีคิดและวิธีปฏิบัติใหม่ที่เน้นการสอนที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนซึ่งสวนกระแสกับความไม่คาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการศึกษาของบุตรและไม่สร้างแรงจูงใจให้บุตรเรียนต่อในระดับสูงขึ้น ถึงแม้ว่าครูผู้สอนมีภาระงานอื่นมาก แต่ได้วิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนที่นำไปสู่การเตรียมการสอนที่สมบูรณ์และเป็นปัจจุบันให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียนส่งผลให้ครูมีความมั่นใจในการสอน

2. กระบวนการสอน

จากการศึกษาพบว่า ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์โดยใช้กระบวนการสอน 5 ขั้นและ 6 ขั้น ดังนี้

2.1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม

2.2 ขั้นสอนเนื้อหาใหม่

2.3 ขั้นสรุป

2.4 ขั้นฝึกทักษะ

2.5 ขั้นวัดและประเมินผล และ

2.6 ขั้นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ครูผู้สอนเน้นบ่มเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่ไปกับการสอนเนื้อหากลุ่มสาระคณิตศาสตร์ อาทิ มีความซื่อสัตย์ ความอดทน ใฝ่เรียนรู้ ความรับผิดชอบ มีวินัย รักความสะอาด และการพึ่งตนเองให้ผู้เรียนส่งสมคุณธรรมจริยธรรมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เรียกว่า สอนหนังสือคู่ขนานไปกับการสอนคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนสร้างโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้มากที่สุดโดยลดบทบาทของตนเองจากผู้ออกเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนครูผู้สอนตรวจสอบการเรียนรู้ของนักเรียนและเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาเก่ากับเนื้อหาใหม่และดูแล เอาใจใส่นักเรียนเสมือนลูกพร้อมทั้งเป็นผู้คอยกำกับ ติดตามและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยภายใต้การกำกับดูแลของครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด

การสร้างความเสมอภาคในการเรียนรู้ คือ ครูหลีกเลี่ยงการปฏิบัติต่อนักเรียนที่ขาดความเสมอภาคในการเรียนรู้โดยสิ้นเชิง นักเรียนได้รับการดูแล เอาใจใส่จากครูผู้สอนไม่แตกต่างกันในทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นักเรียนทุกคนได้รับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน อาทิ การตอบคำถามการแก้ไขโจทย์ปัญหา การได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของนักเรียนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างครูกับนักเรียน ครูมองเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงหมั่นใช้คำพูดที่ไพเราะ สุภาพ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและความรุนแรงต่อนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน แต่ในทางกลับกันครูผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างเป็นกันเอง สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างครูกับนักเรียนโดยครูไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่านักเรียนจะมีฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจหรือชาติพันธุ์ใดก็ตาม

การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ครูเน้นปรับสภาพของห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยตกแต่งห้องเรียนด้วยภาพสีที่หลากหลาย คือ ภาพพืช ภาพสัตว์และภาพทิวทัศน์ที่สามารถนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนด้วยรวมทั้งเน้นเรื่องความสะอาดของห้องเรียนและปลอดภัยต่อชั้นเรียน เช่น เสียง กลิ่น ส่วนการวัดและประเมินผลนั้น ครูตรวจสอบการเรียนรู้ของนักเรียนในขณะที่ทำการสอน การถาม การสังเกต การให้นักเรียนแก้ไขโจทย์ปัญหาบนกระดานดำ การตรวจชิ้นงานและสมุดแบบฝึกหัด ประกอบกับการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสอบถาม และแบบทดสอบด้วย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-NET) กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2558 เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างก่อนและหลังการนำกระบวนการนวัตกรรมใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ก่อนนำกระบวนการนวัตกรรมใหม่มาใช้จัดการเรียนการสอนนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ แต่หลังจากได้นำกระบวนการนวัตกรรมใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่การศึกษา ในปีการศึกษา 2557 และ 2558 เป็น 33.54 และ 37.38 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการใช้และประเมินผลกระบวนการนวัตกรรมใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

3.1 ผลการศึกษาผลการใช้กระบวนการนวัตกรรมใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ข้อมูลการศึกษาผลการใช้กระบวนการนวัตกรรมใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ซึ่งชี้ชัดว่า ครูประถมศึกษาเหล่านี้ได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการนวัตกรรมใหม่ในการจัดการเรียนการสอนใหม่ ได้แก่ การเตรียมการสอน การสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างความเสมอภาคในการเรียนรู้และที่สำคัญ คือ สอนคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ควบคู่ไปกับการสอนหนังสือภายใต้แนวคิดนักเรียนทุกคนเสมือนสมาชิกคนหนึ่งในรอบครัวที่พึงได้รับการดูแล เอาใจใส่อย่างดียิ่งที่เหมือนกันและเท่าเทียมกันซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาเรื่องความต้องการของมนุษย์ (Maslow, Abraham H. (Abraham Harold) . 1970)

เมื่อเด็กมีความอบอุ่นทั้งทางร่างกายและจิตใจ กอปรกับ นักเรียนมีความมั่นใจอย่างแน่นอนว่า “ครู คือ ผู้นำจิตวิญญาณอย่างแท้จริง” แล้วสมาธิในการเรียนการเรียนย่อมเกิดขึ้นโดยไม่ต้องสงสัย จะสอนสิ่งใดก็ย่อมได้ผล ผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่งซึ่งเข้าร่วมโครงการกล่าวเสริมว่า กระบวนการนวัตกรรมใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ทำให้โรงเรียนพัฒนาได้อย่างแท้จริง ช่วยลดปัญหามากมาย กล่าวคือ ทั้งครูและนักเรียนมีความรักในความเป็นระเบียบ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง โรงเรียนสะอาดน่าเรียน น่าอยู่ นักเรียนทุกคนนั้นล้วนมีความรักใคร่ต่อโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้นสอดคล้องกับพุทธทาสภิกขุที่กล่าวไว้ว่า “เด็ก คือ ผู้สร้างโลก” (พุทธทาสภิกขุ. 2550 : 25)

3.2 ผลการประเมินผลกระบวนการนวัตกรรมใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ผลจากการศึกษาชี้ชัดว่า ผู้เชี่ยวชาญ (จำนวน 3 คน หรือ ร้อยละ 87.50-1.00) ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.พศิน แต่งจวง รองศาสตราจารย์ ดร.ฤตินันท์ สมุทรทัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และอาจารย์ ดร.วิทยา

เกษาอาจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้ร่วมกันพิจารณาเพื่อประเมินกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 อย่างรอบคอบและได้มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า กระบวนทัศน์ใหม่ข้างต้น มีความถูกต้อง (Accuracy) มีความเหมาะสม (Propriety) มีการใช้ประโยชน์ (Utility) และมีความเป็นไปได้ (Feasibility) สำหรับใช้ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้เน้นการบ่มเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่การสอนเนื้อหาอย่างเข้มข้น ได้แก่ ความเพียร ความซื่อสัตย์ ความอดทน อดกลั้นและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งสอดคล้องกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้ตรัสไว้ว่า “ ในชีวิตของมนุษย์หน้าที่ถือว่าเป็นภาระที่สำคัญที่สุด ” (พุทธทาสภิกขุ. 2549 : 42) กอปรกับครูเน้นใช้หนังสือเรียนเป็นหลัก ในยุคสมัยที่การศึกษาอิงอยู่กับเศรษฐกิจและการเมืองยิ่งทวีความสำคัญยิ่งขึ้น (พุทธทาสภิกขุ. 2550 : 29) ปัจจุบันมนุษย์ประสบกับปัญหาที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นหากไม่ฝึกฝนอบรมจิตใจ ความเอนเอียงไปกับสิ่งแวดล้อมจะทำให้มนุษย์หลงลืมตัวและขาดสติ ยิ่งคิดได้ตลอดเวลาที่อาจจะนำความเสียหายอย่างใหญ่หลวง (มหาตมา คานธี. 2553 : 509) ครูได้สร้างความพร้อมให้นักเรียนก่อนทำการสอนโดยให้นักเรียนนั่งสมาธิเพื่อทำจิตใจให้สงบซึ่งสอดคล้องกับอาจง ชุมสาย ณ อยุธยา ที่กล่าวไว้ว่าการฝึกสมาธิทำให้การเรียนเป็นเรื่องง่ายไม่มีความจำเป็นต้องท่องจำเพราะเมื่อนักเรียนมีสมาธิแล้วย่อมจำได้ง่ายและเข้าใจได้เร็วพร้อมกับการทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น สมาธิจึงถือได้ว่าเป็นพื้นฐานของการศึกษา (อาจง ชุมสาย ณ อยุธยา. 2553 : 60)

ครูประถมศึกษานำจัดการเรียนการสอนโดยการนำเสนอกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาอย่างชัดเจนสลับกับการเว้นช่วงเวลาอย่างพอเหมาะให้นักเรียนคิดและหาคำตอบและเน้นใช้สื่อการเรียนการสอน คือ ใบงานเพื่อฝึกทักษะทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้อย่างลึกซึ้งอันแสดงถึงพื้นความรู้ของครูซึ่งสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555 : 63) ที่พบว่า ครูเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีพลังมากที่สุด สิ่งเหล่านี้ ถ้าครูนั้นหมั่นฝึกฝนจะส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะจนนักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง แม่นยำและฉับไวซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของ Alex wong แห่ง Warwick University ที่ได้กล่าวไว้ว่าการฝึกฝนทำแบบฝึกหัดเป็นวิธีการที่พิสูจน์แล้วว่าได้ผลมากในการเรียนคณิตศาสตร์ (Alex Wong. 2007 : 66 – 67) และ David Elwarthy ได้สรุปไว้ว่า ยิ่งฝึกฝนมากเท่าไรนักเรียนย่อมเข้าใจและเรียนรู้ได้มากขึ้นเท่านั้น (David Elwarthy. 2007 : 67)

การฝึกทักษะจึงเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการสอน ถ้ามีโจทย์ปัญหาที่ทำให้นักเรียนฝึกทำน้อยไปและไม่หลากหลายจึงมีอาจจะมั่นใจได้ว่าครอบคลุมทักษะที่ต้องการจะให้เกิดกับนักเรียนจึงนับว่าการฝึกทักษะเป็นหัวใจของการเรียนคณิตศาสตร์ ทักษะนั้นได้ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ครูต้องติดตามว่านักเรียนสามารถนำคณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ จึงจะสามารถยืนยันได้ว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งครูผู้สอนต้องมีวิธีการตรวจสอบที่ลุ่มลึกและต่อเนื่องนักเรียนจึงจะเกิดความคิดที่ตลกขบขันและรักที่จะเรียนคณิตศาสตร์ตลอดจนใฝ่เรียนรู้ ไม่หนีเรียนจนออกกลางคันเนื่องจากประสบความล้มเหลวในการเรียน

ไอส์ไตน์ ได้กล่าวไว้ว่า มนุษยชาติจะอยู่ได้นั้นจะต้องเปลี่ยนวิถีคิดเสียใหม่โดยสิ้นเชิงซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของประเวศ วะสี ที่ได้กล่าวไว้ว่า ในสภาวะวิกฤติการณ์ของมนุษยชาติ ระบบการศึกษาจึงไม่ควรจะส่งเสริมจิตสำนึกแบบเก่าและวิถีคิดเดิมเพราะจะซ้ำเติมวิกฤติการณ์ให้ทวียิ่งขึ้น ระบบการศึกษาจึงควรสร้างจิตสำนึกใหม่และวิถีคิดใหม่ ครูประถมศึกษาต้องกล้าหาญพอที่จะออกจากความคิดในการจัดการศึกษาที่ไม่เอาวิชาเป็นตัวตั้งไปสู่ความคิดที่เอาการศึกษาที่เอาธรรมชาติและสังคมที่สงบสุขหรือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติเป็นตัวตั้ง (ประเวศ วะสี. 2550 : 29) ที่เรียกว่า การปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนแบบเป็นองค์รวม (Holistic View) ที่ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดเดิมๆ โดยการสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ให้เกิดประโยชน์ที่ส่งผลดีต่อมนุษยโลกจนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างกลมกลืนและในฐานะที่การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษยชาติในโลกจึงนับว่ามีความจำเป็นที่ต้องใช้กระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาอย่างเสมอภาค (ไพโรพรรณ เกียรติโชติชัย. 2545 : 20 - 41) พุทธทาสภิกขุ (2549 : 23 - 24) กล่าวว่าถ้าครูมีสมรรถภาพด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยมและคุณลักษณะต่าง ๆ อันจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ย่อมนำพาชาติให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ

จากการศึกษาวิจัยค้นพบว่า นโยบายไม่ตกต่ำขั้นและการกระจายอำนาจทางวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้โรงเรียนเป็นผู้ทำหน้าที่วัดและประเมินผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียนได้ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลที่มอบอำนาจให้ผู้อำนวยการโรงเรียนมีอำนาจอนุมัติการลาของตนเองได้นั้นยิ่งซ้ำเติมความล้มเหลวในการจัดการศึกษาของชาติให้จมดิ่งลงเหวเพราะภาคีรัฐมองเห็นว่านโยบายเหล่านี้ลดความสูญเสียค่าทางการศึกษา แต่จากการเก็บข้อมูลภาคสนามชี้ชัดว่าความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากนโยบายของรัฐทำให้เยาวชนในระบบการศึกษาไม่รู้หนังสือทั้ง ๆ เยาวชนที่ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน ประมาณ 12 ปี ในทางตรงกันข้ามผลิตภาพทางการศึกษานับวันด้อยคุณภาพซึ่งสวนกระแสกับการศึกษาที่สมบูรณ์แบบ กล่าวคือ การศึกษาจะต้องสร้างความเป็นมนุษย์ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ ผู้เรียนมีความรู้หรือสติปัญญาที่พอแก่ความต้องการ ผู้เรียนมีความรู้เรื่องอาชีพและประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้และผู้เรียนมีมนุษยธรรม ความเป็นมนุษย์ที่เกิดจากการสั่งสอน อบรม อย่างถูกต้องและเพียงพอ (พุทธทาสภิกขุ, 2549 : 188)

พระพุทธรองค์ตรัสไว้ว่า “ *คุณท์สัถ์ก็ตาม หรือบรรพชิตก็ตาม ถ้ามีสัมมาปฏิบัติแล้วก็ตามทำทุกคุณธรรมให้สำเร็จทั้งสิ้นแต่ไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตก็ตาม หรือเป็นคฤหัสถ์ก็ตามถ้าไม่มีฉฉาปฏิบัติ คือ ปฏิบัติผิด แล้วทำทุกคุณธรรมให้สำเร็จไม่ได้ด้วยกันทั้งสองฝ่ายลักษณะอย่างนี้ เรียกว่า วิภังชวาท ”* (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตโต, 2549 : 30 – 31) แต่ในปัจจุบันการศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมซึ่งเป็นการศึกษาที่ตามแบบสังคมเท่านั้น เรียกว่า การศึกษานั้นไม่สามารถช่วยเหลือสังคมได้ การศึกษาที่ดีจะต้องนำสังคมเหมือนโอสถที่มีสรรพคุณรักษาสังคมให้มีสติเพื่อกลับลำของการเดินทางผิดเสียใหม่โดยการสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาเพราะการศึกษาแบบเก่าๆ การศึกษาที่ผ่านมาแก้ไขปัญหาของคนในชาติไม่ได้ทำให้ชาติล่มสลาย เจตนารมณ์ของการศึกษาเพื่อให้ทุกคนมีที่ยืนในสังคมอย่างสง่างาม ความหวังใหม่ของโรงเรียนและชุมชนในเร็ว ๆ วันนี้ คือ กระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่จะกระทำให้พลเมืองหลุดพ้นจากความโง่เขลา (Illiteracy) สามารถอ่านออก เขียนได้ มีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นคนดีของสังคมตลอดจนประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองด้วยความสุจริตและมีความสุขตามอัธยาศัย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่าคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจซึ่งปัญหานั้นนอกจากจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการทำงานของครูแล้ว ยังขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารงานโรงเรียนด้วยเพราะคุณภาพของครูจะมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะไม่มีทางสำเร็จได้เลย ถ้าครูผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนที่เหมือนเดิม สมาน รังสิโยภักษ์ กล่าวไว้ว่า ในสภาวะปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอเพราะการพัฒนาครูเป็นกระบวนการเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ อุนิสัย ทัศนคติตลอดจนวิธีการในการทำงานเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการพัฒนาจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเพราะวิทยาการและเทคนิคในการทำงานได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วจนต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (สมาน รังสิโยภักษ์, 2540 : 34)

2. การสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 กล่าวได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมการสอนของครูจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น องค์ประกอบภายในบุคคล ได้แก่ (1) แรงขับ (Drive) ซึ่งเป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นภายในร่างกายเพื่อให้ร่างกายแสดงพฤติกรรมออกมา ได้แก่ ความหิว กระหาย อากาเรียน ต้องการมีชื่อเสียง ต้องการรางวัล และ (2) ความพร้อม (Readiness) ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ประกอบด้วย วุฒิภาวะ (Maturity) และทางจิตใจ อาทิ ความพอใจ และองค์ประกอบภายนอกตัวบุคคล เช่น สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มากระทบ (Abraham Maslow, 1970 : 90) แสดงให้เห็นว่า ครูต้องมีบทบาทและหน้าที่ในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมออันนำไปสู่การยกระดับการเรียนการสอนดังที่ Marquadt (2002) กล่าวได้ไว้ว่า การเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาร่วมกันสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ในระยะเริ่มแรกนับว่าจำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนรู้แบบค่อยเป็นค่อยไป คือ เรียนรู้ไป และแก้ไขปัญหาไปเพราะครูยังยึดติดในวิธีคิดแบบเดิมๆ อยู่ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ทางเลือก ตัดสินใจรวมทั้งดำเนินการแก้ไขปัญหามาตามแนวทางที่เลือกไว้ (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, 2548 : 13 – 37) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นในลักษณะที่มีความคิดขัดแย้งกันจากการเห็นจุดบกพร่องของระบบเดิมและคิดว่ามีแนวทางอื่นที่ดีกว่าในที่สุดต้องใช้แนวทางในการจัดการศึกษาใหม่และนำมาซึ่งการลบล้างคำกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่เคยกล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนการสอนของครูนั้นเป็นการสอนหนังสือมากกว่าสอนคน ครูมีพฤติกรรมการสอนแบบเดิม คือ ครูส่วนใหญ่เน้นสอนเนื้อหามากกว่าให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง

กล่าวได้ว่าครูไม่สามารถพัฒนาพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร นักเรียนส่วนใหญ่ล้วนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 55)

3. การใช้กระบวนทัศน์ใหม่ในการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 การประเมินผลกระบวนทัศน์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครูเหล่านี้ย่อมต้องการค้นหาความจริงโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2554 : 11) หลังจากที่ได้ทดลองใช้กระบวนทัศน์ใหม่ ปรากฏว่าการประเมินผลตามที่กล่าวมาแล้ว ก็คือ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูผู้สอนในหลายมิติตามที่กล่าวมาแล้ว Ralph W. Tyler ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนการสอนจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น (Smith and Tyler. 1942) การประเมินผลการใช้กระบวนทัศน์ใหม่ดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับคำกล่าวของ Smith and Tyler

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
  - 1.1 ทุกโรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญในด้านงานวิชาการเป็นอันดับต้นๆ และอย่างยั่งยืน กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกระดับชั้น
  - 1.2 ทุกโรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สำหรับนักเรียนโดยเสมอภาคควบคู่ไปกับงานวิชาการข้างต้น
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
  - 2.1 นักวิจัยควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่มาจากภูมิหลังที่แตกต่างกัน เช่น ท้องถิ่นทุรกันดารกับนักเรียนในชุมชนเมืองเพื่อยืนยันถึงประสิทธิภาพของกระบวนทัศน์ใหม่นั้น
  - 2.2 นักวิจัยควรศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) เพื่อทราบถึงข้อแตกต่างที่อาจจะค้นพบ

เอกสารอ้างอิง

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- เบญจ กิติคุณ. (2551). สภาวะการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. วารสารศึกษาศาสตร์สาร. 35(1), 1-21
- ประเวศ วะสี. (2550). ระบบการเรียนรู้ใหม่ไปให้พ้นวิกฤติแห่งยุคสมัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน.
- _____. (2553). ธรรมชาติของสรรพสิ่งการเข้าถึงความจริงทั้งหมด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรีน-ปัญญาญาณในเครือข่ายบริษัทกรีน – มัลติมีเดีย.
- _____. (2554). ระบบการศึกษาที่แก้ความทุกข์ยากของคนทั้งแผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสำนักพิมพ์พิสิสส์เซ็นเตอร์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2536). เพื่ออนาคตของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- _____. (2541). พุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2549). การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกลดิมทอง.
- พศิน แดงจวง. (2549). จากโรงเรียนสู่โรงงาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยเพื่อการศึกษาและแรงงานคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พุทธทาสภิกขุ. (2548). สิ่งที่เราเรียกว่า “คน.” กรุงเทพฯ : บริษัทไพลินบุ๊คเน็ต จำกัด.
- _____. (2549). วาทะธรรมทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อีฟเซ็ท ครีเอชั่น จำกัด.
- _____. (2549). การศึกษาสมบูรณ์แบบ : คือวงกลมที่คุ้มครองโลกถึงที่สุด. กรุงเทพฯ : อุษากการพิมพ์.
- _____. (2550). เปลี่ยนคนเป็นมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- ไพโรพธรรม เกียรติโชติชัย. (2545). กระบวนทัศน์ใหม่แห่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศึกษา

- มหาตมา คานที. (2553). ข้าพเจ้าทดลองความจริง. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทตลาดหลักทรัพย์จำกัด.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน รังสิโยภุชฎ์. (2540). การจัดโครงสร้างราชการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สวัสดิการสำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2549). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2549). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ฝ่าวิกฤติการปฏิรูปการศึกษาสู่สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.). (2547). แนวทางการเขียนรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2548). การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม : การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : เครือข่ายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2553). คุณธรรมนำความรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พริมาียด.
- Alex, Wong. (2007). Geographies of Commodity Chains. London ; New York : Routledge.
- David, Elwarthy. (2007). The Curriculum Studies Reader. New York, N.Y. : Routledge-Falmer.
- Dewey, John. (1933). How We Think : A Restatement of the Relation of Reflective Thinking to the Educative Process. Chicago : Regnery.
- Kuhn, Thomas S. (1975). The Structure of Scientific Revolution. 6thed. Chicago : University of Chicago Press.
- Maslow, Abraham H. (Abraham Harold). (1970). Motivation and Personality. New York : Harper & Row.
- Marquardt, M. (2002). Building the Learning Organization : A Systems Approach to Quantum Improvement and Globe Success. New York : McGraw-Hill.
- Smith, Anthony David. and Tyler , R.G. (1942) . The Concept of Social Change A : Critique of the Functionalist of Social Change. London : Rontledge and Kegan Paul.

การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (ZERO WASTE SCHOOL) โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
IMPLEMENTATION OF ZERO WASTE SCHOOL PROJECT OF SCHOOLS UNDER
NONG BUA LAM PHU PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

วิทยากร สาโสม¹, รชฎ สุวรรณภูมิ²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินการโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน โรงเรียนปลอดขยะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 114 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 68 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 50 คนและผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 65 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ ร้อยละและกลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .25 - .84 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบหาค่าความแปรปรวนสองทาง

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ระหว่างผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : (1) การดำเนินงาน (2) โครงการโรงเรียนปลอดขยะ (3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and to compare the implementation of Zero Waste School project of schools under Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1 in the opinions of school administrators and teachers classified by status and school-size. The samples were 114 people including 65, 50 and 65 school administrators and teachers from small-, medium-, and large-size school respectively. The sample were selected by Stratified Random Sampling, and the percent criterion was used in the sample-size specification. The instrument used was a five-rating scale questionnaire with the discrimination between 0.25 and 0.84, and the reliability was 0.91. The statistics employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation and F-test (Two-way ANOVA) .

The results were found that overall implementation of Zero Waste School project of schools under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 1 was at the high level. The comparison

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

² ดร. อาจารย์ประจำวิชา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

of overall implementation of Zero Waste School project of schools under the Office of Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 1 classified by status between school administrators and teachers were statistically significant different at the .01 level. Overall implementation classified by school-size: small-, medium-, and large-size schools were not different.

Keywords: (1) Implementation (2) Zero Waste School Project (3) Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

จากปัญหาของขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมืองทำให้ภาครัฐได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหาและได้วางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บขนขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และการสร้างจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยเพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และเกิดจิตสำนึกที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติเพื่อช่วยลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมแต่อย่างไรก็ตามการสร้างจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่เรื่องง่ายหรือเกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทอย่างมาก ที่จะช่วยสร้างความตระหนักรู้และความสามารถในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาหนึ่งด้านสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราและสังคมการศึกษาจึงมุ่งเน้นให้กลุ่มเด็กในวัยเรียนซึ่งกำลังเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถาวรยืนนานและมีประโยชน์ต่อชุมชนระยะยาว เพราะเด็กในวัยนี้ สามารถรับรู้และตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมได้และเป็นที่คาดหวังได้ว่า หากมีการปลูกฝังความรู้ด้านนี้อย่างจริงจัง และถูกวิธี ก็อาจจะเป็นการลดปัญหาสิ่งแวดล้อม เมื่อเขาทั้งหลายเหล่านั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต นอกจากนี้เด็กเหล่านี้อาจจะมีส่วนร่วม ผลิตต่อสมาชิกในครอบครัวให้รู้สึกอาย และตระหนักสำนึกในบทบาทความรับผิดชอบในทรัพยากรสิ่งแวดล้อม (ณัฐภา หังสพฤกษ์. 2553 : 93)

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้นำแนวคิด Zero Waste หรือ “ขยะเหลือศูนย์” เพื่อเผยแพร่แก่ชุมชนและโรงเรียนเพื่อให้เกิดชุมชนปลอดขยะและโรงเรียนปลอดขยะซึ่งปัจจุบันกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินโครงการประกวดโรงเรียนปลอดขยะซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2556-ปัจจุบันโดยที่ “ศูนย์” ของ Zero Waste ไม่ใช่การทำให้หมดไปหรือไม่มีเหลืออยู่ซึ่งหลายคนมักคิดว่าคือการกำจัดขยะไม่ให้เหลืออยู่ แต่จริง ๆ แล้ว Zero Waste เป็นแนวคิดการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางลดการเกิดขยะการทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุดและการจัดการขยะที่เหลืออย่างมีประสิทธิภาพเป็นแนวคิดที่ปรับเปลี่ยนมุมมองว่าขยะคือทรัพยากรที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ดังนั้นจึงไม่มีขยะหรือเป็นการลดปัญหาการจัดการขยะจนเหลือศูนย์นั่นเองเพราะถ้าหากสามารถจัดการขยะได้ตั้งแต่ต้นทางเมื่อขยะน้อยลงก็ลดปัญหาขยะที่จะตามมาได้อย่างชัดเจน การที่เป็นโรงเรียนปลอดขยะนั้นสามารถดำเนินการได้โดยอาศัยหลักการง่ายๆอย่าง 3Rs ได้แก่ Reduce ใช้ให้น้อยคือการลดปริมาณขยะให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด Reuse ใช้ซ้ำหากเกิดวัสดุเหลือใช้นำมาใช้ซ้ำหมุนเวียนใช้ใหม่ก่อนทิ้ง Recycle นำมาใช้ใหม่ก่อนทิ้งวัสดุเหลือใช้หากเป็นวัสดุที่สามารถรีไซเคิลได้ให้คัดแยกขายให้ร้านรับซื้อของเก่าเพื่อเข้าสู่กระบวนการแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ต่อไป (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2557 : 2 - 3)

การดำเนินโครงการโรงเรียนปลอดขยะเพื่อกระตุ้น รมรณรงค์สร้างจิตสำนึก และความรู้ความเข้าใจถึงแนวทางในการลดปริมาณขยะการแยกขยะและการนำขยะไปใช้ประโยชน์ก่อนนำไปกำจัดให้กับนักเรียน ประชาชนและเยาวชน ยังช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียนทั่วประเทศ ได้มีโอกาสพัฒนาการเรียนการสอนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และชุมชนโดยรอบโรงเรียนและเผยแพร่กิจกรรมประกวดโรงเรียนปลอดขยะ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. 2553 : 14)

จากที่กล่าวข้างต้นผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรในโรงเรียนที่ดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องนี้ว่ามีกรดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนปลอดขยะตามเกณฑ์การประเมินมากน้อยเพียงใด รวมทั้งศึกษาปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการ

แก้ปัญหา การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อยอดการจัดการสถานศึกษาในทุก ๆ ด้านให้อยู่ในระดับที่สูงยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินการโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดตามเกณฑ์ในการประเมินโครงการโรงเรียนปลอดขยะ ของกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ด้าน (กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม . 2559 : 5 - 6) ดังต่อไปนี้ (1) การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในสถานศึกษา (2) การต่อยอดกิจกรรมที่มีอยู่เดิม (3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน (4) การลดการใช้ซ้ำและการคัดแยกขยะมูลฝอย (5) การนำขยะย่อยสลายกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (6) การคัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ (7) การจัดการขยะทั่วไปและขยะอันตรายในโรงเรียน (8) การสนับสนุนให้โรงเรียนมีหลักสูตรการเรียนการสอน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน โรงเรียนปลอดขยะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนรวม 340 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 54 คน และครูผู้สอน จำนวน 286 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. 2560 : 7)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน โรงเรียนปลอดขยะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 164 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 58 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 51 คน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 55 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละและกลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 5)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .25 - .84 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) ระหว่าง .60 - 1.00

4 . การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนปลอดขยะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล นำหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมด้วยแบบสอบถามส่งถึงสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือและตอบแบบสอบถามโดยผู้ศึกษาส่งด้วยตนเอง และขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์ โดยปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 164 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด มาวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ การวิเคราะห์ระดับโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ การวิเคราะห์ที่ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำแบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของระดับการดำเนินงาน นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 104)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ด้วยการทดสอบสมมติฐาน โดยจำแนกตามสถานภาพขนาดของโรงเรียน ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (F-test แบบ Two - Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการดำเนินการโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมและ รายด้าน

การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1	ระดับการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านที่ 1 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในสถานศึกษา	4.17	0.20	มาก
ด้านที่ 2 การต่อยอดกิจกรรมที่มีอยู่เดิม	4.18	0.17	มาก
ด้านที่ 3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.10	0.19	มาก
ด้านที่ 4 การลด การใช้ซ้ำและการคัดแยกขยะมูลฝอย	4.13	0.22	มาก
ด้านที่ 5 การนำขยะย่อยสลายกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่	4.11	0.20	มาก
ด้านที่ 6 การคัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์	4.23	0.24	มาก
ด้านที่ 7 การจัดการขยะทั่วไปและขยะอันตรายในโรงเรียน	4.06	0.19	มาก
ด้านที่ 8 การสนับสนุนให้โรงเรียนมีหลักสูตรการเรียนการสอน	4.09	0.18	มาก
รวม	4.13	0.22	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 8 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ด้านที่ 6 การคัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.23$) ด้านที่ 2 การต่อยอดกิจกรรมที่มีอยู่เดิม ($\bar{X} = 4.18$) และด้านที่ 1 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านที่ 7 การจัดการขยะทั่วไปและขยะอันตรายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.06$)

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวม จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน

โครงการโรงเรียน ปลอดขยะ	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านที่ 1 การเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจใน สถานศึกษา	สถานภาพ	.01	1	.01	.27	.60
	ขนาดโรงเรียน	.48	2	.24	7.50**	.00
	สถานภาพ x ขนาดโรงเรียน	1.07	2	.53	16.58**	.00
	ความคลาดเคลื่อน	5.08	158	.03		
	รวม	6.42	163			
ด้านที่ 2 การต่อยอด กิจกรรมที่มีอยู่เดิม	สถานภาพ	.17	1	.17	6.13**	.01
	ขนาดโรงเรียน	.05	2	.02	.86	.42
	สถานภาพ x ขนาดโรงเรียน	.00	2	7.86	.00	1.00
	ความคลาดเคลื่อน	4.43	158	.03		
	รวม	4.65	163			
ด้านที่ 3 การส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชน	สถานภาพ	.00	1	.00	.00	.95
	ขนาดโรงเรียน	.07	2	.04	.99	.38
	สถานภาพ x ขนาดโรงเรียน	.05	2	.03	.75	.48
	ความคลาดเคลื่อน	5.69	158	.04		
	รวม	5.78	163			
ด้านที่ 4 การลด การใช้ ซ้ำและการคัดแยก ขยะ มูลฝอย	สถานภาพ	.79	1	.79	19.53**	.00
	ขนาดโรงเรียน	.56	2	.28	6.99**	.00
	สถานภาพxขนาดโรงเรียน	.04	2	.02	.47	.63
	ความคลาดเคลื่อน	6.41	158	.04		
	รวม	7.85	163			
ด้านที่ 5 การนำขยะ ย่อยสลายกลับมาใช้ ประโยชน์ใหม่	สถานภาพ	.82	1	.83	24.85**	.00
	ขนาดโรงเรียน	.50	2	.25	7.55**	.00
	สถานภาพxขนาดโรงเรียน	.03	2	.01	.41	.67
	ความคลาดเคลื่อน	5.25	158	.03		
	รวม	6.52	163			

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดภัยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวม จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน (ต่อ)

โครงการโรงเรียน ปลอดภัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านที่ 6 การคัดแยก ขยะรีไซเคิล เพื่อนำ กลับมาใช้ประโยชน์	สถานภาพ	.35	1	.35	6.68**	.01
	ขนาดโรงเรียน	.26	2	.13	2.43	.92
	สถานภาพ x ขนาดโรงเรียน	.43	2	.21	4.04*	.02
	ความคลาดเคลื่อน	8.37	158	.05		
	รวม	9.62	163			
ด้านที่ 7 การจัดการขยะ ทั่วไปและขยะอันตราย ในโรงเรียน	สถานภาพ	.23	1	.03	.84	.36
	ขนาดโรงเรียน	.01	2	.01	.19	.83
	สถานภาพ x ขนาดโรงเรียน	.60	2	.30	9.34**	.00
	ความคลาดเคลื่อน	5.11	158	.03		
	รวม	5.97	163			
ด้านที่ 8 การสนับสนุน ให้โรงเรียนมีหลักสูตร การเรียนการสอน	สถานภาพ	.04	1	.04	1.40	.24
	ขนาดโรงเรียน	.09	2	.04	1.36	.26
	สถานภาพ x ขนาดโรงเรียน	.24	2	.12	3.79*	.03
	ความคลาดเคลื่อน	4.98	158	.03		
	รวม	5.46	163			
โดยรวม	สถานภาพ	.00	1	.00	6.68**	.01
	ขนาดโรงเรียน	.00	2	.00	1.94	.15
	สถานภาพ x ขนาดโรงเรียน	.00	2	.00	6.71**	.00
	ความคลาดเคลื่อน	.04	158	.00		
	รวม	.05	163			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดภัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดภัย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สูงกว่าครูผู้สอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดภัยโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดภัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในด้านที่ 2 การต่อยอดกิจกรรมที่มีอยู่เดิม พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดภัย โรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สูงกว่าครูผู้สอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดภัย โรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในด้านที่ 3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะ โรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สูงกว่าครูผู้สอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะ โรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในด้านที่ 6 คัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ โดยผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะ โรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สูงกว่าครูผู้สอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะ โรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในด้านที่ 7 การจัดการขยะทั่วไปและขยะอันตรายในโรงเรียนผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะ โรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สูงกว่าครูผู้สอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีสถานภาพและปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันปฏิสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการปลอดขยะโรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในด้านที่ 8 สนับสนุนให้โรงเรียนมีหลักสูตรการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะ โรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สูงกว่าครูผู้สอน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการปลอดขยะโรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านที่ 6 การคัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านที่ 7 การจัดการขยะทั่วไปและขยะอันตรายในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการปลอดขยะ ได้ดำเนินงานของโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนปลอดขยะ ด้านที่ 1 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในสถานศึกษา โรงเรียนจัดทำแผนงานเกี่ยวกับโรงเรียนปลอดขยะ จัดทำฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับขยะ จัดให้มีการคัดแยกขยะ โรงเรียนดำเนินการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพ โรงเรียนมีการเผยแพร่การจัดการขยะมูลฝอยผ่านสื่อต่าง ๆ ด้านที่ 2 การต่อยอดกิจกรรมที่มีอยู่เดิม โดยโรงเรียนจัดทำแผนงานพัฒนากิจกรรมเดิมที่พัฒนาเป็นกิจกรรมใหม่ โรงเรียนมีหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องธนาคารขยะเงินขยะทอง จัดกิจกรรมให้นักเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการขยะของโรงเรียนทุกคน ด้านที่ 3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนจัดกิจกรรมการปลอดขยะภายในโรงเรียนลงสู่ชุมชน ขยายแนวคิดด้านการแยกขยะสู่ชุมชน โรงเรียนให้ความรู้แก่ชุมชนใช้แนวทาง 3Rs ดำเนินกิจกรรมจัดการขยะอินทรีย์ขยะรีไซเคิลและขยะทั่วไปได้อย่างเห็นได้ชัด ด้านที่ 4 การลด การใช้ซ้ำและการคัดแยกขยะมูลฝอยโรงเรียนรณรงค์การใช้กระดาษ 2 หน้าโรงเรียนรณรงค์การรณรงค์ใช้แก้วน้ำส่วนตัว โรงเรียนใช้แนวทาง 3Rs ดำเนินกิจกรรมจัดการขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิลและขยะทั่วไป ด้านที่ 5 การนำขยะย่อยสลาย

กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่โดยโรงเรียนส่งเสริมการจัดการเศษอาหาร นำไปทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์โรงเรียนรณรงค์การใช้ใบตองใส่อาหารโรงเรียนส่งเสริมการจัดการใบไม้แห้ง นำไปทำปุ๋ยอินทรีย์ ด้านที่ 6 การคัดแยกขยะรีไซเคิล เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ โรงเรียนดำเนินโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล โรงเรียนจัดกิจกรรมขยะรีไซเคิลแลกแต้ม โรงเรียนจัดตั้งศูนย์การคัดแยกขยะ ด้านที่ 7 การจัดขยะทั่วไปและขยะอันตรายภายในโรงเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการลดและการคัดแยกขยะทั่วไป โรงเรียนมีป้ายความรู้ถึงอันตรายของขยะอันตรายแก่ครู นักเรียนและชุมชน ด้านที่ 8 การสนับสนุนให้โรงเรียนมีหลักสูตรการเรียนการสอน โดยโรงเรียนมีการจัดหลักสูตรทางเลือกเกี่ยวกับการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนมีการนิเทศการใช้แผนการสอนที่สอดคล้องกับความรู้เรื่อง การจัดการขยะในรายวิชาต่าง ๆ

สอดคล้องกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้สนับสนุน การดำเนินโครงการโรงเรียนปลอดขยะเพื่อกระตุ้น รณรงค์การสร้างจิตสำนึก และความรู้ความเข้าใจถึงแนวทางในการลดปริมาณขยะ การแยกขยะ และการนำขยะไปใช้ประโยชน์ก่อนนำไปกำจัดให้กับนักเรียน ประชาชนและเยาวชน ยังช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียนทั่วประเทศ ได้มีโอกาสพัฒนาการเรียนการสอนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และชุมชนโดยรอบโรงเรียนและเผยแพร่กิจกรรมประกวดโรงเรียนปลอดขยะในโรงเรียนให้เกิดความแพร่หลาย ซึ่งในการประสานงาน และจัดประชุมหารือเพื่อให้ข้อมูลในการดำเนินการประกวดโรงเรียนปลอดขยะให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เทศบาล เป็นต้น (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2557 : 10) และสอดคล้องกับเตือนจิต สุตสาพา (2557 : 84) ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6โรงเรียนในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน ได้แก่การคัดแยกขยะมูลฝอย การไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะ และการป้องกันมลพิษจากขยะมูลฝอยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงทุกด้านและสอดคล้องกับการศึกษาของ ประทุมทิพย์ ไพเราะ (2558 : 86) ได้ศึกษาผลการประเมินโครงการโรงเรียน Zero Waste School โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ เทศบาลเมืองอุดรดิษฐ์ จังหวัดอุดรดิษฐ์ ผลการศึกษาพบว่าผลการประเมินบริบทของโครงการโรงเรียน Zero Waste School ตามความคิดเห็นของครู ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวม มีระดับความสอดคล้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นด้านความเหมาะสม / พอเพียงของปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ปัจจัยเบื้องต้นของกิจกรรมการลดการใช้ซ้ำและคัดแยก นำกลับมาใช้ประโยชน์ ในภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสม/พอเพียงอยู่ในระดับมาก ปัจจัยเบื้องต้นของกิจกรรมคัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิล ในภาพรวม มีความเหมาะสม/พอเพียงอยู่ในระดับมาก ปัจจัยเบื้องต้นของกิจกรรมการจัดการขยะรีไซเคิลในภาพรวม มีความเหมาะสม/พอเพียงอยู่ในระดับ อยู่ในระดับมาก ปัจจัยเบื้องต้นของกิจกรรมการจัดการขยะทั่วไปในภาพรวมมีความเหมาะสม/พอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยเบื้องต้นของ กิจกรรมการ จัดการขยะอันตราย ในภาพรวม มีความเหมาะสม/พอเพียง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับยุวดี อิมใจ (2556 : 90) ได้ศึกษา ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจในการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองของเยาวชนระดับมัธยมปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในเรื่องการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองของเยาวชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในเรื่องการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองมี อิทธิพลต่อความตั้งใจในการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองของเยาวชนมากกว่าทศนคติต่อพฤติกรรมในการรักษาความสะอาดของบ้านเมือง ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กิจกรรมปฏิบัติการแก้ปัญหาการรักษาความสะอาดของบ้าน โรงเรียนสาธารณะสถาน และการได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ กับความตั้งใจในการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองของเยาวชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า สถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สูงกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญในการปฏิรูป

การเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องเป็นตัวอย่างของกระบวนการเรียนรู้ให้กับครู นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยมีโรงเรียนที่ประเมินการเข้าร่วมการดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะจำนวนมาก สอดคล้องกับวิภาภรณ์ ทิพย์อุต (2558 : 85) ได้ศึกษาการดำเนินโครงการโรงเรียนปลอดขยะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้ดำเนินการตามแนวนโยบายของโรงเรียนปลอดขยะ ของกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม คือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในสถานศึกษา การต่อยอดกิจกรรมที่มีอยู่เดิม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การลด การใช้ซ้ำและการคัดแยกขยะมูลฝอย การนำขยะย่อยสลายกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ การคัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์การจัดการขยะทั่วไปและขยะอันตรายในโรงเรียน การสนับสนุนให้โรงเรียนมีหลักสูตรการเรียนการสอน นอกจากนี้โรงเรียนมีการตระหนักถึงปัญหาของขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมืองทำให้ภาครัฐได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหาและได้วางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บขนขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และการสร้างจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย เพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ และเกิดจิตสำนึกที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติเพื่อช่วยลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตามการสร้างจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่เรื่องง่ายหรือเกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทอย่างมาก ที่จะช่วยสร้างความตระหนักความเข้าใจและความสามารถในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาหนึ่งด้านสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราและสังคม การศึกษาจึงมุ่งเน้นให้กลุ่มเด็กในวัยเรียนซึ่งกำลังเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถาวรยืนนานและมีประโยชน์ต่อชุมชนระยะยาว เพราะเด็กในวันนี้ สามารถรับรู้และตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมได้และเป็นที่คาดหวังได้ว่า หากมีการปลูกฝังความรู้ด้านนี้อย่างจริงจัง และถูกวิธี ก็อาจจะเป็นการลดปัญหาสิ่งแวดล้อม เมื่อเขาทั้งหลายเหล่านั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต นอกจากนี้เด็กเหล่านี้อาจจะมิ อธิติ พลต่อสมาชิกในครอบครัวให้รู้สึกละอาย และตระหนักสำนึกในบทบาทความรับผิดชอบในทรัพยากรสิ่งแวดล้อม (ณัฐฐา หังสพฤกษ์. 2553 : 93) สอดคล้องกับ Dyar (2011 : 110 - 111) ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนเกรด 7 (Assesing the environmental attitude and behavior of a seventh grade school population) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา ทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กนักเรียนตามตัวแปรเพศ ภูมิสำเนา ความสามารถในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 7 จำนวน 637 คน ซึ่งแตกต่างกันในด้านภูมิสำเนา (เขตเมือง เขตชานเมือง และเขตชนบท) ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่อยู่ในเขตชนบทมีความห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ส่วนเด็กที่อยู่ในเขตเมืองมีความห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เด็กที่มีความสามารถในการเรียนในระดับสูงและกลาง มีความห่วงกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่า เด็กที่มีความสามารถในการเรียนในระดับต่ำ ฐานะทางเศรษฐกิจมีผลต่อระดับทัศนคติและพฤติกรรมเพียงเล็กน้อย เด็กผู้หญิงมีระดับทัศนคติและพฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อมต่ำกว่าเด็กชายเล็กน้อย

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีข้อเสนอแนะโดยสรุปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านที่ 7 การจัดการขยะทั่วไปและขยะอันตรายในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการลดและการคัดแยกขยะทั่วไป จัดกิจกรรมส่งเสริมการคัดแยกขยะทั่วไปเน้นการปฏิบัติ โรงเรียนควรมีการคัดแยกขยะอันตรายอยู่เสมอกิจกรรม โรงเรียนมีป้ายความรู้ถึงอันตรายของขยะอันตรายแก่ครู นักเรียนและชุมชน โรงเรียน

ควรคัดแยกขยะอันตรายส่งต่อเป็นเครือข่าย เพื่อนำขยะอันตรายไปกำจัดอย่างถูกวิธี โรงเรียนควรส่งเสริมการทำสิ่งประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้และโรงเรียนมีการจัดตั้งห้องส่งเสริมโครงการโรงเรียนปลอดขยะในสถานศึกษาขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษา เรื่อง การดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะ ที่มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายรูปแบบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์หรือใช้รูปแบบรวมกัน

2.2 ควรทำการศึกษา เรื่อง การประเมินการดำเนินงานโครงการโรงเรียนปลอดขยะ ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2555). การประเมินโรงเรียนปลอดขยะ. กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2559). การประเมินโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School). กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2557). การประเมินโรงเรียนปลอดขยะ. กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
ณัฐธา หิงสะพุกษ์. (2553). การกำจัดขยะ. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์.
เตือนจิต สุตสวาท. 2557. การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเขตเทศบาล ตำบลท่าเรือพระแท่นอำเภอนาทม จังหวัดกาฬสินธุ์. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
ประทุมทิพย์ ไพเราะ. (2558). ศึกษาผลการประเมินโครงการโรงเรียน Zero Waste Schoolโรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
ยุวดี อิ่มใจ. (2556). ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจในการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองของเยาวชนระดับมัธยมปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
วิภาภรณ์ ทิพยอุต. (2558). การศึกษาการดำเนินโครงการโรงเรียนปลอดขยะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 29. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. (2560). ข้อมูลสารสนเทศ. หนองบัวลำภู : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.
Dyar. (Dyar. 2011 : 110 - 111). ศึกษาและพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียน (เขตเมือง เขตชานเมือง และเขตชนบท) .

การพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม
DEVELOPMENT OF WORK PERFORMANCE OF GENERAL ADMINISTRATIVE STAFF WORKING FOR
NAKHON PHANOM UNIVERSITY

ศศิธร สิงห์พรหมสาร¹

บทคัดย่อ

การศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-45 ปี สำเร็จการศึกษาปริญญาโท มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี ระดับการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป มีการพัฒนาในด้านคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน สูงเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านทักษะการปฏิบัติงาน และลำดับสุดท้ายคือ ด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนาการปฏิบัติงาน ส่วนผลการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า เพศชายมีระดับการพัฒนาการปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในกลุ่มอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีการพัฒนาการปฏิบัติงานมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีการพัฒนาการปฏิบัติงานมากกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ และเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป มีการพัฒนาการปฏิบัติงานมากกว่ากลุ่มระยะเวลาในการปฏิบัติงานอื่น ๆ

คำสำคัญ: (1) การพัฒนาการปฏิบัติงาน (2) เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (3) มหาวิทยาลัยนครพนม

ABSTRACT

The purposes of this study were to examine the development of work performance of general administrative staff working for Nakhon Phanom University and to compare the level of development of work performance as classified by the subjects' gender, age, educational level, and work length. The results of this study revealed that the majority of respondents were female, aged 30-45, holding a master's degree with a work length less than 10 years. Also, it was shown that the level of the subject's development of work performance was found at the high level. When considering each aspect, these subjects have developed at the highest level in working with ethics, skills for work, patterns, means and activities in working, respectively. In addition, the results based on the comparison were shown that male subjects had a higher level of development of work performance than their female counterparts. The subjects aged more than 45 years old had the higher level of development of work performance than other age-groups. Also, the subjects holding a master's degree had a higher level of development of work performance than other subjects with different educational level. Finally, the subjects whose work length was more than 20 years had the higher level of work performance development than their counterparts with different work length.

Keywords: (1) Development of Work Performance (2) General Administrative Staff
(3) Nakhon Phanom University

¹ เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทนำ

มหาวิทยาลัยนครพนมดำเนินการกิจภายใต้ภารกิจเดิมของสถานศึกษาที่นำมาหลอมรวม จัดการศึกษาทั้งในระดับหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรปริญญา ภายใต้ภาระกิจการหลอมรวมสถานศึกษาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งแตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาเดิมที่จัดตั้งสถาบันขึ้นมาใหม่ (เว็บไซต์มหาวิทยาลัยนครพนม. 2560 : ออนไลน์)

โดยมีบุคลากร 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ บุคลากรสายวิชาการ (สายผู้สอน) มีหน้าที่หลัก 4 ประการคือ การจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิต การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ การบริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และบุคลากรสายสนับสนุน มีหน้าที่ปฏิบัติงานอำนวยความสะดวก การให้บริการต่าง ๆ และการประสานงานในการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้บรรลุเป้าหมายของมหาวิทยาลัยนครพนม บุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยนครพนมจึงเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการบริหารและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยนครพนม จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่สอดคล้องกับงานในหน้าที่หลัก และส่งผลให้บุคลากรสายสนับสนุนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยบุคลากรสายสนับสนุนมีตำแหน่งงานที่แตกต่าง กันออกไป ซึ่งตำแหน่งงานบริหารทั่วไป ถือเป็นตำแหน่งงานหนึ่งของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการที่มีความสำคัญต่อหน่วยงาน ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมจัดการงานต่าง ๆ เช่น งานธุรการ งานบุคคล งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ งานสารบรรณ งานนโยบายและแผน งานกิจกรรมนักศึกษา เป็นต้น ซึ่งจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้วยความชำนาญและถูกต้อง เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาตนเองและอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จได้ด้วยดี มหาวิทยาลัยนครพนมมีจำนวนบุคลากรที่เป็นข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ และพนักงานตามสัญญา อยู่ในปัจจุบันจำนวน 1,191 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหาร 7 คน สายวิชาการจำนวน 616 คน สายสนับสนุนจำนวน 568 คน (ฐานข้อมูลกองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยนครพนม เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2560)

โดยบุคลากรของมหาวิทยาลัยนครพนมทุกคนต่างมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการนำพามหาวิทยาลัยให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง และมหาวิทยาลัยได้จัดเตรียมและให้ความช่วยเหลือพร้อมทั้งการสนับสนุนบุคลากรในด้านต่าง ๆ ทั้งสวัสดิการ และพัฒนาศักยภาพกองทุนสำหรับบุคลากร และโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมศักยภาพและสวัสดิการแก่บุคลากรตามแผนกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยนครพนม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 – 2564) ของมหาวิทยาลัยนครพนม จัดทำขึ้นมาโดยมีส่วนร่วมของประชาคมทั้งมหาวิทยาลัย และได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยนครพนมในการประชุมสภามหาวิทยาลัยนครพนม ครั้งที่ 9/2560 วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2560 และคณะกรรมการกลั่นกรองแผนกลยุทธ์ กลยุทธ์ด้านการเงิน 5 ปี มหาวิทยาลัยนครพนม (พ.ศ. 2560 – 2564) และแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เพื่อเป็นเข็มทิศนำทางการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่มหาวิทยาลัยชั้นนำเพื่อพัฒนาสังคมแห่งอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนกลาง และการเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มีการสร้างงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนและผลักดันมหาวิทยาลัยสู่มหาวิทยาลัยนวัตกรรมและประเทศไทย 4.0 บัณฑิตมหาวิทยาลัยนครพนมมีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบตนเองและสังคม มีความรู้และทักษะในสาขาวิชาที่ศึกษา รู้จักพัฒนานตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักสามัคคีในหมู่คณะ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี และทักษะภาษาอังกฤษ รวมทั้งทักษะภาษาไทยในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มีความรู้พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะใช้งานได้ดี มีความรู้ความสามารถทางด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ หรือวรรณกรรม และมีระบบการเรียนการสอน และกระบวนการสร้างบัณฑิต ประสิทธิภาพสูงและมีคุณภาพระดับสากล ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ นักศึกษามีความสุขในบรรยากาศ การศึกษาที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีกลยุทธ์ที่ 7 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน สร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สร้างมหาวิทยาลัยให้มีความแข็งแรง มั่นคง บุคลากรมีความสุข โดยมีกลยุทธ์ที่ 5 เพิ่มศักยภาพและสมรรถนะของบุคลากรทุกประเภทและทุกระดับ บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน มีระดับความสุข ด้านสวัสดิการและคุณภาพชีวิตในมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นบุคลากรสายสนับสนุนได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะความก้าวหน้าในวิชาชีพ และภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่สูงขึ้น (กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม. 2560)

การพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนกลุ่มงานบริหารทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนมถือเป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในด้านการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการบริการ และพัฒนาบุคลากรในมหาวิทยาลัยนครพนมให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ยิ่งในสภาวะปัจจุบัน มหาวิทยาลัยทุกแห่งต่างต้องปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญทางเทคโนโลยี

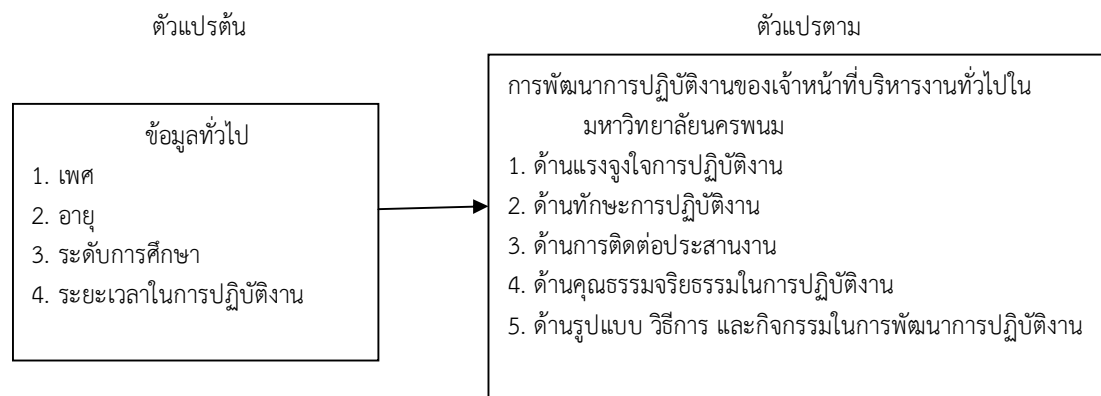
จากประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ศึกษาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปโดยรวมยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของการทำงานจากสภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ต้องปฏิบัติงาน การจัดทำแผนกระบวนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่ กระบวนการคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของการปฏิบัติงานเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีปฏิบัติและเจตคติในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ต้องปรับตัวให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของภาระงานของภาครัฐแนวใหม่ และกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสภาวะการแข่งขันไร้พรมแดน ด้วยสภาพการณ์เช่นนี้จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร ในมหาวิทยาลัยนครพนม ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารต้องตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรต่อสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เพราะหากบุคลากรไม่มีความสุขในการปฏิบัติงานย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการปฏิบัติงาน รวมถึงผลสัมฤทธิ์ขององค์กรด้วย การวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาในประเด็น คือ ด้านแรงจูงใจการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อประสานงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน และด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนา การปฏิบัติงาน เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรดังกล่าวที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานของในมหาวิทยาลัยนครพนมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิด ซึ่งผู้ศึกษาใช้แนวคิดทฤษฎีของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg) ไว้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านแรงจูงใจการปฏิบัติงาน (2) ด้านทักษะการปฏิบัติงาน (3) ด้านการติดต่อประสานงาน (4) ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน และ (5) ด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานในมหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. การพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนมที่มีเพศแตกต่างกันมีการพัฒนาแตกต่างกัน
2. การพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนมที่มีอายุแตกต่างกันมีการพัฒนาแตกต่างกัน
3. การพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการพัฒนาแตกต่างกัน
4. การพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนมที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีการพัฒนาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปใน มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม รวมทั้งสิ้นจำนวน 159 คน โดยแยก เป็นข้าราชการจำนวน 3 คน พนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 75 คน พนักงานราชการ จำนวน 23 คน พนักงานตามสัญญา 58 คน (ฐานข้อมูลกองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยนครพนม เดือน ตุลาคม พ.ศ.2560) โดยผู้วิจัยศึกษาประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) เป็นเรื่องเกี่ยวกับลักษณะ ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ บริหารงานทั่วไปใน มหาวิทยาลัยนครพนม ประกอบด้วยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อประสานงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนาการปฏิบัติงาน แบบสอบถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จากมากไปหาน้อย ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scales) โดยมีลำดับคะแนน 4 ลำดับ ดังนี้

4 หมายถึง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปมีการพัฒนาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

3 หมายถึง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปมีการพัฒนาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

2 หมายถึง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปมีการพัฒนาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปมีการพัฒนาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ในมหาวิทยาลัย นครพนม และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอ ต่อที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไข ตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำ แบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับบุคลากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในมหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 30 คน แล้วหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยได้ค่า ความเชื่อมั่น เท่ากับ .85

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้ (1) ผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีความเข้าใจตรงกันในเรื่องเนื้อหาทั้งหมด (2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถาม ให้กับบุคลากร มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม และกำหนดวันเก็บแบบสอบถามหลังจากที่แจกแบบสอบถาม ภายใน 2 สัปดาห์ (3) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ทั้งจำนวนของแบบสอบถามและข้อมูลในการ กรอกแบบสอบถามของบุคลากรในมหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

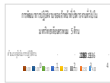
โดยวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating scale) ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.47 รองลงมา เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 24.53 และมีอายุระหว่าง 30-45 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.26 รองลงมา มีอายุน้อย กว่า 30 ปี และมีอายุมากกว่า 45 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.90 และ 13.84 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.00 รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็น ร้อยละ 13.00 โดยส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 93.71 รองลง 10-20 ปี และน้อยที่สุด มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.03 , 1.26 ตามลำดับ

ผลการศึกษา การพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า โดยภาพรวม เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม มีการพัฒนาการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา ระดับการพัฒนาการปฏิบัติงานจากมากไปน้อย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป มีการ ปฏิบัติงานโดยยึดหลักความถูกต้องในการปฏิบัติงานช่วยพัฒนาผลการปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก
2. ด้านทักษะการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปมีการพัฒนาความรู้ความ เข้าใจในงานที่ดูแลรับผิดชอบ โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก
3. ด้านการติดต่อประสานงาน อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปมีการจัดระเบียบวิธีการ ทำงานเพื่อให้การติดต่อประสานงานกับเพื่อนร่วมงานเป็นไปอย่างราบรื่นโดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก
4. ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า หน่วยงานมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และ เป้าหมายในการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนโดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก
5. ด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนาการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า หน่วยงานได้มีการ จัดการปฐมนิเทศบุคลากรที่บรรจุใหม่ก่อนการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญ เป็นอันดับแรก

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Compare mean) การพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Compare mean) ได้ผลดังต่อไปนี้

1. เพศ โดยภาพรวม เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ที่เป็นเพศชาย มีการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มากกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เพศชายมีการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อประสานงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิง

2. อายุ พบว่า โดยภาพรวม เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ในกลุ่มอายุมากกว่า 45 ปี ขึ้นไปมีการพัฒนาการปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในกลุ่มอายุ 30-45 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ที่มีกลุ่มอายุมากกว่า 45 ปี ขึ้นไป มีการพัฒนาการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อประสานงานด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนาการปฏิบัติงาน มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

3. ระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีการพัฒนาการปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีการพัฒนาการปฏิบัติงานทุกด้านมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวม เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป มีการพัฒนาการปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก รองลงมาคือเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป มีการพัฒนาการปฏิบัติงานใน ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อประสานงาน ด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนาการปฏิบัติงาน มากกว่ากลุ่มอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนมมีการพัฒนาการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะมหาวิทยาลัยนครพนมมีบุคลากรสายวิชาการ และสนับสนุน โดยมีการแบ่งสายงานที่ชัดเจนตามกรอบอัตรากำลัง โดยตำแหน่งบริหารงานทั่วไป เป็นบุคลากรสายสนับสนุน ซึ่งปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการ งานบุคคล งานจัดระบบงานการเงินและบัญชี งานพัสดุ งานระเบียบแบบแผน งานรวบรวมข้อมูล และงานอื่น ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสนธยา พลศรี (2547 : 2) ที่กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ และสอดคล้องผลการศึกษาของ วันเพ็ญ ศรีแก้ว (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความเห็นว่าตนมีศักยภาพอยู่ในระดับมากในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กรมส่งเสริมการเกษตรและยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิไลภรณ์ แยมสวน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สมรรถนะในการปฏิบัติงานและความต้องการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานสังกัดสำนักงานเทศบาลจังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะในการปฏิบัติของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน 5 ด้าน คือ ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการบริการที่ดีของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพของผู้ปฏิบัติงาน ด้านจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงาน และด้านความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงานตามทัศนะของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเทศบาลจังหวัดสุโขทัย อยู่ในระดับมากทุกด้าน

จากการเปรียบเทียบผลการพัฒนาการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ได้ผลดังต่อไปนี้

1. เพศ จากผลการศึกษา พบว่า เพศชาย มีการพัฒนาการปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิงและพบว่า เพศชาย มีการพัฒนาการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อประสานงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน มากกว่าเพศหญิง แต่เพศหญิง พบว่า ด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนาการปฏิบัติงาน มีการพัฒนามากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เป็นเพราะเพศชายมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกล้าตัดสินใจมีความเป็นผู้นำและความสามารถวิเคราะห์งานต่าง ๆ มีความชำนาญมากกว่าเพศหญิง ซึ่งแตกต่างจาก ผลการศึกษาของวันเพ็ญ ศรีแก้ว (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาว่า การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เพศหญิงมีการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานมากกว่าเพศชาย

2. อายุ จากผลการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนมในกลุ่มอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีการพัฒนาการปฏิบัติงานมากกว่าบุคลากรในกลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี และกลุ่มอายุ 30-45 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ที่มีกลุ่มอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีการพัฒนาการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อประสานงาน ด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนาการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากกว่าเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปกลุ่มอายุ 30 -45 ปี และกลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี แต่เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในกลุ่มอายุ 30-45 ปี พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน การพัฒนา อยู่ในระดับมากกว่าในกลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี และกลุ่มอายุมากกว่า 45 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มอายุดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีความรู้และความสามารถ มีการสั่งสมประสบการณ์ในการทำงานทำให้เกิดความเชี่ยวชาญและผ่านการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ นิภา แสงศิริ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาว่า แรงจูงใจการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า อายุ ประเภทของพนักงาน อายุราชการของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จากปัจจัยค่าจูงต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ .50

3. ระดับการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มากกว่าเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีการพัฒนาการปฏิบัติงานในด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อประสานงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนาการปฏิบัติงาน มากกว่าเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้เป็นเพราะบุคลากรที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีความรู้มีทักษะการปฏิบัติและความสามารถที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ได้นำความรู้ที่ได้ศึกษามาต่อยอดและพัฒนาการ

ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับนิภา แสงศิริ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาว่า แรงจูงใจการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจากปัจจัยในการปฏิบัติงานจากปัจจัยค่าจูน และสอดคล้องกับเสกสรร อรุณ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท เมทเทิลคอม จำกัด พบว่าพนักงานบริษัท เมทเทิลคอม จำกัด มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยนครพนม ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป มีการพัฒนาการปฏิบัติที่มากกว่าบุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี และน้อยกว่า 10 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป มีการพัฒนาการปฏิบัติงานใน ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อประสานงานด้านรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรมในการพัฒนาการปฏิบัติงาน มากกว่าเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี และน้อยกว่า 10 ปี แต่เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 10-20 ปี พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน มีการพัฒนามากกว่าเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี และมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป ทั้งนี้เป็นเพราะเป็นผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และมีความชำนาญและมีทักษะการปฏิบัติงานเชี่ยวชาญ สอดคล้องกับสุทธิดา เซ็นหลวง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาว่า การพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการบริการอย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ พบว่า สมมุติฐานระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สถานภาพของการทำงานรวมทั้งประสบการณ์ทำงานไม่มีความสัมพันธ์กับแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 ควรจัดตั้งงบประมาณในการจัดทาระบบฐานข้อมูลระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน และระเบียบอื่น ๆ ที่ได้มาตรฐานและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
- 1.2 ควรจัดตั้งงบประมาณเพิ่มขึ้นและมีการออกระเบียบในเรื่องการเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับบุคลากร
- 1.3 ควรจัดให้มีการประสานงานระหว่างนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การให้สอดคล้องง่ายต่อการปฏิบัติ โดยจัดให้มีการประสานงานที่ครบวงจร
- 1.4 ควรกำหนดหลักการขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้ทำความเข้าใจ และรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่และร่วมกันสนับสนุนเกี่ยวกับการมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
- 1.5 ควรเพิ่มงบประมาณหรือจัดสรรเงินทุนการฝึกอบรม และการส่งบุคลากรไปเข้าร่วมการฝึกอบรมในสถานที่ต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 2.1 ควรให้เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปเข้าอบรมเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน และระเบียบอื่น ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดให้มีการอบรมอย่างสม่ำเสมอ
- 2.2 ควรมีการมอบรางวัลหรือผลประโยชน์อื่น ๆ แก่เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่ทุ่มเทร่างกายและแรงใจในการปฏิบัติงาน จนเป็นที่ประจักษ์
- 2.3 ควรให้เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปจัดระบบการติดต่อประสานงานที่มีประสิทธิภาพเริ่มต้นด้วยการวางแผน กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามเวลาและสถานที่ ตลอดจนผู้รับผิดชอบ
- 2.4 ควรให้เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปปฏิบัติงานมุ่งเน้นถึงคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างจิตสำนึกในตนเองเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงชื่อเสียงและผลประโยชน์ของหน่วยงานเป็นที่ตั้ง
- 2.5 ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปควรเข้ารับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง โดยทางมหาวิทยาลัยนครพนมมีตารางฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปอย่างชัดเจน สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปอบรมนอกหน่วยงาน หรืออำนวยความสะดวกในด้านอื่น ๆ

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

3.1 ในการศึกษาคั้งต่อไปควรศึกษาในตำแหน่งอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัยนครพนมเพื่อศึกษาว่าผลการวิจัยจะสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันหรือไม่

3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานโดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึกโดยให้บุคลากรทุกท่านได้มีการนำเสนอความคิดเห็นอย่างกว้างขวางมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนครพนม. (2560). “แผนกลยุทธ์ 5 ปี (พ.ศ.2560-2564) มหาวิทยาลัยนครพนม (ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561)”. นครพนม : กองนโยบายและแผนฯ
- ฐานข้อมูลกองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยนครพนม เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2560. (2560). [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก : <http://www.npu.ac.th/personnel/index.php>.
- มหาวิทยาลัยนครพนม. (2560). “รู้จักมนพ.” [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก : http://www.npu.ac.th/?page=mn&mn_id=1478250724&page_name=history.
- นิภา แสงศิริ. (2556). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วันเพ็ญ ศรีแก้ว. (2552). การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิไลภรณ์ แยมสวน. (2553). สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานตามทักษะของผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงานในสังคมสำนักงานเทศบาล จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต อุดรดิตต์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชภัฏอุดรดิตต์.
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เสกสรรค อรกุล. (2557). ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท เมทเทิลคอม จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุทธิดา เข็นหลวง, มลฤดี โดษณีย์, ภัทราวรรณ ธัญธนาพงศ์, อนุณิษฐ์ พึ่งจรรยา, โสภิต นาคดา , จริยา หมายหมาน และ ปนัดดา สุขสุวรรณ. (2554). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการบริการอย่างมี ประสิทธิภาพของบุคลากรสำนักงานคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทระเกษม.
- Herzberg, F, M., & Synderman, B. B. (1959). The motivation to work. New York : John Wiley And Sons.

**สำรวจปัญหาการใช้กริยาวิเศษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน
ในมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**
**A SURVEY STUDY OF CHINESE ADVERB USAGE AMONG CHINESE MAJOR STUDENTS
IN NORTH EASTERN RAJABHAT UNIVERSITY**

ฉนวน สุทธิมูล¹, วร็กรณ การดี², ปรียากร บุญธรรม³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสำรวจการใช้คำกริยาวิเศษณ์ภาษาจีน (2) เพื่อศึกษาปัญหาการใช้คำกริยาวิเศษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด รวมทั้งสิ้น 91 คน โดยเครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบทดสอบ โดยรวบรวมคำกริยาวิเศษณ์จากหนังสือเจาะลึกคำศัพท์ HSK ระบบใหม่ (ระดับ 1-6) ทางผู้วิจัยได้เลือกใช้คำศัพท์ HSK ระดับ 1- 3 ซึ่งมีคำศัพท์ทั้งหมด 600 คำและทำการเลือกคำกริยาวิเศษณ์ออกมาได้ทั้งหมด 40 คำ ซึ่งสำรวจและศึกษาปัญหาแบ่งออกเป็น 3 ด้าน โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ด้านที่ 1 ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของคำกริยาวิเศษณ์ ปัญหาที่พบคือ (1) นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์และกริยาช่วยคือตัวเดียวกัน (2) นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์มักอยู่ส่วนท้ายของประโยค (3) นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์คือคำคุณศัพท์ ด้านที่ 2 ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์ ปัญหาที่พบคือ นักศึกษามีความสามารถในการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์ออกจากคำชนิดอื่นได้อย่างดีมาก แต่มีคำอยู่สองชนิดที่นักศึกษาเลือกมาเป็นอันดับ 2 และ 3 คือ กริยาช่วยและคำคุณศัพท์ ด้านที่ 3 ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์เพื่อความหมาย ปัญหาที่พบคือ นักศึกษาใช้คำกลุ่มกริยาวิเศษณ์แสดงระดับผิดมากที่สุด รองลงมาคือ กริยาวิเศษณ์ที่แสดงเวลาและกริยาวิเศษณ์แสดงความแน่นอน ซึ่งปัญหาที่พบสามารถนำไปพัฒนาวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาได้ประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ: (1) สำรวจ (2) ปัญหา (3) การใช้กริยาวิเศษณ์ภาษาจีน (4) นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน (5) มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ABSTRACT

This study purposed to (1) examine the use of Chinese adverbs (2) investigate the problems of using Chinese adverbs among 2nd year tertiary students in 3 universities including Mahasarakham Rajabhat University, Loei Rajabhat University, and Roi Et Rajabhat University. The samples were 91 tertiary students. The research instrument was a test consisted of compiled adverbs from the book of specific vocabulary in new HSK (1-6 level) . The Vocabulary in levels 1-3 were selected totally 600 words and partly selected 40 adverbs. The survey study could be divided into 3 parts. Findings revealed the first aspect about understanding parts of speech of adverbs as (1) the students understood adverbs and modal verbs as the same thing, (2) the students understood that adverbs usually occurred at the end of the sentence, and (3) students understood adverbs as adverbs. Secondly, the problem of adverb clarification showed that students were able to clarify adverbs out of other parts of speech effectively, but there were two types of words that were respectively chosen: model verb and adverbs. Thirdly, the problem of study about word clarification synonyms adverbs revealed that students used adverbs at most incorrect level following by

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Natsuda17@hotmail.com

² มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Wareekorn_chi@hotmail.com

³ มหาวิทยาลัยนครพนม Poona_chi@hotmail.com

adverbs of time and adverbs of certainty. These problems could guide the way of instruction for tertiary students more effectively.

Keywords: (1) Survey (2) Problems (3) Adverb Usage (4) Chinese tertiary students
(5) North Eastern Rajabhat University

บทนำ

ปัจจุบันภาษาจีนมีความสำคัญมากทั้งต่อภาครัฐและเอกชน ส่งผลให้การศึกษาภาษาจีนในประเทศไทยได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นระดับประถม มัธยมและมหาวิทยาลัยต่างให้ความสนใจเนื่องจากตลาดแรงงานของไทยต้องการผู้ที่สามารถสื่อสารภาษาจีนกลางได้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการติดต่อธุรกิจค้าขาย การร่วมลงทุน และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้นความต้องการบุคลากรที่สามารถสื่อสารภาษาจีนกลางได้จึงมีความจำเป็นเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในระดับมหาวิทยาลัยจึงมีความต้องการที่จะผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาจีนออกสู่ตลาดแรงงาน หากแต่ปัญหาการเรียนการสอนที่เป็นอุปสรรคต่อผู้เรียนคือการศึกษาไวยากรณ์ ซึ่งสามารถพบเห็นได้ตั้งแต่ระดับคำไปจนถึงโครงสร้างประโยค จากการสังเกตในชั้นเรียนพบว่าผู้เรียนมีปัญหาด้านไวยากรณ์ตั้งแต่ชนิดของคำ หน้าที่ของคำและไม่สามารถนำคำไปสร้างประโยคที่ถูกต้องได้ ในเบื้องต้นผู้เรียนไม่มีปัญหาในการแยกคำนาม คำกริยา คำอุทาน คำสรรพนาม คำบอกจำนวน คำบุพบท คำเลียนเสียง คำแสดงหน่วยนับ คำสันธาน แต่จะพบปัญหาในการแยกคำคุณศัพท์ คำกริยานุเคราะห์ คำกริยาวิเศษณ์ และที่พบมากที่สุดคือ คำกริยาวิเศษณ์ ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้ จึงเลือกที่จะศึกษาปัญหาการใช้คำกริยาวิเศษณ์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความหมายของกริยาวิเศษณ์ในภาษาไทยตามที่ นิตยา กาญจนวรรณ (2548) ได้อธิบายไว้หมายถึง คำที่ทำหน้าที่ขยายความให้ชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ คำวิเศษณ์ที่ขยายคำนามกับคำวิเศษณ์ที่ขยายกริยา คำคุณศัพท์หรือขยายตัวเอง (กริยาวิเศษณ์) แต่คำกริยาวิเศษณ์ในภาษาจีนนั้นวิธีการนำไปใช้แตกต่างกัน เสี่ยวานต้า (2004) ได้อธิบายไว้ว่า คำกริยาวิเศษณ์คือ คำที่ใช้วางไว้ข้างหน้าคำกริยาวิเศษณ์หรือคำคุณศัพท์ นอกจากนี้ ประพิน มโนมัยวิบูลย์ (2545) นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีน ได้อธิบายไว้ว่า กริยาวิเศษณ์ คือคำที่ใช้ขยายความหมายของคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยคำกริยาวิเศษณ์จะไม่ขยายคำนาม คำบอกจำนวนหรือคำสรรพนาม ซึ่งจากความแตกต่างทางหลักภาษาทั้งของภาษาไทยและภาษาจีน ส่งผลให้การใช้คำกริยาวิเศษณ์ของนักศึกษาเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ทั้งในด้านโครงสร้างประโยคและการวางตำแหน่งของคำ ล้วนเป็นปัญหาสำหรับนักศึกษาทั้งสิ้น

ประเภทของคำกริยาวิเศษณ์นักภาษาศาสตร์ชาวจีนได้แบ่งคำกริยาวิเศษณ์ไว้แตกต่างกันเช่น Liuyuehua, Panwenyu and Guwei (2001) ได้แบ่งกริยาวิเศษณ์ออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้ คำบอกเวลา บอกขอบเขต บอกการซ้ำ บอกอารมณ์ บอกการยืนยัน บอกปฏิเสธและบอกกริยาสภาพ ส่วนในหนังสือไวยากรณ์จีนของเสี่ยวานต้า (2004) ที่มีวางขายในประเทศไทยได้แบ่งประเภทของคำกริยาวิเศษณ์ไว้ 7 ประเภทเช่นกันแต่จำแนกไม่เหมือนกัน มีดังนี้ แสดงถึงเวลา บอกถึงระดับ บอกถึงขอบเขต บอกถึงการซ้ำ บอกถึงการปฏิเสธ บอกถึงความเป็นไปได้และบอกถึงน้ำเสียง นอกจากนี้ lu Shuxiang (1999) นักภาษาศาสตร์ชาวจีนที่จำแนกประเภทคำกริยาวิเศษณ์ออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้ บอกขอบเขต บอกอารมณ์ บอกการปฏิเสธ บอกเวลา บอกระดับ บอกสถานที่ บอกการถามและบอกกริยาสภาพ และในส่วนของ Zhang Yisheng (2000) นักภาษาศาสตร์ชาวจีนที่มีชื่อเสียงได้แบ่งประเภทของกริยาวิเศษณ์ออกเป็น 9 ประเภท ดังนี้ บอกอารมณ์ บอกเวลา บอกความถี่ บอกขอบเขต บอกระดับ บอกการปฏิเสธ บอกการทำร่วมกัน บอกการทำซ้ำ บอกกริยาสภาพ จากที่กล่าวมาทั้งหมดพบว่าประเภทของกริยาวิเศษณ์ที่นักวิชาการได้เห็นตรงกันแบ่งออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้ (1) บอกเวลา (2) บอกขอบเขต (3) บอกปฏิเสธ (4) บอกการซ้ำ (5) บอกอารมณ์ (6) บอกกริยาสภาพ และ (7) บอกระดับ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เราจะยึดหลักเกณฑ์การแบ่งคำกริยาวิเศษณ์ออกเป็น 7 ประเภทตามที่นักภาษาศาสตร์ได้เห็นพ้องต้องกันมากที่สุด จากการแบ่งกลุ่มประเภทของคำกริยาวิเศษณ์นั้น จึงทำให้เกิดคำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมายเกิดขึ้น อาทิ ประเภทคำบอกระดับ ตัวอย่างเช่น 很 (มาก)、太 (ค่อนข้าง)、非常 (อย่างมาก)、更 (ยิ่งขึ้น)、好 (มาก) หรือคำบอกการซ้ำ ตัวอย่างเช่น 也 (ก็..ด้วย)、再 (อีก (ยังไม่เกิดขึ้น))、又 (อีก เกิดขึ้นอีก) คำกริยาวิเศษณ์เหล่านี้ล้วนมีความหมายใกล้เคียงกัน หากผู้เรียนไม่เข้าใจถึงความหมายที่ถ่องแท้ของคำศัพท์แล้วอาจทำให้เกิดความสับสนและเลือกใช้คำผิดได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

เบญญาทิพย์ ศุภะกะลิน (2561) ได้กล่าวไว้ว่าคำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมายเป็นเรื่องที่ยากสำหรับผู้เรียน การจำความหมายเพียงอย่างเดียวไม่สามารถช่วยให้เข้าใจและนำไปใช้ได้ทั้งหมด ต้องอาศัยบริบทในรูปแบบต่างๆจะช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นถึงความแตกต่างของคำ และนอกจากนี้งานวิจัยของ Li Jina (2012) ยังพบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ให้นักศึกษาต่างชาติใช้คำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมายไม่ถูกต้องนั้น เพราะปัญหาจากอิทธิพลของภาษาแม่ที่ทำให้ผู้เรียนใช้คำศัพท์เหล่านั้นด้วยความเคยชิน หรือจากงานวิจัยของ Liu Xun (2007) ได้อธิบายปัญหาการใช้คำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมายไว้ว่า ผู้เรียนนำความรู้ที่มีจำกัดและความชัดเจนที่ยังไม่มากพอของภาษาจีน มาใช้เพื่ออุปมาเปรียบเทียบกับจึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนและข้อผิดพลาดในการใช้คำ

จากที่กล่าวมานั้นคำกริยาวิเศษณ์ คืออุปสรรคอย่างหนึ่งในการเรียนภาษาจีนไม่ว่าจะเป็นด้านความหมายที่ใกล้เคียงกัน ด้านโครงสร้างและหน้าที่คำที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน หากเราต้องการที่จะแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนเรื่องกริยาวิเศษณ์ เราจึงต้องเข้าใจถึงสภาพการเรียนและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน เพื่อนำปัญหาที่พบเจอเหล่านี้มาแก้ไข ไม่ว่าจะปัญหานั้นจะเกิดจากตำรา ผู้สอน (วิธีการสอน) หรือผู้เรียน ปัญหาเหล่านี้ควรได้รับการแก้ไขเพื่อลดอุปสรรคในการเรียนภาษาจีนและทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ภาษาจีนที่ได้ไปประกอบอาชีพในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีวิเคราะห์ความผิดพลาด (Error Analysis)

Theda (2012) กล่าวว่า การวิเคราะห์ความผิดพลาด คือ การนำเอาความผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์ โดยการสังเกต แบ่งประเภท และวิเคราะห์จากอุปสรรคในการเรียน ซึ่งการวิเคราะห์ความผิดพลาดจะใช้การเปรียบเทียบระหว่างภาษาแม่กับภาษาที่สองหรือสามที่เกิดข้อผิดพลาดของการใช้คำศัพท์ พร้อมทั้งหาสาเหตุของความผิดพลาดที่เกิดขึ้น Lu Jianyi (1984) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่เรียนรู้ภาษาที่สองได้สร้างความผิดพลาดทางภาษาที่มาจาก การเข้าใจกฎการใช้ภาษาที่สองที่ผิดพลาด ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดนั้นมาจาก (1) ความคลาดเคลื่อนของภาษาแม่ (2) การเรียนรู้ภาษาเป้าหมายแบบมีขีดจำกัดและ (3) ครูผู้สอนและตำราเรียนที่ไม่ดีพอทั้งด้านการอธิบายและการฝึกฝน นอกจากนี้ Hu liangjie (2006) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันในการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งพบว่า ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมของตนเอง ตำราเรียนรวมถึงอาจารย์ผู้สอนดังนั้นการฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์คำและฝึกใช้อย่างถูกต้องจึงเป็นสิ่งที่ดีที่จำเป็น ซึ่งตรงกับ ศุภชัย แจ่มใจ (2552) ที่กล่าวไว้ว่า การอธิบายคำพ้องความหมายในภาษาจีนควรประยุกต์การวิเคราะห์ในด้านต่างๆเข้าไปด้วยไม่ว่าจะเป็น ความหมาย การประกอบคำศัพท์ รูปแบบภาษา ลักษณะทางไวยากรณ์ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอย่างอื่นที่ส่งผลต่อความผิดพลาดในการใช้คำพ้องความหมาย ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นที่สุดคือการให้ผู้เรียนใช้คำศัพท์เหล่านี้ให้ถูกต้องที่สุด

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา

แนวคิดและวิธีสอนภาษาที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศไทย ทั้งในปัจจุบันและอนาคตนั้น การสอนภาษาตามแนวสื่อสาร Communicative Language Teaching (CLT) คือ แนวคิดที่เชื่อมระหว่างความรู้ทางภาษา (Linguistic Knowledge) ทักษะทางภาษา (Language Skill) และความสามารถในการสื่อสาร (Communicative Ability) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อสาร (Canale & Swain. 1980) คเนล และสเวน (1980) และเซวิกนอน (Savignon. 1983) ได้แยกองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (Grammatical Competence) หมายถึงความรู้ทางด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจนการสะกดและการออกเสียง

2. ความสามารถด้านสังคม (Sociolinguistic Competence) หมายถึงการใช้คำ และโครงสร้างประโยคที่เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถามทิศทางและข้อมูลต่าง ๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น

3. ความสามารถในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูดและเขียน (Discourse Competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical Form) กับความหมาย (Meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence) หมายถึงการใช้เทคนิค เพื่อให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จโดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด ถ้าผู้พูดมีกลวิธีในการที่จะไม่ทำให้การสนทนานั้น นั้นหยุดลงกลางคัน เช่น การใช้ภาษาท่าทาง (Body Language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ออก เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า CLT ไม่ได้ละเลยโครงสร้างทางไวยากรณ์แต่ในการสอนโครงสร้างทางไวยากรณ์ต้องเน้นการนำหลักไวยากรณ์เหล่านี้ไปใช้ เพื่อการสื่อความหมายหรือการสื่อสาร คนล และสเวน (Canale & Swain, 1980) อธิบายไว้อย่างชัดเจนถึงความสำคัญของกฎเกณฑ์และโครงสร้างทางภาษา ถ้าปราศจากกฎเกณฑ์ และโครงสร้างแล้วความสามารถทางการสื่อสารของผู้เรียนจะถูกจำกัด ดังนั้น ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (fluency) และความถูกต้องในการใช้ภาษา (accuracy) จึงมีความสำคัญเท่ากัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการใช้คำกริยาวิเศษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้คำกริยาวิเศษณ์ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

การเลือกกลุ่มประชากรสำหรับการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนชั้นปี 2 ที่ผ่านการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือภาษาจีนระดับต้น 1 ของอาจารย์เหวิน จิ่งเหวิน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีระดับคำศัพท์ที่อยู่ในระดับเดียวกัน

1.1 ประชากร ที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 3 แห่ง ดังนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม รวมทั้งสิ้น 91 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1.2.1 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำนวน 13 คน

1.2.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 46 คน

1.2.3 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีนและอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

จำนวน 32 คน

2. ขอบเขตตัวแปร

2.1 สำรองการใช้คำกริยาวิเศษณ์ภาษาจีนของนักศึกษา

2.2 ศึกษาปัญหาการใช้คำกริยาวิเศษณ์ภาษาจีนของนักศึกษา

3. ขอบเขตเวลา

กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้ คือ ก.พ. – ก.ย. 2561

4. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบทดสอบซึ่งแบบทดสอบนี้สร้างจากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมาแล้ว เกี่ยวกับการใช้คำกริยาวิเศษณ์ในภาษาจีน โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับกริยาวิเศษณ์ (2) ด้านการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์ และ (3) การใช้คำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมาย แบบทดสอบนี้จะใช้ทดสอบความเข้าใจ และศึกษาข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการใช้คำกริยาวิเศษณ์ในภาษาจีน และนำข้อผิดพลาดที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาและต่อยอด ในการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบการเรียนการสอนและการออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้คำกริยาวิเศษณ์ ภาษาจีนและศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน รวมถึงการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้กริยาวิเศษณ์ของนักศึกษาสาขาวิชา ภาษาจีน เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยคือแบบทดสอบเรื่องกริยาวิเศษณ์ในภาษาจีน โดยรวบรวมคำกริยาวิเศษณ์จากหนังสือ

เจาะลึกคำศัพท์ HSK ระบบใหม่ (ระดับ 1-6) ทางผู้วิจัยเลือกใช้คำศัพท์ HSK ระดับ 1- 3 ซึ่งมีคำศัพท์ทั้งหมด 600 คำและทำการเลือกคำกริยาวิเศษณ์ออกมาได้ทั้งหมด 40 คำ โดยแบบทดสอบแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. แบบทดสอบเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับกริยาวิเศษณ์
2. แบบทดสอบเกี่ยวกับการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์
3. แบบทดสอบเกี่ยวกับการใช้คำกริยาวิเศษณ์เพื่อความหมาย
5. ขั้นตอนการวิจัย
  - ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมผลงานที่พบในประเทศไทย
  - ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบถูกต้องแบบทดสอบและนำแบบทดสอบไปเก็บข้อมูล
  - ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล
  - ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 6.1 นำแบบทดสอบไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในชั่วโมงเรียน
    - ครั้งที่ 1 ใช้แบบทดสอบที่ 1
    - ครั้งที่ 2 ใช้แบบทดสอบที่ 2
    - ครั้งที่ 3 ใช้แบบทดสอบที่ 3
  - 6.2 รวบรวมคะแนนจากแบบทดสอบ
  - 6.3 สอบถามข้อมูลจากอาจารย์ทุกท่านที่ขอความร่วมมือในการเก็บแบบทดสอบเกี่ยวกับสภาพและปัญหาที่พบเจอในชั้นเรียน
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้แบบทดสอบจากกลุ่มตัวอย่างต้องทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบทดสอบทุกฉบับก่อนเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบบทดสอบที่ 1 และแบบทดสอบที่ 2 นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อให้เห็นถึงสภาพการใช้คำกริยาวิเศษณ์ทั้ง 40 คำ นักศึกษาสามารถใช้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาจีนคิดเป็นร้อยละเท่าไร และส่วนที่ผิดคิดเป็นร้อยละเท่าใด ในส่วนของแบบทดสอบที่ 3 นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อต้องการทราบว่ากลุ่มคำกริยาวิเศษณ์เพื่อความหมายกลุ่มใดที่นักศึกษาตอบผิดมากที่สุด หลังจากนั้นนำส่วนที่นักศึกษาตอบผิดมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วสรุปผลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ (Percentage) จากคำตอบที่นักศึกษาตอบผิดและทำการจัดลำดับเพื่อให้เห็นสภาพปัญหาการใช้คำกริยาวิเศษณ์ของนักศึกษาจากมากไปหาน้อย เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ปัญหาที่ทำให้นักศึกษาเข้าใจผิดเกี่ยวกับหน้าที่ของคำกริยาวิเศษณ์

ตารางที่ 1 ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของคำกริยาวิเศษณ์

ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของคำกริยาวิเศษณ์	จำนวน นักศึกษาที่ ตอบผิด	(Percentage) ค่าร้อยละที่นักศึกษา ตอบผิด	(No.) ลำดับ
1. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์ทำหน้าที่ขยายคำนาม	46	50	5
2. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์และกริยาช่วยคือตัวเดียวกัน	62	68	1
3. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์ต้องวางอยู่ระหว่างภาคประธานและภาคแสดง	25	27	7
4. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์มักอยู่ส่วนต้นของประโยค	58	63	2

ตารางที่ 1 ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของคำกริยาวิเศษณ์ (ต่อ)

ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของคำกริยาวิเศษณ์	จำนวน นักศึกษาที่ ตอบผิด	(Percentage) ค่าร้อยละที่นักศึกษา ตอบผิด	(No.) ลำดับ
5. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์ช่วยบอกถึงน้ำหนัก น้ำเสียง และ อารมณ์ของผู้พูด	9	9	11
6. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์ทำหน้าที่เป็นบทขยายหน้ากริยา	23	25	8
7. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์วางไว้ข้างหลังกริยาและคุณศัพท์ เพื่อทำหน้าที่ขยายภาคแสดง	53	58	4
8. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์สามารถทำเป็นคำซ้ำได้	20	21	9
9. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์ส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ตอบคำถาม ได้โดยลำพัง	25	27	7
10. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์สามารถวางหน้าประธานได้	44	48	6
11. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์ คือคำที่แสดงรูปลักษณะและ คุณสมบัติของบุคคลและสิ่งของต่างๆ	55	60	3
12. นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์ใช้บอกถึงระดับ เวลา ขอบเขต การปฏิเสธ	75	17	10

จากตารางที่ 1 จากแบบทดสอบเกี่ยวหน้าที่ของคำ หลักการใช้คำ ในภาพรวมทั้งหมดของคำกริยาวิเศษณ์ โดยนำ คำตอบที่นักศึกษาตอบผิดมาวิเคราะห์ถึงปัญหาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนพบว่านักศึกษาเข้าใจผิดเกี่ยวกับหน้าที่ของ คำกริยาวิเศษณ์อยู่ 3 ข้อ คือ (1) นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์และกริยาช่วยคือตัวเดียวกัน (2) นักศึกษาเข้าใจว่ากริยา วิเศษณ์มักอยู่ส่วนท้ายของประโยค (3) นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์ คือคำที่แสดงรูปลักษณะและคุณสมบัติของบุคคลและ สิ่งของต่างๆ

ตารางที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์

ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์	จำนวนคำตอบที่ นักศึกษาเลือกตอบ	(Percentage) ค่าร้อยละที่นักศึกษาตอบ	(No.) ลำดับ
1. คำกริยาวิเศษณ์	387	42.52	1
2. คำนาม	24	2.63	9
3. คำกริยาช่วย	135	14.83	2
4. คำกริยา	62	6.81	5
5. คำคุณศัพท์	89	9.78	3
6. คำบอกจำนวน	12	1.31	10
7. คำลักษณนาม	42	4.61	8
8. คำสรรพนาม	50	5.49	6
9. คำบุพบท	45	4.94	7
10. คำสันธาน	64	7.03	4
รวม	910	99.95	10

จากตารางที่ 2 คือการนำคำกริยาวิเศษณ์ ใส่ปะปนกับคำชนิดอื่นๆ เช่น คำนาม คำกริยา คำกริยาช่วย คำคุณศัพท์ คำบอกจำนวน คำสรรพนาม คำบุพบทและคำสันธาน จุดประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงความสามารถในการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์ของนักศึกษาและพบว่านักศึกษามีความสามารถในการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์ออกจากคำชนิดอื่นได้อย่างดีมาก โดยคำตอบของนักศึกษาตอบมากเป็นลำดับ 1 คือ คำกริยาวิเศษณ์ ลำดับ 2 คือ คำกริยาช่วย ลำดับ 3 คือ คำคุณศัพท์

ตารางที่ 3 ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมาย

ความเข้าใจเกี่ยวกับการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมาย	ค่าเฉลี่ย (Mean) จำนวน นักศึกษาตอบผิด	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ที่นักศึกษาตอบผิด	(No.) ลำดับ
1. กริยาวิเศษณ์แสดงเวลา 就、已经、正在、马上、突然 先、一边、一直、在	47.44	8.08	2
2. กริยาวิเศษณ์แสดงระดับ 很、太、非常、最、比较、 多么、更、好、极、快、越	65.36	14.96	1
3. กริยาวิเศษณ์แสดงการซ้ำ 也、再、又	31.66	6.66	4
4. กริยาวิเศษณ์แสดงขอบเขต 都、一起、一共、只、终于	28.6	7.89	5
5. กริยาวิเศษณ์แสดงการปฏิเสธ 不、没有、别	27	5.29	6
6. กริยาวิเศษณ์แสดงการคาดคะเน 为什么、多	21.5	0.71	7
7. กริยาวิเศษณ์แสดงความแน่นอน 必须、当然、其实、一般、一 定	45.6	7.27	3

จากตารางที่ 3 แบบทดสอบได้จัดกลุ่มคำกริยาวิเศษณ์ออกเป็น 7 กลุ่ม คือ กริยาวิเศษณ์แสดงเวลา แสดงระดับ แสดงการซ้ำ แสดงขอบเขต แสดงการปฏิเสธ แสดงการคาดคะเน แสดงความแน่นอน ซึ่งในแต่ละกลุ่มคำมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน จึงเป็นอุปสรรคในการเลือกใช้คำของนักศึกษา ซึ่งในแบบทดสอบนี้ต้องการทราบถึงกลุ่มคำใดที่นักศึกษาใช้ผิดมากที่สุด โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และพบว่านักศึกษาใช้คำกริยาวิเศษณ์ในกลุ่มกริยาวิเศษณ์แสดงระดับผิดมากที่สุดเป็นอันดับ 1 อันดับ 2 คือ กลุ่มกริยาวิเศษณ์ที่แสดงเวลา และอันดับ 3 คือ กริยาวิเศษณ์แสดงความแน่นอน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยการสำรวจปัญหาการใช้กริยาวิเศษณ์ในภาษาจีนของนักศึกษาสาขาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้พบปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน 3 ด้าน คือ (1) ปัญหาด้านความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของคำกริยาวิเศษณ์ (2) ปัญหาด้านการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์และ (3) ปัญหาด้านการใช้คำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมาย ซึ่งปัญหาในแต่ละด้านนั้น เกิดขึ้นจากปัจจัยหลายด้านรวมกันซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของคำกริยาวิเศษณ์ จากการศึกษาพบว่านักศึกษาเข้าใจผิดเกี่ยวกับคำกริยาวิเศษณ์มี 3 ประเด็นดังนี้

1.1 นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์และกริยาช่วยคือตัวเดียวกัน ซึ่งเกิดจากทั้งกริยาวิเศษณ์และกริยาช่วยทำหน้าที่ขยายคำกริยาและคำคุณศัพท์เหมือนกัน หากแต่จะต่างกันออกไปตามลักษณะของรูปประโยค เช่น หากต้องการบอกความจำเป็น แสดงความปรารถนา จำเป็นด้วยเหตุผลและการแสดงความเป็นไปได้ ต้องเลือกใช้กริยาช่วย ดังนั้นนักศึกษาต้องมีความเข้าใจถึงประโยคที่ตนเองต้องการสื่อออกมาและเลือกใช้ให้ถูกต้องระหว่างกริยาวิเศษณ์และกริยาช่วย

1.2 นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์ คือคำคุณศัพท์ เกิดจากที่นักศึกษาแยกระหว่างคำกริยาและคำคุณศัพท์ไม่ชัดเจน จึงทำให้เกิดการใช้คำกริยาวิเศษณ์มาขยายคำคุณศัพท์ ตัวอย่างเช่น คำว่า 可爱 (น่ารัก) เป็นคำคุณศัพท์กับคำว่า 爱 (รัก) เป็นคำกริยา ซึ่งทั้งคำกริยาและคำคุณศัพท์สามารถขยายได้ด้วยคำกริยาวิเศษณ์

จากปัญหาที่พบในข้อ 1 และข้อ 2 ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญญาทิพย์ ศุภะกะลิน (2561) ที่กล่าวไว้ว่าคำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมายเป็นเรื่องที่ยากสำหรับผู้เรียน การจำความหมายเพียงอย่างเดียวไม่สามารถช่วยให้เข้าใจและนำไปใช้ได้ทั้งหมด จึงจำเป็นต้องอาศัยบริบทในรูปแบบต่างๆจะช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นถึงความแตกต่างของคำ

1.3 นักศึกษาเข้าใจว่ากริยาวิเศษณ์มักอยู่ส่วนท้ายของประโยค ปัญหานี้เกิดจากการที่นักศึกษาแปลประโยคเป็นภาษาไทย จึงเลือกใช้และวางคำกริยาวิเศษณ์ไว้ท้ายประโยคเหมือนกับภาษาไทย ซึ่งนักศึกษาต้องมีความเข้าใจว่าโครงสร้างและตำแหน่งการวางที่ถูกต้องในภาษาจีนเป็นเช่นไร มิเช่นนั้นจะถูกรบกวนจากภาษาแม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lu jianyi (1984) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ที่เรียนรู้อาษาที่สองได้สร้างความผิดพลาดทางภาษาที่มาจากกริยาวิเศษณ์ที่มาจากภาษาที่สองที่ผิดพลาด ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดนั้นมาจาก (1) ความคลาดเคลื่อนของภาษาแม่ (2) การเรียนรู้ภาษาเป้าหมายแบบมีขีดจำกัดและ (3) ครูผู้สอนและตำราเรียนที่ไม่ดีพอทั้งด้านการอธิบายและการฝึกฝน และตรงกับงานวิจัยของ Theda (2012) ซึ่งกล่าวว่า การวิเคราะห์ความผิดพลาด คือ การนำเอาความผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์ โดยการสังเกต แบ่งประเภท และวิเคราะห์จากอุปสรรคในการเรียน ซึ่งการวิเคราะห์ความผิดพลาดจะใช้การเปรียบเทียบระหว่างภาษาแม่กับภาษาที่สองหรือสามที่เกิดข้อผิดพลาดของการใช้คำศัพท์ พร้อมทั้งหาสาเหตุของความผิดพลาดที่เกิดขึ้น

2. ปัญหาด้านการจำแนกคำกริยาวิเศษณ์ จากการศึกษาพบว่านักศึกษาสามารถแยกคำวิเศษณ์ออกจากคำชนิดอื่นได้แต่มีกลุ่มคำอยู่ 2 ชนิดที่นักศึกษาหลายคนยังคงเกิดความสับสน คือ คำกริยาช่วยและคำคุณศัพท์

2.1 คำกริยาช่วย ในโครงสร้างประโยคในภาษาจีน กริยาวิเศษณ์และกริยาช่วยสามารถมีกรรมที่เป็นคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ได้เช่นเดียวกัน ถ้าหากวางในโครงสร้างประโยคแล้วนั้น คำทั้ง 2 ประเภทนี้จะวางในตำแหน่งเดียวกัน จึงเป็นเหตุให้นักศึกษาเกิดความสับสนระหว่างกริยาวิเศษณ์และกริยาช่วยได้

2.2 คำคุณศัพท์ นักศึกษามีความเข้าใจในคุณลักษณะของคำคุณศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง และลักษณะของคำกริยาวิเศษณ์ที่ไม่แม่นยำ จึงทำให้นักศึกษาหลายคนไม่สามารถแยกคำสองชนิดออกจากกันได้ถูกต้อง

จากปัญหาด้านการจำแนกกริยาวิเศษณ์ได้สอดคล้องกับงานเขียนของประพิณ มโนมัยวิบูลย์ (2545) นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนได้อธิบายไว้ว่า กริยาวิเศษณ์ คือคำที่ใช้ขยายความหมายของคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยคำกริยาวิเศษณ์จะไม่ขยายคำนาม คำบอกจำนวนหรือคำสรรพนาม ซึ่งจากความแตกต่างทางหลักภาษาทั้งของภาษาไทยและภาษาจีน ส่งผลให้การใช้คำกริยาวิเศษณ์ของนักศึกษาเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ทั้งในด้านโครงสร้างประโยคและการวางตำแหน่งของคำล้วนเป็นปัญหาสำหรับนักศึกษาทั้งสิ้น

3. ปัญหาด้านการใช้คำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมาย เมื่อนำคำชนิดเดียวกัน ความหมายใกล้เคียงกันมาให้นักศึกษาใช้ในการสร้างประโยค พบว่ากลุ่มคำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมายที่นักศึกษาใช้ผิดมากที่สุด 3 กลุ่มมีดังนี้

3.1 กริยาวิเศษณ์แสดงระดับ จากการศึกษาพบว่านักศึกษาใช้ผิดเนื่องจากคำศัพท์ทุกคำมีความหมายว่า “มาก” แต่ลักษณะการใช้คำศัพท์แต่ละคำมีความแตกต่างกันไป ตัวอย่างเช่น 极 กับ 很 ทั้ง 2 คำแปลว่า “มาก” เป็นคำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมายในกลุ่มของคำบอกระดับเช่นกัน แต่วิธีการใช้ทั้งสองคำนี้แตกต่างกัน ตัวอย่าง

很热	ร้อนมาก	โครงสร้าง 很 + คำหลัก (คำกริยา/คำคุณศัพท์)
热极了	ร้อนมาก	โครงสร้าง คำหลัก (คำกริยา/คำคุณศัพท์) + 热

ดังนั้นนักศึกษาต้องมีความเข้าใจโครงสร้างทางภาษาที่ถูกต้อง จึงจะสามารถเลือกใช้คำศัพท์เหมาะสมกับรูปประโยคได้

3.2 กริยาวิเศษณ์ที่แสดงเวลา นักศึกษาต้องเข้าใจถึงบริบทความหมายของประโยคเสียก่อนจึงสามารถเลือกคำที่เหมาะสมกับประโยคได้ ตัวอย่าง คำว่า 马上 กับคำว่า 突然 ต่างแปลว่า ทันที แต่คำว่า 马上 จะใช้กับประโยคที่ไม่เป็นทางการ เป็นภาษาพูด ส่วนคำว่า 突然 เป็นภาษาทางการมากกว่า ดังนั้นผู้เรียนต้องทราบถึงความหมายและบริบทโดยรวมของทั้งประโยค ซึ่งสอดคล้องกับ Liu Xun (2007) ที่กล่าวไว้ว่าผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในภาษาเป้าหมายที่จำกัด จึงใช้วิธีการอนุมานเปรียบเทียบกับภาษาเป้าหมายทำให้เกิดข้อผิดพลาดที่เรียกว่า 过度泛化 (over-generalization)

3.3 กริยาวิเศษณ์แสดงความแน่นอน โดยส่วนมากแล้วคำศัพท์ในกลุ่มนี้มีความหมายและวิธีการใช้เหมือนกันมาก คำศัพท์หลายคำที่ใช้แทนกันได้เลยแต่จะมีบางคำที่ต้องดูบริบทของประโยค ตัวอย่าง 当然 กับ คำว่า 一定 ซึ่งทั้งสองคำแปลว่า “แน่นอน” แต่คำว่า 一定 ใช้กับการคาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้น ส่วนคำว่า 当然 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแน่นอน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของศุภชัย แจ่มใจ (2552) ที่กล่าวไว้ว่า การอธิบายคำพ้องความหมายในภาษาจีนควรประยุกต์การวิเคราะห์ในด้านต่างๆเข้าไปด้วยไม่ว่าจะเป็น ความหมาย การประกอบคำศัพท์ รูปแบบภาษา ลักษณะทางไวยากรณ์ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอย่างอื่นที่ส่งผลต่อความผิดพลาดในการใช้คำพ้องความหมาย ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นที่สุดคือการให้ผู้เรียนใช้คำศัพท์เหล่านี้ให้ถูกต้องที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้เราทราบถึงอุปสรรคปัญหาการเรียนรู้อกริยาวิเศษณ์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนอยู่ 3 ข้อด้วยกัน คือ (1) การเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของคำกริยาวิเศษณ์ (2) การจำแนกคำกริยาวิเศษณ์ออกจากคำชนิดอื่นๆ และ (3) การใช้คำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมาย ซึ่งจากปัญหาที่พบผู้สอนสามารถนำมาปรับวิธีการสอน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนไวยากรณ์เรื่องคำกริยาวิเศษณ์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น อาทิ

1.1 ผู้สอนต้องให้ความสำคัญในส่วนของไวยากรณ์ หน้าที่ของคำ การใช้คำ โดยเสริมเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ และให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้คำกริยาวิเศษณ์ได้อย่างถูกต้องที่สุด เช่น

- กิจกรรมจับคู่คำศัพท์กับหน้าที่ของคำ คือ การให้คำศัพท์หลายประเภทรวมกัน แล้วให้ผู้เรียนเอาคำศัพท์เหล่านั้นไปวางให้ช่องหน้าที่ของคำให้ถูกต้อง กิจกรรมนี้ผู้เรียนจะต้องทราบถึงหน้าที่ของคำแต่ละประเภทอย่างเข้าใจ นอกจากนี้กิจกรรมนี้ยังสามารถวัดว่าผู้เรียนสามารถจำแนกประเภทคำศัพท์ได้ถูกต้องหรือไม่

1.2 ผู้สอนควรมีการใช้วิธีการสอนแบบวิเคราะห์คำศัพท์ ทั้งความหมาย วิธีการใช้รูปแบบประโยค เพื่อการจำคำศัพท์ที่ถูกต้อง เพราะหากมีการจำไปใช้แบบผิดๆนั้น จะยากในการแก้ไขให้ถูกต้อง

- กิจกรรมคู่แฝดคำกริยาวิเศษณ์ คือ การนำคำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมายมาจับคู่กัน และให้นักศึกษาแต่งประโยค จากคำศัพท์ทั้งสองคำนี้ โดยในส่วนนี้ผู้สอนต้องคอยแก้ไขประโยคที่นักศึกษาใช้ผิดทันที พร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างจากทั้งสองคำนี้ให้ผู้เรียนได้ทราบ เพื่อการนำไปใช้ให้ถูกต้องในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้คำกริยาวิเศษณ์และคำกริยาช่วยในภาษาจีน

2.2 ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนคำกริยาวิเศษณ์สำหรับนักศึกษาไทย

เอกสารอ้างอิง

- นิตยา กาญจนวรรณ. (2548). การวิเคราะห์โครงสร้างภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
 ประพิน มโนชัยวิบูลย์. (2545). ไวยากรณ์จีนกลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เบญญาทิพย์ ศุภะกะลิน. (2561). ข้อผิดพลาดการใช้คำกริยาวิเศษณ์พ้องความหมายในภาษาจีน.วารสารมนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 35(1).
- ศุภชัย แจ่มใจ. (2552). การวิเคราะห์ความแตกต่างของคำพ้องความภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย. วารสารสงขลานครินทร์
ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 15(6)
- เสี่ยวอานต้า. (2004). ไวยากรณ์จีน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทฤษฎี
- Liuyuehua, Panwenyu and Guwei (2001) . Practical Modern Chinese Grammar. Beijing: Commercial Press.
- Lu Shuxiang (1999) . EightHundred Words of Modern Chinese Language. Beijing : Commercial Press.
- liu Xun (2007) . International Chinese Teaching and Research. Beijing : Commercial Press.
- Theda (2012) . Error Analysis of Chinese Verb-Synonyms Acquisition by the Intermediate Level of
Indonesian Student. Master Degree Teaching Chinese to Speakers of Other Language Zhong Shan
University.
- Lu jianyi (1984) . Error Analysis International Language Teaching. Master Degree Teaching Chinese to
Speakers of Other Language Zhong Shan University.
- Hu liangjie (2006) . Analysis the difference of Chinese Noun- Synonyms. Master Degree Teaching Chinese to
Speakers of Other Language Yunnan University.
- Li Jina (2012) . An Acquisition Investigation and Errors Analysis on the use of Adverbs of Time among Thai
Students. Master Degree Teaching Chinese to Speakers of Other Language ShanDong University.
- Savignon, S.J. (1983) . Communicative Competence : Theory and Classroom Practice. Reading. Menlo Park:
Adclis-Wesley Publishing Company, 1983.
- zhang yisheng (2000) . Research on Modern Chinese adverbs, Shanghai : XueLin Publishing.
- Canale & Swain (1980) . Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and
testing. Applied Linguistics.

พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน
มหาวิทยาลัยนครพนม

BEHAVIORS IN USING SOCIAL MEDIA FOR CHINESE LANGUAGE LEARNING OF CHINESE MAJOR
STUDENTS, NAKHON PHANOM UNIVERSITY

จิตติโสภณ พิเชษฐ์ดารมณ¹, พัทธ์วิน อรรถศรีวรโชติ², พัฒน์ธราดล รุ่งเรืองเจริญกิจ³
chrisophin@gmail.com, aj.phatwarin@gmail.com, cat_aa_bb@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยนครพนม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน จำนวน 35 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

จากการศึกษาพบว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 1 – 2 ส่วนใหญ่ใช้ Smartphone มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.29 รองลงมาคือ Tablet/iPad คิดเป็นร้อยละ 2.86 ตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 4,001 บาท – 6,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 88.57 ช่วงที่ใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนภาษาจีนมากที่สุดคือช่วงเวลาที่ 18.01 – 24.00 น. คิดเป็นร้อยละ 94.29 รองลงมาคือช่วงเวลา หลังเวลา 24.00 น. คิดเป็นร้อยละ 5.71 ตามสถานที่ที่ใช้สื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้สื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนที่บ้าน/หอพัก คิดเป็นร้อยละ 97.14 รองลงมาคือที่มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 2.86 ตามระยะเวลาในการใช้สื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาเฉลี่ยในการใช้สื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนครั้งละ 1 – 4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมาคือ ใช้เวลาครั้งละ 30 นาที – 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 22.86

คำสำคัญ : (1) โซเชียลมีเดีย (2) การเรียนภาษาจีน (3) พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย

ABSTRACT

The purpose of this study was to study the use of social media for learning Chinese language of students majoring in Chinese of Nakhon Phanom University. The researcher collected data form 35 students of the Bachelor of Arts Program in Chinese as the samples. The statistics used for data analysis were percentage and mean.

The study was found that students mainly used Smartphone for social media in Chinese learning (94.29%) followed by using Tablet/iPad (2.86%) according to their income per month. In addition, the study revealed an average income per month was from 4,001 – 6,000 baht/month (88.57%) . The period of time that most students used social media for learning Chinese language was 8.01 – 24.00 n. (94.29%) followed by using social media for leaning Chinese language after midnight (5.71%) . Most students used social media for learning Chinese language at home/dormitory (97.14%) followed by using at Nakhon Phanom University (2.86%) . An average time that most students used social media for learning Chinese language was 1 - 4 hours (71.43%) followed by spending time for 30 minutes to an hour (22.86%) .

Keywords: (1) Social Media (2) Learning Chinese (3) Behaviors in Using Social Media

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

³ อาจารย์ สาขาวิชาภาษาเวียดนาม สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยนครพนม

บทนำ

ในปัจจุบันสื่อโซเชียลมีเดียเป็นที่นิยมอย่างมากทั่วทั้งโลกรวมถึงในประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศที่มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง (สถิติผู้ใช้ดิจิทัลทั่วโลก “ไทย” เสพติดเน็ตมากที่สุดในโลก “กรุงเทพ” เมืองผู้ใช้ Facebook สูงสุด : www.brandbuffet.in.th/2018/02/global-and-thailand-digital-report-2018) และยังเป็นประเทศที่ใช้อินเทอร์เน็ตนานที่สุดในโลกอีกด้วย (<https://today.line.me/th/pc/article>) จากสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าทั้งโลกมีแนวโน้มว่าผู้ใช้โซเชียลมีเดียทั่วโลกจะยิ่งเพิ่มจำนวนมากขึ้น ระบบ Hootsuite (ระบบบริหารจัดการโซเชียลมีเดีย) และ Wearesocial (ดิจิทัลเอเจนซี ประเทศสิงคโปร์) เป็นผู้เก็บรวบรวมสถิติได้เผยสถิติการใช้งานอินเทอร์เน็ตของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เมื่อเดือนมกราคม 2018 และยังมีผลการแยกเป็นประเทศ ๆ ออกไปซึ่งรวมถึงสถิติของประเทศไทย โดยมีข้อมูลดังนี้ เช่น ประชากรในการใช้อินเทอร์เน็ต การใช้โทรศัพท์มือถือ แพลตฟอร์มยอดนิยม แอปพลิเคชันยอดนิยม เว็บไซต์ยอดนิยม ระยะเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวัน ความถี่ในการใช้ เป็นต้น จากผลสำรวจดังกล่าวเป็นที่สังเกตว่าพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทยเมื่อต้นปี พ.ศ. 2561 พบว่า ประชากร 69.11 ล้านคน เป็นประชากรใช้อินเทอร์เน็ต จำนวน 57 ล้านคน เป็นผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ จำนวน 55.56 ล้านคน โดยเป็น Active Users สำหรับมือถือ จำนวน 46 ล้านคน หากคิดเป็นร้อยละพบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้น 24% ภายใน 1 ปี ผู้ใช้โซเชียลมีเดียมีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 11% ภายใน 1 ปี ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือมีจำนวนเพิ่มขึ้น 3% ภายใน 1 ปี ผู้ใช้มือถือเพื่อใช้งานโซเชียลมีเดียจำนวนเพิ่มขึ้น 10% ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต 90% ใช้ทุกวันจำนวน 8%, ใช้อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์จำนวน 2% ตามลำดับ

จากสถิติดังกล่าว สื่อโซเชียลมีเดียเข้ามามีบทบาทอย่างมากทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อเพื่อความบันเทิงหรือเพื่อการศึกษาแล้วแต่มีความจำเป็นและความสำคัญทั้งสิ้น ในเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อศึกษานั้น ในด้านการเรียนภาษามีส่วนช่วยในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยี ความรู้จากประเทศเจ้าของภาษาหรือเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยหรือเป็นที่นิยมในสังคมผู้เรียนภาษานั้น ๆ เพื่อมาเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเพิ่มเติมความรู้หรือพัฒนาทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนสามารถใช้สื่อที่เจ้าของภาษาใช้ในการเรียนได้เลยหรือใช้เพื่อเพิ่มพูนทักษะเฉพาะโดยตรง เช่น การฟัง การพูด รูปแบบและวิธีการใช้ภาษาได้อย่างทันสมัย ผู้เรียนสามารถเลียนแบบการใช้ภาษา สำนวน คำศัพท์ การใช้สื่อโซเชียลมีเดียยังสามารถทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการใช้ภาษานั้น ๆ ได้ง่ายมากขึ้น ยังสามารถกำจัดจากการรับรู้จากรูปภาพ จากเสียง สำเนียงที่ถูกต้องโดยตรงจากเจ้าของภาษาได้อีกด้วย ดังนั้น ทีมวิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้สื่อโซเชียลมีเดียซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ซึ่งในขณะนี้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน ได้ทำการจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 1/2560 มีนักศึกษา 2 ชั้นปี รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 35 คน การศึกษาในครั้งนี้ยังเป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงแนวทางในการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวทางและเป็นตัวช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาจีนและที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบโจทย์ความต้องการและความเป็นปัจจุบันทันสมัยอีกด้วย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรต้น

พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนภาษาจีน

ตัวแปรตาม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) หมายถึง รูปแบบของเว็บไซต์ในการสร้างเครือข่ายสังคมผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยผู้ใช้เป็นผู้สื่อสารเรื่องราว รูปภาพ และวิดีโอ เชื่อมโยงกับความสนใจและกิจกรรมของผู้อื่น แบ่งปันให้ผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตนได้รับรู้ ในบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์มักจะประกอบไปด้วย การแชท ส่งข้อความ ส่งอีเมล วิดีโอ เพลง อัปโหลดรูป บล็อก บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นที่นิยมได้แก่ Facebook Line Twitter Instagram Google+ Youtube เป็นต้น

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) หมายถึง การกระทำในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในเรื่องประสบการณ์ในการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ใช้บ่อยที่สุดช่องทางที่ใช้บ่อยที่สุด ความถี่ในการใช้ต่อวัน ช่วงเวลาที่ใช้ต่อวัน ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใดมากที่สุด คุณสมบัติที่ชอบมากที่สุด และแหล่งหรือสื่อที่ทำให้สนใจใช้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
2. เพื่อทราบแนวทางในการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อนำไปพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน

สมมติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 2 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 35 คน
2. เครื่องมือวิจัย บทความวิจัยฉบับนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการศึกษา โดยแบบสอบถามดังกล่าวประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย และตอนที่ 3 ความสำคัญของสื่อโซเชียลมีเดียต่อการเรียนภาษาจีน และแบบสัมภาษณ์
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนาแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 35 คน แบ่งเป็น เพศชาย 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 และเพศหญิง 29 คน คิดเป็นร้อยละ 82.86

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	6	17.14
หญิง	29	82.86
รวม	35	100

2. ค่าใช้จ่ายต่อเดือน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง 4,001 – 6,000 บาท/เดือน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 88.57 รองลงมาคือ 6,001 – 8,000 บาท/เดือน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57

ค่าใช้จ่ายต่อเดือน (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8,001 บาท ขึ้นไป	-	-
6,001 – 8,000	4	11.40
4,001 – 6,000	31	88.60
2,001 – 4,000	-	-
ต่ำกว่า 2,000	-	-
รวม	35	100

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเข้าถึงสื่อโซเซียลมีเดียที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ Smartphone มากที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 88.60 รองลงมามีสองอย่างคือ Tablet/iPad และคอมพิวเตอร์ PC/คอมพิวเตอร์โน้ตบุค จำนวน 2 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.70

เครื่องมือที่ใช้สื่อโซเซียลมีเดียเพื่อการเรียนรู้ภาษาจีน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
Smartphone	31	88.60
Tablet/iPad	2	5.70
คอมพิวเตอร์PC/คอมพิวเตอร์โน้ตบุค	2	5.70
อื่น ๆ	-	-
รวม	35	100

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อโซเซียลมีเดียเพื่อการเรียนรู้ภาษาจีน

1. ช่วงเวลาที่ใช้สื่อโซเซียลมีเดียเพื่อการเรียนรู้ภาษาจีน พบว่า ช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ภาษาจีนคือช่วงเวลาที่ 18.01 – 24.00 น. มากที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 94.30 รองลงมาคือ ช่วงเวลา หลังเวลา 24.00 น. จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.70

ช่วงเวลาที่ใช้สื่อโซเซียลมีเดียเพื่อการเรียนรู้ภาษาจีน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หลัง 24.00 น.	2	5.70
18.01 – 24.00 น.	33	94.30
12.01 – 18.01 น.	-	-
06.00 – 12.00 น.	-	-
รวม	35	100

2. ระยะเวลาที่ใช้สื่อออนไลน์ที่เพื่อการเรียนภาษาจีน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาเฉลี่ยในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการเรียนภาษาจีนครั้งละ 2 – 4 ชั่วโมง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือ ใช้เวลาครั้งละ 1 – 2 ชั่วโมง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 20 อันดับที่สามคือใช้เวลามากกว่า 4 ชั่วโมง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 ตามลำดับ

ระยะเวลาในการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีน (ชั่วโมง)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มากกว่า 4 ชั่วโมง	5	14.30
2 – 4 ชั่วโมง	21	60
1 – 2 ชั่วโมง	7	20
30 นาที – 1 ชั่วโมง	2	5.70
รวม	35	100

3. แอปพลิเคชันที่ใช้เพื่อการเรียนภาษาจีนมากที่สุด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามใช้เพื่อการเรียนภาษาจีนมากที่สุดคือ แอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับการสอบ HSK (汉语水平考试 Hanyu Shuiping Kaoshi : HSK) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 รองลงมาคือ แอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับคำศัพท์หรือพจนานุกรม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57 ลำดับสุดท้ายคือเว็บไซต์/สังคมออนไลน์เพื่อความบันเทิงทั่วไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ตามลำดับ

แอปพลิเคชันที่ใช้เพื่อการเรียนภาษาจีนมากที่สุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับคำศัพท์หรือพจนานุกรม	3	8.60
แอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับการสอบ HSK	30	85.70
เว็บไซต์/สังคมออนไลน์เพื่อความบันเทิงทั่วไป	2	5.70
รวม	35	100

4. จุดประสงค์ที่ใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อพัฒนาตนเองด้านคำศัพท์ วลี สุภาษิต เป็นต้น จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมาคือ ใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาจีนของตนเอง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 และพัฒนาตนเองด้านไวยากรณ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ตามลำดับ

จุดประสงค์ในการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาจีนของตนเอง	9	25.71
พัฒนาตนเองด้านไวยากรณ์	1	2.86
เพื่อพัฒนาตนเองด้านคำศัพท์ วลี สุภาษิต	25	71.43
รวม	35	100

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีน ใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) ช่วงเวลาที่ใช้ (2) ระยะเวลาที่ใช้ (3) แอปพลิเคชันที่ใช้ และ (4) จุดประสงค์ที่ใช้ ผู้วิจัยขออภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

1. ช่วงเวลาที่ใช้ ผลการศึกษาพบว่า ช่วงที่ใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ช่วงเวลา 18.01 – 24.00 น. มากที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 94.30 สะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ช่วงเวลาพักจากการเรียนที่มหาวิทยาลัยหรือเป็นช่วงเวลารับประทานอาหารเย็นถือว่าเป็นเวลาที่พักผ่อนจากการเรียนมาทั้งวัน สามารถใช้ช่วงเวลาดังกล่าวในการหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนผ่านสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ

ทั้งนี้ยังรวมไปถึงการใช้สื่อโซเชียลมีเดีย/สังคมออนไลน์หรือเพื่อความบันเทิง เช่น Facebook, Youtube, Instagram เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับอเมริกา เหมมินทร (2556) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าประชากรส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลา 18.01 – 24.00 น. คิดเป็นร้อยละ 68.50

2. ระยะเวลาในการใช้สื่อออนไลน์ที่เพื่อการเรียนภาษาจีน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาเฉลี่ยในการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีนครั้งละ 2 – 4 ชั่วโมง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 60 สะท้อนให้เห็นว่าในการใช้เพื่อการเรียนภาษาจีนในแต่ละครั้งนั้นต้องใช้เวลาานทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามยังต้องใช้วิธีการแปลหรือเดาเนื้อหาที่เป็นภาษาจีนไปก่อนเนื่องจากตนเองยังมีความรู้ทางด้านภาษาจีนไม่เพียงพอและยังไม่คุ้นชินกับรูปแบบการนำเสนอหรือสำเนียงของเจ้าของภาษาที่แท้จริงซึ่งมีความแตกต่างทางด้านสำเนียงหรือการออกเสียงกับอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นคนไทย ดังนั้นจึงต้องใช้เวลาในการใช้สื่อโซเชียลมีเดียมากขึ้น อีกเหตุผลหนึ่งคือยังไม่คุ้นกับการต้องอ่านตัวอักษรจีนทั้งหมด เนื่องจากในแอปพลิเคชันต่าง ๆ ส่วนใหญ่ระบบเป็นภาษาจีนหรือภาษาจีนและภาษาอังกฤษเป็นภาษาพื้นฐานที่ใช้ในระบบของแอปพลิเคชัน ดังนั้นผู้ใช้งานจึงต้องมีความรู้ทั้งสองภาษาจึงจะสามารถใช้งานได้เต็มที่หรือใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. แอปพลิเคชันที่ใช้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้แอปพลิเคชันบนที่เลือกใช้มากที่สุดคือ แอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับการสอบ HSK (汉语水平考试 Hanyu Shuiping Kaoshi : HSK) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 85.70 ผู้ตอบแบบสอบถามใช้แอปพลิเคชันดังกล่าวเพื่อเป็นตัวช่วยในการเพิ่มคะแนนและการสอบผ่านวัดระดับภาษาจีนหรือ HSK (汉语水平考试 Hanyu Shuiping Kaoshi : HSK) รวมไปถึงการสอบทำคะแนนในรายวิชาต่าง ๆ ตัวอย่างแอปพลิเคชันที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้เป็นประจำ เช่น HSK Test, HSK-3 汉语水平考试 Chinese Proficiency Test, Hsk Online, Chinese HSK, ศัพท์ HSK, HSK 语法练习 นอกจากนี้ยังใช้แอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับวิชาภาษาจีนทางด้านอื่น ๆ อีก เช่น แอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับวิธีการเขียนตัวอักษรจีน, ลำดับขีดตัวอักษรจีน, พจนานุกรมจีน - ไทย, พจนานุกรมไทย - จีน, เว็บไซต์แปลภาษา Daxiang Dict. เป็นต้น จากผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญและความสนใจในการเพิ่มพูนความรู้เพื่อนำไปสอบมากที่สุด

4. จุดประสงค์ที่ใช้ พบว่า จุดประสงค์ในการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อพัฒนาตนเองด้านคำศัพท์ วลี สุภาษิต เป็นต้น จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 สะท้อนให้เห็นว่าการเรียนในชั้นเรียนอาจจะยังไม่เพียงพอต่อการสื่อสารหรือการนำไปใช้ได้จริง รวมทั้งยังไม่เพียงพอต่อความรู้ในการนำไปสอบ HSK (汉语水平考试 Hanyu Shuiping Kaoshi : HSK) ซึ่งทางหลักสูตรได้กำหนดว่าผู้เรียนในหลักสูตรดังกล่าวต้องสอบผ่าน HSK5 จึงจะได้รับปริญญาบัตร จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับการเพิ่มพูนความรู้ภาษาจีนเพื่อนำไปสอบวัดระดับภาษาจีนเป็นหลัก

ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีน

1. ข้อดี

จากผลการศึกษาดังกล่าวเห็นได้ว่าสื่อสังคมหรือโซเชียลมีเดียเป็นสื่อที่กำลังมีบทบาทและมีอิทธิพลค่อนข้างสูงในสังคมปัจจุบันซึ่งในส่วนของวงการศึกาและการจัดการเรียนรู้โดยได้มีการนำเอาสื่อเหล่านี้มาใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เนื่องจากสื่อสังคมจะก่อให้เกิดคุณประโยชน์หลายประการ เช่น

1.1 เป็นการสร้างศักยภาพของการเรียนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เป็นการสร้างหรือเพิ่มพูนศักยภาพทางด้านการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของการสื่อสารความหมายในการเรียนการสอนของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนได้รู้ถึงรูปแบบและระดับในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเรียนรู้รวมถึงการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการสื่อสารจากสื่อโซเชียลมีเดียเป็นตัวเชื่อมโยงประสบการณ์ทั้งสองด้านคือจากภายในชั้นเรียนสู่ภายนอกชั้นเรียนและจากภายนอกชั้นเรียนสู่ภายในชั้นเรียน

1.2 สื่อโซเชียลมีเดียเป็นสื่อที่ประหยัดและเหมาะสมต่อการใช้งาน ผู้ใช้สามารถปรับเนื้อหาหรือรูปแบบการใช้ให้เหมาะสมตามสภาพแวดล้อมและบริบทที่ต้องการจะศึกษาได้ ดังนั้นประสิทธิภาพและความสำเร็จจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยที่หลากหลายทั้งจากผู้ใช้งานและผู้ให้นำไปใช้ต่อ

1.3 สื่อโซเชียลมีเดียเป็นสื่อที่ใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมประสบการณ์ระหว่างกัน ซึ่งสื่อโซเชียลมีเดียจะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ที่สำคัญที่ผู้เรียนสามารถเลือกหรือสร้างช่องทางทางการเรียนรู้จากสื่อสังคมดังกล่าวที่กระทำได้ในหลากหลายกิจกรรมในการเรียนรู้

1.4 สื่อโซเชียลมีเดียเป็นสื่อช่วยเสริมสร้างทักษะความรู้ได้อย่างมีวิจารณญาณ สื่อจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสร้างทักษะองค์ความรู้ ที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเสริม สร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะในการพัฒนาการใช้สื่อประเภทดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ผู้ใช้สามารถกลับไปเปิดดูหรือทบทวนฝึกฝนซ้ำได้ เป็นการประหยัดเวลาในการทำความเข้าใจในชั้นเรียนและยังสามารถใช้เพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนเรียนในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องได้

2. ข้อจำกัด

2.1 สื่อโซเชียลมีเดียยังมีคุณโทษด้วยกัน ดังนั้นการเลือกใช้เนื้อหาจากสื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีนนั้นทั้งผู้เรียนและผู้สอนเองต้องมีความรู้เท่าทันสื่อ คติวิเคราะห์และใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้เนื้อหาต่าง ๆ และก่อนการใช้ต้องผ่านการไตร่ตรองมาเป็นอย่างดีแล้วจึงจะนำไปเผยแพร่ต่อไป

2.2 ข้อจำกัดของสื่อโซเชียลมีเดียเพื่อการเรียนภาษาจีน เช่น ภาษาที่ใช้ในแอปพลิเคชันส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนคือภาษาอังกฤษ ผู้ใช้ต้องมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษในระดับพื้นฐานบ้างแล้วจึงจะสามารถใช้แอปพลิเคชันได้อย่างรวดเร็ว คล่องแคล่ว ผู้ใช้สื่อโซเชียลมีเดียที่ทักษะทางด้านภาษาอังกฤษไม่ค่อยดีอาจจะเป็นอุปสรรคในการใช้สื่อโซเชียลมีเดียดังกล่าว

2.3 การเข้าถึงแอปพลิเคชันที่ครอบคลุมทุกอย่างเกี่ยวกับการเรียนภาษาจีนมักจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่ม แอปพลิเคชันส่วนใหญ่จะเปิดให้ใช้บริการฟรีในเบื้องต้นหรือจำกัดระยะเวลาในการใช้เช่น สามารถใช้ได้ฟรี 3 วัน หรือใช้ได้ฟรีแต่จะมีโฆษณาแสดงขึ้นมาทุกครั้งที่เปิดหาคำศัพท์ไปหนึ่งครั้ง เป็นต้น ประเด็นนี้เป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการเลือกใช้แอปพลิเคชันหรือเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงสื่อโซเชียลมีเดียที่ครอบคลุม ผู้ใช้แอปพลิเคชันซึ่งจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาทั้งหมด รายได้ต่อเดือนหรือรายได้น้อยไม่มากพอที่จะซื้อแอปพลิเคชันได้ทั้งหมดหรือเลือกได้อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้นอาจจะเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเบื่อหน่ายเมื่อต้องใช้แอปพลิเคชันที่มีข้อจำกัดดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการเก็บข้อมูลหรือสัมภาษณ์เพิ่มเติมว่าแต่ละสื่อโซเชียลมีเดียหรือแต่ละแอปพลิเคชันที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้มีข้อจำกัดหรือผู้ใช้มีข้อเสนอแนะอย่างไร โดยระบุเฉพาะเจาะจงแต่ละสื่อโซเชียลมีเดีย

2. สอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ใช้ว่ามีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นอย่างไรในการใช้สื่อโซเชียลมีเดียเพื่อมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือสื่อโซเชียลมีเดียที่ดีและเหมาะสมครอบคลุมด้านการเรียนรู้ภาษาจีนควรมีลักษณะอย่างไร เป็นต้น

3. ใช้เวลาในการศึกษาหรือวิจัยร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเพื่อให้สามารถพัฒนาหรือริเริ่มสร้างสื่อโซเชียลมีเดียที่ตรงประเด็นและตอบโจทย์ผู้ใช้งานได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/028/1.PDF>
- เกตุร วงศ์กอม. (2548). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : เพทายการพิมพ์.
- ชาย โพธิสิตา. (2552). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ชาร์รีฟท์ สอนิ (2546). สภาพปัจจุบัน ปัญหาและการพัฒนาการบริหารงานบุคคล ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- นงนภัส คู่ขวัญ เที่ยงกมล. (2549). การฝึกอบรมผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตการปกครองท้องถิ่นพิเศษ เมืองพัทยา. เอกสารประกอบการประชุม เรื่องการสร้างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในท้องถิ่น ด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม วันที่ 17-18 เมษายน 2549 ณ ห้องประชุมที่ทำการเมืองพัทยา.
- วิชชุดา หุ่นวิไล. (2542). การบริหารบุคคลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิรัช ภู่อเล็ก. (2547). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสรัจ พิศชวนชม. (2543). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. ในโครงการวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ สำนักส่งเสริมวิชาการ. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรธานี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2554). สารสนเทศสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประจำปี 2553. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

อนาคตภาพการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเฉพาะความพิการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
THE SCENARIO OF THE PERSONNEL AFFAIR MANAGEMENT OF
SPECIALIZED DISABILITY SCHOOLS IN NORTHEASTERN

กันต์ธันท์ บุญก้อน¹, ผศ.ดร.แน่นน้อย ย่านวารีย์², ผศ.ดร.พนายุทธ เขยบาล³

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพอนาคตการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเฉพาะความพิการ สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการวิจัยอนาคตแบบชาติพหุวรรณนา ผู้ให้ข้อมูล เป็น ผู้อำนวยการโรงเรียนเฉพาะความพิการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 คน จาก 10 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์วิจัยอนาคตแบบชาติพหุวรรณนา โดยแนวคำถามในการสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน การตรวจสอบข้อมูลประกอบด้วย (1) การหาความตรงของข้อมูลด้วยเทคนิควิธีการสรุปสะสม (2) การยืนยันข้อมูลความถูกต้องจากการตรวจสอบบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล และ (3) การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า วิเคราะห์ตามหลักการและขั้นตอนในการสร้างภาพอนาคต

ผลการวิจัยพบว่า (1) แนวโน้มการบริหารงานบุคคลในทางดี ครูผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีความรู้เกี่ยวกับความพิการประเภทนั้น ๆ มีหัวใจที่จะทำงานด้านการศึกษาพิเศษ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ครูมีบทบาทในการสอนเต็มเวลา เพิ่มบทบาทของความเป็นนักวิชาการ เป็นผู้มองค้ความรู้ทางการศึกษาพิเศษ และเสริมสร้างความรู้ทางการศึกษาพิเศษจากการสร้างฐานงานวิจัยของครูผู้บริหารมีคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนามากขึ้น และทำงานร่วมกับครูอย่างมีความสุข การอ้ากรักษาบุคลากรไว้ให้องค์กรจะทำได้ยาวนานขึ้น จากการสร้างความมั่นคงเป็นแรงจูงใจในการทำงานและบรรยากาศการทำงานที่มีความสุข ให้เกียรติกัน ลดภาระการทำงานหนักของครูให้ครูได้มีเวลาพัก การออกจากงานก็ลดน้อยลง (2) แนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการในทาง ครูเกิดความเคยชิน และเฉื่อยชา ไม่พัฒนางานไม่พัฒนาตนเอง ความเอาใจใส่ในงานลดลง มีอิทธิพลมาจากการอยู่นานของตนเอง และหรือเพื่อนร่วมองค์กรผู้บริหารบริหารงานลำบากเนื่องจากการกระจายอำนาจที่มีอยู่อย่างจำกัด บุคลากรขาดขวัญกำลังใจและเคลื่อนออกจากองค์กรเพื่อหาความก้าวหน้าการบริหารงานของผู้บริหารอาจส่งผลให้บุคลากรออกจากงานเพิ่มขึ้นจากสภาวะ ความกดดัน การถูกเอาเปรียบ และหรือครูเองไม่รักขานี้ย ครูมีภาระงานที่มากเกินไป จนไม่มีเวลาที่จะพัฒนานักเรียนอย่างจริงจัง และ (3) แนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการในทางที่เป็นไปได้ การบริหารงานบุคคลในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในโรงเรียนเฉพาะความพิการทุกประเภท มีการจูงใจเพิ่มขึ้นโดยสวัสดิการเพิ่มขึ้น โรงเรียนได้คนที่ตรงกับงาน สามารถกำหนดคุณสมบัติของคนที่จะเข้ามาให้ตรงกับที่ตรงการ และมีการประเมินเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างประสิทธิภาพของครูอยู่เสมอ การบริหารงานบุคคลควรเสริมสร้างวินัยในแนวทางป้องกันมากกว่าการแก้ไข และควรยืดหยุ่นตามสถานการณ์

คำสำคัญ : (1) อนาคตภาพ (2) การบริหารงานบุคคล (3) โรงเรียนเฉพาะความพิการ (4) แนวโน้มการบริหารงานบุคคล

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ABSTRACT

This research was the qualitative research which aimed to study the scenario of personnel affair management of specialized disability schools in the Northeast by using the Ethnography Research Method. The informants were 10 directors from special school in the Northeast as the purposive sampling. The data was collected by using the interview technique for the Ethnography Research. The questionnaire was checked by the 3 professionals. The information checking consisted of (1) the finding of the validity of the data by the cumulative summation method, (2) the confirmation of the accuracy of the interview data of the data provider, and (3) the analysis of the Triangulation which was analyzed in accordance with the principles and procedures for creating the scenario.

The research findings were as follows: (1) For good personnel affair management trends, the teachers must have special field and knowledge of the type of disability, and they should have a heart to work in special education as well as responsibilities. Teachers played a role in full-time teaching and enhance the role of academics, and the teachers must be specialized in specialized education. In addition, there was a need to improve the quality of education through the creation of research bases for higher education teachers to be more developed and able to work with teachers happily. Maintaining personnel in the organization would be a long way from building security, motivation to work and a happy work environment, and teachers needed to respect each other, and teachers' workload should be reduced to give teachers time to rest. This would reduce the numbers of teachers who resigned from the job, (2) For personnel affair management of special school trends, teachers got used to it, and they slowly work without having work development, self-development, and the attentiveness in the job was declined due to the long existence in the position. Moreover, the corporate executives could not perform work easily due to limited decentralization, the lack of encouragement, and they resigned from the organization to find the advancement. The management of the executives might result to the resign of personnel due to the pressure of being exploited. The teacher did not maintain discipline as they had too much workload and no time to develop students seriously, and (3) School personnel affair management trends only for the disability in possible ways. The future school personnel affair management would change in a better way in all types of disabilities schools, and the incentives increased due to the increasing of welfare. With this reason, the school would have people matching jobs and able to set the properties of people to come to match the need. In addition, the evaluation must be performed to develop and enhance the performances of teachers always. Personnel affair management should strengthen discipline in prevention rather than correction, and it must be flexible according to circumstances.

Keywords: (1) The scenario (2) Personnel Affair Management (3) Specialized Disability Schools (4) personnel Affair Management Trends

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 ที่กล่าวว่าจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ

บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบ ที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550, น. 4) พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา คือ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ จนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และ (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 7-8) กฎหมายข้างต้นระบุให้รัฐสนับสนุนและกระจายสิทธิคนพิการให้ได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับคนปกติ ได้รับการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการต้องมีรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับคนพิการ โดยระบุว่า คนพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้มีทักษะชีวิต สามารถพึ่งตนเองได้ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีศักดิ์ศรี มีคุณภาพชีวิตโดยเฉพาะคนพิการจะได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดตามความเหมาะสม (สารสนเทศสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประจำปี 2553. 2554 : 7) การจัดการศึกษาพิเศษจึงจัดการศึกษาแก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษหรือมีความผิดปกติทางด้านร่างกาย สติปัญญา การได้ยิน การมองเห็น เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล การจัดการศึกษาพิเศษ ดำเนินการทั้งลักษณะของการจัดส่งครูไปสอนในสถานศึกษาเอกชน หรือมูลนิธิ โครงการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ โรงเรียนให้การการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ (โสรัจ ทิศชวนชม, 2543 : 231)

โรงเรียนเฉพาะความพิการ (Special School) เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท โดยจัดการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่เตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีทั้งสายสามัญและสายอาชีพ มีการปรับหลักสูตรเฉพาะประเภทความพิการให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละกลุ่ม (เกตุร วงศ์ก้อม, 2548 : 5) โรงเรียนเฉพาะความพิการมีจำนวน 43 แห่งใน 35 จังหวัด กระจายอยู่ทั่วประเทศเพื่อให้บริการคนพิการด้านการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีโรงเรียนเฉพาะความพิการอยู่ 10 แห่ง ให้บริการแยกตามประเภทความพิการ ดังนี้ โรงเรียนจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการได้ยิน 6 แห่ง กลุ่มโรงเรียนจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญา 3 แห่ง และกลุ่มโรงเรียนจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนบกพร่องทางร่างกาย 1 แห่ง

โรงเรียนเฉพาะความพิการเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนพิการอยู่ประจำ บริบทในการบริหารและการจัดการศึกษาจึงมีลักษณะที่แตกต่างจากสถานศึกษาอื่น ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงมีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น และเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์การ เนื่องจากต้องมีครูอยู่กับนักเรียนตลอดเวลา สลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ทั้งตอนกลางวันและกลางคืน ในแง่ของการบริหารงาน ครูจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของสถานศึกษา

การพัฒนาองค์การจึงต้องพัฒนาทั้งในด้านการบริหาร (Administration development) และพัฒนาด้านบุคคล (Human resources development) ควบคู่กัน ในบรรดาปัจจัยพื้นฐานที่ใช้พัฒนา (4M's) นั้น กำลังคน (Human resources) จัดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด หากมีกำลังคนจำนวนพอสมควร ทุกคนมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงานที่รับผิดชอบและมีการจัดการที่ดีแล้ว โอกาสที่จะทำงานได้สำเร็จ และประหยัด ย่อมสะดวกง่ายดาย (วิชชุดา หุ่นวิไล, 2542 : 3-4) การพัฒนาโรงเรียนเฉพาะความพิการ จึงมีนัยสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณสมบัติเฉพาะ และมีกลไกการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกันจะทำให้องค์การขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนเฉพาะความพิการเป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมาดำเนินการ มีการกระจายอำนาจการบริหารงานตามฝ่ายงาน กำหนดโครงสร้างการบริหารงานไว้ชัดเจน การประสานงานกับเครือข่ายข้ามสายงานค่อนข้างน้อย บุคลากรมีภาระการทำงานมาก เป็นการทำงานอยู่ตลอด 24 ชั่วโมง จึงขาดแรงจูงใจ ขวัญและกำลังใจแก่

ผู้ปฏิบัติงานถดถอย การปฏิบัติงานเป็นไปในลักษณะการทำงานตามคำสั่ง มากกว่าการทำงานแบบมีส่วนร่วม การรับคนเข้าทำงานไม่ตรงตามลักษณะเฉพาะของโรงเรียน ส่งผลให้บุคลากรขอโยกย้ายอยู่ตลอดเวลา การคัดสรรบุคลากรเข้าใหม่ ก็เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการฝึกฝน และเข้าใจบริบทงาน นับเป็นหนึ่งในปัจจัยที่กระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน และส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กรในภาพรวม

นับเป็นเวลา 31 ปี ตั้งแต่มีการก่อตั้งสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่เริ่มการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการอย่างจริงจังในประเทศไทย ทั้งมีนโยบายกระตุ้นให้เกิดความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ตามนโยบายการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ปี 2542 ที่ว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” ประกอบกับมีพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 หมวด 1 มาตรา 5 วรรค 3 ระบุให้ คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาที่ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล แต่คุณภาพของการจัดการศึกษาของคนพิการยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้คนพิการได้รับการศึกษา ช่วยเหลือตนเอง และหาเลี้ยงชีพได้ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 8) ทว่านักเรียนโรงเรียนเฉพาะความพิการยังมีทิศทางหลังจบการศึกษาเป็นที่สงสัยนักเรียนและผู้ปกครอง โดยอัตราการมีงานทำและการศึกษาต่อของนักเรียนหลังจบการศึกษามีน้อย แสดงให้เห็นถึงความสามารถและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ เหล่านี้เป็นผลกระทบที่สะท้อนภาพของการบริหาร (Administration development) และการพัฒนาด้านบุคคล (Human resources development) ควบคู่กัน อย่างมีนัยสำคัญ

การวิจัยอนาคตแบบชาติพันธุ์วรรณนาเป็นการศึกษาความสนใจในการรับรู้ของผู้คนว่าอะไรที่อนาคตจะเป็น และมีความโน้มเอียงว่าอนาคตควรจะเป็นเช่นไร โดยคำนึงถึงมิติทางวัฒนธรรม (นงนภัส คู่ขวัญ 2551 : 230) ของสังคมนั้นแบบองค์รวม การนำวิธีวิจัยอนาคตแบบชาติพันธุ์วรรณนามาใช้จะช่วยอธิบายปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่จะอาจเกิดขึ้นในอนาคต ตามภาพอนาคตที่ผู้ให้ข้อมูลได้สร้างขึ้น โดยภาพอนาคตจะถูกสร้างขึ้นเป็น 3 ทาง (1) อนาคตภาพในทางดี (2) อนาคตภาพในทางร้าย (3) อนาคตภาพที่มีความเป็นไปได้ เพื่อนำภาพอนาคตของการบริหารบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอีก 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2565) ที่สร้างขึ้นมาวางแผนและหรือแก้ไขการบริหารจัดการโรงเรียนเฉพาะความพิการในปัจจุบันและหาแนวทางป้องกันอนาคตภาพทางร้ายที่อาจเกิดขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีความสนใจศึกษาภาพอนาคตของการบริหารบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอีก 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2565) ว่าภาพอนาคตการบริหารจัดการโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนางานด้านการศึกษาพิเศษและเป็นแนวทางการศึกษาแก่ผู้สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำถามการวิจัย

อนาคตภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี พ.ศ. 2565 เป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเฉพาะความพิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 แห่ง ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลดังนี้ (1) ผู้บริหารผู้อำนวยการโรงเรียนปัจจุบัน

ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ (2) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์วิจัยอนาคตแบบชาติพันธุ์วรรณา โดยแนวคำถามในการสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน การตรวจสอบข้อมูลประกอบด้วย (1) การหาความตรงของข้อมูลด้วยเทคนิควิธีการสรุปสะสม (2) การยืนยันข้อมูลความถูกต้องจากการตรวจสอบบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล และ (3) การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหลักการและขั้นตอนในการสร้างภาพอนาคตของชาย โปธิสิตา (2552 : 360) โดยนำข้อมูลเหล่านั้นมา กำหนดรหัส (Coding) โดยเลือกเอาหน่วยที่มีความหมายตรงประเด็นกับเรื่องที่ทำการวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ข้อมูล (Categories) หรือดัชนีข้อมูล (Indexing) เป็นการเลือกคำบางคำใช้เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูล โดยดัชนีข้อมูลอาจเป็นคำ (Words) ประโยค (Sentences) แนวคิด (Concept) และสร้างภาพอนาคตตามลำดับ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอภาพอนาคตที่เป็นแนวโน้มในการบริหารงานบุคคล 3 ทางเลือก ดังนี้

1. แนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการในทางดี (Optimistic-Realistic Scenario Personnel Affair Management of Special Schools)

ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอถึงการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนเฉพาะความพิการในทางดีว่า ครูผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีความรู้เกี่ยวกับความพิการประเภทนั้น ๆ มีหัวใจที่จะทำงานด้านการศึกษาพิเศษ และความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ ครูมีบทบาทในการสอนเต็มเวลา เพิ่มบทบาทของความเป็นนักวิชาการ เป็นผู้มีความรู้ทางการศึกษาพิเศษ และเสริมสร้างความรู้ทางการศึกษาพิเศษจากการสร้างฐานงานวิจัยของครูผู้บริหารมีคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนามากขึ้น และทำงานร่วมกับครูอย่างมีความสุข การธำรงรักษาบุคลากรไว้ในองค์กรจะทำได้ยาวนานขึ้น จากการสร้างความมั่นคงเป็นแรงจูงใจในการทำงานและบรรยากาศการทำงานที่มีความสุข ให้เกียรติกัน ลดภาระการทำงานหนักของครูให้ครูได้มีเวลาพัก การออกจากงานก็ลดน้อยลง

“...อยากได้คนที่มีคุณสมบัติเฉพาะก็คือ มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางเหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน เช่น โรงเรียนโสตฯ ก็ต้องมีความรู้เรื่องภาษามือ และก็เข้าใจเรื่องความพิการเฉพาะทางของเขา นะครับ...” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 7, 25 กันยายน 2557)

“...ครูก็จะเป็นครูผู้สอนที่มีความเฉพาะด้านอยู่แล้ว เป็นผู้อบรม และอาจจะมียุทธศาสตร์ในการให้ความรู้ผู้ปกครองด้วย จะสอนทั้งแม่ทั้งลูก คู่กันไป” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 6, 12 สิงหาคม 2557)

“...ครูเหล่านี้ต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เป็นสิ่งสำคัญในการคัดสรรเข้ามาจะต้องมีความรู้ อย่างเช่นโรงเรียนหูหนวกเนี่ยครูจะต้องรู้ภาษามือ ต้องรู้ธรรมชาติของเด็กเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง และก็ต้องเอาใจใส่ต่อ งานในหน้าที่...” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1, 15 สิงหาคม 2557)

“... สวัสดิการเป็นแรงเสริมมากกว่า แรงเสริมกำลังใจ อย่างเช่นวันเกิด วันอะไรต่าง ๆ เราให้ความสำคัญเขา ให้เกียรติ” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 7, 25 กันยายน 2557)

“...ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวอย่างกับครู ครูหรือบุคลากรจะต้องตระหนักต่อหน้าที่ในการทำงานร่วมกัน ดังนั้นผู้บริหารและครูจะต้องทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขนะ...” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1, 15 สิงหาคม 2557)

2. แนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการในทางร้าย (Pessimistic-Realistic Scenario Personnel Affair Management of Special Schools)

ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอถึงการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเฉพาะความพิการในทางร้ายว่า ครูเกิดความเคยชินและเฉื่อยชา ไม่พัฒนางาน ไม่พัฒนาตนเอง ความเอาใจใส่ในงานลดลง มีอิทธิพลมาจากการอยู่ยงนานของตนเอง และหรือเพื่อนร่วมองค์กรผู้บริหารบริหารงานลำบากเนื่องจากการกระจายอำนาจที่มีอยู่อย่างจำกัด บุคลากรขาดขวัญกำลังใจ และเคลื่อนออกจากองค์กรเพื่อหาความก้าวหน้าการบริหารงานของผู้บริหารอาจส่งผลให้บุคลากรออกจากงานเพิ่มขึ้นจากสภาวะความกดดัน การถูกเอาเปรียบ และหรือครูเองไม่รักษาวินัย ครูมีภาระงานที่มากเกินไป จนไม่มีเวลาที่จะพัฒนานักเรียนอย่างจริงจัง

“... อันนี้สิ่งที่จะเกิดต่อไปก็คือ เกิดความเคยชิน ไม่ได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กมาพัฒนาเด็ก... ครูไม่พยายามที่จะฝึกสอนเด็กให้เกิดความเชี่ยวชาญ อย่างเช่น กรณีเด็กหูหนวกอ่านไม่ออก ก็ไปโทษเด็ก ต่อไปถ้าโทษไปอย่างนี้ อันตราย เด็กจบออกไปแล้วไม่เกิดการพัฒนา คือจบออกไปจากโรงเรียนก็คือปล่อยไปเลย...” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1, 15 สิงหาคม 2557)

“... มันจะขอยเท้าอยู่กับที่ มันไม่เดิน และไม่ทันต่อโลกภายนอก สภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ถ้าในอนาคตเรายังอยู่แบบนี้ เพราะว่าสังคมมันไปเรื่อย มาเรื่อย การเรียนการสอนถ้าไม่พัฒนา ก็ติด” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 5, 26 สิงหาคม 2557)

“... กลัวอย่างเดียว ก็คือทำงานไปนาน กลัวอย่างเดียวคือความเคยชิน ตัวนี้จะทำให้คนเหนื่อยหน่ายไม่ทำงานแล้วมีอิทธิพลขึ้นกับน้องๆ อย่างนั้นะครับ...” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 7, 25 กันยายน 2557)

“...ถ้าส่วนกลางเป็นคนสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง มันก็ได้คนไม่ตรงกับที่เราต้องการ สภาพปัญหาต่าง ๆ ก็จะตามมา เช่น คนสอบได้เป็นคนได้ แล้วมาอยู่อีสาน พอมีสิทธิ์ย้ายเขาก็ย้ายกลับบ้าน เราต้องมาเสียเวลาที่ต้องไปปรับคนใหม่เข้ามา...” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 6, 12 สิงหาคม 2557)

3. แนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการในทางที่เป็นไปได้ (Most-probable Scenario Personnel Affair Management)

ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการในทางที่เป็นไปได้ว่าการบริหารงานบุคคลในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในโรงเรียนเฉพาะความพิการทุกประเภท มีการมุ่งใจเพิ่มขึ้นโดยสวัสดิการเพิ่มขึ้น โรงเรียนได้คนที่ตรงกับงาน สามารถกำหนดคุณสมบัติของคนที่จะเข้ามาให้ตรงกับที่ตรงการ และมีการประเมินเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างประสิทธิภาพของครูอยู่เสมอ การบริหารงานบุคคลควรเสริมสร้างวินัย ในแนวทางป้องกันมากกว่าแก้ไข และควรยึดหยุ่นตามสถานการณ์ และครูมีการรักษาวินัย เนื่องจากการแข่งขันเพื่อเข้าทำงาน เมื่อได้เข้าทำงานแล้วจะมีการรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด

“... มันต้องใช้วิธีป้องกันมากกว่าที่เราจะมาติดตามแก้ไข ป้องกันคือให้ความรู้ เสริมสร้างคุณลักษณะให้มันสม่ำเสมอ ไม่ใช่ว่ามีปัญหาแล้วถึงมาอบรม มีปัญหาแล้วถึงมาจัดกิจกรรมต่างๆ ให้มันสอดรับ เพราะมันต้องเน้นในเรื่องของวิธีการป้องกัน ป้องกันก็คือ ให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวข้องในการทำงานของเขาอะ อย่าให้เขาทำผิด...” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 5, 26 กันยายน 2557)

“...เมื่อคนมันมากขึ้น จะมีการแข่งขันในเรื่องการเข้าสู่งานที่เข้มข้นขึ้น เมื่อคนที่เข้าสู่ระบบงานแล้วเขาน่าจะพัฒนาตนเองให้คงสภาพ อยู่ได้และพัฒนาตนเองให้ปรับตัวในองค์กรนั้นได้ เพราะคนแย่งงานกันทำ เมื่อเข้าสู่ระบบเขาจะรักษาวินัยให้มันคง รักษาสถานภาพของตนเอง...” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 9, 15 กันยายน 2557)

“...ก็คิดว่าเป็นเหมือนวันนี้ แต่คงจะดีขึ้นกว่านี้จากเดิมนะครับ ระบบการบริหารงานอาจจะมีส่วนดีการเพิ่มขึ้น สวัสดิการทางด้านสังคมและก็แรงจูงใจ...” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 7, 25 กันยายน 2557)

“...ก็คือ ประเมินให้มากขึ้น ประเมินคงสภาพบ้าง ประเมินในความก้าวหน้าของเขาบ้าง อย่างน้อยคือคงสภาพเดิมไว้ก่อน ไม่ให้แย่ไปกว่าเดิม...” (ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 4, 22 สิงหาคม 2557)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า (1) แนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการในทางดี (Optimistic-Realistic Scenario Personnel Affair Management of Special Schools) ครูผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีความรู้เกี่ยวกับความพิการประเภทนั้นๆ มีหัวใจที่จะทำงานด้านการศึกษาพิเศษ และความรับผิดชอบหน้าที่ครูมีบทบาทในการสอนเต็มเวลา เพิ่มบทบาทของความเป็นนักวิชาการ เป็นผู้มั่งคั่งความรู้ทางการศึกษาพิเศษ และเสริมสร้างความรู้ทางการศึกษาพิเศษจากการสร้างฐานงานวิจัยของครูผู้บริหารมีคุณสมบัติเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนามากขึ้น และทำงานร่วมกับครูอย่างมีความสุข การธำรงรักษาบุคลากรไว้ในองค์กรจะทำได้มากขึ้น จากการสร้างความมั่นคงเป็นแรงจูงใจในการทำงานและบรรยากาศการทำงานที่มีความสุข ให้เกียรติกัน ลดภาระการทำงานหนักของครูให้ครูได้มีเวลาพัก การออกจากงานก็ลดน้อยลง สอดคล้องกับงานวิจัยของชาร์ริฟท์ สือนิ (2546 : 139) พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลด้านการสรรหาบุคลากร โดยใช้วิธีการสรรหาครูจากบุคคลที่มีความเข้าใจในหลักศาสนาอิสลามและมีความเข้าใจสภาพสังคม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และจัดครูเข้าปฏิบัติโดยคำนึงถึงวิชาเอก ความถนัดและความสามารถ ด้านการพัฒนาบุคลากรควรมีการส่งเสริมครูที่มีความสามารถในการให้ความรู้แก่ครูด้วยกัน ด้านการบำรุงรักษาบุคลากรควรให้คำปรึกษากับครูที่ต้องการความช่วยเหลือ จัดสวัสดิการอย่างจูงใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชชุดา หุ่นวิไล (2542 : 3-4) กล่าวว่า การพัฒนาทุกประเภทจึงต้องพัฒนาทั้งในด้านการบริหาร (Administration development) และพัฒนาด้านบุคคล (Human resources development) ควบคู่กันไปให้ได้สัดส่วนกัน นั่นคือ ในบรรดาปัจจัยพื้นฐานที่ใช้พัฒนาต่างๆ นั้น กำลังคน (Human resources) จัดว่าสำคัญที่สุด เพราะถ้ามีกำลังคนจำนวนพอสมควรทุกคนมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงานที่รับผิดชอบและมีการจัดการที่ดีแล้ว โอกาสที่จะทำงานได้สำเร็จ ได้รับผลดีและประหยัดย่อมสะดวกง่ายดาย (2) แนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการในทางร้าย (Pessimistic-Realistic Scenario Personnel Affair Management of Special Schools) ครูเกิดความเคยชิน และเฉื่อยชา ไม่พัฒนางาน ไม่พัฒนาตนเอง ความเอาใจใส่ในงานลดลง มีอิทธิพลมาจากการอยู่ยงนานของตนเอง และหรือเพื่อนร่วมองค์กรผู้บริหารบริหารงานลำบากเนื่องจากการกระจายอำนาจที่มีอยู่อย่างจำกัด บุคลากรขาดขวัญกำลังใจ และเคลื่อนออกจากองค์กรเพื่อหาความก้าวหน้าการบริหารงานของผู้บริหารอาจส่งผลให้บุคลากรออกจากงานเพิ่มขึ้นจากสภาวะ ความกดดัน การถูกเอาเปรียบ และหรือครูเองไม่รักชาวนิย ครูมีภาระงานที่มากเกินไป จนไม่มีเวลาที่จะพัฒนานักเรียนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัช ภู่อเล็ก (2547 : ง) กล่าวว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดจากการศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้แก่ งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณสนับสนุนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ บุคลากรมีภาระงานมาก และขาดการติดตามสำรวจข้อมูลเด็กพิการ และ (3) แนวโน้มการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการในทางที่เป็นไปได้ (Most-probable Scenario Personnel Affair Management) การบริหารงานบุคคลในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในโรงเรียนเฉพาะความพิการทุกประเภท มีการจูงใจเพิ่มขึ้นโดยสวัสดิการเพิ่มขึ้น โรงเรียนได้คนที่ตรงกับงาน สามารถกำหนดคุณสมบัติของคนที่เข้ามาให้ตรงกับที่ตรงการ และมีการประเมินเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างประสิทธิภาพของครูอยู่เสมอ การบริหารงานบุคคลควรเสริมสร้างวินัย ในแนวทางป้องกันมากกว่าแก้ไข และควรยึดหยุ่นตามสถานการณ์ และครูมีการรักษาวินัย เนื่องจากการแข่งขันเพื่อเข้าทำงาน เมื่อได้เข้าทำงานแล้วจะมีการรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับหลักการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 51) ว่าการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็น

สำคัญ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะการบริหารงานบุคคล ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของ ชาร์รีฟ สือณี (2546 : 139) ด้านการสรรหาบุคลากร ควรคัดเลือกบุคลากรให้ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ด้านการ บำรุงรักษาบุคลากร ควรสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรในโรงเรียน ด้านการให้บุคลากรพ้นจากงาน ควรให้บุคลากรพ้น จากงาน เมื่อกระทำผิดอย่างร้ายแรง ขาดความรับผิดชอบและทุจริตต่อหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาภาพอนาคตของการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเฉพาะความพิการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย พบว่า แนวโน้มอนาคตในเรื่องการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการสามารถนำมาสร้างกรอบการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเฉพาะความพิการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและพัฒนาการบริหารด้านบุคคลกับผู้บริหารในโรงเรียนเฉพาะความพิการได้ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษางานด้านอื่นในการบริหารสถานศึกษาเพิ่มเติม ให้ครบตามโครงสร้างการบริหารงานในโรงเรียน เพื่อนำแนวโน้มเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อป้องกัน และพัฒนาระบบของการศึกษาพิเศษต่อไป
2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีลักษณะเฉพาะในการบริหารงานของโรงเรียนเฉพาะความพิการ
3. ควรศึกษาถึงพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อกันระหว่างผู้บริหารและครูในโรงเรียนเฉพาะความพิการ เพื่อนำผลไปพัฒนาในด้านการบริหารงานบุคคล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : กระทรวง ศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ ฯ : สำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/028/1.PDF>
- เกยูร วงศ์ก้อม. (2548). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ ฯ : เพทายการพิมพ์.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2552). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งฯ.
- ชาร์รีฟ สือณี. (2546). สภาพปัจจุบัน ปัญหาและการพัฒนาการบริหารงานบุคคล ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นงนภัส คู่ขวัญ เทียงกลม. (2549). การฝึกอบรมผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตการปกครองท้องถิ่นพิเศษ เมืองพัทยา. เอกสารประกอบการประชุม เรื่องการสร้างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในท้องถิ่น ด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม วันที่ 17-18 เมษายน 2549 ณ ห้องประชุมที่ทำการเมืองพัทยา.
- วิชชุดา หนูวิไล. (2542). การบริหารบุคคลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏ สอนสุนันทา.
- วิรัช ภู่อเล็ก. (2547). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ ฯ : ภาคศึกษานโยบายการ จัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสรัจ พิศชวนชม. (2543). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. ในโครงการวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ สำนัก ส่งเสริมวิชาการ. อุตรธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักการพิมพ์.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2554). สารสนเทศสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประจำปี 2553. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์
SITUATIONS AND PROBLEMS IN ACADEMIC AFFAIR ADMINISTRATION OF
NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION OFFICE FOR ROI KAEN SARASIN GROUP

จิรัชยา ฝอดสูงเนิน¹, พนายุทธ เขยบาล²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และ (2) ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาสาสมัคร และครู กศน.ตำบล กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 350 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกันไม่แตกต่างกัน (2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบกันไม่แตกต่างกัน (3) สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกันไม่แตกต่างกัน (4) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบกันไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: (1) การบริหารงานวิชาการ (2) สถานศึกษา (3) กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study and to compare situations and problems in academic affair management of Non-formal and Informal Education Office for Roi Kaen Sarasin group classified by work experience, and (2) to study and to compare situations and problems in academic affair management of Non-formal and Informal Education Office for Roi Kaen Sarasin group classified by office size. The samples were 350 administrators, volunteer teachers and teachers of Non-formal and Informal Education Office for Roi Kaen Sarasin group. They were selected by Stratified Random Sampling. The instrument used was a five-rating scale questionnaire with the reliability of 0.98. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows: (1) the situations in academic affair management of Non-formal and Informal Education Office for Roi Kaen Sarasin group classified by work experience in overall and in

¹ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

individual aspects were at the high level. In comparison, there was no difference. (2) the problems in academic affair management of Non-formal and Informal Education Office for Roi Kaen Sarasin group classified by work experience in overall and in individual aspects were at the low level. In comparison, there was no difference. (3) the situations in academic affair management of Non-formal and Informal Education Office for Roi Kaen Sarasin group classified by office size in overall and in individual aspects were at the high level. In comparison, there was no difference. (4) the problems in academic affair management of Non-formal and Informal Education Office for Roi Kaen Sarasin group classified by office size in overall and in individual aspects were at the low level. In comparison, there was no difference.

Keywords: (1) Academic Affair Administration (2) Office (3) Roi Kaen Sarasin Group

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของประเทศ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ พร้อมทั้งจะแข่งขัน และร่วมมือสร้างสรรค์ในเวทีโลก (กรมวิชาการ, 2544 : 1) รัฐได้ตระหนักถึงการจัดการศึกษาของชาติ จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เติบโตตามกาลเวลาและบริบทของสังคมไทย

จากการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นการบริหารงานที่สำคัญ และเป็นหัวใจต่อการปฏิรูปการศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของการศึกษา วิธีการจัดการหรือบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษาต้องเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการ งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงจะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนับเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน เป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน ถือเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียน ที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งในสถานศึกษานั้นจะเห็นได้ว่า หัวใจของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อมีการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ ถือว่างานวิชาการเป็นงานสำคัญของโรงเรียน ถ้าหากโรงเรียนดำเนินงานผิดพลาดทางวิชาการ ก็น่าจะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายในการพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน
2. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาสาสมัคร และครู กศน. กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ ปีงบประมาณ 2556 จำนวนทั้งสิ้น 350 คน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ได้แก่ น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 155 คน และ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 195 คน ได้มาจากรีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษา ตำแหน่ง เป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น แล้วสุ่มจากแต่ละชั้นด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก (Lottery) ให้ครบตามจำนวนที่กำหนดแต่ละขนาด

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยมีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS) โดยใช้ค่าสถิติที่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ และการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลผลค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 103) ดังนี้
  - 4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
  - 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
  - 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
  - 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
  - 1.00-1.50 หมายถึง มีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์ร้อยแก่นสารสินธุ์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ใช้การทดสอบ-ที แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (t - test Independent Samples) และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีข้อค้นพบสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับไม่แตกต่างกัน
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับไม่แตกต่างกัน
3. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับไม่แตกต่างกัน
4. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์วิจัยแก่นสารสินธุ์ มีประเด็นที่ค้นพบและน่าสนใจได้นำมาอภิปราย เพื่อให้เกิดความชัดเจน ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลได้มีการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เกี่ยวกับการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การขยายภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชนส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่าย ตลอดจนประสานและเชื่อมโยงการดำเนินงานจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจินตนา โฉมเงิน (2549) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 และ 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพ็ญพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิตติพงษ์ กาดิวศ์ (2553) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี หนองคาย และหนองบัวลำภู พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นรภัทร สิทธิจักร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประเภทการดำเนินงานไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานด้านการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบที่เอื้อต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทราบถึงการใช้และจัดทำหลักสูตร วางแผนพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพในวิชาชีพ ตามความต้องการ และความจำเป็น จัดทำเอกสาร หลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการจัดทำเครื่องมือ และพัฒนาเครื่องมือเพื่อการวัดผลประเมินผลการเรียน ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในกับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษา เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ทรัพยากรในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการใช้งาน ให้ผู้เรียนและครูผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ซูเธอร์แลนด์

(Sutherland. 1996) ได้ศึกษาการดำเนินงานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : กรณีศึกษาโรงเรียนประถม พบว่า โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีปัจจัยหลัก คือ การให้โอกาสและให้กำลังใจเพื่อน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโรงเรียน การสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาต่อกันระหว่างครูและผู้ปกครอง การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการให้การพัฒนาที่เหมาะสมแก่บุคลากร สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นรภัทร สิทธิจักร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรีชา กระจ่างโพธิ์ (2550) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประเภทการทำงาน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนปฏิบัติการหรือนำผลการประเมินความต้องการพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่เดิมให้มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เป็นข้อมูลประกอบในการเขียนหลักการและเหตุผลหรือความเป็นมาในการจัดทำหลักสูตร กำหนดเนื้อหาวิชา/หัวเรื่องที่สอนและจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์จากการทำงานและการประกอบอาชีพ เป้าหมายของการจัดการศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการกับองค์ความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัว อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานด้านการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ที่เอื้อต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิตติพงษ์ กาดิวงค์ (2553) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี หนองคาย และหนองบัวลำภู พบว่า อยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิจิต บุญเลิศ (2543) ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่ครูวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายด้าน

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประเภทการทำงาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย ถูกต้อง และเหมาะสม แบ่งงานตามหลักการมีส่วนร่วม โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน สามารถตรวจสอบได้ และเผยแพร่ต่อสาธารณชน จัดแผนงานในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ครูและบุคลากรในสถานศึกษาแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวัดผล ประเมินผลการเรียน มีระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียน ร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนจัดระบบการนิเทศและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการนิเทศอย่างเพียงพอ นำข้อมูลและนำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ และปรับปรุงงาน กำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และวัตถุประสงค์ในการประกันคุณภาพการศึกษา จัดมุมหนังสือและเนื้อหาสาระครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกชั้น และมีพอกับความ ต้องการ สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เชสเตอร์ (Chester. 1966) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการมีคุณภาพสูงเนื่องจากการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถเพิ่มขึ้น เช่น ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลากหลายวิธี ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดอบรมสาธิตวิธีสอนเพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบต่างๆ จัดอภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอน การจัดให้ครูในโรงเรียนปรับเปลี่ยนเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการณ์สอน จัดวิทยากรช่วยในการประชุมปฏิบัติการและการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน ให้ครูมีเวลาสำหรับการเตรียมการสอนมากขึ้น ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือ หรือบทความเกี่ยวกับครู เพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จินตนา โล่เงิน (2549) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้น

ที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 และ 2 ที่มีขนาดต่างกันพบว่า มีปัญหาการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

5. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ส่งเสริมการศึกษาลดตลอดชีวิต เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ใกล้ตัวสามารถที่จะสร้างโอกาสในการลดช่องว่างและเติมเต็มให้สามารถใช้ศักยภาพของแต่ละบุคคลได้อย่างเต็มที่โดยดำเนินงานที่เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรและชุมชนให้เห็นความสำคัญในการบริหารหลักสูตรวางแผนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา จัดการเรียนการสอนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการจัดการศึกษา ที่มุ่งแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการความรู้ เกิดชุมชนนักปฏิบัติในด้านต่างๆ อย่างจริงจังและจริงใจ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างสรรค์กิจกรรมที่มีประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนพิเศษ 2551 ซึ่งมี 11 ด้าน แต่ในที่นี้ขอยกมาในด้านที่เกี่ยวข้อง คือ ด้านที่ 1 ด้านการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านที่ 2 ด้านส่งเสริม สนับสนุนและประสานภาคีช่วยเพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านที่ 7 ด้านกำกับดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ถาวร ดอนจันทร์โคตร (2550) การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมมาศ พรธนะประเทศ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวโรงเรียนนิติบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพียรพันธุ์ กิจพาศนิษฐ์เจริญ (2552) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิศิษฐ์ ชาญสุข (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน

6. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กระตุ้นและสร้างความตระหนักในภาระหน้าที่ครู มีการวางแผนการจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทราบถึงการใช้และจัดทำหลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการพัฒนาหลักสูตร จัดให้วัดผล ประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง นิเทศติดตามการวัดผล ประเมินผลทุกภาคเรียน จัดให้มีเครื่องมือในการนิเทศการศึกษาอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พอล (Pual. 1991) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ซึ่งเป็นเรื่องการกระจายอำนาจหน้าที่มาสู่โรงเรียน เมื่อปี ค.ศ. 1900 โดยศึกษา 3 เรื่อง คือ งบประมาณ หลักสูตร บุคลากร พบว่า ครูให้ความสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรมากที่สุด เพราะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันของเขา นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงการกระจายอำนาจได้ทำให้คุณภาพของครูดีขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มาร์เรนและโรซาลินด์ (Marren & Rosalind. 1994) ได้ศึกษาวิจัยตรวจสอบความคิดเห็นของผู้บริหาร คณะกรรมการ และครูผู้สอน ต่อการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น ในประเด็นประโยชน์ที่ได้จากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สรุปได้ว่า มีความเป็นอิสระทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น มีความยืดหยุ่นมากขึ้น มีการปรับปรุงการวางแผน มีการตระหนักการใช้งบประมาณเพิ่มมากขึ้น การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพมากขึ้นและมีความยุติธรรม และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นรภัทร สิทธิจักร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

7. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับน้อย ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมในการพัฒนาสังคม โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมุ่งเน้นพัฒนาความสามารถของประชาชนในการแสวงหาความรู้ สร้างเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อ

แก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน โดยใช้หลักการจัดการความรู้ในชุมชน และการวิจัยชุมชน บุรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการนำความรู้ไป สู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนและสังคมโดยรวมโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้ของประชาชนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ วิจิต บุญเลิศ (2543) ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผู้ทำหน้าที่ครูวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิศารัตน์ ยมหา (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า อยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายด้าน

8. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมในการพัฒนาสังคม โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมุ่งเน้นพัฒนาความสามารถของประชาชนในการแสวงหาความรู้ สร้างเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อ แก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน โดยใช้หลักการจัดการความรู้ในชุมชน และการวิจัยชุมชน บุรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการนำความรู้ไป สู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนและสังคมโดยรวมโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้ของประชาชนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ พอล (Paul. 1991) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู ซึ่งเป็นเรื่องการกระจายอำนาจหน้าที่มาสู่ โรงเรียน เมื่อปี ค.ศ. 1900 โดยศึกษา 3 เรื่อง คือ งบประมาณ หลักสูตร บุคลากร พบว่า ครูให้ความสำคัญในการตัดสินใจ เกี่ยวกับหลักสูตรมากที่สุด เพราะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันของเขา นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงการกระจาย อำนาจได้ทำให้คุณภาพของครูดีขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรศักดิ์ จำปา (2550) ได้ศึกษาความต้องการนิเทศ การศึกษาของครูในโรงเรียนเทศบาลนครอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศการศึกษา ของครูที่สอนในระดับชั้นปฐมวัย ระดับชั้นประถมศึกษา และ ระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้านปรากฏว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดกลาง เห็นว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการนิเทศ ภายในสถานศึกษา แตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ เห็นว่าปัญหาการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการนิเทศ ภายใน สถานศึกษา มากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดกลาง นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มศูนย์วิจัยแก่นสารสินธุ์ โดยรวมพบว่า มีสภาพการบริหารงานในระดับมาก และมีปัญหาการบริหารงานในระดับน้อย แต่มีบางประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรได้รับการปรับปรุงพัฒนา จึงนำมาไว้เป็น ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย ในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน จะต้องร่วมมือกันจัดให้มีระบบเครือข่าย การศึกษา แหล่งเรียนรู้ให้หลากหลายทั้งที่เป็นบุคคล ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้แก่สถานศึกษาอื่นที่มีความสนใจได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดอื่นๆ ใกล้เคียง

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ก.ก.พ.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2542). ประสบการณ์การศึกษานอกโรงเรียนอดีตถึงปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- _____. (2543). นโยบายส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- _____. (2544). รายงานการวิจัยการพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- _____. (2544). นโยบายกรมการศึกษานอกโรงเรียนปี 2544 . กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- _____. (2548). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2543). แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว
- _____. (2544). คู่มือการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). บทบาทและแนวทางการพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : ศุภสภา.
- กฎกระทรวงมหาดไทย. (2551). แบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ม.ป.ป..
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). ระเบียบ กฎหมายและหนังสือสั่งการการบริหารงาน บุคคลครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต. ม.ป.ป.
- จรรยาพร ธรณินทร์. (2551). กศน. ยุคใหม่ ปี 2551 ปฏิรูปงานการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพฯ : รังสีการพิมพ์.
- จินตนา ไฉ่เงิน. (2550). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 และ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- จิตติพงษ์ กาดิวงศ์. (2553). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี หนองคาย และหนองบัวลำภู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- นรภัทร สิทธิจักร. (2556). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองคาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- นิตากร ยมหา. (2548). สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดระยอง เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมมาศ พรธนะประเทศ. (2553). สภาพการและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวโรงเรียนนิติบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- Agthe, R.R. (1979). The elementary principals perceptions of their own and the teacher roles in curriculum decision making. Dissertation Abstracts International.
- Brooks, K.J., (1994). The reform of primary education in British : teacher's perception of the initial implementation of the year 2000 primary program, (Dissertation abstracts international).
- Burke, J. M., (1997). An investigation of trends in K-12 mathematics curriculum development process as perceived by chief administrators in New Jersey public school, (Dissertation abstracts internation).
- Chester, L., & Barnard, G.I. (1986). The function of the executive. [n.p.] : Twenty-second Printing.

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร
STRATEGIC LEADERSHIP DEVELOPMENT MODEL OF EXECUTIVES FOR READY-MADE GARMENTS
MANUFACTURING INSAKON NAKHON PROVINCE

สุรศักดิ์ ลดาธนศักดิ์¹, ไชยา ภาวะบุตร², วัฒนา สุวรรณไตรย์³, ธวัชชัย ไพไหล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (2) สร้างและพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และ (3) หาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะที่1 ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบ ยืนยันความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และการวิจัยเชิงสำรวจโดยสอบถามระดับความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจำนวน 360 คน จาก 60 โรงงาน กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จากผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครที่สมัครใจเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 186 คน ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย การสร้างและพัฒนาารูปแบบ ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ระยะที่ 3 ทดลองใช้และตรวจสอบประสิทธิผลของคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ จำนวน 30 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 192 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป มี 5 องค์ประกอบ 49 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) การสร้างจุดเน้น พันธกิจ และทิศทางองค์กร 2) การมีวิสัยทัศน์ และการพยากรณ์ 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ 5) การควบคุมกลยุทธ์ ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ การควบคุมกลยุทธ์ การมีวิสัยทัศน์ และการพยากรณ์ และการสร้างจุดเน้น พันธกิจ และทิศทางองค์กร (2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 1) หลักการของการพัฒนา 2) วัตถุประสงค์ของการพัฒนา 3) เนื้อหา 4) กระบวนการของการพัฒนา 5) การวัดผลและประเมินผล และ 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ (3) ผลของการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป พบว่า (3.1) ความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) (3.2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป พบว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีระดับความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 25.80 อีกทั้งผลการสัมภาษณ์ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (3.3) ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป พบว่า คะแนนของผู้เข้ารับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: (1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (2) ผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) examine the components of strategic leadership; (2) construct and develop a strategic leadership model; and (3) identify the effectiveness of the developed model. The research methodology employed the research and development (R&D) approach comprising three phases: Phase I started with examining components of strategic leadership through document inquiries and scholars' in-depth interviews for components' confirmation and assessment of appropriateness. A survey using a five-point scale questionnaire was also conducted asking executives' needs for developing strategic leadership. The overall population was 360 executives from 60 ready-made garments factories. The samples, obtained from purposive sampling technique, were 186 volunteer executives of ready-made garments factories in Sakon Nakhon province. Phase II was related to model construction and development. Ten experts reviewed and assessed the appropriateness of the developed model. Phase III concerned the implementation of the 192-hour strategic leadership development model and the effectiveness examination of the developed handbooks. A total of 30 participants included in this phase. Statistics for analysis data were done through mean and standard deviation.

The findings were found that (1) The strategic leadership components of ready-made garments manufacturing executives comprised five major components with 49 key indicators as follows: 1) Creation of organizational orientation, mission, and direction; 2) Having mission and prediction; 3) Setting strategies; 4) Incorporating strategies into business performance; and 5) Strategic control. The level of strategic leadership as a whole was at a high level, and ranked in descending order from high to low mean scores: Incorporating strategies into business performance, Setting strategies, Strategic control, Having vision and prediction, and Creation of organizational orientation, mission and direction. (2) The model for developing strategic leadership comprised 1) principles, 2) objectives, 3) contents, 4) development process, 5) evaluation and measurement, and 6) media and learning resources. (3) The effects after the examination of the developed model effectiveness revealed that: (3.1) The appropriateness of the model for developing strategic leadership of ready-made garments manufacturing executives as a whole was at the highest level ($\bar{X} = 4.70$). (3.2) The effects after the implementation of the developed model found that the needs for developing strategic leadership at the pre-implementation stage as a whole were at a moderate level, compared to those of the post-implementation at a high level. The percentage of progress was 25.80 and the results from the interviews were in the same direction. (3.3) The results after the knowledge testing with respect to strategic leadership of ready-made garments manufacturing executives revealed that the post-implementation mean scores of participants were higher than those of the pre-implementation at a statistical significance of the .01 level.

Keywords: (1) Strategic Leadership (2) Ready-Made Garments Manufacturing Executives

บทนำ

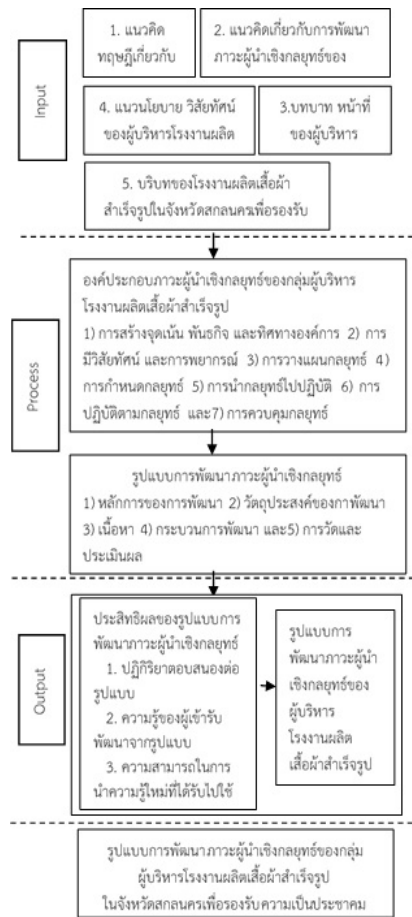
ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะให้มือถือพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ดังนั้นจึงถือเป็นบทบาทที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ให้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องปรับตัว สร้างแรงบันดาลใจในการจุดประกายความคิดสร้างสรรค์ให้แก่สมาชิกในองค์กร พร้อมทั้งรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและสนองตอบต่อนโยบายกลยุทธ์ขององค์กร ตลอดจนทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร กำลังเผชิญกับภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงภายนอกอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม

และเทคโนโลยีล้วนแต่เป็นแนวผลักดัน (Force) ให้กลุ่มผู้บริหารโรงงานจะต้องเร่งปรับตัว พัฒนากลยุทธ์ เปลี่ยนวิธีคิดวิธีการทำงานภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ ลด ละ เลิก วัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ เพื่อให้องค์การอยู่รอดปลอดภัยและเติบโตยั่งยืนอย่างสร้างสรรค์

ในจังหวัดสกลนครมีสถานประกอบการธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสี่อยู่ จำนวนมาก จำหน่ายทั้งปลีกและส่ง ทั้งภายในจังหวัดสกลนครและต่างจังหวัด แต่ธุรกิจที่สร้างงาน สร้างรายได้ สร้างชื่อเสียงให้ชาวจังหวัดสกลนคร ได้แก่ธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มซึ่งมีสถานประกอบการอยู่จำนวนมาก ผลิตเพื่อขายปลีกและขายส่งทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปได้รับความนิยมจากผู้บริโภคเกิดมีสถานประกอบการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจำนวนมาก มีการแข่งขันการผลิตสูงและมีการแย่งตลาดผู้บริโภคเพื่อระบายสินค้าที่ผลิต ผู้ประกอบการ บางส่วนลอกเลียนรูปแบบของสินค้าทำให้การผลิตไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปของจังหวัดสกลนคร ในภาพรวมโดยตลาดที่รับสินค้าไปจำหน่ายเกิดความไม่แน่ใจเกี่ยวกับมาตรฐานของสินค้า และเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการผู้ประกอบการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครต้องเผชิญกับการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นทั้งผู้ประกอบการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่เป็นคนไทยกับผู้ประกอบการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่เป็นชาวอาเซียนด้วยกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นหากได้มีการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครว่ามีสภาพ ปัญหา และองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญอะไรบ้าง มีวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ทุกองค์ประกอบควรเป็นอย่างไรและการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารโรงงานในการบริหารจัดการการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อสร้างและพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร
3. เพื่อหาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย
  1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร จำนวน 360 คน จาก 60 โรงงาน (อุตสาหกรรมจังหวัดสกลนคร, 2558)
  2. ขอบเขตด้านเนื้อหาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของกลุ่มผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร นำมาพัฒนาโปรแกรมการพัฒนา ได้แก่ (1) การสร้างจุดเน้น พันธกิจ และทิศทางองค์การ (2) การมีวิสัยทัศน์ และการพยากรณ์ (3) การวางแผนกลยุทธ์ (4) การกำหนดกลยุทธ์ (5) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (6) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (7) การควบคุมกลยุทธ์
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร จำนวน 360 คน จาก 60 โรงงาน (อุตสาหกรรมจังหวัดสกลนคร. 2558)
  - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครที่สมัครใจเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 186 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating Scale) และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนโดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) เท่ากับ .945
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปโดยใช้แบบสอบถาม และผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองทุกชุด ผู้วิจัยนัดหมายวันเวลาส่งและเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
6. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออก 3 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร มีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (2) ตรวจสอบ ยืนยันความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน (3) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร โดยการสำรวจ (Survey Research)
ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร มีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) สร้างและพัฒนาารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร และ (2) ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร มีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนา จำนวน 30 คน ระยะเวลา 192 ชั่วโมง (2) สรุปรูปแบบและนำเสนอ

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร เพื่อรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มี 5 องค์ประกอบหลัก 49 ตัวชี้วัด ดังนี้ (1) การสร้างจุดเน้น พันธกิจและ ทิศทางองค์การ (2) การมีวิสัยทัศน์ และการพยากรณ์ (3) การกำหนดกลยุทธ์ (4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (5) การควบคุมกลยุทธ์ และจากการวิจัยเชิงสำรวจ พบว่า ความต้องการในการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45, S.D=0.42$)

2. รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร เพื่อรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหาสาระของรูปแบบ (4) กระบวนการพัฒนา (5) การวัดและประเมินผล

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร เพื่อรองรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตรวจสอบได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70, S.D=0.46$) ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดเห็นด้วยทุกองค์ประกอบของรูปแบบดังนี้คือ หลักการพัฒนา วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระของการพัฒนา กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล

3.2 การพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร มีระดับความต้องการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18, S.D=0.21$) และหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47, S.D=0.37$) โดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้า 25.80 โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างจุดเน้น พันธกิจ ทิศทางองค์กร และการมีวิสัยทัศน์ และการพยากรณ์ รองลงมาคือ การกำหนดกลยุทธ์ การควบคุมกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ ตามลำดับ

3.3 ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร พบว่า คะแนนของผู้เข้ารับการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ผลการประเมินการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่รับการพัฒนาตนเอง พบว่า ผู้รับการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ทุกองค์ประกอบเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแสดงว่าการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ที่มีผลทำให้ผู้รับการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์มีความต้องการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์จากการศึกษาเรียนรู้และจากการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยจากประสิทธิภาพของรูปแบบดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของบริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาก้าวหน้าเชิงกลยุทธ์ของบริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปหรือโรงงานอื่น ๆ ต่อไปได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร พบว่า มี 5 องค์ประกอบ 49 ตัวชี้วัด คือ (1) การสร้างจุดเน้น พันธกิจ ทิศทางองค์การ (2) การมีวิสัยทัศน์ และการพยากรณ์ (3) การกำหนดกลยุทธ์ (4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (5) การควบคุมกลยุทธ์ ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีการกำหนดทิศทางขององค์การ วางแผนกลยุทธ์

และมีการใช้ความคิดเชิงกลยุทธ์ ตลอดจนมีการควบคุมอย่างมีกลยุทธ์ ซึ่งจะทำให้เป้าหมายของความสำเร็จ รวมถึงใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสื่อสารกับผู้ร่วมงาน ให้ความร่วมมือเพื่อบรรลุเป้าหมายของการทำงานด้วยกัน ผู้นำกลยุทธ์จะต้องมีการใช้ความคิดเชิงกลยุทธ์ เพื่อเปลี่ยนแปลงหรือพลิกแพลงได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งมีการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความชัดเจน ทุกคนสามารถทำงานด้วยความมั่นใจ ตลอดจนการแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่ถูกต้องและรวดเร็ว ทำงานโดยเน้นกระบวนการในการกำหนดทิศทางและการกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กร ในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ เพื่อให้องค์กรอยู่รอดต่อไปได้ รวมถึงความสามารถในการทำนายอนาคตด้วยมีสายตาที่กว้างไกล รักษาความยืดหยุ่น และใจกว้างพอที่จะให้อำนาจหรือรับฟังบุคคลอื่นในการสร้างสรรค์และเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์เท่าที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาและทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของ DuBrin (2007) John Adair (2010), Matthew Lynch (2012) ที่ได้กล่าวว่ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ทั้ง 4 ด้าน คือ (1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (2) การทบทวนกลยุทธ์ (3) การตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ และ (4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ สามารถที่จะสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับองค์กร และนำไปสู่ประสิทธิผลหรือความสำเร็จให้กับองค์กร ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการที่ผู้นำมีความสามารถเชิงกลยุทธ์ จะทำให้สามารถเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมมาใช้กับองค์กรในการแข่งขันเพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) อย่างมีประสิทธิภาพ จนนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรไม่ว่าจะเป็นยอดขายที่จะเพิ่มขึ้น ผลกำไรและความสามารถในการรักษาลูกค้าเดิม อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารุณี กงหมิง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชน แห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วยสมรรถนะ 6 ด้าน ดังนี้ (1) สมรรถนะด้านความสามารถในการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (2) สมรรถนะด้านความสามารถในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (3) สมรรถนะด้านการพัฒนาความสามารถเชิงกลยุทธ์ของบุคลากรในหน่วยงาน (4) สมรรถนะด้านความสามารถในการสร้างวัฒนธรรมองค์การในหน่วยงานที่มีประสิทธิผล (5) สมรรถนะด้านความสามารถในการรักษาจริยธรรมทางธุรกิจ (6) สมรรถนะด้านความสามารถในการควบคุมองค์กรให้สมดุล

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย หลักการของการพัฒนา วัตถุประสงค์ของการพัฒนา เนื้อหา กระบวนการของการพัฒนา การวัดผลและประเมินผล และสื่อและแหล่งเรียนรู้ ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ผู้รับการพัฒนาดตนเอง ประเมินความมีภาวะผู้นำในแต่ละด้านของตนเอง ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยให้บุคคลดังกล่าวตอบแบบประเมินตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างจุดเน้น พันธกิจ และทิศทางองค์กร การมีวิสัยทัศน์ และการพยากรณ์ การกำหนดกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และการควบคุมกลยุทธ์ ก่อนศึกษาคู่มือการพัฒนา เพื่อจะได้ทราบว่าก่อนเข้ารับการพัฒนาผู้รับการพัฒนาดตนเองมีภาวะผู้นำในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับใด และทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนาด้วยแบบทดสอบความรู้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ระยะที่ 2 การฝึกปฏิบัติ ผู้รับการพัฒนาดตนเอง ศึกษาเอกสารคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครด้วยตนเอง 8 สัปดาห์ รวม 192 ชั่วโมง เนื้อหาของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครมีทั้งหมด จำนวน 5 เล่ม คือ ชุดที่ 1 การสร้างจุดเน้น พันธกิจ และทิศทางองค์กร ชุดที่ 2 การมีวิสัยทัศน์ และการพยากรณ์ ชุดที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์ ชุดที่ 4 การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และชุดที่ 5 การควบคุมกลยุทธ์ และระยะที่ 3 การติดตามและประเมินผล เป็นระยะการติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร หลังสิ้นสุดการศึกษาคู่มือการพัฒนาเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๑ ละ 6 วัน (จำนวน 48 วัน ๑ ละ 4 ชั่วโมง รวม 192 ชั่วโมง) แล้ว หลังสิ้นสุดการศึกษาคู่มือการพัฒนาเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์แล้ว โดยให้ผู้รับการพัฒนาดตนเองประเมินความมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในแต่ละด้านของตนเอง และทดสอบความรู้หลังการพัฒนาด้วยแบบทดสอบความรู้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบ ยืนยันความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร โดยการสำรวจ (Survey Research) ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ

ผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นตอนที่ 4 สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร ชั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 3 ทดลองใช้และตรวจสอบประสิทธิผลของคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นตอนที่ 6 ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนา และชั้นตอนที่ 7 สรูปรูปแบบและนำเสนอ

จากการดำเนินการออกแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ พบว่า มีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบและคู่มือดังกล่าวได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน พบว่า รูปแบบและคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีการนำรูปแบบและคู่มือมาทดลองใช้ตามกระบวนการพัฒนารูปแบบ พบว่า ค่าคะแนนความเปลี่ยนแปลงของระดับความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครเพิ่มขึ้น โดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 25.80 และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่รับการพัฒนาตนเองก็มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2550) ซึ่งได้กล่าวว่า รูปแบบประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) ระบบและกลไกของรูปแบบ (4) วิธีดำเนินการของรูปแบบ (5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ (6) เงื่อนไขของรูปแบบ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กันยา สรรพกิจโกศล (2558) ศึกษาแบบการพัฒนาภาวะผู้นำสู่โลกสากลของผู้บริหารบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมส่งออกอาหารของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับภาวะผู้นำสู่โลกสากลของผู้บริหารบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมส่งออกอาหารของประเทศไทย พบว่า ภาวะผู้นำสู่โลกสากลของผู้บริหารที่สำคัญและจำเป็นจะต้องพัฒนา จำนวน 36 คุณลักษณะ แบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ (1) ด้านการบริหารตนเอง จำนวน 12 คุณลักษณะ โดย 3 อันดับแรก ที่จะต้องนำไปสู่การพัฒนา ก่อน ได้แก่ กรอบแนวคิดสู่ความเป็นสากลโลก การเป็นผู้แสวงหาความรู้ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (2) ด้านการบริหารคนและความสัมพันธ์ จำนวน 11 คุณลักษณะ โดย 3 อันดับแรกที่จะต้องนำไปสู่การพัฒนา ก่อน ได้แก่ ทักษะการสร้างและบริหารทีมข้ามชาติ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และ (3) ด้านการบริหารธุรกิจและองค์กร จำนวน 13 คุณลักษณะ โดย 3 อันดับแรกที่จะต้องนำไปสู่การพัฒนา ก่อน ได้แก่ ความสามารถในการบริหารความเสี่ยง ความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ และการให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ขององค์กร (2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำสู่โลกสากลของผู้บริหารบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมส่งออกอาหารของประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อเตรียมความพร้อมในการสร้างขีดความสามารถของผู้บริหารขององค์กรให้มีภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ ส่วนที่ 2 โครงสร้างเนื้อหาในการพัฒนาภาวะผู้นำสู่โลกสากลของผู้บริหาร ประกอบด้วย ด้านการบริหารตนเอง ด้านการบริหารคนและความสัมพันธ์ ด้านการบริหารธุรกิจและองค์กร ส่วนที่ 3 กระบวนการในการพัฒนาภาวะผู้นำสู่โลกสากลของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ชั้น คือ (1) ชั้นการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา (2) ชั้นการออกแบบวิธีการในการพัฒนา (3) ชั้นการปรับปรุงวิธีการพัฒนา (4) ชั้นการดำเนินการพัฒนา และ (5) ชั้นการประเมินผล และส่วนที่ 4 คู่มือการใช้รูปแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำสู่โลกสากลของผู้บริหารในองค์กรที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นรูปธรรม (3) การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำสู่โลกสากลของผู้บริหารบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมส่งออกอาหารของประเทศไทย ด้วยการสนทนากลุ่ม พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้สามารถนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเอกสารประกอบการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ การกำหนดกลยุทธ์ การสร้างจุดเน้น พันธกิจ และทิศทางองค์กร การมีวิสัยทัศน์ และการพยากรณ์ และการควบคุมกลยุทธ์

3.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบและคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร จากการตอบแบบประเมิน พบว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ

ผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร มีระดับความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสร้างจุดเน้น พันธกิจ ทิศทางองค์กร และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และหลังการทดลองใช้คู่มือการพัฒนา และหลังการทดลองใช้คู่มือการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสร้างจุดเน้น พันธกิจ และทิศทางองค์กร และการมีวิสัยทัศน์ และการพยากรณ์ รองลงมาคือ การกำหนดกลยุทธ์ การควบคุมกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ ทั้งนี้ โดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 25.80 และผลการทดสอบความรู้ พบว่า คะแนนของผู้เข้ารับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อีกทั้งผลจากการสัมภาษณ์ก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป รูปแบบการพัฒนาที่มีกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้รับการพัฒนาตนเองมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความตระหนักถึงการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป จึงมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม วิธีคิดใหม่ ๆ มีความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพ มีทักษะในการสร้างผู้นำ มีความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ มีการตัดสินใจในการวางแผน การเข้าใจในเป้าหมาย การลงมือเขียนแผนกลยุทธ์ และการปฏิบัติตามแผน กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของโรงงานอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในโรงงานทั้งภายในและภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้เกิดแนวคิดเป้าหมายที่ชัดเจนส่งผลให้การประเมินหลังการพัฒนามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 25.80 โดยผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ รักขันโท (2557) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และวิธีการพัฒนา มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมาก รูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และวิธีการพัฒนา มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากเช่นกัน และการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสงฆ์อาราธนาเจ้าอาวาส จำนวน 9 รูป โดยใช้แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลองมีระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของพระสงฆ์อาราธนาเจ้าอาวาสก่อนและหลังการทดลองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($p=.01$) จะเห็นได้ว่าการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปทุกคนต้องตระหนัก เพราะผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นผู้กำหนดและกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ และบริหารงานต่างๆ ให้เกิดการพัฒนาด้าน พัฒนางาน และระบบงาน อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาโรงงานให้มีความเจริญก้าวหน้าสามารถยืนหยัดอยู่ในตลาดการแข่งขันได้ ความก้าวหน้าของโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงงานเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นผู้มีบทบาทอย่างสูงในปัจจุบัน โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจะประสบความสำเร็จ มีความได้เปรียบในการแข่งขันมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงงานที่จะทำให้โรงงานเพิ่มขีดความสามารถในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนครนี้ใช้ได้ผลกับผู้บริหารโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร และสามารถปรับใช้ได้กับพนักงาน และบุคคลทั่วไป แต่ควรปรับใช้เป็นโปรแกรมในระยะสั้น ๆ

1.2 ก่อนนำคู่มือไปใช้ควรศึกษาคู่มือทุกส่วน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของคู่มือ และควรศึกษารายละเอียดของหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมและวิธีดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเตรียมอุปกรณ์และเอกสารประกอบให้พร้อมก่อนนำมาฝึกอบรมและพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสกลนคร

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยอาจนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาในปัจจุบันที่พบว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงงานผลิตเสื้อสำเร็จรูป

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงงานผลิตเสื้อสำเร็จรูปเนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจเฉพาะตัวแปรที่เป็นการรับรู้ของบุคคลในเรื่องประสิทธิภาพของโรงงานผลิตเสื้อสำเร็จรูป ดังนั้นหากมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจะมีประโยชน์ในการอธิบายประสิทธิภาพของโรงงานผลิตเสื้อสำเร็จรูปได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4 ควรวิจัยและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างคุณลักษณะอื่นๆ เพื่อให้ครอบคลุมกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงงานและพนักงานต่อไป และสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น เรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จุฑาทิพ คล้ายทับทิม. (2555). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศไทย. นนทบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด สาขา 4
- วารุณี กังหมิง. (2559). สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของหัวหน้าผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์พยาบาลมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- กันยา สรรพกิจโกศล. (2558). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำสู่โลกสากลของผู้บริหารบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมส่งออกอาหารของประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวัฒน์ รักขันโท. (2557). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Adair, J. (2010). Strategic Leadership: How to Think and Plan Strategically and Provide Direction (The John Adair Leadership Library). London: Kogan Page.
- Dubrin J. Andrew (2007). Leadership : Research Finding, Practice, and Skills. Boston, MA : Houghton Mifflin Company.
- Matthew lynch. (2012). A Guido to Effective School Leadership Theories. New York. RefineCatch Limited, Bungay, Suffolk.

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

A STUDY OF SITUATIONS AND PROBLEMS FOR LEARNING SKILL DEVELOPMENT ADMINISTRATION IN
THE 21st CENTURY OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 22

ศิวเรศ น้อยเกา¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู จำนวน 350 คน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 90 ของผู้บริหารโรงเรียน และใช้เกณฑ์ร้อยละ 10 ของครู เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ด้าน และระดับน้อย 2 ด้าน สภาพและปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: (1) การบริหารจัดการ (2) การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ABSTRACT

This study aimed to investigate situations, problems, and to develop guidelines for learning skill development administration in the 21st century of schools under the Secondary Educational Service Area Office 22. The samples consisted of 350 school administrators and teachers classified by status of position holding and school size. The samples were selected by Stratified Random Sampling, and the 90-percent and 10-percent criteria were used in the sample-size specification of school administrators and teachers respectively. The instrument used to collect the data was a five-rating scale questionnaire with the reliability of .91. The information obtained was analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results revealed that situations for learning skill development administration in the 21st century of schools under the Secondary Educational Service Area Office 22 were at the high level both in overall and in individual aspects. The problems learning skill development administration in the 21st century of schools under the Secondary Educational Service Area Office 22 was at the lowest level in overall aspect. Considering in individual aspect, it was found that two aspects were at the lowest level, and other two aspects were at a low level. The situations and problems for learning skill development

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

administration in the 21st century of schools under the Secondary Educational Service Area Office 22 classified by status of position holding and school size were not different.

Keywords: (1) Management (2) Learning Skill Development Administration in the 21st Century
(3) The secondary Educational Service Area Office 22

บทนำ

การศึกษาที่มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนา ปัจจุบันทรัพยากรที่สำคัญที่สุด คือ “ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้” เพราะความสามารถและศักยภาพในการผลิตของแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ของคนในชาติ การให้คนในสังคมได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ การพัฒนาจะต้องพัฒนาให้ครบถ้วนทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา จะพัฒนาเพียงด้านหนึ่งด้านใดไม่ได้ การพัฒนาจะต้องมุ่งจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สมดุลและมีความสุข ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้และการศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมุ่งความสำคัญ ไปที่ผู้เรียน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 4 มาตรา 22 ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 12) คำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า กระบวนการจัดการศึกษาในปัจจุบันจะให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนมากขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาทั้งด้านการเรียนและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมมากขึ้นด้วย (จินตนา ศิริธัญญรัตน์. 2556 : 2) การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการให้การศึกษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom’s Taxonomy of Learning) เน้นทักษะการเรียนรู้ขั้นที่สูงขึ้น โดยเฉพาะทักษะการประเมินค่า (Evaluating Skills) จะถูกแทนที่โดยทักษะการนำเอาความรู้ใหม่ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ (Ability to use New Knowledge in a Creative Way) แต่ในปัจจุบันจะพบปรากฏการณ์ใหม่ที่แตกต่างไป เช่น การเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเตรียมตัวเพื่อชีวิตในโลกที่เป็นจริง (Life in the Real World) เน้นการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ด้วยวิธีการสอนที่มีความยืดหยุ่น (Flexible in How We Teach) มีการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนมีความเป็นคนเจ้าความคิดเจ้าปัญหา (Resourceful) ที่ยังคงแสวงหาการเรียนรู้แม้จะจบการศึกษาออกไป ลักษณะของหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 จะเป็นหลักสูตรที่เน้นคุณลักษณะเชิงวิพากษ์ (Critical Attributes) เชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ยึดโครงการเป็นฐาน (Project-Based) และขับเคลื่อนด้วยวิจัย (Research-Driven) เป็นหลักสูตรที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง และการประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนมีคุณลักษณะเป็นผู้ซึ่งนำตนเองได้ (Self-Directed) มีการทำงานทั้งอย่างเป็นอิสระและอย่างร่วมมือกับคนอื่น หลักสูตรและการสอนจะมีลักษณะท้าทายสำหรับนักเรียนทุกคน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลักสูตรแบบยึดโครงการ และการบูรณาการ การสอนทักษะและเนื้อหาจะไม่เป็นจุดหมายปลายทาง (As An End) เช่นที่เคยเป็นมาทักษะที่คาดหวังสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่เรียนรู้อันหลักสูตรที่เป็นสหวิทยาการ บูรณาการยึดโครงการเป็นฐาน และอื่นๆดังกล่าวจะเน้นเรื่อง 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning And Innovation Skills) 2) ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) 3) ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) (วิจารณ์ พานิช. 2555 : 16) การบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (student centered หรือ child centered) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่รู้จักกันมานานในวงการศึกษไทยแต่ไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ ร่วมกับความสำเร็จที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (teacher centered) มาตลอด เมื่อเป็นครูเคยชินกับการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ที่เคยรู้จักจึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเท่าที่ควรพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 ได้กล่าวถึงครู คุรุสภาและบุคลากรทางการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา แต่ข้อเท็จจริงแล้วครูมีปัญหาด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และมีข้อจำกัดมาก สภาพปัญหาอันเนื่องมาจากการผลิต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร และการพัฒนาครูยังขาดประสิทธิภาพ (อำนาจ แก้วก้อ. 2559 : 1) วิโรจน์ สารรัตนะ (2547, อ้างถึงใน อำนาจ แก้วก้อ. 2559 : 1) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หวังที่จะพัฒนาเด็กไทยและคนไทยให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ของครูจึงต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ที่เน้น เด็กเป็นศูนย์กลาง จึงมิใช่การพัฒนาเพียง

เพื่อให้คนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้มาตรฐานหรือเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาเพื่อให้เกิดความอยู่รอดอย่างยั่งยืนทั้งในตัวบุคคลนั้นและสังคม ต้องสอนวิธีคิด เพื่อให้คนคิดเป็นทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ และความถนัด และยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ ความสามารถในการ ฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมองระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน จึงควรมีการจัดการที่เหมาะสมในลักษณะที่แตกต่างกัน ตามเหตุปัจจัยของผู้เรียนแต่ละคนและผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกลไกของการจัดการนี้ คือครู แต่จากข้อมูลอันเป็นปัญหาวิกฤตทางการศึกษา และวิกฤตของผู้เรียนที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าครูยังแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองไม่เหมาะสม จึงต้องทบทวนทำความเข้าใจ ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตทางการศึกษาและวิกฤตของผู้เรียนต่อไป

จากที่กล่าวมา ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีความสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติและการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21ต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามแนวคิดของ Dr. William Edwards Deming (นงคราญ ใจปิ่นตา, 2558: 36 -37) เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการศึกษาประกอบไปด้วย

1. ชั้นการวางแผน (P)
2. ชั้นการปฏิบัติ (D)
3. ชั้นการตรวจสอบ (C)
4. ชั้นการปรับปรุงและดำเนินงานให้เหมาะสม (A)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,847 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 81 คน และครู จำนวน 2,766 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 350 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 73 คน และครู จำนวน 277 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 191) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 90 ของผู้บริหารโรงเรียน และใช้เกณฑ์ร้อยละ 10 ของครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างและพัฒนาขึ้น เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามกรอบแนวคิด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยถามเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะทางการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

โดยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5ระดับ ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสภาพการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อยู่ระหว่าง 0.37 – 0.69 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91 และได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามปัญหาการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27 – 0.81 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองและเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนครบตามจำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.1 แบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูโดยรวม และรายด้านวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2 เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยการวิเคราะห์ค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

3.3 เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

3.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยการหาความถี่ คิดเป็นร้อยละ มาจากแบบสอบถามในตอนที 3

4. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

4.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 ค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

4.3 ค่าเอฟ (F-test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสภาพการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ชั้นการวางแผน	4.37	0.51	มาก
2. ชั้นการปฏิบัติ	4.44	0.46	มาก
3. ชั้นการตรวจสอบ	4.37	0.46	มาก
4. ชั้นการปรับปรุงและดำเนินงานให้เหมาะสม	4.35	0.56	มาก
รวม	4.39	0.43	มาก

2. ปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับน้อยที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด 2 ด้าน และระดับน้อย 2 ด้านดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ชั้นการวางแผน	1.52	0.46	น้อย
2. ชั้นการปฏิบัติ	1.54	0.34	น้อย
3. ชั้นการตรวจสอบ	1.36	0.37	น้อยที่สุด
4. ชั้นการปรับปรุงและดำเนินงานให้เหมาะสม	1.39	0.41	น้อยที่สุด
รวม	1.46	0.31	น้อยที่สุด

3. สภาพการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามสถานภาพ พบว่าไม่แตกต่างกันดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

สถานภาพการดำรงตำแหน่ง	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ผู้บริหารโรงเรียน	73	4.46	0.41	1.70	.08
ครู	277	4.36	0.44		

4. ปัญหาบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามสถานภาพพบว่าไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

สถานภาพการดำรงตำแหน่ง	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ผู้บริหารโรงเรียน	73	1.40	0.31	-1.68	.09
ครู	277	1.46	0.31		

5. สภาพการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

สภาพการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	df	SS	MS	F	Sig
ขั้นการวางแผน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.63	.31	1.22	.29
ภายในกลุ่ม	347	89.78	.25		
รวม	349	90.41			
ขั้นการปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	2	.69	.34	1.64	.19
ภายในกลุ่ม	347	72.71	.21		
รวม	349	73.40			
ขั้นการตรวจสอบ					
ระหว่างกลุ่ม	2	.54	.27	1.30	.27
ภายในกลุ่ม	347	72.32	.20		
รวม	349	72.87			
ขั้นการปรับปรุงและดำเนินการให้เหมาะสม					
ระหว่างกลุ่ม	2	.15	.07	.25	.77
ภายในกลุ่ม	347	107.65	.31		
รวม	349	107.80			
โดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2.00	0.49	0.24	1.32	.26
ภายในกลุ่ม	347.00	64.85	0.18		
รวม	349	65.35			

6. ปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 22 พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	df	SS	MS	F	Sig
ขั้นการวางแผน					
ระหว่างกลุ่ม	2	.49	.24	1.19	.30
ภายในกลุ่ม	347	72.22	.20		
รวม	349	72.72			
ขั้นการปฏิบัติ					
ระหว่างกลุ่ม	2	.32	.16	1.35	.25
ภายในกลุ่ม	347	40.82	.11		
รวม	349	41.14			
ขั้นการตรวจสอบ					
ระหว่างกลุ่ม	2	.18	.09	.67	.51
ภายในกลุ่ม	347	48.65	.14		
รวม	349	48.84			
ขั้นการปรับปรุงและการดำเนินงานให้เหมาะสม					
ระหว่างกลุ่ม	2	.13	.06	.39	.67
ภายในกลุ่ม	347	57.26	.16		
รวม	349	57.39			
โดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.24	0.12	1.27	.28
ภายในกลุ่ม	347	33.96	0.09		
รวม	349	34.21			

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก

1.1 สถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงานโดยกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการวางแผนกำหนดขอบเขตของหลักสูตร กำหนดจุดมุ่งหมาย มีการสำรวจความต้องการของหลักสูตรการศึกษา และมีการจัดโครงสร้างของหลักสูตรและการนำไปใช้

1.2 สถานศึกษามีการปฏิบัติโดยการกำหนดสาระการเรียนรู้ จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กำหนดโครงสร้าง เนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับผู้เรียนกำหนดแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนและมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

1.3 สถานศึกษามีการตรวจสอบผลการปฏิบัติโดยมีการประเมินผลการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่การศึกษากำหนด มีการประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร หลังการใช้หลักสูตร มีการประเมินผลด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนรายบุคคล และมีการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

1.4 สถานศึกษามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขขอบเขตของหลักสูตรการศึกษาที่กำหนดมีการปรับปรุงแก้ไขจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างของหลักสูตร และกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาดังกล่าววงศรญา ใจปินตา (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการงานด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบง ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า (1) สภาพการบริหารจัดการงานด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบง รายการที่มีค่าสูงสุด คือ สภาพการบริหารจัดการด้านโครงสร้างของหลักสูตร รองลงมา ด้านวิสัยทัศน์ของหลักสูตร ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และด้านหน่วยการเรียนรู้ สอดคล้องกับ บุชยพรรณ พรหมวาทย์ (2558 : 81) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่าการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยรวมและรายข้อทุกข้อ มีการปฏิบัติระดับมาก หลักสูตรกำหนดจุดมุ่งหมาย มีการสำรวจความต้องการของหลักสูตรการศึกษา และมีการจัดโครงสร้างของหลักสูตรและการนำไปใช้

2. ปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เนื่องจาก สถานศึกษามีการปฏิบัติทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน, ขั้นการปฏิบัติ, ขั้นการตรวจสอบ และขั้นการปรับปรุงและดำเนินงานให้เหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทำให้ปัญหาการบริหารจัดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ นันทวัน จันทร์กลั่น (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพในการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : โรงเรียนบ้านเนินมะปราง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพในการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : โรงเรียนบ้านเนินมะปราง ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 22 มีการวางแผน การปฏิบัติการตรวจสอบและการปรับปรุงและดำเนินงานให้เหมาะสมซึ่งเป็นขั้นตอนการบริหารคุณภาพ มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ส่งผลให้การทำงานขององค์กรประสบความสำเร็จสอดคล้องกับ นันทวัน จันทร์กลั่น (2557 : 10) สรุปไว้ว่าการบริหารจัดการคุณภาพ เป็นกระบวนการ ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย (1) ขั้นตอนการวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อการปฏิบัติ ซึ่งการวางแผนยังช่วยให้สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ (2) ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การปฏิบัติตามแผนหรือดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ (3) ขั้นตอนการตรวจสอบเป็นการตรวจสอบเพื่อให้ทราบว่าในขั้นตอนการปฏิบัติงานสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ (4) ขั้นตอนการปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสม ซึ่งจะพิจารณาผลที่ได้จาก การตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ถ้าไม่เป็นไปตามที่วางแผนก็จะนำข้อบกพร่องนำไปดำเนินการสู่ขั้นตอนการวางแผนใหม่อีกต่อไปและตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้นไปอีก

4. แนวทางในการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

4.1 ขั้นการวางแผนควรมีการวางแผนกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 แบบมีส่วนร่วมดังที่ นางศรญา ใจปินตา (2558 : 37) กล่าวไว้ว่า การวางแผน คือ การวางแผนครอบคลุมในเรื่องการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการแก้ไขและจัดทำแผนดำเนินงาน ขั้นตอนการวางแผนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด

4.2 ขั้นการปฏิบัติควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งมาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ร่วมกันจัดทำหลักสูตร ที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน และเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนและควรให้มีการวัดและประเมินตามสภาพจริงด้วยรูปแบบ วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายดังที่นันทวัน จันทร์กลั่น (2557 : 8) สรุปไว้ว่า การปฏิบัติตามแผนเป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในตารางการปฏิบัติงาน ตลอดจนการจัดการทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนนั้น ๆ ในขั้นตอนนี้ขณะที่ลงมือปฏิบัติจะมีการตรวจสอบไปด้วย หากไม่เป็นไปตามแผนอาจจะต้องมีการปรับแผนใหม่ และเมื่อแผนนั้นใช้งานได้อีกก็นำไปใช้เป็นแผนและถือปฏิบัติต่อไป

4.3 ขั้นตอนการตรวจสอบ ควรให้มีกรณีศึกษา ติดตามและประเมินผล จากบุคคลภายนอก ที่เกี่ยวข้องมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องมีเครื่องมือที่ชัดเจนในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลและมีการสรุปผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบดังที่ นันทวัน จันทร์กลั่น (2557 : 8-9) สรุปไว้ว่าการตรวจสอบ หมายถึง การตรวจสอบ ดูว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผน หรือการแก้ไขปัญหาตามแผนแล้วผลลัพธ์ เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับ การแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งใจหรือไม่ การไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากสาเหตุ หลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผน ความไม่เหมาะสมของแผนการเลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

4.4 ขั้นตอนการปรับปรุงและดำเนินการให้เหมาะสมควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการแสดงความคิดเห็นการบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตรให้เข้าใจถึงวิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนในการดำเนินงาน โรงเรียนควรให้ความสำคัญ ในการนำหลักสูตรไปใช้ และควรมีการวิเคราะห์ผลการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ นงคราญ ใจปิ่นตา (2558 : 37-38) กล่าวไว้ว่า การปรับปรุงและการดำเนินงานให้เหมาะสม คือ การปฏิบัติตามผลการตรวจสอบ หรือแก้ไข การปฏิบัติการใด ๆ ที่เหมาะสมตามผลลัพธ์ที่ได้จาก ขั้นตอนการตรวจสอบหากผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมายจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขในกรณีผลลัพธ์เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้จัดทำเป็นมาตรฐานซึ่งเรียกขั้นตอนนี้ว่าการนำไปปฏิบัติและกำหนดเป็นมาตรฐาน (Action)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางในการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการบริหารการพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการนำกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพ ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย (1) ขั้นตอนการวางแผน (2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (4) ขั้นตอนการปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสม ไปใช้ปฏิบัติงานให้อยู่ใน ระดับมากที่สุด เพื่อการดำเนินงานจะได้บรรลุเป้าหมาย

1.2 สถานศึกษาควรนำแนวทางในการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในการ ดำเนินงานพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารการ

พัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยการปรับ กลุ่ม ตัวอย่างและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินผลการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารการ จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.

จินตนา ศิริธัญญารัตน์. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการคิด ขั้นสูงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงในศตวรรษที่ 21 และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.

วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฐ์บัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- นงคราญ ใจปิ่นตา. (2558). แนวทางการบริหารจัดการงานด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดง ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยาลัยนพนธ์ ศึกษาศตรมหาบัณฑิต เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นันทวัน จันทร์กลิ่น. (2557). การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพในการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21: โรงเรียนบ้านเนินมะปราง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. วิทยาลัยนพนธ์ ศึกษาศตรมหาบัณฑิต พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- บุษยพรรณ พรหมวาทย์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2556). ส่งความสุขสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ซีโนพับลิชชิง.
- _____. (2556ก). ครูเพื่อศิษย์ สร้างห้องเรียนกลับทาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อำนาจ แก้วก่อ. (2559). แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องศตวรรษที่ 21 ของวิทยาลัยเทคโนโลยีวิรุฒบริหารธุรกิจ เชียงราย. การศึกษาอิสระ ศึกษาศตรมหาบัณฑิต เชียงราย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Dessler, Gary. (2004). Management. New Jersey : Prentice-Hall.
- Herbert A. Simon. (1957). Administrative Behavior. New York : Macmillan.
- Kay, Ken. (2010). 21st century skills: Why they matter, what they are, and how we get there. [Online]. Available : <http://www.innovationlabs.com/plsd/resources/kenkay.pdf>
- Martin, James. (2006). The meaning of the 21st century. [Online]. Available : http://www.elon.edu/docs/e-web/bredictions/17_Great_Challenges.pdf.

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

A STUDY OF SITUATIONS OF CO-OPERATIVE EDUCATIONAL ADMINISTRATION IN TWILIGHT COURSE
OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 22

รตวรรษ น้อยเกา¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 26 โรงเรียน รวมจำนวน 156 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการศึกษาพบว่าสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้านและระดับมาก 5 ด้านสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: (1) การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วม (2) หลักสูตรทวิศึกษา (3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ABSTRACT

This study aimed to examine and to compare the situations of co-operative educational administration in twilight course of schools under the Secondary Educational Service Area Office 22. The samples were 156 school administrators and teachers from 26 schools using twilight course in academic year 2016. They were selected by Purposive Sampling. The instrument used to collect the data was a five-rating scale questionnaire. The information obtained was analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results showed that overall situations of co-operative educational administration in twilight course of schools under the Secondary Educational Service Area Office 22 were at the high level. Considering in individual aspect, it was found that three aspects were at the highest level and other five aspects were at the high level. The situations of co-operative educational administration in twilight course of schools under the Secondary Educational Service Area Office 22 classified by status of position holding revealed that school administrators and teachers had different opinions at the .05 level of statistical significance. The situations of co-operative educational administration in twilight course of schools under the Secondary Educational Service Area Office 22 classified by school size revealed that school administrators and teachers had no different opinions.

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

Keywords: (1) Co-operative Educational Administration (2) Twilight Course (3) The Secondary Educational Service Area Office 22

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่างๆที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนช่วยให้การเพิ่มความเท่าเทียมในสังคมและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศแต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมการเมืองเศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนาส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้นผู้คนจำนวนมากหลากหลายเชื้อชาติย้ายข้ามประเทศข้ามภาษาและวัฒนธรรมมาอาศัยอยู่ร่วมกันก่อให้เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมโลกการทำงานปรับเปลี่ยนจากการทำงานที่ใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้เดียวกันทักษะเดียวกันและทำงานในสายงานเดียวกันจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2559 : 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการอาชีวศึกษาในการเปลี่ยนค่านิยมอาชีวศึกษาผลิตผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้นเพื่อรองรับการจ้างงานทั้งภาคธุรกิจบริการภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วนกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผลิตกำลังคนจึงจำเป็นต้องเร่งประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้นักเรียนสนใจเรียนทางด้านอาชีพซึ่งมีตลาดรองรับอย่างแน่นอนให้มากขึ้นโดยทัศนคติของผู้ปกครองเห็นว่าความสำเร็จของบุตรหลานคือการได้รับปริญญาบัตรซึ่งเป็นทัศนคติเกี่ยวกับการศึกษาในสังคมไทยแม้จะเป็นทัศนคติเชิงบวกแต่ก็เป็นหนึ่งในข้อจำกัดของการสร้างแรงงานฝีมือของประเทศเพราะระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่ได้เน้นการปฏิบัติงานทำให้บัณฑิตที่ผลิตออกมามีทักษะไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของตลาดทำให้ผู้ว่างงานจำนวนมากข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี พ.ศ. 2556 พบว่าประเทศไทยขาดแรงงานประมาณ 2 แสนคนและมีจำนวนผู้ว่างงานมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนในทุกระดับการศึกษาโดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงว่างงานมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนมากถึง 2 เท่าและระดับปริญญาตรีว่างงานมากกว่าระดับขาดแคลนถึง 3.5 เท่า (ชลธารสมาธิ. 2560 : 2)

จากสภาพปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนมุ่งที่จะสนับสนุนให้มีการเรียนสายสามัญเพื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาส่งผลให้ขาดกำลังคนในภาคตลาดแรงงานเป็นอย่างมากรัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตรเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายควบคู่กันไปเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันทีการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับตลาดแรงงานสามารถผลิตกำลังคนในระดับฝีมือที่ได้มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงจัดให้มีการจัดการอาชีวศึกษาอย่างหลากหลายมากขึ้นทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดความสนใจและสามารถเข้าถึงการอาชีวศึกษาได้มากขึ้นโดยการขยายวิชาชีพและกลุ่มเป้าหมายสู่ระบบการจัดการอาชีวศึกษาให้ชัดเจนทั่วถึงและรวดเร็วเพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่กันไปกับสายสามัญและสายอาชีพไปพร้อมกันทั้งนี้ได้มีการกำหนดการจัดการเรียนการสอนโดยการทำควบคู่กันในการจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาที่เปิดสอนมัธยมศึกษา กับสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2556 : 1) จากที่กล่าวมาผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานให้สูงขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารจัดการศึกษา
เรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของวิซัยวงษ์ใหญ่(2545 : 179) เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการศึกษาประกอบไปด้วย

1. การเตรียมการวางแผนการเพื่อใช้หลักสูตร
2. การเตรียมจัดการอบรมครู
3. การจัดบุคลากรเข้าสอน
4. การจัดตารางสอน
5. การจัดบริการวัสดุอุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์เรียนกับชุมชน
7. การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร
8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหลักสูตร
ทวิศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 26 โรงเรียน ประกอบด้วย
ผู้บริหาร จำนวน 26 คน ครู จำนวน 795 คน รวมทั้งสิ้น 821 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหลักสูตร
ทวิศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 26 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม
ผู้บริหาร จำนวน 26 คน และครู จำนวน 130 คน รวมจำนวน 156 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive
sampling) (วาโรง เฟ็งสวัสดิ์. 2551 : 197)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาสภาพและ
เปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 22 สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 1
ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในระดับ
มากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในระดับมาก

3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในระดับ
ปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในระดับน้อย

1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาในระดับ

น้อยที่สุด

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.50 – 0.83 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองและเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจนได้แบบสอบถามครบตามจำนวน 156 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

3.1 แบบสอบถามการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนของในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยรวมและรายด้านโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยการวิเคราะห์ค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้ค่าเอฟ (F-test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

4. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

4.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 ค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

4.3 ค่าเอฟ (F-test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการศึกษาวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการเตรียมการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร	4.43	0.51	มาก
2	ด้านการเตรียมจัดการอบรมครู	4.51	0.48	มากที่สุด
3	ด้านการจัดบุคลากรเข้าสอน	4.47	0.47	มาก
4	ด้านการจัดตารางสอน	4.39	0.48	มาก
5	ด้านการจัดบริการวัสดุอุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการสอน	4.40	0.59	มาก
6	ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับชุมชน	4.52	0.57	มากที่สุด
7	ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.48	0.57	มาก
8	ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร	4.52	0.53	มากที่สุด
รวม		4.46	0.45	มาก

2. สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการเตรียมการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการเตรียมการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการเตรียมการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	มีการประชุมฝ่ายบริหารงานหลักสูตรรับฟังนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน	4.40	0.62	มาก
2	ประชุมปรึกษาหารือกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและทำความตกลงร่วมมือ (MOU) ในการจัดการศึกษา	4.40	0.62	มาก
3	ประชุมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาให้กับผู้ปกครองและนักเรียนเพื่อใช้หลักสูตร	4.33	0.64	มาก
4	แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร	4.48	0.60	มาก
5	ขออนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษา	4.49	0.60	มาก
6	ปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรแบบทวิศึกษาตามเงื่อนไขของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	4.47	0.65	มาก
รวม		4.43	0.51	มาก

3. สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการเตรียมจัดการอบรมครูมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการเตรียมจัดการอบรมครู โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการเตรียมจัดการอบรมครู	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	วางแผนและชี้แจงทำความเข้าใจกับครูในเรื่องของการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษา	4.48	0.64	มาก
2	อบรมครูทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา	4.48	0.61	มาก
3	แบ่งครูตามวุฒิการศึกษาในสายสามัญและสายอาชีพเพื่อให้สอดคล้องตามหลักสูตรแบบทวิศึกษา	4.56	0.55	มากที่สุด
4	จัดหาครูที่เป็นแกนนำในการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษา	4.52	0.62	มากที่สุด
รวม		4.51	0.48	มากที่สุด

4. สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการดำเนินการจัดบุคลากรเข้าสอนมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ จัดตารางให้ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญสอนในรายวิชาสามัญตามปกติและให้ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสายอาชีพสอนในรายวิชาอาชีพก่อนนั้นมีความคิดเห็นใน ระดับมากดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการจัดหาบุคลากรเข้าสอน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการจัดหาบุคลากรเข้าสอน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ประชุมฝ่ายบริหารงานวิชาการเพื่อการจัดบุคลากรเข้าสอนตามสาขาวิชาที่เปิดสอน	4.47	0.53	มาก
2	จัดตารางให้ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญสอนในรายวิชาสามัญตามปกติ และให้ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสายอาชีพสอนในรายวิชาอาชีพเฉพาะ	4.53	0.55	มากที่สุด
3	ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสายอาชีพเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาในชั้นเรียน	4.45	0.60	มาก
4	ได้รับความร่วมมือสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มาสอนตามสาขาวิชาอาชีพ	4.41	0.59	มาก
รวม		4.47	0.47	มาก

5. สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการดำเนินการจัดตารางสอนมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการจัดตารางสอนโดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการจัดตารางสอน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	วางแผนการจัดตารางสอนกำหนดรายวิชาให้สอดคล้องกับโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรทวิศึกษา	4.34	0.61	มาก
2	จัดตารางสอนให้สอดคล้องตามบริบทของโรงเรียนและสอดคล้องกับหลักสูตรแบบทวิศึกษา	4.42	0.63	มาก
3	แจ้งตารางสอนให้กับคณะครูที่มีหน้าที่สอนในแต่ละรายวิชาทราบ	4.35	0.55	มาก
4	ครูประจำแต่ละรายวิชาดำเนินการสอนตามตารางสอน	4.46	0.68	มาก
รวม		4.39	0.48	มาก

6. สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการจัดบริการวัสดุ อุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการสอนมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษา
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22ด้านการจัดบริการวัสดุ อุปกรณ์หลักสูตร
และสื่อการสอน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการจัดบริการวัสดุ อุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	สำรวจด้านอาคารเรียนห้องเรียนวัสดุอุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการเรียนเพื่อเตรียมการรองรับในการจัดการเรียนการสอน	4.17	0.81	มาก
2	จัดหาบริหารวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนให้พอเพียงและสอดคล้องกับหลักสูตร	4.30	0.82	มาก
3	ประชุมปรึกษา กับสถาบันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาถึงสื่ออุปกรณ์ที่จะใช้ในการเรียนการสอน	4.53	0.65	มากที่สุด
4	ขอการสนับสนุนจากต้นสังกัดและจากหน่วยงานอื่น	4.46	0.64	มาก
5	ฝ่ายบริหารอนุมัติงบประมาณเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการเรียนเพื่อจัดหาสื่อใหม่ที่ต้องใช้เพิ่มขึ้น	4.53	0.69	มากที่สุด
รวม		4.40	0.59	มาก

7. สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต22 ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์การเรียนกับชุมชนมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อและอยู่ในระดับมาก 2 ข้อดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์
การเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์การเรียนกับชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักเรียนเข้าร่วมโครงการเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษา	4.54	0.66	มากที่สุด
2	เชิญประชุมผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา	4.58	0.68	มากที่สุด
3	คัดกรองนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ	4.51	0.65	มากที่สุด
4	สร้างความตระหนักและความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาโดยการนำนักศึกษาเดิมที่จบการศึกษาไปแล้วมาให้คำแนะนำกับผู้ปกครองและนักเรียนที่สนใจ	4.46	0.61	มาก
5	ผู้บริหารโรงเรียนนำเข้าที่ประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ	4.51	0.64	มากที่สุด
6	โรงเรียนร่วมกับสถาบันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประสานกับหน่วยงานในชุมชนสถานประกอบการในการฝึกฝนและฝึกประสบการณ์ให้กับนักเรียนกลุ่มวิชาชีพทวิศึกษา	4.50	0.64	มาก
รวม		4.52	0.57	มากที่สุด

8. สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	สำรวจข้อมูลสถานที่และเลือกกิจกรรมตามบริบทของชุมชนความต้องการของชุมชนและผู้เรียน	4.49	0.66	มาก
2	จัดเตรียมอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างปลอดภัย	4.52	0.65	มากที่สุด
3	จัดบรรยากาศในชั้นเรียนและอาคารเรียนสะอาดปลอดภัยและเหมาะกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรทวิศึกษา	4.46	0.64	มาก
4	จัดอาคารเรียนให้เหมาะสมกับสาขาวิชาที่เปิดสอน	4.47	0.59	มาก
รวม		4.48	0.57	มาก

9. สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการจัดโครงการประเมินผล การใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรโดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานประเมินหลักสูตร	4.44	0.65	มาก
2	แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร	4.52	0.61	มากที่สุด
3	จัดอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ครูเรื่องการตัดเกรดการจบการศึกษาและผลประโยชน์ของนักเรียน	4.51	0.64	มากที่สุด
4	จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูเป็นระยะๆ เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจที่ตรงตามหลักสูตรทวิศึกษา	4.57	0.56	มากที่สุด
5	จัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการผลที่ได้รับจากการใช้หลักสูตร	4.56	0.57	มากที่สุด
รวม		4.52	0.53	มากที่สุด

10. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 สูงกว่าครู ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

สถานภาพการดำรงตำแหน่ง	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ผู้บริหาร	26	4.67	0.30	3.56*	0.01
ครู	130	4.42	0.45		

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

11. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเตรียมจัดการอบรมครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 11 ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟอพบว่า ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการเตรียมจัดการอบรมครู สูงกว่า ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดกลาง และขนาดเล็ก และผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการเตรียมจัดการอบรมครู สูงกว่าผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษา	df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านการเตรียมการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร ระหว่างกลุ่ม	2	1.24	0.62	2.40	0.09
ภายในกลุ่ม	153	39.64	0.25		
รวม	155	40.88			
2. การเตรียมจัดการอบรมครู ระหว่างกลุ่ม	2	1.37	0.68	3.05*	0.05
ภายในกลุ่ม	153	34.60	0.22		
รวม	155	35.98			
3. การจัดบุคลากรเข้าสอน ระหว่างกลุ่ม	2	0.78	0.39	1.79	0.16
ภายในกลุ่ม	153	33.47	0.21		
รวม	155	34.26			
4. การจัดตารางสอน ระหว่างกลุ่ม	2	0.94	0.47	2.05	0.13
ภายในกลุ่ม	153	35.31	0.23		
รวม	155	36.26			

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา (ต่อ)

ภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษา	df	SS	MS	F	Sig
5. การจัดบริการวัสดุอุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.32	0.66	1.90	0.15
ภายในกลุ่ม	153	53.11	0.34		
รวม	155	54.43			
6. การประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์เรียนกับชุมชน					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.10	0.55	1.69	0.18
ภายในกลุ่ม	153	49.68	0.32		
รวม	155	50.78			
7. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.00	0.50	1.58	0.20
ภายในกลุ่ม	153	48.51	0.31		
รวม	155	49.51			
8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.11	0.55	2.03	0.13
ภายในกลุ่ม	153	41.75	0.27		
รวม	155	42.86			
รวมปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.05	0.52	2.71	0.05
ภายในกลุ่ม	153	29.72	0.19		
รวม	155	30.77			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการเตรียมจัดการอบรมครูเป็นรายคู่

ขนาดสถานศึกษา	เล็ก (4.50)	กลาง (4.46)	ใหญ่ (4.68)
เล็ก (4.50)	-	0.04*	-0.18*
กลาง (4.46)	-	-	-0.22*
ใหญ่ (4.68)	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 22 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และระดับมาก 5 ด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุง หลักสูตรด้านการประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับชุมชนด้านการเตรียมจัดการอบรมครูด้านการจัด สภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านการจัดบุคลากรเข้าสอนด้านการเตรียมการวางแผนเพื่อ ใช้หลักสูตรด้านการจัดบริการวัสดุอุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการสอนและด้านการจัดตารางสอนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาในจังหวัดนครพนมมีการปฏิบัติโดยยึดนโยบายและแนวทาง ปฏิบัติที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดทำให้มีสภาพการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกับ ผลการวิจัยของสิริพงษ์ศิวดาราม (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนบ้าน โคกวิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 พบว่าสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของ โรงเรียนโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดบุคลากรเข้าสอน ดำเนินการมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือด้านการเตรียมการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ด้านการจัด ตารางสอนด้านการจัดบริการวัสดุอุปกรณ์หลักสูตรและสื่อการเรียนด้านการประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับ ชุมชนด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการเตรียมจัดการอบรมครูด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรมีระดับ ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคล้อยกับอารีรัตน์ชูรวง (2558) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลกสังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษพบว่าการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการเตรียมจัดการอบรม ครู สูงกว่า ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก และผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ใน โรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการเตรียมจัดการอบรมครู สูงกว่าผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ ในโรงเรียนที่มีขนาดกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

สถานศึกษาควรนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตร ทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ให้มีการนำไปปฏิบัติให้มากที่สุดทุกด้านเพื่อ การพัฒนาการศึกษาหลักสูตรทวิศึกษาให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

2.2 ควรศึกษารูปแบบบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์บริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟิก จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักกิจการพิเศษ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำ ตามแนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2559). รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่องแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา). กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธาร สมานธิ. (2560). การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสพเมยวิทยาคมจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาเชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีรียาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2545). พัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริพงศ์ อิตาราม. (2558). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกวิทยาสถาบันงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อารีรัตน์ ชูรวง. (2558). การประเมินการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลกสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Dobbins, L. H. (1969). "Educational and Occupational Aspirations and Expectation of High School Senior Boys in Five Louisiana Parishes" Dissertation Abstracts International, 29 (2) : 2958A-2959A, March.
- Shahla, N. (1987). "Factors Influencing Students' Decision to Choose Two and/or ForuTeachincal Program" Dissertation Abstracts Intenational. 47 (09) : 3407A ; Macrh.

ปัจจัยการเรียนรู้ และปัญหาอุปสรรคของนักศึกษาพยาบาลในการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
LEARNING FACTORS AND OBSTACLES OF NURSING STUDENTS FROM CLINICAL PRACTICE
IN MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

วิรมณ กาสีวงศ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาค้างนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อปัจจัยการเรียนรู้ในการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช (2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้วิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงคือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชและให้ความร่วมมือในการศึกษา จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และหาความเที่ยงโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อปัจจัยการเรียนรู้ในการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช พบว่าปัจจัยการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือปัจจัยด้านอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง มีค่าเฉลี่ย 4.20 S.D.= 0.57 ปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้คือมีภาระงานมาก คิดเป็นร้อยละ 26.52 รองลงมาคือมีความรู้ไม่เพียงพอและหวาดกลัวผู้ป่วยมีเท่ากันคือร้อยละ 18.94 จากผลการวิจัยครั้งนี้จึงควรเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนฝึกภาคปฏิบัติการด้านการทบทวนความรู้และความมั่นใจในการพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาทางจิต

คำสำคัญ: (1) ปัจจัยการเรียนรู้ (2) อุปสรรค (3) นักศึกษาพยาบาล (4) ปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

ABSTRACT

This descriptive research aimed to study nursing students' opinions to learning factors and to study obstacles of nursing students from clinical practice in Mental Health and Psychiatric Nursing. Purposive sampling was used to select a hundred and thirty of nursing students year 4 who enrolled in clinical mental health and psychiatric nursing subject. The research questionnaire was validated by experts and the Cronbach's alpha reliability was .92. Data were analyzed using descriptive statistics.

The study revealed that the highest score of learning factor were nurse instructors and nurse preceptors (X=4.20, S.D. = 0.57). The percentage of obstacles of learning were academic workload 26.52, knowledge and scared of patient's condition were 18.94 respectively. The findings in this study suggested the need to improve student nurses' confidence level before being fielded in psychiatric hospitals.

Keywords: (1) Learning Factors (2) Obstacles (3) Nursing Students (4) Psychiatric and Mental Health Nursing Clinical Practice

¹ อาจารย์กลุ่มวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช/งานวัดประเมินผล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม

บทนำ

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากครูเป็นศูนย์กลางเป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แนวคิดนี้สะท้อนออกมาเป็นศัพท์คำว่า “Instruction” หมายถึงการเรียนการสอนจากการถ่ายทอดความรู้ มาเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (ทีศนา แคมมณี. 2553)

จากแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลจึงต้องจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ต้องการ สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ 6 ด้าน คือคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ซึ่งกำหนดสัดส่วนอาจารย์พยาบาลประจำต่อนักศึกษาไม่มากกว่า 1 : 8 ในการฝึกปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อให้มีคุณภาพในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2561)

การเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลมีความจำเป็นยิ่งต่อการเป็นพยาบาลที่มีความสามารถในการให้การพยาบาลต่อไปในอนาคต (วิภาดา คุณาวิคติกุล. 2558) เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลมีความแตกต่างจากการศึกษาสาขาวิชาอื่นคือต้องมีการปฏิบัติการในคลินิกหรือการฝึกภาคปฏิบัติซึ่งต้องใช้ความสามารถในการคิดและการแก้ไขปัญหา รวมทั้งมีทักษะปฏิบัติอย่างมืออาชีพ (Jamshidi. 2012) การเรียนการสอนภาคปฏิบัติในคลินิกจึงเป็นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงที่มีการประยุกต์ใช้ทั้งความรู้และการปฏิบัติโดยมีผู้ป่วยเป็นเป้าหมายในการสร้างความรู้ และสามารถสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งผู้สอน ผู้เรียนและผู้ป่วย (Sezer. 2018)

สำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มีการจัดการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ 1 ครั้งตลอดหลักสูตร ผู้เรียนต้องผ่านการเรียนภาคทฤษฎีวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ซึ่งจากการศึกษาของ ปุณยอนุช ลิธิพงษ์ และคณะ (2558) พบว่าตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชมีเนื้อหาไม่ชัดเจน เนื้อหาแต่ละโรควิธีการคล้ายคลึงกัน จำได้ยาก แยกแยะไม่ได้ และเป็นนามธรรมเข้าใจยาก

ดังนั้นการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จึงต้องคำนึงถึงปัญหาของผู้เรียนภาคทฤษฎีที่จะเชื่อมโยงนำความรู้สู่ภาคปฏิบัติ เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์สุดท้ายคือผู้เรียนผ่านการสอบขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพซึ่งมีรายงานการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านอาจารย์ ปัจจัยด้านนักศึกษา และปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ มีผลต่อการศึกษาพยาบาลและการสอบขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ (พวงรัตน์ บุญญารักษ์. 2546, พจนา ปิยะปรภรณ์ชัย และนุสรา วิจิตรแก้ว. 2549) เนื่องจากการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช เป็นสิ่งซับซ้อนสำหรับนักศึกษาพยาบาลทำให้เกิดปฏิกิริยาที่พบได้บ่อยคือความหวาดกลัว จึงเป็นสิ่งท้าทายในการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนจัดการกับผู้ป่วยที่มีปัญหาทางจิตและตัดสินใจทางคลินิกได้ (Maddineshat, Hashemi, Besharati, Gholami, Ghavide. 2018) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำเป็นต้องมีข้อมูลจากผู้เรียนเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเนื่องจากเป้าหมายสำคัญของการศึกษาทางการพยาบาล คือการสำเร็จการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพและสังคมอย่างมีคุณภาพ (Jamshidi. 2012) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ปัจจัยการเรียนรู้ที่จะช่วยเกื้อหนุนคุณภาพการเรียนรู้และปัญหาอุปสรรคการเรียนรู้การฝึกปฏิบัติทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ ทั้งด้านทักษะการปฏิบัติและการจัดการเรียนรู้ภาคทฤษฎีที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ปรับปรุงมาจากกรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2557) ที่มีองค์ประกอบด้านการกำกับมาตรฐาน บัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย (1) ปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้านผู้เรียน (2) ปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้านอาจารย์นิเทศและอาจารย์ที่เลี้ยงแหล่งฝึก (3) ปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลต่อปัจจัยการเรียนรู้การฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และความประทับใจระหว่างในการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 148 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงนักศึกษา ที่ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชและยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทั้งหมด 130 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และปัญหาอุปสรรคการฝึกปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ เพื่อนสนิทในกลุ่มฝึกงาน เพื่อนที่ให้คำปรึกษาในการฝึกภาคปฏิบัติ ปัญหาก่อนการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ เป็นข้อคำถามแบบประเมินค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) 5 ระดับ รวม 36 ข้อ แบ่งเป็นปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้ และความประทับใจในฝึกปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 3 ท่าน และหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามจากนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ที่ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Conbrach's Alpha Coefficient) เท่ากับ . 92

การแปลผลความคิดเห็นด้านปัจจัยการเรียนรู้แบ่งเป็น 5 ระดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4. 51-5. 00	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด
3. 51-4. 50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับมาก
2. 51-3. 50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
1. 51-2. 50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับน้อย
ต่ำกว่า 1. 51-2. 50	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยชี้แจงวัตถุประสงค์ ระยะเวลา และให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตามความสมัครใจ รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึง เมษายน 2561

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัจจัยด้านอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงแหล่งฝึกมีค่าเฉลี่ย 4. 20 อยู่ในระดับมาก คะแนน S.D. = 0. 57 รองลงมาคือปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 3. 66 อยู่ในระดับมาก S.D. = 0. 50 และปัจจัยด้านผู้เรียนค่าเฉลี่ย 3. 42 อยู่ในระดับปานกลาง S.D. = 0. 38 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้านผู้เรียน

ปัจจัยการเรียนรู้ด้านผู้เรียนในวิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3. 42 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการฝึกปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 3. 93 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้เรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการฝึกปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ย 3. 92 อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความอ่อนล้า ท้อแท้ในการฝึกปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2. 92 อยู่ในระดับปานกลาง และรู้สึกหวาดกลัวผู้ป่วยในการปฏิบัติการพยาบาล ค่าเฉลี่ย 3. 05 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติจำแนกตามปัจจัยด้านผู้เรียน

ปัจจัยด้านผู้เรียน	ความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ความเครียด วิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงาน	3. 22	0. 50	ปานกลาง
2. ความมุ่งมั่น ตั้งใจในการฝึกปฏิบัติงาน	3. 92	0. 58	มาก
3. ความมั่นใจในความรู้ ความสามารถของตนเอง	3. 39	0. 63	ปานกลาง
4. ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาทฤษฎีสู่การปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	3. 29	0. 64	ปานกลาง
5. ความพร้อมทั้งด้านความรู้ ด้านร่างกาย และจิตใจ	3. 35	0. 61	มาก
6. ความกระตือรือร้นในการศึกษา ค้นคว้า เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการฝึกปฏิบัติงาน	3. 93	0. 67	มาก
7. ความอ่อนล้า ท้อแท้ในการฝึกปฏิบัติงาน	2. 92	0. 95	ปานกลาง
8. รู้สึกหวาดกลัวผู้ป่วยในการปฏิบัติการพยาบาล	3. 05	0. 92	ปานกลาง
9. ความสนใจและชื่นชอบวิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	3. 32	0. 7	ปานกลาง
10. ความรู้ และทักษะเพิ่มขึ้นในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	3. 83	0. 68	มาก
รวม	3. 42	0. 38	ปานกลาง

2. ปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้านอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงแหล่งฝึก

ปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชด้านอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงแหล่งฝึกพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4. 20 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคืออาจารย์นิเทศมีความรู้ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีสู่การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4. 35 เท่ากับ อาจารย์นิเทศมีความรู้ความสามารถในด้านเทคนิคการสอนภาคปฏิบัติ รองลงมาคืออาจารย์พี่เลี้ยงแหล่งฝึก มีความใส่ใจ ให้ความช่วยเหลือเมื่อขอรับการปรึกษา ค่าเฉลี่ย 4. 32 อยู่ในระดับมาก และให้ความร่วมมือกับกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 4. 31 อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ อาจารย์นิเทศเข้าถึงได้ง่ายเมื่อต้องการความช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ย 3. 98 อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นการเรียนรู้ภาคปฏิบัติฯ จำแนกตามปัจจัยด้านอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง

ปัจจัยด้านอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงประจำแหล่งฝึก	ความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
อาจารย์นิเทศ			
1. เอาใจใส่ ติดตามผู้เรียนด้วยความเอื้ออาทร	4. 10	0. 71	มาก
2. มีความรู้ ความสามารถในด้านเทคนิคการสอนภาคปฏิบัติ	4. 35	0. 71	มาก
3. มีความรู้ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีสู่การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	4. 35	0. 71	มาก
4. ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี	4. 07	0. 76	มาก
5. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายในภาคปฏิบัติ	4. 05	0. 78	มาก
6. สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมร่วมกับการสอนความรู้ การคิดวิเคราะห์ และทักษะ	4. 08	0. 80	มาก
7. มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้	4. 25	0. 76	มาก
8. เข้าถึงได้ง่ายเมื่อต้องการความช่วยเหลือ	3. 98	0. 89	มาก
9. ประเมินผู้เรียนระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติด้วยความยุติธรรม	4. 08	0. 79	มาก
อาจารย์พี่เลี้ยงประจำแหล่งฝึก			
1. มีความเอื้ออาทรและเป็นกันเองกับนักศึกษา	4. 30	0. 72	มาก
2. มีความใส่ใจ ให้ความช่วยเหลือเมื่อขอรับการปรึกษา	4. 32	0. 67	มาก
3. มีทักษะในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา	4. 25	0. 69	มาก
4. ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	4. 31	0. 67	มาก
5. มีความรู้ ความสามารถในการช่วยถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์	4. 28	0. 74	มาก
รวม	4. 20	0. 57	มาก

3. ปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติกรพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชด้านการจัดการเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้วิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3. 66 อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือแหล่งฝึกมีความพร้อมสนับสนุนการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย 3. 96 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ วัตถุประสงค์รายวิชา ทฤษฎีเชื่อมโยงกับรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3. 83 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือระยะเวลาของการเรียนภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติมีความต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ย 3. 30 อยู่ในระดับปานกลาง และตำรา สื่อการเรียนการสอน มีจำนวนเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 3. 52 อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ภาคปฏิบัติฯ จำแนกตามปัจจัยด้านจัดการเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	ความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. วัตถุประสงค์รายวิชาทฤษฎีเชื่อมโยงกับรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	3. 83	0. 60	มาก
2. การจัดการเรียนการสอนทฤษฎี มีความชัดเจน เข้าใจง่าย นำสู่การฝึกปฏิบัติได้	3. 72	0. 64	มาก
3. ระยะห่างของการเรียนภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติมีความต่อเนื่องเหมาะสม	3. 30	0. 92	ปานกลาง
4. กิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ส่งเสริมความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	3. 67	0. 64	มาก
5. กิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเหมาะสมกับระยะเวลาการฝึกภาคปฏิบัติ	3. 65	0. 77	มาก

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ภาคปฏิบัติฯ จำแนกตามปัจจัยด้านจัดการเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	ความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
6. การเตรียมความพร้อมภาคปฏิบัติสามารถช่วยเพิ่มพูนความรู้ และทักษะในการฝึกภาคปฏิบัติได้	3. 64	0. 80	มาก
7. การเตรียมความพร้อมภาคปฏิบัติเพิ่มความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	3. 65	0. 76	มาก
8. แหล่งฝึกมีความพร้อมสนับสนุนการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ	3. 96	0. 71	มาก
9. ตำรา สื่อการเรียนการสอน มีจำนวนเพียงพอ	3. 52	0. 71	มาก
10. การสืบค้นหาความรู้ทางอินเทอร์เน็ตสะดวก รวดเร็ว	3. 71	0. 89	มาก
11. บรรยากาศการฝึกภาคปฏิบัติส่งเสริมการเรียนรู้	3. 73	0. 70	มาก
12. บรรยากาศในการฝึกภาคปฏิบัติผ่อนคลาย ไม่เครียด	3. 53	0. 80	มาก
รวม	3. 66	0. 50	มาก

4. ปัญหาอุปสรรคและความประทับใจระหว่างในการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

4.1 ปัญหาอุปสรรคระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่างในการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชที่พบมากที่สุดคือ มีภาระงานมาก คิดเป็นร้อยละ 26. 52 รองลงมาคือ มีความรู้ไม่เพียงพอ และหวาดกลัวผู้ป่วย มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18. 94 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัญหาอุปสรรคระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ลำดับ	ปัญหาอุปสรรค	จำนวน (132 คน)	ร้อยละ (100)
1	มีภาระงานมาก	35	26. 52
2	มีความรู้ไม่เพียงพอ	25	18. 94
3	หวาดกลัวผู้ป่วย	25	18. 94
4	วิตกกังวลด้านการสื่อสารและการสนทนากับผู้ป่วย	21	15. 91
5	วิตกกังวลด้านอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง	12	9. 09
6	ไม่วิตกกังวล	7	6. 06
5	กังวลด้านการทำกลุ่มบำบัด	6	4. 55

4.2 ความประทับใจระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่าความประทับใจของกลุ่มตัวอย่างในการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชที่พบมากที่สุดคือผู้ป่วยอาการดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 34. 19 รองลงมาคือมีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 22. 22 และมีอาจารย์พี่เลี้ยงดีมาก คิดเป็นร้อยละ 19. 7 และอาจารย์นิเทศช่วยเหลือใส่ใจ คิดเป็นร้อยละ 17. 09 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความประทับใจระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ลำดับ	ความประทับใจ	จำนวน (117 คน)	ร้อยละ (100)
1	ผู้ป่วยอาการดีขึ้น	40	34. 19
2	มีความรู้เพิ่มขึ้น	26	22. 22
3	อาจารย์ที่เลี้ยงดีมาก	23	19. 66
4	อาจารย์นิเทศช่วยเหลือใส่ใจ	20	17. 09
5	อื่น ๆ (เพื่อน, การทำงานสำเร็จ)	8	6. 84

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อปัจจัยการเรียนรู้ภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการเรียนรู้ที่มีผลต่อนักศึกษาพยาบาลในการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช พบว่าปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือปัจจัยด้านอาจารย์นิเทศและอาจารย์ที่เลี้ยง มีค่าเฉลี่ย 4. 20 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคืออาจารย์นิเทศ มีความรู้ ความสามารถในการสอนภาคปฏิบัติ มีเท่ากับอาจารย์นิเทศมีความรู้ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ มีค่าเฉลี่ย 4. 35 รองลงมาคือ อาจารย์ที่เลี้ยงมีความใส่ใจ ให้ความช่วยเหลือเมื่อขอรับการปรึกษา ค่าเฉลี่ย 4. 32 จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่านักศึกษาชอบรับถึงมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์นิเทศ ขณะเดียวกันกับมีอาจารย์ที่เลี้ยงแหล่งฝึกมาช่วยสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ส่วนผู้เรียนเองก็มีความกระตือรือร้น และมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และคิดว่าตนเองมีความรู้ และทักษะเพิ่มขึ้นในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ในขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด นักศึกษามีความอ่อนล้า ท้อแท้ในการฝึกปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ย 2. 92 ดังนั้นจึงส่งผลให้ผลการสอบขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช มีผู้สอบผ่านครั้งแรกของการสอบถึงร้อยละ 95. 95 (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม. 2561) และสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้มีทั้งด้านตัวผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมเช่นอาจารย์ เพื่อน เป็นต้น (ปญญนุช สิทธิพงศ์และคณะ. 2558) สอดคล้องกับรายงานของ พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2546) และการศึกษาของพจนา ปิยะปกรณ์ชัย และนุสรา วิจิตรแก้ว (2549) พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านอาจารย์ ปัจจัยด้านนักศึกษา และปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ มีผลต่อการศึกษาพยาบาลและการสอบขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ

2. ปัญหาอุปสรรค และความประทับใจระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาอุปสรรคระหว่างการฝึกภาคปฏิบัติคือมีภาระงานมากคิดเป็นร้อยละ 26. 52 ส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถค้นคว้า หาความรู้ได้เพิ่มเติมอย่างเต็มที่เนื่อง และการฝึกปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชเป็นการฝึกเพียง 1 ครั้งตลอดหลักสูตรทำให้ประสบการณ์ที่นักศึกษาต้องผ่านตามมาตรฐานของหลักสูตรซึ่งกำหนดไว้หลายด้าน ดังนั้นงานที่ต้องจัดทำตามประสบการณ์การฝึกงานจึงมีมากและเป็นภาระสูงสำหรับระยะเวลาการฝึก 4 สัปดาห์ไม่มีเวลาเพียงพอในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมดังผลการศึกษาที่พบว่าอุปสรรคการเรียนรู้รองลงมาจากมีภาระงานมากคือมีความรู้ไม่เพียงพอและหวาดกลัวผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 18. 94 ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาดังเช่น Maddineshat, Hashemi, Besharati, Gholami, Ghavide (2018) ได้อธิบายว่าการหวาดกลัวเป็นปฏิกิริยาที่พบเป็นเรื่องปกติในนักศึกษาพยาบาล นอกจากนั้นยังพบว่าปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดที่เป็นอุปสรรคการเรียนรู้ที่ต้องมีการปรับปรุงคือระยะเวลาของการเรียนภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติมีความต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ย 3. 30 และตำรา สื่อการเรียนการสอนที่มีจำนวนเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 3. 52

อย่างไรก็ตามผลการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชนักศึกษาพยาบาลส่วนมากมีความประทับใจคือผู้ป่วยอาการดีขึ้น และตนเองมีความรู้เพิ่มขึ้น ตลอดจนมีอาจารย์ที่เลี้ยงที่ตีรวมถึงมีอาจารย์นิเทศช่วยเหลือใส่ใจ รายละเอียดดังตารางที่ 6 สอดคล้องกับคิดว่าตนเองมีความรู้ และทักษะเพิ่มขึ้นในการปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3. 83 ดังตารางที่ 1

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าอุปสรรคสำคัญในการเรียนรู้ภาคปฏิบัติคือภาระงานมาก และความไม่มั่นใจในความรู้และหวาดกลัวผู้ป่วย และปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการทบทวนการปรับลดงานที่มีมอบหมายให้นักศึกษาต้องเก็บประสบการณ์ให้เหมาะสมกับระยะเวลาฝึกภาคปฏิบัติหรือขยายระยะเวลาการฝึกภาคปฏิบัติให้เหมาะสมกับประสบการณ์ที่ควรได้รับตามหลักสูตร
2. ควรมีการเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนการฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชเพื่อลดความวิตกกังวล และความหวาดกลัวในการปฏิบัติการพยาบาลตามประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
3. ควรจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่มีระยะเวลาต่อเนื่องจากภาคทฤษฎี
4. จัดหาตำรา สื่อการเรียนการสอนทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชที่ทันสมัยและเพียงพอในการฝึกภาคปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). มาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์. เข้าถึงจาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/data6/%E0.PDF>, สืบค้น วันที่ 9 ตุลาคม, 2561
- ทีศนา แหมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ปยุตนุช สุทธิพงษ์ วันดี สุทธิรังสี วินิภาญจน์ คงสุวรรณ ไพโรส มามะ และ วิลาวรรณ คริสต์รักษา. (2558). ผลลัพธ์การเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2. วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์ ปีที่ 35 (2) : 191-204.
- พวงรัตน์ บุญญานุกรักษ์. (2546). ขุมปัญญาทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: พระราม 4 พรินต์ติ้ง.
- พจนา ปิยะปรณชัย และนุสรา วิจิตรแก้ว. (2549). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลการสอบประเมินความรู้ข้อขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์. รายงานการวิจัย: กระทรวงสาธารณสุข ภูมิภาค คุนฉริกติกุล. (2558). การเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์ในยุคศตวรรษที่ 21. วารสารพยาบาลสาร ปีที่ 42 (2) .
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม. (2561). รายงานการวิเคราะห์ผลการสอบขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ปี 2561. งานวัดประเมินผลการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557. กรุงเทพฯ ฯ : ภาพพิมพ์
- Jamshidi, L. (2012). the challenges of clinical teaching in nursing skills and lifelong learning from the standpoint of nursing students and educators. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 46 (2012) 3335 – 3338
- Sezer, H. (2018). How should clinical education be in nursing education? *J Nurs Res Pract* ; 2 (1).
- Maddineshat. M, Hashemi. M, Besharati. R, Gholami, S, Ghavide, F. (2018). the effectiveness of clinical teaching of mental health courses in nursing using clinical supervision and Kirkpatrick's model. *Electron Physician*. 2018 Jan; 10 (1) : 6265–6272 Published online 2018 Jan 25 doi;10.19082/626225.

การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย
THE DEVELOPMENT OF TEACHERS' MANAGEMENT LEARNING INDICATORS
IN THE 21ST CENTURY, LOEI PROVINCE.

พีรดา บุญเชิด¹, นครชัย ชาญอุไร², มณีญา สุราช³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย (2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูที่ปฏิบัติการสอนในสังกัดคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเลย ประกอบด้วย ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 เขต 2 เขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 จัดการเรียนรู้ในโรงเรียนในจังหวัดเลยปีการศึกษา 2561 จำนวน 600 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่ามัธยฐานมีค่าตั้งแต่ 3.50 – 5.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.973 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลยพบว่ามีองค์ประกอบหลัก 8 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จำนวน 92 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบหลักด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 15 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักด้านการจัดการห้องเรียนจำนวน 16 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนาหลักสูตรจำนวน 9 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักด้านการบูรณาการความรู้ จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักด้านคุณธรรม จริยธรรมจำนวน 15 ตัวบ่งชี้ (2) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square=17.63, ค่า df = 12, ค่า P = 0.127, ค่า GFI = 0.99 ,ค่า AGFI = 0.98 ,ค่า RMSEA = 0.028)

คำสำคัญ : (1) การพัฒนาตัวบ่งชี้ (2) การจัดการเรียนรู้ (3) ครูศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop a teachers' management learning indicators in the 21st century, loei province. 2) to check the consistency of the model of teacher learning management indicators in the 21st century. Comply with empirical data. The sample group for this study consisted of 600 teachers who taught under the loei province education commission. Teachers under the office of the loei primary education area 1, 2, 3 and the office of the secondary education area 19 in loei-Nong Bua Lamphu. The tools used in the research were five-level scale statistics used in the analysis include: median values ranged from 3.50 to 5.00, and the interquartile range was less than 1.50. questionnaire with 0.973. The collected data were analyzed by using a computer software program

Results of the study are as follows: 1) Results of constructing and developing the development of teachers' management learning Indicators in the 21st Century, Loei Province. This model consists of 8 major factors and 92 indicators as follows: The major factor regarding of technology and communication

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

^{2,3} อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

consists of 9 indicators; The major factor regarding The knowledge in the subject consists of 8 indicators; The major factor regarding Measurement and Evaluation consists of 15 indicators; The major factor regarding Community Relations consists of 8 indicators; The major factor regarding Classroom management consists of 16 indicators; 6) The major factor regarding Curriculum development consists of 9 indicators; The major factor regarding Integration of knowledge consists of 12 indicators; and The major factor regarding Ethics consists of 15 indicators. 2) The goodness of fit of the structural relationship model of develop a teachers' management learning indicators in the 21st century, with the empirical data Reveal that the model is in congruence with the empirical data (Chi-square=17.63, df = 12, P = 0.127, GFI = 0.99 , AGFI = 0.98, RMSEA = 0.028)

Keywords: (1) Management learning (2) Indicators (3) Teachers 21st Century

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาที่ดีได้นั้นครูคือบุคลากรหลักทางการศึกษาเป็นแม่พิมพ์แบบอย่างที่จะถ่ายทอดให้กับผู้เรียนทั้งวิชาความรู้ ทักษะชีวิตและแบบอย่างความประพฤติคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2556 :1) พระบรมราโชวาทพระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2522 ความว่า ความเป็นครู หมายถึง การมีความรู้ดีประกอบด้วยหลักวิชาที่ถูกต้องแน่นแฟ้น และแจ่มแจ้งแก่ใจ รวมทั้งคุณความดีและความเอื้ออารี ประการนี้จะถ่ายทอดเพื่อแผ่ให้ผู้อื่นได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ดีด้วย ความแจ่มแจ้งชัดในใจ ย่อมทำให้สามารถส่งแสดงความรู้ออกมาให้เข้าใจตามได้โดยง่ายทั้งในการปฏิบัติงานก็ย่อมทำให้ผู้ร่วมงานได้เข้าใจโดยแจ่มชัด ส่วนความหวังดีโดยบริสุทธิ์ใจจะน้อมนำไปให้เกิดศรัทธา แจ่มใสมีใจพร้อมที่จะรับความรู้ด้วยความเบิกบาน ทั้งพร้อมที่จะร่วมงานกับผู้ที่สมบัตินั้นโดยเต็มใจและมั่นใจ (ปิตินายก ต้นปิติ. 2547 : 85) ครูเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาเพราะสอนทั้งความรู้วิชาการและอบรมพัฒนาจิตใจให้ใฝ่ในคุณธรรมจริยธรรม

ผลการทดสอบระดับชาติ (Pisa) ปี 2012 โดยมีประเทศสมาชิกเข้าร่วมจากทั่วโลก 65 ประเทศประเทศไทย (Thailand) อยู่ในอันดับที่ 50 มีคะแนนด้านคณิตศาสตร์ 427 คะแนน จากค่าเฉลี่ย 494 คะแนน มีคะแนนด้านการอ่าน 441 คะแนน จากค่าเฉลี่ย 496 คะแนน มีคะแนนด้านวิทยาศาสตร์ 444 คะแนน จากค่าเฉลี่ย 501 คะแนน (<http://pisathailand.ipst.ac.th>) ผลการประเมิน PISA 2015 ผลการประเมินด้านวิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์มีคะแนนลดลงจาก PISA 2012 โดยการอ่านเป็นด้านที่มีคะแนนลดลงมากที่สุด (ลดลง 32 คะแนน) รองลงมาคือวิทยาศาสตร์ (ลดลง 23 คะแนน) ซึ่งทั้งสองด้านลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านคณิตศาสตร์ (ลดลง 11 คะแนน) แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สสวท. PISA. 2015: 4)

การพัฒนาครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบันที่กระแสความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารไหลบ่าข้ามพรมแดนมาถึงกันอย่างรวดเร็ว (สมชาย บุญศิริเกสซ์. 2545 : 5) มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 จะเห็นว่าครูควรมีการพัฒนาตนเองในทุกด้านประกอบกันเพื่อเป็นครูที่มีคุณภาพและเป็นครูยุคใหม่ที่ต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกและออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นทักษะฝึกกระบวนการคิด การทำงานเป็นทีม (พจนานา ททรัพย์สมาน. 2550 : 4)

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ ด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ด้านความรู้ในเนื้อหาที่สอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ด้านการจัดการห้องเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบูรณาการความรู้ และด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 และโมเดลการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างไรมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิจารณ์ พานิช (2556 : 51) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 คือผู้เรียนรู้จักการลงมือปฏิบัติ ครูทำหน้าที่เป็นครูฝึก (Facilitator Coach) หรือคุณอำนวยของการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยครูต้องทำงานเป็นทีม (Professional Learning Community, PLC) รู้จักสร้างความรู้ขึ้นมาใช้เองแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูรวมทั้งผลงานวิชาการ จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้จากชีวิตจริง เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นใช้เองใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายเสวนากับผู้เรียนเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติตามกฎระเบียบเชื่อมโยงจากเหตุการณ์จริง

Friesen and Gifford (2011 : 1-3) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูสามารถนำวิธีการสอนออนไลน์มาพัฒนาการเรียนการสอนแบบใหม่นอกเหนือจากการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางครูต้องมีพื้นฐานการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ครูต้องออกแบบการวิจัยการจัดการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมครูในศตวรรษที่ 21 ครูต้องจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมคนออกไปทำงานใช้ความรู้ และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้และเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งสามารถเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสังกัดคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเลย ประกอบด้วย ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1,2,3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 จัดการเรียนรู้นักเรียนในจังหวัดเลยปีการศึกษา 2561 ทั้งหมด 4,332 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครู ในจังหวัดเลย ปีการศึกษา 2561 เนื่องจากในการศึกษาตัวแปรในแบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงเส้นจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่พอสมควร ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม LISREL ซึ่งลินเดอร์แมน มีรินดา และโกลด์ (Linderman, Merenda & Gold. 1980 ; อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 54) ตั้งข้อกำหนดว่า การประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างของตัวแปรทำนาย 1 ตัวควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 เท่าของตัวแปรในการวิจัยหนึ่งตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีตัวบ่งชี้ได้ทั้งสิ้น 92 ตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ 600 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และภาระงานที่รับผิดชอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้อิงคุณธรรมที่ 21 จังหวัดเลย ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ท คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำแนกเนื้อหาตามองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย มีข้อความจำนวน 92 ข้อ เครื่องมือวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาเพื่อหาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป รวมทั้งขอข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง แก้ไข ในด้านสำนวนภาษาของข้อความผลการวิเคราะห์หาค่า IOC ของตัวบ่งชี้ทั้ง 92 ตัว พบว่าอยู่ระหว่าง 0.78 – 1.00 มีความเชื่อมั่นแบบสอบถามโดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .973 เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มี 15 ตัวบ่งชี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .961 ด้านการพัฒนาหลักสูตร มี 9 ตัวบ่งชี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .896 ด้านการวัดและประเมินผล มี 15 ตัวบ่งชี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .859 ด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร มี 9 ตัวบ่งชี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .851 ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มี 8 ตัวบ่งชี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .822 ด้านการบูรณาการความรู้ มี 12 ตัวบ่งชี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .786 ด้านการจัดการห้องเรียน มี 16 ตัวบ่งชี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .717 และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มี 8 ตัวบ่งชี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .692

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามพร้อมส่งแบบสอบถามถึงครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 3 สัปดาห์โดยทางไปรษณีย์ และกลุ่มตัวอย่างบางแห่งเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในครั้งนี้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 600 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารของครูจังหวัดเลยวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนของครูจังหวัดเลยวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ด้านการวัดและประเมินผลของครูจังหวัดเลยวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูจังหวัดเลยวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.5 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ด้านการจัดการห้องเรียนของครูจังหวัดเลยวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.6 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาหลักสูตรของครูจังหวัดเลยวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.7 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ด้านการบูรณาการความรู้ของครูจังหวัดเลยวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.8 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรม จริยธรรมของครูจังหวัดเลยวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.9 สถิติที่ใช้ในการหาค่าการเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmation Factor Analysis : CFA) โดยการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล โครงสร้างองค์ประกอบและน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ (lisreal8.72)

สรุปผลการวิจัย

1. การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารของครูจังหวัดเลยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวบ่งชี้ด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร

แบบการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการจัดการ	4.31	0.54	มาก
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.56	0.55	มากที่สุด
3. ด้านการประเมิน	4.51	0.51	มากที่สุด
รวม	4.46	0.45	มาก

2. ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนของครูจังหวัดเลยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวบ่งชี้ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนของครูจังหวัดเลย

แบบความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์	4.36	0.55	มาก
2. พัฒนาทักษะเหมาะสมกับเนื้อหา	4.45	0.59	มาก
3. นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.46	0.57	มาก
รวม	4.42	0.52	มาก

3. การวัดและประเมินผลของครูจังหวัดเลยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวบ่งชี้ด้านการวัดและประเมินผลของครูจังหวัดเลย

แบบการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา และสื่อสนับสนุนการประเมิน	4.45	0.52	มาก
2. กระบวนการประเมิน	4.40	0.57	มาก
3. ผลลัพธ์ของการเรียนรู้	4.34	0.53	มาก
รวม	4.40	0.50	มาก

4. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูจังหวัดเลย องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวบ่งชี้ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูจังหวัดเลย

แบบความสัมพันธ์กับชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.40	0.56	มาก
2. ด้านการสร้างเครือข่าย	4.41	0.57	มาก
3. พัฒนาความเป็นหุ้นส่วน	4.40	0.59	มาก
รวม	4.40	0.51	มาก

5. ด้านการจัดการห้องเรียนของครูจังหวัดเลยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวบ่งชี้ด้านการจัดการห้องเรียนของครูจังหวัดเลย

แบบการจัดการห้องเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการสื่อสาร	4.51	0.48	มากที่สุด
2. ด้านการจัดบรรยากาศ	4.50	0.47	มากที่สุด
3. ด้านประชาธิปไตย	4.33	0.60	มาก
4. ด้านสารสนเทศ	4.34	0.57	มาก
รวม	4.42	0.46	มาก

6. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของครูจังหวัดเลยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาหลักสูตรของครูจังหวัดเลย

แบบการพัฒนาหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.47	0.56	มาก
2. ออกแบบการเรียนรู้	4.44	0.57	มาก
3. การจัดการเรียนรู้	4.37	0.59	มาก
4. ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม	4.32	0.60	มาก
รวม	4.40	0.53	มาก

7. การบูรณาการความรู้ของครูจังหวัดเลยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวบ่งชี้ด้านการบูรณาการความรู้ของครูจังหวัดเลย

แบบการบูรณาการความรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การวางแผน	4.36	0.55	มาก
2. การกำหนดเรื่องที่จะสอน	4.36	0.53	มาก
รวม	4.36	0.52	มาก

8. คุณธรรม จริยธรรมของครูจังหวัดเลยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรม จริยธรรมของครูจังหวัดเลย

แบบคุณธรรม จริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความมีระเบียบวินัย	4.38	0.58	มาก
2. ความรับผิดชอบ	4.41	0.61	มาก
3. ความซื่อสัตย์	4.50	0.57	มากที่สุด
4. ความยุติธรรม	4.43	0.62	มาก
5. ความกตัญญู	4.57	0.58	มากที่สุด
รวม	4.46	0.53	มาก

การวิเคราะห์ค่าสถิติอื่น ๆ ที่ใช้ในการพิจารณาความเหมาะสม ได้แก่ ค่าสถิติของBartlett test of Sphericity และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling AdequacyMSA ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าสถิติ Bartlett test of Sphericity และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (MSA) ของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างย่อยการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย

โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้าง	Bartlett test of Sphericity	P	Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy(MSA)
ด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร	2796.906	.000	.918
ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน	2734.064	.000	.885
ด้านการวัดและประเมินผล	6771.120	.000	.949
ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	4527.000	.000	.870
ด้านการจัดการห้องเรียน	7730.901	.000	.930
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4535.939	.000	.936
ด้านการบูรณาการความรู้	5968.837	.000	.951
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	9195.075	.000	.964

การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21จังหวัดเลย ดังตารางที่ 10

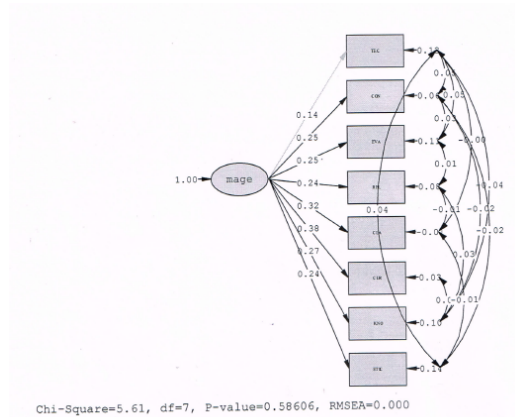
ตารางที่ 10 ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติ	ระดับการยอมรับได้	ผลการวิเคราะห์
- Chi-Square (χ^2)	- ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	2.03
- P-value	- มากกว่า 0.05	0.92
- GFI (Goodness of fit index)	- ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	1.00
-AGFI (Adjusted goodness of fit index)	- ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป	0.99
- RMSEA (root mean square error approximation)	- น้อยกว่า 0.05	0.00

ดังนั้น จึงสามารถเขียนสมการโครงสร้างตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย ได้ดังนี้

$$\text{Mage} = -0.05(\text{TEC}) + 0.16(\text{CON}) + 0.18(\text{EVA}) + 0.37(\text{REL}) + 0.60(\text{CLA}) + 0.23(\text{CUR}) + 0.28(\text{KNO}) + 0.38(\text{ETIC})$$

การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลยดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลยโดยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้นำตัวบ่งชี้มาผ่านกระบวนการวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิด ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ด้านการจัดการห้องเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบูรณาการความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมนำมาหาตัวบ่งชี้โดยการแสดงความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 คน จากกรอบแนวคิดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในรอบที่ 1 นำมาสร้างตัวบ่งชี้จำนวน 110 ตัวบ่งชี้และคัดเลือกตัวบ่งชี้โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดและตรวจสอบในรอบที่ 3 ได้ตัวบ่งชี้ทั้งหมด 92 ตัวบ่งชี้ นำตัวบ่งชี้ที่ได้มาหาคุณภาพของแบบสอบถามการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลยได้ตัวบ่งชี้จำนวน 92 ตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช คือการเรียนรู้ต้องเน้นการลงมือทำต้องฝึกฝนทักษะที่จำเป็นตลอดชีวิต โดยใช้ฐานความคิด “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดในศตวรรษที่ 21การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและส่งเสริมการผลิตกำลังคนที่มีขีดความสามารถในเวทีเศรษฐกิจโลกในศตวรรษที่ 21 (วิจารย์ พานิช. 2555 : 5)

2. การตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งก่อนดำเนินการทดสอบผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือโดยการหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.70 ขึ้นไป (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2546 : 160) ในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นปรากฏว่าแบบสอบถามโดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .973 ซึ่งถือว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 92 ตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไปซึ่งเกินเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นจึงสามารถเป็นตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลยได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวบ่งชี้ ที่พบว่า ตัวบ่งชี้ 92 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบ (factor Loading) เกิน .30 และมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับตัวบ่งชี้ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ไม่ถึง .30 นั้น ผู้วิจัยได้พิจารณาค่าสถิติอื่น ๆ เช่น ค่าดัชนี KMO ค่าสถิติของ Bartlett ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้จึงนำไปวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบทุกตัว (Kim & Muclle. 1978 ; อ้างถึงใน อภารัตน์ ราชพัฒน์. 2554 : 113) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้งองค์ประกอบหลัก 8 องค์ประกอบมีค่าเป็นบวก และมีค่าเกิน .30 ทุกค่า กล่าวคือ มีค่าตั้งแต่ 0.33-0.47 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และเมื่อจัดลำดับตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญในการเป็นตัวบ่งชี้รวมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลยจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาก พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญและมีอิทธิพลหรือบ่งบอกถึงการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด คือ องค์ประกอบหลักด้านการบูรณาการความรู้ (KNO) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.47 รองลงมา คือ องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนาหลักสูตร (CUR) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.46 องค์ประกอบหลักด้านความสัมพันธ์กับชุมชน (REL) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.45 ซึ่งเท่ากับ องค์ประกอบหลักด้านคุณธรรม จริยธรรม (ETIC) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.45 องค์ประกอบหลักด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน (CON) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.43 ซึ่งเท่ากับ องค์ประกอบหลักด้านการวัดและประเมินผล (EVA) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.43 องค์ประกอบหลักด้านการจัดการห้องเรียน (CLA) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.42 และองค์ประกอบหลักด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร (TEC) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.33 ตามลำดับและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนชัย ธิรติลาเวทย์ (2554 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ลักษณะที่มีการปฏิรูปการศึกษารอบสองของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการพบว่า องค์ประกอบลักษณะที่มีการปฏิรูปการศึกษารอบสองของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 11 ด้าน 69 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) ด้านการจัดการเรียนรู้ มี 8 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มี 5 ตัวบ่งชี้ (3) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง มี 7 ตัวบ่งชี้ (4) ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามี 6 ตัวบ่งชี้ (5) ด้านการพัฒนาคุณภาพครูตามแนวปฏิรูปการศึกษามี 7 ตัวบ่งชี้ (6) ด้านการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้ (7) ด้านการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา มี 5 ตัวบ่งชี้ (8) ด้านการบริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษามี 7 ตัวบ่งชี้ (9) ด้านธรรมาภิบาลที่มีความโปร่งใสมี 6 ตัวบ่งชี้ (10) ด้านงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 6 ตัวบ่งชี้ (11) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง มี 6 ตัวบ่งชี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำ ตัวบ่งชี้การจัดการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย อันเป็นผลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้เป็นสารสนเทศพื้นฐานในการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถเต็มตามศักยภาพของตนเอง และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข รวมถึงการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน การจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.2 โรงเรียน ควรกำหนดให้นำตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 จังหวัดเลย ไปใช้พัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบริหารจัดการหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และออกแบบการเรียนการสอนสร้างนวัตกรรมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรต่อยอดการวิจัยในครั้งนี้โดยการศึกษาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ให้เหมาะกับบริบทในจังหวัดอื่น ๆ และในสังกัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา. (2533). รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2531. กรุงเทพฯ ฯ : ม.ป.พ.

- กรองแก้ว รัตนเศรษฐ์. (2547). ความพอใจต่อชุมชนต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเทศบาล 4 (เขาวนปรีชาอุทิศ). สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตานันท์ มลิทอง. (2548ก). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : อรุณการพิมพ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ดุสิตวิทยานิพนธ์ ศษ.ด. สาขาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2537). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงัด อุทรานันท์. (2528). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.สถาบันส่งเสริมการ
สอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. สรุปผลการวิจัย PISA 2015. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2555). สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 แพร์ : แพร์ไทยอุตสาหกรรมพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์ตำราและเอกสารวิชาการ.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). เส้นทางครุมืออาชีพสำหรับครูผู้ช่วย.

Translated Thai References

- APEC HRDWG Wiki. (2012). 21st Century Competencies. Retrieved June 5, 2012, from <http://hrd.apect.org/index.php/21st/century/Competencies>.
- Ashworth, Allen. And Harvey, R.C. (1994). Assessing Quality in Future and Higher Education. London: Jessica Kingsley.
- California Emerging Technology Fund. (2008b). California ICT digital literacy policy framework.
- De Bono, E. (1976). Teaching Thinking. London : Temple Smith.
- Eawag. (2008). Sanitation systems & Technologies. Retrieved January16, 2012 from www.sswm.info/sites/default.
- Educational Testing Service. (2002) Digital Transformation A Framework for IT Literacy. (cited 27 April 2016). Available from: http://origin-/Tests/InformationandCommunication_Technology_Literacy/ictreport.pdf
- James H. Mcmillan. (2001). Secondary Teachers' Classroom Assessment and Grading Practices.
- Johnson, D.W. and Johnson R.T. (1987). Learning together & Alone Cooperative. Competitive & Individualistic Learning 2nd U.S.A : Practice-hall.
- Johnstone, J.N. Indicators of Education Systems. (1981). London : The Anchor Press, Tiptree Essex.

**ผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H”
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร**

**IMPLEMENTATION BASED ON LEARNING REDUCTION-LEARNING ACTIVITY INCREASED USING
“4H LEARNING ACTIVITY INCREASED” OF SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA IN SAKON NAKHON PROVINCE**

ฤทัยกานต์ ศรีระวงศ์¹, ชาญวิทย์ หาญรินทร์²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” (2) เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 366 คนเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.32-0.76 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว F-test

ผลการวิจัย พบว่า (1) ผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) (2) เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า บุคลากรที่สังกัดสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษากลางมีระดับความคิดเห็นมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ ตามลำดับ

คำสำคัญ: (1) ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ (2) กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H (3) นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to study the results of implementation based on Learning Reduction-Learning Activity Increased using “4H Learning Activity Increased”, and (2) to compare the implementation based on Learning Reduction-Learning Activity Increased using “4H Learning Activity Increased” classified by work experience and school size. The samples were 366 people who were selected by Stratified Random Sampling. The tool used was a five-rating scale questionnaire with the discrimination between 0.32 and 0.76, and the reliability was 0.96. The data were analyzed by SPSS. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and F-test (One-way ANOVA).

The results showed that overall implementation based on Learning Reduction-Learning Activity Increased using “4H Learning Activity Increased” was at the high level. The comparison of overall implementation based on Learning Reduction-Learning Activity Increased using “4H Learning Activity Increased” classified by work experience was at the high level. The persons who had different work experience revealed no different opinion. Classifying school size, the persons who work at different school

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² ผศ.ว่าที่ ร.อ.ดร. ประจักษ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

sizes had different opinions at the .05 level statistical significance. The persons worked in medium-size schools revealed their more opinions than the persons from small-, and large-size schools respectively.

Keywords: (1) Learning Reduction-Learning Activity Increased (2) 4H Learning Activity Increased (3) Policy of Learning Reduction-Learning Activity Increased

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : 1-2) ซึ่งการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นสิ่งทีครูผู้สอน และผู้บริหารในวงการการศึกษาจะต้องส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 อาทิ ทักษะการทำงาน ทักษะการดำรงชีวิต และที่สำคัญจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีสุขภาพ สอดคล้องกับพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในเรื่องการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาต้องดูภาพรวมทั้งประเทศ เพราะทุกวันนี้การศึกษาค่อนข้างอ่อนแอ และมุ่งเน้นการเรียนการสอนเนื้อหาบางเรื่องมากเกินไป ทรงมีพระราชดำริให้น้องงค์ 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธพิสัย จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา และหัวหน้าปราชญ์คือ สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักปราชญ์บัณฑิต รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่เป็นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีคุณสมบัติดังกล่าว โดยครูจะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ และปรับบทบาทการสอนเพื่อเอื้อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสมากขึ้นในการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีปฏิสัมพันธ์และรู้จักการทำงานเป็นทีม ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งมีโอกาสได้พัฒนาจิตใจให้เห็นคุณค่าของการเป็นคนดี ทำความดี ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และสังคมส่วนรวม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2558 : คำนำ-1)

การดำเนินงานจัดกิจกรรมตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมโครงการ มีจำนวนทั้งสิ้น 3,831 โรงเรียน โดยกำหนดหลักการที่สำคัญให้ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ ด้านพุทธพิสัย หรือกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ด้านจริยศึกษาหรือกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) ด้านหัตถศึกษา หรือกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และด้านพลศึกษา หรือกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะทั้ง 4 ด้าน ครูควรคำนึงถึงความสนใจความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักหรือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม โดยแบ่งงานหน้าที่ รับผิดชอบ สืบค้น รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยน และสรุปข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ชุมชนสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558 : 6) และจากการศึกษาสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่าผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2558 : 1-2)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ว่ามีความสอดคล้องตามแนวทางการบริหารจัดการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหรือไม่ รวมทั้งศึกษา ปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ผู้ศึกษาได้ศึกษาตามขอบเขตเนื้อหาคู่มือการบริหารจัดการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ฉบับปรับปรุง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2558 ฉบับปรับปรุง : 6) ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)
2. กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)
4. กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H ” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H ” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประเภทการดำเนินงานและขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษา ดังนี้

1. บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ด้วย “ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H ” แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H ” แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวนสถานศึกษา 618 แห่ง โดยมีบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วยครูและผู้บริหารสถานศึกษา รวม 7,666 คน จำแนกเป็น บุคลากรในสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 2,038 คน บุคลากรในสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 4,994 คน และบุคลากรในสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 634 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2561 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูป Krejcie & Morgen (มนตรี อนันต์รักษ์ และคณะ, 2554 : 23) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน จำแนกเป็น บุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 97 คน บุคลากรในสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 239 คน และบุคลากรในสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.32-0.76 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสำรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) กำหนดเกณฑ์วัดระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 65)

- 5 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ

3.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

3.1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IC)

3.1.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item Total Correlation) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Coefficient of Correlation)

3.1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 105)

3.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.2.1 ร้อยละ (Percentage)

3.2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

3.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

ทดสอบโดยใช้ F-test (One -Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 115-117) กรณีพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

4. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยนครพนมถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และรับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามจำนวน 366 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์การทำงาน		
1.1 ต่ำกว่า 5 ปี	132	36.1
1.2 ตั้งแต่ 5-10 ปี	121	33.1
1.3 สูงกว่า 10 ปี	113	30.9
รวม	366	100

ตารางที่ 1 แสดงประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. ขนาดสถานศึกษา		
2.1 ขนาดเล็ก	97	26.5
2.2 ขนาดกลาง	239	65.3
2.3 ขนาดใหญ่	30	8.2
รวม	366	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 และประสบการณ์การทำงานสูงกว่า 10 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 และเมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 65.3 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยรวม และรายด้าน

ด้านที่	ผลการดำเนินงานตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)	4.02	0.57	มาก
2	กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)	4.35	0.49	มาก
3	กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)	3.47	0.76	ปานกลาง
4	กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)	3.73	0.65	มาก
	รวม	3.89	0.48	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) ($\bar{X} = 4.35$) ด้านกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ($\bar{X} = 4.02$) และด้านกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) ($\bar{X} = 3.73$) ส่วนด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) ($\bar{X} = 3.47$)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ทดสอบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Sheffe) ดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด สกลนคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H”	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)	ระหว่างกลุ่ม	.276	2	1.382	4.310*	.014
	ภายในกลุ่ม	116.408	363	.321		
	รวม	119.172	365			
ด้านกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)	ระหว่างกลุ่ม	1.522	2	.761	3.145*	.044
	ภายในกลุ่ม	87.845	363	.242		
	รวม	89.367	365			
ด้านกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)	ระหว่างกลุ่ม	4.258	2	2.129	3.764*	.024
	ภายในกลุ่ม	205.318	363	.566		
	รวม	209.576	365			
ด้านกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)	ระหว่างกลุ่ม	.139	2	.069	.164	.849
	ภายในกลุ่ม	153.434	363	.423		
	รวม	153.573	365			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.449	2	.725	3.238*	.040
	ภายในกลุ่ม	81.258	363	.224		
	รวม	82.707	365			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า เปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด สกลนคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” แตกต่างกันระหว่างกลุ่มแต่รายคู่มิแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ด้านกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) และด้านกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) ส่วนด้านกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่ม เวลา 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่ม เวลา 4H”	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head)	ระหว่างกลุ่ม	6.350	2	3.175	10.216*	.000
	ภายในกลุ่ม	112.821	363	.311		
	รวม	119.172	365			
ด้านกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart)	ระหว่างกลุ่ม	5.514	2	2.757	11.935*	.000
	ภายในกลุ่ม	83.853	363	.231		
	รวม	89.367	365			
ด้านกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand)	ระหว่างกลุ่ม	8.726	2	4.363	7.885*	.000
	ภายในกลุ่ม	200.851	363	.553		
	รวม	209.576	365			
ด้านกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)	ระหว่างกลุ่ม	2.241	2	1.121	2.688	.069
	ภายในกลุ่ม	151.332	363			
	รวม	153.573	365			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.254	2	2.627	12.312*	.000
	ภายในกลุ่ม	77.453	363			
	รวม	82.707	365			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า เปรียบเทียบการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลา 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด สกลนคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม พบว่า บุคลากรที่สังกัดสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลา 4H” แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) ด้านกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) และด้านกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) ส่วนด้านกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลา 4H” ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) ทั้งนี้เนื่องมาจาก ทุกสถานศึกษาต้องการเน้นให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของดอกไม้ ทองชัย (2560 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 พบว่า ภาพรวมการดำเนินงานทั้ง 4 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วย “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 4H” จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กมีระดับความคิดเห็นมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจาก สถานศึกษาที่แตกต่างกันมีบริบทของสภาพแวดล้อม สถานที่ งบประมาณที่แตกต่างกันทำให้การจัดการศึกษาแตกต่างกันตามบริบทต่าง ๆ ทำให้การจัดการกิจกรรมตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้แตกต่างกันออกไป แต่ส่วนมากสถานศึกษาทุกแห่งก็ให้ความสำคัญและมีการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดอกไม้ทองชัย (2560 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 พบว่า ภาพรวมการดำเนินงานทั้ง 4 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health) รองลงมาคือ กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Head) ตามลำดับ การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะพบว่า (1) กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) มีค่อนข้างน้อย ไม่มีความชัดเจนและไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด ศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน และขาดความต่อเนื่อง ควรประชุมชี้แจงครูให้เข้าใจจุดมุ่งหมายของกิจกรรม ร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนและจัดอย่างต่อเนื่อง (2) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ การจัดกิจกรรมไม่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ไม่มีความต่อเนื่องและขาดการติดตามอย่างเป็นระบบ (3) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ใช้เวลาและงบประมาณค่อนข้างมาก และไม่สามารถนำไปต่อยอดสู่งานอาชีพได้ ควรวางแผนจัดกิจกรรมร่วมกันทั้งครูและนักเรียน กำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมและสามารถนำไปต่อยอดสู่งานอาชีพได้ (4) กิจกรรมพัฒนาสุขภาพนักเรียนขาดทักษะกระบวนการฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนาม ควรจัดในรูปแบบบูรณาการ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในภาคสนามให้มากขึ้น ทุกกิจกรรมต้องมีการประชุม เสวนา เพื่อทบทวนหลังการปฏิบัติงาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกาญจน์ งามช่าง (2560 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนเชิงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจุดมุ่งหมาย พบว่า โรงเรียนเชิงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนอันได้แก่ (1) มีความรอบรู้ทางวิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต (2) มีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม (3) มีความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องานและเห็นคุณค่าของการทำงาน (4) มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง และ (5) มีความสุขกับการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษาทุกแห่งควรจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาทักษะปฏิบัติให้มากขึ้น และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. ควรนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนที่เน้นทักษะการปฏิบัติให้มากขึ้น ฝึกให้ผู้เรียนได้เกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
3. สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2553). การบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- _____. (2555). การบริหารงานโรงเรียน. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2555). ทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). แนวทางการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.

- โกวิทย์ กิ่งก้าน. (2551). การศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ฉัตรวัลย์ คงความเจริญ. (2553). สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉลอง แก้วประสิทธิ์. (2551). ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ดอกไม้ ทองชัย. (2560). ผลการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้วยกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” พัฒนา 4H (Head Heart Hand Health) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ทิพย์ธารา ประทุมมณี. (2551). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ภาคผนวก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร	มหาวิทยาลัยนครพนม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วาโร เฟื่องสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. รองศาสตราจารย์ ดร.อังคณา ตุงสมิต	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์	มหาวิทยาลัยนครพนม
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	มหาวิทยาลัยนครพนม
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	มหาวิทยาลัยนครพนม
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี	มหาวิทยาลัยนครพนม
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี สิริสุขศิลป์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนายุทธ เขยบาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
12. อาจารย์ ดร.รชฎ สุวรรณภูมิ	มหาวิทยาลัยนครพนม
13. อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พวงยอด	มหาวิทยาลัยนครพนม
14. อาจารย์ ดร.จารุวรรณ เขียวน้ำขุม	มหาวิทยาลัยนครพนม
15. อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
16. อาจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
17. อาจารย์ ดร.วิจิต กำมันตะคุณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
18. อาจารย์ ดร.หทัย น้อยสมบัติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
19. อาจารย์ ดร.เพียงแข ภูผายาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
20. อาจารย์ ดร.กุหลาบ ปุริสาย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

แบบเสนอโครงการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

1. ชื่อโครงการ : ประชุมวิชาการเพื่อส่งเสริมการเผยแพร่งานวิจัยระดับชาติหรือนานาชาติ
กิจกรรม : การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 และงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
2.3 อาจารย์ ดร.ไพฑูริย์ พวงยอด	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
2.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ว่าที่ ร.อ.ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตร
2.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ประสานตรี	อาจารย์ประจำหลักสูตร
2.6 อาจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ	อาจารย์ประจำหลักสูตร
2.7 นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 9 และรุ่นที่ 10	
2.8 นางสาวพิมพ์ผกา พระพรหม	เจ้าหน้าที่งานบัณฑิตศึกษา
2.9 นางสาวอรอนงค์ คำคนชื่อ	เจ้าหน้าที่บริการวิชาการ

3. ความสอดคล้องของโครงการกับยุทธศาสตร์ของคณะและการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 3.1 ความสอดคล้องของโครงการกับยุทธศาสตร์ของคณะ
    - ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มศักยภาพด้านวิชาการ วิจัยหรือนวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม
    - ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม
  - 3.2 ความสอดคล้องของโครงการกับการประกันคุณภาพการศึกษา
    - ระดับหลักสูตร
      - องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา
    - ระดับคณะ
      - องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา

4. หลักการและเหตุผล

การเปลี่ยนแปลงประเทศไทยในยุค “ประเทศไทย 4.0” ทำให้ต้องมีการปรับปรุง พัฒนาและปฏิรูปการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้บรรลุทุกเป้าหมายที่พึงประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา จึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การจัดการศึกษาต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกคน ทุกฝ่ายที่

เกี่ยวข้อง การระดมสรรพกำลังด้านวิชาการจากบุคคลต่าง ๆ จะทำให้เกิดองค์ความรู้ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด

การจัดการศึกษา 4.0 เป็นแนวคิดตามความพยายามของรัฐบาลที่มีความมุ่งมั่นในการนำ “โมเดลประเทศไทย 4.0” หรือ “Thailand 4.0” มาใช้ เพื่อผลักดันประเทศให้หลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนตามแนวทาง Thailand 4.0 ได้นั้น ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งการศึกษาไทยยุค 4.0 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่างๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ผู้ที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนของประเทศมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับประเทศไทย 4.0 คือครู ดังนั้นครูต้องมีความรู้ ความสามารถเพียงพอในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาประเทศในยุคประเทศไทย 4.0

ในปีการศึกษา 2561 สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ได้เป็นเจ้าภาพจัดงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10 ซึ่งเป็นการประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษาดังนั้นสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา จึงได้จัดทำโครงการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 และงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10 โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นเวทีทางวิชาการที่นำเสนอแนวคิดการบริหารในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นเวทีให้นักวิจัยและนักวิชาการได้เสนอผลงานวิจัยระดับชาติ และเป็นเวทีพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านกิจกรรมบริหารอีสานสัมพันธ์ และหวังเป็นเป็นอย่างยิ่งว่าการดำเนินงานตามโครงการนี้จะบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดเกิดความประทับใจแก่มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมกิจกรรมและเกิดความร่วมมือที่ดีในทุก ๆ ด้านต่อไป

5. วัตถุประสงค์ของโครงการ

5.1 เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาระดับบัณฑิตและคณาจารย์ได้มีเวทีนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนำเสนอเอกสารเชิงหลักการโดยได้รับคำชี้แนะจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา

5.2 เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มีความเข้มแข็ง มั่นคงและยั่งยืน

6. เป้าหมาย

เป้าหมาย	ดัชนีชี้วัด(KPI)		
	ด้านผลผลิต (out put)	ด้านผลลัพธ์ (out come)	ด้านเวลา
เป้าหมายเชิงปริมาณ จำนวนคณาจารย์และนักศึกษาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมและมหาวิทยาลัยเครือข่าย และบุคคลภายนอก	มีผู้ร่วมโครงการรวมไม่น้อยกว่า 400 คน (คณะครุศาสตร์ 200 คน ต่างสถาบันไม่น้อยกว่า 200 คน)	1. ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ด้านการวิจัยเพิ่มมากขึ้น 2. มหาวิทยาลัยเครือข่ายบริหารอีสานสัมพันธ์ มีความร่วมมือด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น	22 ตุลาคม 2561

เป้าหมาย	ดัชนีชี้วัด(KPI)		
	ด้านผลผลิต (out put)	ด้านผลลัพธ์ (out come)	ด้านเวลา
เป้าหมายเชิงคุณภาพ 1. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ 2. มีการนำเสนอบทความวิจัยและเอกสารเชิงหลักการระดับปริญญาเอก	1. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจระดับมากขึ้นไป 2. มีการนำเสนอบทความวิจัยและเอกสารเชิงหลักการระดับปริญญาเอกไม่น้อยกว่า 40 เรื่อง		

7. พื้นที่ดำเนินการ

7.1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

7.2 ห้องพจนมศิลป์ ชั้น M คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

8. วิธีดำเนินการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ปีงบประมาณ พ.ศ.2562											
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. บันทึกข้อความขออนุมัติจัดทำโครงการ	←→											
2. แต่งตั้งคำสั่งคณะทำงาน		←→										
3. เตรียมความพร้อมการดำเนินงาน	←→											
4. ดำเนินโครงการ/ กิจกรรม	←→											
4.1 การประชุมวิชาการ												
4.2 การเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ												
4.3 การเสนอเอกสารเชิงหลักการของ นศ.ป.เอก												
4.4 งานบริหารอีสานสัมพันธ์												
5. สรุปผลโครงการ พร้อมรายงานโครงการต่อคณะ	←→											

9. การประเมินผลโครงการ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หน่วย	ค่าเป้าหมาย	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้	หมายเหตุ
เชิงปริมาณ มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการจากภายนอกและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย	คน	400 คน	การสมัครออนไลน์ /ใบลงทะเบียน	แบบสมัคร/แบบลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ	
เชิงคุณภาพ 1. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ 2. มีการนำเสนอบทความวิจัยและเอกสารเชิงหลักการ	ค่าเฉลี่ยเรื่อง	3.50 ขึ้นไป 40	การสอบถาม การนำเสนอ	แบบสอบถามออนไลน์ เล่มรวมบทความ	

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและคณาจารย์มีเวทีนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและได้รับคำชี้แนะจากผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนางานวิจัยระดับดุษฎีบัณฑิต

10.2 เกิดความเข้มแข็ง มั่นคงและยั่งยืนในเครือข่ายความร่วมมือสาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แบบตอบรับเข้าร่วมประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 และงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10
(The 1st National Conference on Educational Administration and Development
: The 1st NCEAD 2018 EDU NPU)
วันที่ 22 ตุลาคม 2561
ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

.....
 ภาควิชา/สาขาวิชา.....คณะ.....
 มหาวิทยาลัย.....
 ที่อยู่สำหรับติดต่อ เลขที่..... หมู่..... ถนน.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 โทรสาร.....มือถือ.....Email.....
 ผู้ประสานงาน.....มือถือ.....

มีความประสงค์เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี ไม่ประสงค์เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี

กรณีประสงค์เข้าร่วมกิจกรรมโปรดกรอรายละเอียดด้านล่าง

1. จำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่เข้าร่วมประชุมวิชาการและงานบริหารสัมพันธ์.....คน
 (กรณกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มออนไลน์ หมวดเขตรับสมัคร 15 ตุลาคม 2561)
2. จำนวนคณาจารย์บัณฑิตที่เข้าร่วมประชุมวิชาการ เสนอเอกสารเชิงหลักการและร่วมงานบริหารอีสานสัมพันธ์
 ..... คน
 (กรณกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มออนไลน์ หมวดเขตรับสมัคร 10 ตุลาคม 2561)
3. จำนวนอาจารย์และนักศึกษาที่เข้าร่วมประชุมวิชาการร่วมนำเสนอบทความวิจัย และร่วมงาน
 บริหารสัมพันธ์.....คน
 (กรณกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มออนไลน์ หมวดเขตรับสมัคร 30 สิงหาคม 2561)
4. การเข้าร่วมประชุมเครือข่ายสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประเด็นหรือหัวข้อ
 ที่จะเสนอในการประชุม ดังนี้
 .....
 .....
5. ในกิจกรรมบริหารอีสานสัมพันธ์ มีความประสงค์จะส่งการแสดงของนักศึกษาและอาจารย์
 เข้าร่วม ชื่อชุดการแสดง.....
 .....

กรุณาส่งแบบตอบรับที่ email : sumaleesripud@hotmail.com
 ข้อมูลเพิ่มเติมที่ ผศ.ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ โทรศัพท์มือถือ 0819990239

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
 The 1st National Conference on Educational Administration and Development
 (The 1st NCEAD 2018 EDU NPU)
 “ทิศทางการบริหารการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0”
 และงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10
 วันที่ 22 ตุลาคม 2561
 ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

*****

วันที่ เดือน ปี	การดำเนินการ
20 กรกฎาคม -30 สิงหาคม 2561	Call for Papers :ประกาศรับสมัครการนำเสนอผลงานวิจัย
30 สิงหาคม 2561	วันสุดท้ายของการรับสมัครการนำเสนอผลงานวิจัย
1-7 กันยายน 2561	แจ้งผลการพิจารณาพร้อมคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขแก่นักวิจัย
15 กันยายน 2561	วันสุดท้ายของการรับบทความหรือบทความที่แก้ไขแล้ว
22 ตุลาคม 2561	วันนำเสนอผลงานวิจัย

สถานที่จัดงาน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

หัวข้อนำเสนอผลงานวิจัย

หัวข้อนำเสนอผลงานวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มการบริหารการศึกษา
2. กลุ่มหลักสูตรและนวัตกรรมการเรียนการสอน
3. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รูปแบบการนำเสนอผลงานวิจัย

การนำเสนองานวิจัยแบบบรรยาย (Oral Presentation) โดยใช้ Power Point ประกอบ ใช้ระยะเวลานำเสนอไม่เกิน 10 นาที ถามตอบ 5 นาที การนำเสนอผลงานใน Proceedings กำหนดให้นำเสนอได้ในรูปแบบของบทความวิจัยฉบับเต็ม

อัตราค่าลงทะเบียนและการชำระค่าลงทะเบียน

1. อัตราค่าลงทะเบียน

1.1 ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย (Oral Presenter)

ค่าลงทะเบียน 2,000 บาท

1.2 ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอเอกสารเชิงหลักการดุษฎีนิพนธ์

ค่าลงทะเบียน 1,500 บาท

1.3 ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมวิชาการและกิจกรรมบริหารอีสานสัมพันธ์

ค่าลงทะเบียน 1,000 บาท

2. การลงทะเบียน

การลงทะเบียนสามารถลงทะเบียนออนไลน์พร้อมแนบหลักฐานการชำระค่าลงทะเบียนและบทความวิจัยฉบับเต็มที่เป็นไฟล์เอกสาร words

3. การชำระค่าลงทะเบียน

ผู้สมัครเข้าร่วมการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัย ชำระค่าลงทะเบียน จำนวน 2,000 บาท โดยโอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขานครพนม ในนาม “เงินนอกงบประมาณ ม.นครพนม” เลขที่บัญชี 408-0-17765-8

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่ ผศ.ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ โทร 081-9990239

คุณวชิรญาณ หงสามนุษย์ โทร.093-1956414 และคุณสุภาดา เขียวสกุล โทร.082-9254105

หรือที่ E-mail : AcaEduNPU@npu.ac.th

แบบฟอร์มบทความวิจัย

ชื่องานวิจัยภาษาไทย
ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ

ชื่อผู้วิจัย¹ อาจารย์ที่ปรึกษา²
E-Mail ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

.....
.....

คำสำคัญ : (1).....(2).....(3).....

Abstract

.....
.....

Keywords: (1).....(2).....(3).....

บทนำ

.....
.....

กรอบแนวคิดของการวิจัย (ถ้ามี)

.....
.....

วัตถุประสงค์

.....
.....

สมมุติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)

.....
.....

¹ระบุ เช่น นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

²ระบุ เช่น อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิจัย

.....
.....

อภิปรายผล

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

เอกสารอ้างอิง

.....
.....

ให้ผู้วิจัยจัดทำบทความวิจัยเป็นภาษาไทย ความยาว 8-12 หน้าขนาดกระดาษ A4 ใช้โปรแกรม Microsoft Word ตัวอักษร Th sarabunPSK ขนาด 14 ชื่อบทความวิจัย และหัวข้อหลักใช้อักษรตัวหนาส่วนรายละเอียดใช้ตัวอักษรตัวบาง ส่วนประกอบของบทความประกอบด้วย ชื่อบทความวิจัย ชื่อผู้วิจัย e-mail ผู้วิจัย บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ไม่เกิน 250 คำ) คำสำคัญ บทนำ กรอบแนวคิดของการวิจัย (ถ้ามี) วัตถุประสงค์ สมมุติฐานของการวิจัย (ถ้ามี) วิธีดำเนินการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและค่าคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย) ผลการวิจัย (ควรนำเสนอผลการวิจัยอย่างละเอียด สามารถแสดงตารางนำเสนอข้อมูลได้ ไม่ควรนำเสนอแบบสรุปผลการวิจัย) อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและเอกสารอ้างอิง (การอ้างอิงให้ใช้ระบบ APA)

แบบฟอร์มเอกสารเชิงหลักการคุณนิพนธ์

ชื่องานวิจัยทั้งภาษาไทย

ชื่องานวิจัยภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัย

บทนำ

.....
.....

กรอบแนวคิดของการวิจัย (ถ้ามี)

.....
.....

วัตถุประสงค์

.....
.....

สมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)

.....
.....

ประโยชน์ของการวิจัย

.....
.....

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

.....
.....

ให้ผู้วิจัยจัดทำเค้าโครงคุณนิพนธ์เป็นภาษาไทย ความยาวไม่เกิน 15 หน้าขนาดกระดาษ A4 ใช้โปรแกรม Microsoft Word ตัวอักษร Th sarabunPSK ขนาด 14 หัวข้อหลักใช้อักษรตัวหนา รายละเอียดใช้อักษรตัวบาง การอ้างอิงให้ใช้ระบบ APA

คำสั่งคณะกรรมการ
มหาวิทยาลัยนครพนม
ที่ 507/2561

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1
และงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10

ด้วยสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม กำหนดจัดโครงการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 และงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10 ในวันจันทร์ที่ 22 ตุลาคม 2561 โดยจัดให้มีการแสดงปาฐกถาพิเศษ และเสวนาวิชาการในหัวข้อ “ทิศทางการบริหารการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0” ณ ห้องประชุมพนมศิลป์ อาคาร 50 พรรษา มหาวชิราลงกรณ์ มหาวิทยาลัยนครพนม ขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและยังเป็นการประชาสัมพันธ์ คณะครุศาสตร์อีกทางหนึ่ง

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครพนม พ.ศ.2548 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ

1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์	ประธานกรรมการ
1.2 อาจารย์ ดร.รชฎ สุวรรณภู	รองประธานกรรมการ
1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธิดา เลอะวัฒนะ	กรรมการ
1.4 อาจารย์ ดร.นาฎยาพร บุญเรือง	กรรมการ
1.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	กรรมการและเลขานุการ
1.6 นางภักคณัท หตะเสน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่

- กำหนดนโยบาย อำนวยการ กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานโครงการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 บริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10
- สั่งการ มอบหมาย และประสานให้ส่วนราชการในมหาวิทยาลัยช่วยปฏิบัติงานดำเนินโครงการประชุมวิชาการและ เสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 บริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10

2. คณะกรรมการดำเนินการ

2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	ประธานกรรมการ
2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	รองประธานกรรมการ

2.3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี	กรรมการ
2.4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์	กรรมการ
2.5	อาจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภู	กรรมการ
2.6	นักศึกษาศาสาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 9	กรรมการ
2.7	นักศึกษาศาสาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 10	กรรมการ
2.8	อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พวงยอด	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

- กำหนดนโยบาย อำนวยการ กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานโครงการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 บริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10
- สั่งการ มอบหมาย ดำเนินการ และประสานให้ส่วนราชการในคณะครุศาสตร์ ช่วยปฏิบัติงานดำเนินโครงการโครงการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 บริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10

3. คณะกรรมการดำเนินงานเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ

3.1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	ประธานกรรมการ
3.2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	รองประธานกรรมการ
3.3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี	กรรมการ
3.4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์	กรรมการ
3.5	อาจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภู	กรรมการ
3.6	รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร	กรรมการ
3.7	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรร ธงยศ	กรรมการ
3.8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริดา บุรชาติ	กรรมการ
3.9	อาจารย์ ดร.จารุวรรณ เขียวน้ำชุม	กรรมการ
3.10	อาจารย์กัลยาณี ม่วงไทย	กรรมการ
3.11	อาจารย์มานะชัย แก้วสีดวง	กรรมการ
3.12	นักศึกษาศาสาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 9	กรรมการ
3.13	อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พวงยอด	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ ติดต่อประสานงานผู้นำเสนอบทความวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอ่านบทความ

4. คณะกรรมการดำเนินงานเสนอเอกสารเชิงหลักการระดับคุษณัฐบัณฑิต

4.1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	ประธานกรรมการ
4.2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	รองประธานกรรมการ
4.3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี	กรรมการ
4.4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์	กรรมการ
4.5	อาจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภู	กรรมการ

4.6	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรรร ธงยศ	กรรมการ
4.7	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริดา บุรชาติ	กรรมการ
4.8	อาจารย์ ดร.จารุวรรณ เขียวน้ำชุม	กรรมการ
4.9	นักศึกษาศาสาวิชาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 9	กรรมการ
4.10	อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พวงยอด	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ ติดต่อประสานงานผู้นำเสนอเอกสารเชิงหลักการ และผู้ทรงคุณวุฒิประจำห้องนำเสนองาน

5. คณะกรรมการฝ่ายจัดทำเอกสาร/เกียรติบัตร

5.1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	ประธานกรรมการ
5.2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์	รองประธานกรรมการ
5.3	นางสาววชิรญาณ์ หงสามนุษย์	กรรมการ
5.4	นางสุภาดา เขียวสกุล	กรรมการ
5.5	นางสาวพิมพ์ธิดา อารีรักษ์	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ รวบรวมบทความ จัดทำรูปเล่ม Proceedings จัดทำเกียรติบัตร และเอกสารประกอบอื่น ๆ

6. คณะกรรมการฝ่ายทะเบียน

6.1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์	ประธานกรรมการ
6.2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี	รองประธานกรรมการ
6.3	นางสาวพิมพ์ผกา พระพรหม	กรรมการ
6.4	นางสาวพิมพ์ธิดา อารีรักษ์	กรรมการ
6.5	นางสาวอรอนงค์ คำคนชื่อ	กรรมการ
6.6	นางสุภาดา เขียวสกุล	กรรมการ
6.7	นางสาววชิรญาณ์ หงสามนุษย์	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

1. รวบรวมข้อมูลบทความจากผู้ลงทะเบียน
2. จัดส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอ่านบทความ
3. ประสานฝ่ายจัดทำเอกสาร/เกียรติบัตร

7. คณะกรรมการจัดหาของที่ระลึก

7.1	นางสาวอรอนงค์ มงกุฏ	ประธานกรรมการ
7.2	นางสาวชนิดา ชัดทะเสมา	รองประธานกรรมการ
7.3	นางสาวพิมพ์ธิดา อารีรักษ์	กรรมการ
7.4	นางสาวสิริกานต์ แก้วไกรสร	กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่

1. ดำเนินการจัดหาของที่ระลึกแก่วิทยาการ
2. รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน
3. รับผิดชอบประสานงานกับฝ่ายพิธีการในการมอบของที่ระลึก และงานอื่น ๆ

8. คณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายประชาสัมพันธ์

8.1 อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พวงยอด	ประธานกรรมการ
8.2 อาจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ	รองประธานกรรมการ
8.2 อาจารย์ ดร.ปรมะ แขวงเมือง	กรรมการ
8.3 นางสาวอิชยา กองไชย	กรรมการ
8.4 นายนันทวรรภัทร พิมพ์ศักดิ์	กรรมการ
8.5 นายณัฐวรรธน์ ตันรัตน์กุลชัย	กรรมการ
8.6 นักศึกษาศาสาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 9	กรรมการ
8.7 นางสาวชนิดา ชัดทะเสมา	กรรมการและเลขานุการ

- หน้าที่**
1. จัดทำแผนดำเนินงาน แผนการประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการ
  2. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
  3. รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน
  4. จัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานโครงการตลอดโครงการ
  5. บันทึกภาพกิจกรรมและผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง

9. คณะกรรมการฝ่ายการเงินและงบประมาณ

9.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธิดา เลนะวัฒนะ	ประธานกรรมการ
9.2 อาจารย์พงศ์เทพ โคตรประทุม	รองประธานกรรมการ
9.3 นางสาวสิริกานต์ แก้วไกรสร	กรรมการ
9.4 นางสาวพิมพ์ธิดา อารีรักษ์	กรรมการ
9.5 นางสาววัชรภรณ์ วังหอม	กรรมการ
9.6 นางแว่นแก้ว สว่าง	กรรมการ
9.7 นายจักรกฤษ เสนาศรี	กรรมการ
9.8 นางภักคณัท หตะเสน	กรรมการและเลขานุการ
9.9 นางสาวอรอนงค์ มงกุฏ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

- หน้าที่**
1. จัดทำแผนดำเนินงาน และวิเคราะห์งบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอ คณะครุศาสตร์พิจารณา
  2. เบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินงานให้รวดเร็วและถูกต้อง
  3. จัดเตรียมชุดเบิก - จ่าย
  4. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

10. คณะกรรมการฝ่ายพิธีการและวิทยาการ

10.1 อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พวงยอด	ประธานกรรมการ
10.2 อาจารย์ ดร.ปรมะ แขวงเมือง	รองประธานกรรมการ

10.3	อาจารย์กัลยาณี ม่วงไทย	กรรมการ
10.4	อาจารย์ ดร.จิตติมา ทิสสุวรรณ	กรรมการ
10.5	อาจารย์ ดร.ศุภกร ศรเพชร	กรรมการ
10.6	อาจารย์ ดร.กัญญา พงศ์พิริยะวนิช	กรรมการและเลขานุการ
10.7	นักศึกษาปริญญาโทรุ่นที่ 9 และรุ่นที่ 10	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
หน้าที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำแผนการดำเนินงานกิจกรรมตลอดงาน 2. จัดหาพิธีกร และจัดทำ Script พร้อมทั้งซักซ้อม รายละเอียดงานตามกำหนดการ 3. เป็นพิธีกรในการดำเนินงานโครงการ และงานปาฐกถา เสวนาและงานนิทรรศการวิชาการ 4. ดำเนินงานเกี่ยวกับงานพิธีการและงานที่เกี่ยวข้อง 5. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย 	

11. คณะกรรมการฝ่ายปฐมภูมิและอาหาร

11.1	อาจารย์ภาวดี พันธรักษ์	ประธานกรรมการ
11.2	นางภักดิ์ทิพย์ หตะเสน	รองประธานกรรมการ
11.3	นางสาวอชิชา กองไชย	กรรมการ
11.4	นางสาวชนิดา ชัดทะเลมา	กรรมการ
11.5	นางสายชล วงศ์ใหญ่	กรรมการ
11.6	นางสาวปิยะพร ศรีนาค	กรรมการ
11.7	นางสาวอรพรรณ ประทุมทอง	กรรมการ
11.8	นางกวิณทิศา สำราญ	กรรมการ
11.9	นายวรวัฒน์ ไชยนาค	กรรมการ
11.10	นางสาววัชรภรณ์ วังหอม	กรรมการ
11.11	นางแว่นแก้ว สว่าง	กรรมการ
11.12	นางสุชิรา ศรีสมยา	กรรมการ
11.13	นางแหวน อินพา	กรรมการ
11.14	นางวารีย์ หาญมูล	กรรมการ
11.15	นางสาวสิริกานต์ แก้วไกรสร	กรรมการ
11.16	นางสุดใจ พุ่มแก้ว	กรรมการ
11.17	นางสาววรปภา เทศประสิทธิ์	กรรมการและเลขานุการ
11.18	นางสาวอรอนงค์ มงกุฎ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
11.19	นักศึกษาปริญญาโทรุ่นที่ 9 และรุ่นที่ 10	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
หน้าที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ดำเนินการต้อนรับแขกผู้มีเกียรติที่มาร่วมงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย 2. จัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่มให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย 3. จัดเตรียมอาหารกลางวันและเย็น 4. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย 	

12. คณะกรรมการจัดงานบริหารอีสานสัมพันธ์

12.1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี	ประธานกรรมการ
12.2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์	รองประธานกรรมการ
12.3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทินกร อัดไพบูลย์	กรรมการ
12.4	อาจารย์ ดร.เกรียงไกร ผาสุตตะ	กรรมการ
12.5	อาจารย์ ดร.พีระพงษ์ อีระเผ่าพงษ์	กรรมการ
12.6	อาจารย์กำพร ประชุมวรรณ	กรรมการ
12.7	อาจารย์ธีระวุฒิ มูลเมืองแสน	กรรมการ
12.8	Mr. Peters Joseph Eustace Earl	กรรมการ
12.9	นางสุภภาดา เขียวสกุล	กรรมการ
12.10	นายวรวัฒน์ ไชยนาค	กรรมการ
12.11	นายฉันทวรภัทร พิมพ์ศักดิ์	กรรมการและเลขานุการ
12.12	นางสาววชิรญาณ หงสามนุษย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

- หน้าที่**
1. จัดกิจกรรมบริหารอีสานสัมพันธ์ให้เป็นไปตามที่กำหนด
  2. ติดต่อประสานงานมหาวิทยาลัยเครือข่ายที่เข้าร่วมกิจกรรมบริหารอีสานสัมพันธ์
  3. สรุปผลการประเมินโครงการและรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ
  4. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

13. คณะกรรมการฝ่ายการแสดง

13.1	อาจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ	ประธานกรรมการ
13.2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทินกร อัดไพบูลย์	กรรมการ
13.3	อาจารย์ ดร.เกรียงไกร ผาสุตตะ	กรรมการ
13.4	อาจารย์ ดร.พีระพงษ์ อีระเผ่าพงษ์	กรรมการ
13.5	อาจารย์ธีระวุฒิ มูลเมืองแสน	กรรมการ
13.6	Mr.Peters Joseph Eustace Earl	กรรมการ
13.7	นางสุภภาดา เขียวสกุล	กรรมการ
13.8	นายฉันทวรภัทร พิมพ์ศักดิ์	กรรมการและเลขานุการ
13.9	นางสาววชิรญาณ หงสามนุษย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

- หน้าที่**
1. จัดการแสดงในพิธีเปิดการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1
  2. จัดการแสดงในงานบริหารอีสานสัมพันธ์ ครั้งที่ 10
  3. สรุปผลการประเมินโครงการและรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ
  4. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

14. คณะกรรมการฝ่ายจัดการประชุมเครือข่ายสาขาวิชาการบริหารการศึกษา**ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

14.1	อาจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ	ประธานกรรมการ
14.2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์	รองประธานกรรมการ

14.3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี	กรรมการ
14.4	อาจารย์ ดร.ไพฑูริย์ พวงยอด	กรรมการ
14.5	นางสาวพิมพ์ผกา พระพรหม	กรรมการ
14.6	นางสุภภาดา เชี่ยวสกุล	กรรมการ
14.7	นางสาววชิรญาณม์ หงสามนุษย์	กรรมการและเลขานุการ
- หน้าที่**
1. ประสานผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำวาระการประชุม
  2. ดำเนินการจัดประชุมเครือข่ายสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็นไปตามกำหนด
  3. สรุป และรายงานผลการประชุมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
  4. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
- 15. คณะกรรมการฝ่ายกิจกรรมล่องเรือชมทิวทัศน์แม่น้ำโขง**
15.1	อาจารย์ภาวดี พันธรักษ์	ประธานกรรมการ
15.2	อาจารย์ ดร.อิทธิราชย์ นันชนันตี	รองกรรมการ
15.3	อาจารย์อภิรตี แซ่โส	กรรมการ
15.4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มณฑุณี ลีเฉลิมวงศ์	กรรมการ
15.6	อาจารย์ ดร.เกรียงไกร ผาสุตตะ	กรรมการและเลขานุการ
- หน้าที่**
1. ต้อนรับคณะแขกผู้เข้าร่วมงานในการล่องเรือชมทิวทัศน์แม่น้ำโขง
  2. ประสานผู้เกี่ยวข้องในการเยี่ยมชม
  3. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
- 16. คณะกรรมการฝ่ายกิจกรรมเยี่ยมชมบ้านลุงโฮ**
16.1	อาจารย์ ดร.วัชรีย์ แซงบุญเรือง	ประธานกรรมการ
16.2	อาจารย์ ดร.ประมาะ แขวงเมือง	รองประธานกรรมการ
16.3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจิตา เลขะวัฒนะ	กรรมการ
16.4	อาจารย์ ดร.วนิดา หงษ์มณีรัตน์	กรรมการ
16.5	อาจารย์ศรีสุตา ด้วงไต้ด	กรรมการ
16.7	อาจารย์พงษ์เทพ โคตรประทุม	กรรมการ
16.8	อาจารย์ ดร.สุวิสาข์ จรัสกมลพงศ์	กรรมการและเลขานุการ
- หน้าที่**
1. ต้อนรับคณะแขกผู้เข้าร่วมงานในการเยี่ยมชมบ้านลุงโฮ
  2. ประสานผู้เกี่ยวข้องในการเยี่ยมชม
  3. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
- 17. คณะกรรมการฝ่ายประเมินผลโครงการ**
17.1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรรร ธิงยศ	ประธานกรรมการ
17.2	อาจารย์ ดร.ไพฑูริย์ พวงยอด	รองประธานกรรมการ
17.3	นางสาวอรอนงค์ คำคนชื่อ	กรรมการ

- 17.4 นางสาวพิมพ์ธิดา อารีรักษ์ กรรมการและเลขานุการ
- หน้าที่ 1. จัดเตรียมเอกสารประเมินผลโครงการ
2. ดำเนินการประเมินผลโครงการ
3. สรุปผลการประเมินโครงการและรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ
4. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

18. คณะกรรมการฝ่ายรับลงทะเบียน

- 18.1 อาจารย์สุทธิรักษ์ สวรรยาวิสุทธิ ประธานกรรมการ
- 18.2 อาจารย์พัชร์พริ้ง พลหาญ รองประธานกรรมการ
- 18.3 อาจารย์นันทิยา พันธุ์โชติ กรรมการ
- 18.4 อาจารย์ฐนพรรณ ธูปหอม กรรมการ
- 18.3 นางสาวพิมพ์ธิดา อารีรักษ์ กรรมการ
- 18.4 นางสาวอรอนงค์ คำคนชื่อ กรรมการ
- 18.5 นางสาวชนิดา ชัดทะเสมา กรรมการ
- 18.6 นางสาวอรพรรณ ประทุมทอง กรรมการ
- 18.7 นางสาวอรอนงค์ มงกุฎ กรรมการ
- 18.8 นางสาววัชรภรณ์ ว่างหอม กรรมการ
- 18.9 นางแว่นแก้ว สว่าง กรรมการ
- 18.10 นางสาวสิริกานต์ แก้วไกรสร กรรมการ
- 18.11 นายวรวัฒน์ ไชยนาค กรรมการ
- 18.12 นางภัคณัท หตะเสน กรรมการและเลขานุการ

- หน้าที่ 1. จัดเตรียมเอกสารรายชื่อสำหรับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการ
2. รวบรวมเอกสารรายชื่อไว้ประกอบการสรุปโครงการ
3. ประสานงานฝ่ายปฎิคมและอาหารในการต้อนรับผู้เข้าร่วมโครงการ
4. จัดเตรียมเอกสารประกอบการเบิกจ่ายตามโครงการ
5. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

19. คณะกรรมการฝ่ายจัดเตรียมสถานที่ งานยานพาหนะ และโสตทัศนูปกรณ์

- 19.1 อาจารย์ ดร.รชฎ สุวรรณภู ประธานกรรมการ
- 19.2 อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พวงยอด รองประธานกรรมการ
- 19.3 นายณัฐวรธรณ์ ตันรัตนกุลชัย กรรมการ
- 19.4 นายจกกล อินพา กรรมการ
- 19.5 นายไพวรรณ จันทะสิน กรรมการ
- 19.6 นายหนูพุด ช่อประพันธ์ กรรมการ
- 19.7 นายอัครพล เกื้อหนองขุ่น กรรมการ
- 19.8 นายฉันท ดวงสร กรรมการ
- 19.9 นางแหวน อินพา กรรมการ

19.10	นางวารีย์ หาญมูล	กรรมการ
19.11	นางสุดใจ พุ่มแก้ว	กรรมการ
19.12	นายวาทีศ ไตรยะธา	กรรมการ
19.13	นายอมร ชีวะประสิทธิ์	กรรมการ
19.14	นายแสวง มิ่งสินธ์	กรรมการ
19.15	นายอภิชาติ ทานบุญ	กรรมการ
19.16	นายฉันทวรภัทร พิมพิศักดิ์	กรรมการ
19.17	นายราชันย์ เสือคำจันทร์	กรรมการและเลขานุการ
19.18	นายนิธิศ ทองอนงค์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
19.19	นักศึกษาปริญญาโทรุ่นที่ 9 และรุ่นที่ 10	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- หน้าที่
1. จัดเตรียมสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม ทั้งภาคเช้า และภาคบ่าย
  2. ติดต่อประสานงานในการจัดเตรียมเครื่องเสียง พร้อมจัดเก็บ การถ่ายภาพ กิจกรรมต่าง ๆ
  3. จัดเตรียมยานพาหนะ รับ-ส่งวิทยากร รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในการจัดกิจกรรม
  4. บันทึกภาพความเคลื่อนไหวกิจกรรมภายในงาน
  5. ตกแต่งภูมิทัศน์ภายนอกอาคาร ภายในอาคารให้เรียบร้อยสวยงาม
  6. ประสานงานความปลอดภัย การให้บริการที่จอดรถสำหรับผู้เข้าร่วมงาน
  7. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2561

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยเอก ดร.ชาญวิทย์ หาญรินทร์
คณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยนครพนม

สถาบันเครือข่ายสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยนครพนม (เจ้าภาพ ประจำปี พ.ศ.2561)

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์